

**MİKRO-KREDİLERİN YÜKSEKÖĞRETİME ENTEGRASYONUNDA
KALİTE GÜVENCESİ VE AKREDİTASYON: SÜREKLİ EĞİTİM
MERKEZLERİ AKREDİTASYON MODELİ**

Doktora Tezi

Gamze YAVAŞ ÇELİK

Eskişehir, 2025

**MİKRO-KREDİLERİN YÜKSEKÖĞRETİME ENTEGRASYONUNDA
KALİTE GÜVENCESİ VE AKREDİTASYON: SÜREKLİ EĞİTİM
MERKEZLERİ AKREDİTASYON MODELİ**

Gamze YAVAŞ ÇELİK

DOKTORA TEZİ

Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Elif TOPRAK

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temmuz 2025

Eskişehir

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Gamze YAVAŞ ÇELİK'in "Mikro-Kredilerin Yükseköğretime Entegrasyonunda Kalite Güvencesi ve Akreditasyon: Sürekli Eğitim Merkezleri Akreditasyon Modeli" başlıklı tezi 03/07/2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

		<u>Ünvanı Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Danışman)	:	Prof. Dr. Elif TOPRAK	
Üye	:	Prof. Dr. Gürhan DURAK	
Üye	:	Prof. Dr. Nesrin ORUÇ ERTÜRK	
Üye	:	Doç. Dr. Buket KİP KAYABAŞ	
Üye	:	Doç. Dr. Murat AKYILDIZ	

.....

Prof. Dr. Nafiz Öncü CAN

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖZET

MİKRO-KREDİLERİN YÜKSEKÖĞRETİME ENTEGRASYONUNDA KALİTE GÜVENCESİ VE AKREDİTASYON: SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZLERİ AKREDİTASYON MODELİ

Gamze YAVAŞ ÇELİK

Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temmuz 2025

Danışman: Prof. Dr. Elif TOPRAK

Mikro-kredilerin (mikro yeterliliklerin) yeni nesil bir açık ve uzaktan öğrenme anlayışı olarak kendini konumlandırma çabası sürerken geleneksel yükseköğretim kurumları da mikro yeterlilik sağlamaya, yaşamboyu öğrenme süreçlerini tanıyarak açık, esnek ve uzaktan öğrenme sürecinin bir parçası olmaya başlamıştır. Mikro yeterliliklerin yükseköğretim ve mesleki eğitim sistemlerinin doğasını değiştirmeden, yaşamboyu öğrenme faaliyetlerini de kapsayarak eğitim-öğretim ve istihdam edilebilirlik ekosistemlerini tamamlaması ve geliştirmesi beklenmektedir. Bu nedenle mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması ve akreditasyonu, mikro yeterliliklerin tanınmasında ve yükseköğretime entegrasyonunda önemli konulardan biri olarak görülmektedir. Araştırmanın amacı mikro yeterliliklerin kalite güvencesi açısından nasıl kavramsallaşabileceğini belirlemek, mikro yeterlilikler için gerekli kalite kriterlerini ortaya koymaktır. Bununla beraber, mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda, esnek yapısına uygun açıklığa dayanan bir kalite ve akreditasyon anlayışının Sürekli Eğitim Merkezlerinin (SEM) mikro yeterlilik sağlayıcı birimler olarak ele alınması ve onlar üzerinden yükseköğretime sunulmasıdır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. İlk aşamada mikro yeterliliklerin kalite güvencesi bağlamında nasıl ele alınması gerektiğini ortaya koymak adına literatür sistematik bir şekilde taranmış, yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilik sağlarken ve tanırken göz önünde bulundurması gereken kalite kriterleri ortaya konulmuştur. İkinci

aşamada ise mikro yeterliliklerin yükseköğretim sistemine entegrasyonunun açık bir kalite anlayışıyla sağlanmasında ve akreditasyonunda izlenmesi gereken yolu belirlemeye yönelik öneriler geliştirmek amacıyla kalite sürecinin paydaşları olan Yükseköğretim Kurulu (YK), Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), program akreditasyonu dernekleri temsilcileri, Türkiye niversiteler Sürekli Eğitim Merkezleri Konseyi (TSEM) yönetim kurulu yeleri ve SEM idarecileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonunda mikro yeterliliklerin akredite edilmesi sürecinde göz önünde bulundurulması gereken, açıklık anlayışını yansıtan kalite ilkeleri ve iç/dış kalite güvence süreçleri belirlenmiş, ortaya çıkan görüş ve öneriler yapılandırılmış bir model içerisinde sunulmuştur. Bu araştırmanın mikro yeterlilikler konusunda geliştirilecek politika ve uygulamalara katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mikro yeterlilik, Mikro-kredi, Yükseköğretimde Kalite Güvencesi, Akreditasyon, Açıklık, Sürekli Eğitim, Yaşamboyu ğrenme

ABSTRACT

QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION IN THE INTEGRATION OF MICRO-CREDENTIALS INTO HIGHER EDUCATION: CONTINUING EDUCATION CENTERS ACCREDITATION MODEL

Gamze YAVAŞ ÇELİK

Department of Distance Education

Graduate School of Anadolu University, July 2025

Supervisor: Prof. Dr. Elif TOPRAK

While micro-credentials have been positioning themselves as a new generation of open and distance learning, traditional higher education institutions are also beginning to provide micro-credentials, recognising lifelong learning processes and becoming part of the open, flexible and distance learning process. Micro-credentials are expected to complement and enhance education, training and employability ecosystems by incorporating lifelong learning activities, while not altering the nature of higher and vocational education systems. Therefore, ensuring the quality assurance and accreditation of micro-credentials is essential for their recognition and integration into higher education. This study aims to determine how micro-credentials can be conceptualised in terms of quality assurance and identify the necessary quality criteria. Additionally, the research aims to present an approach to quality and accreditation based on openness that is suitable for the flexible structure of micro-credentials, considering Continuing Education Centers (CECs) as micro-credential providers in the integration of micro-credentials into higher education. The study employed the case study research design as a qualitative research method approach. First, a systematic review of the literature was conducted to determine how micro-credentials should be addressed in the context of quality assurance. The quality criteria that higher education institutions should consider when providing and recognising micro-credentials were then identified. In the second stage, semi-structured interviews were conducted with stakeholders involved in the

quality process, including Council of Higher Education (CoHE), Türkiye Higher Education Quality Council (THEQC), Vocational Qualification Authority (VQA), programme accreditation associations representatives, the Council of Continuing Education Centres of Türkiye Universities Board Members and CEC administrators. The purpose of the interviews was to develop recommendations for determining the path to be followed in the integration of micro-credentials into the higher education system and in their accreditation with an understanding of openness in quality. At the end of the research, quality principles reflecting the concept of openness and internal/external quality assurance processes of micro-credentials were determined, and the results and recommendations were presented in a structured model. The research aims to contribute to the development of policies and practices on micro-credentials.

Keywords: Micro-credentials, Quality Assurance in Higher Education, Accreditation, Openness, Continuing Education, Lifelong Learning

10/07/2025

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....

Gamze YAVAŞ ÇELİK

STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES

I hereby truthfully declare that this thesis/dissertation is an original work prepared by me; that I have behaved in accordance with the scientific ethical principles and rules throughout the stages of preparation, data collection, analysis and presentation of my work; that I have cited the sources of all the data and information that could be obtained within the scope of this study, and included these sources in the references section; and that this study has been scanned for plagiarism with “Scientific Plagiarism Detection Program” used by Anadolu University, and that “it does not have any plagiarism” whatsoever. I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

.....
Gamze YAVAŞ ÇELİK

TEŞEKKÜR

Çalışmamın ortaya çıkmasında katkılarını esirgemeyen, yaşadığım bu zorlu deneyim sürecinde beni destekleyen değerli birçok insan bulunmaktadır. Bu süreç benim için sadece yapılan bir araştırma değil, beni duygusal anlamda hem zorlayan hem de olgunlaştıran içsel bir yolculuktu.

Bu yolculuk süresince elimi hiç bırakmayan, zorlandığım her an sürece pozitif bakmamı sağlayan, bilgi ve tecrübelerini severek ve titizlikle paylaşan, bu çalışmanın her aşamasında en az benim kadar emek veren, bana rehberlik eden danışmanım, kıymetli hocam Prof. Dr. Elif Toprak’a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Tez çalışması boyunca bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren, yapıcı eleştirileriyle katkı sağlayan jüri üyeleri Doç. Dr. Buket Kip Kayabaş ve Prof. Dr. Gürhan Durak’a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma süresince gerek yaptığım görüşmeler gerekse katıldığım çalıştaylarda bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan, çalışmayı kıymetli fikirleri ile besleyen, burada isimlerini sayamadığım değerli hocalarıma da bu süreçte sağladıkları katkı için minnettarım.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) araştırma ve akademik çalışmalarımı sürdürmemde 2211-A Doktora Burs Programı aracılığıyla sağladıkları destek için teşekkürler.

Ve sürecin fedakar paydaşları... Sabırla ve sevgiyle her koşulda yanımda olan, bana güç veren canım ailem. Çalışabilmem için gerekli ortamı hazırlayan, dinlenmem için kahve molaları planlayan, onlardan çaldığım zamana inat benimle olan canım kızım ve sevgili eşim; arayamadığım yoğun zamanlarda gönderdiği emojilerle yüzümü güldüren, desteğini ve sevgisini her daim hissettiren canım annem...iyi ki varsınız...

10/07/2025

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI

Bu tezi hazırlarken üretken yapay zekâ programlarından destek aldığımı beyan ederim. Tezin hazırlığı aşamasında üretken yapay zekâ programlarından çeviri, deşifre ve görsel oluşturma aşamalarında destek aldım. Üretken yapay zekâ programlarından aldığım bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiğimi bildiririm.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....

Gamze YAVAŞ ÇELİK

10/07/2025

DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE

I declare that I received support from generative artificial intelligence programs while preparing this dissertation. I have received translation, transcription and creating visuals support from generative artificial intelligence programs during the preparation of the dissertation. I declare that I have checked the accuracy of the information I received from generative artificial intelligence programs.

I also declare that, if a case contrary to my declaration is detected in my work at any time, I hereby express my consent to all the ethical and legal consequences that are involved.

.....
Gamze YAVAŞ ÇELİK

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vii
STATEMENT OF COMPLIANCE WITH ETHICAL PRINCIPLES AND RULES	viii
TEŞEKKÜR	ix
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI.....	x
DECLARATION OF GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE	xi
İÇİNDEKİLER	xii
TABLolar DİZİNİ.....	xvii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xviii
KISALTMALAR DİZİNİ	xix
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	2
1.2 Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları.....	6
1.3 Çalışmanın Önemi	8
1.4 Kapsam ve Sınırlılıklar.....	9
1.5 Tanımlar	9
2. ALAN YAZIN	11
2.1 Mikro Yeterliliklere Genel Bakış	11
2.1.1 Tanım.....	11
2.1.2. Mikro yeterlilik çeşitleri	16
2.1.3. Kredi eşdeğerlikleri	18
2.1.4. Mikro yeterliliklerin önemi.....	22
2.1.5 Güçlükler.....	24

2.1.6 Türkiye’de mikro yeterlilikler.....	27
2.2 Açık ve Uzaktan Öğrenme Alanyazınında Mikro Yeterlilikler.....	30
2.3 Mikro Yeterliliklerin Yükseköğretime Entegrasyonu.....	38
2.3.1 Yeterlilikler çerçeveleri	42
2.3.1.1 Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi.....	43
2.3.1.2. Avrupa Becerileri, Yeterlilikleri ve Meslekleri (The European Skills, Competences and Occupations- ESCO)	43
2.3.1.3. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi	44
2.3.2 Mikro yeterlilik sağlayıcı olarak Sürekli Eğitim Merkezleri	45
2.4 Kalite Güvencesi ve Akreditasyon.....	48
2.4.1 Yükseköğretimde, açık ve uzaktan eğitimde kalite güvencesi ve akreditasyon	48
2.4.2 Mevcut kalite güvence sistemleri	50
2.4.3 Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon.....	53
2.4.3.1 İç kalite güvencesi.....	55
2.4.3.2 Biriktirilebilir ve aktarılabilir olma ve ön öğrenmelerin tanınması	57
2.4.3.3 Dış kalite güvencesi.....	58
2.4.3.4 Mikro yeterliliklerle ilgili kalite çerçeveleri.....	61
2.4.3.4.1 Ortak Mikro Yeterlilik Çerçevesi.....	61
2.4.3.4.2 Uluslararası Rozetler ve Mikro Yeterlilikler Konseyi (ICOBC) taksonomisi ve kalite kriterleri.....	61
2.4.3.4.3 İngiliz Akreditasyon Kurulu (BAC) mikro yeterlilik şablon dokümanı pilot aşaması.....	62
2.5 Kuramsal Altyapı.....	63
2.5.1 Açıklık kavramının boyutları	63
2.5.2 Erişim, eşitlik ve kapsayıcılık	64
2.5.3 Esneklik ve öğrenci özerkliği.....	64
2.5.4 Açık eğitim kaynakları.....	65
2.5.5 Açık pedagoji ve uygulamalar.....	66
2.5.6 Kalite güvencesi, değerlendirme ve tanınma	67
3. YÖNTEM	69
3.1 Araştırma Deseni	69

3.2 Birinci Aşama: Sistematiik Tarama	69
3.2.1 Çalışmaya dahil edilme kriterleri, veri tabanları, çalışmaların tarama süreci ve dahil edilen çalışmalar	70
3.2.2 Çalışmaların özellikleri ve tercih edilme gerekçesi.....	72
3.2.3 Sentezleme yöntemi.....	77
3.3 İkinci Kısım: Görüşmeler.....	78
3.3.1 Araştırmacının pozisyonu	78
3.3.2 Bağlam ve örnekleme stratejisi	79
3.3.3 Çalışma birimi	79
3.3.4 Veri toplama.....	81
3.3.5 Verinin işlenmesi.....	83
3.3.6 Verinin analizi	84
4. BULGULAR VE YORUM.....	86
4.1 Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesi ve Akreditasyonunda Öne Çıkan Temalar	86
4.1.1 Betimleyici analiz.....	86
4.1.2 Tematik analiz.....	87
4.1.2.1 Tema 1: Yükseköğretim ekosistemine entegrasyonu ve tanınma	91
4.1.2.2 Tema 2: Kurumsal sorumluluk ve değişim kapasitesi	96
4.1.2.3 Tema 3: Dış kalite güvencesi	112
4.1.2.4 Tema 4: Kalite güvencesi ve akreditasyon ile ilgili güçlükler.....	117
4.1.3 Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonunun sağlanmasında gerekli kalite kriterleri	118
4.2 Yükseköğretime Entegrasyon, Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Konusundaki Paydaş Görüşleri.....	126
4.2.1 Yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin kapsam ve sınırları	130
4.2.1.1 Sağlayıcı kurumlar.....	131
4.2.1.2 Sınırlar.....	137
4.2.1.2.1 AKTS paketlerinin sunulması:	138
4.2.1.2.2 Biriktirilebilme ile ilgili sınırlar:.....	140
4.2.1.2.3 Yeterliliklerle ilgili sınırlar	141

4.2.1.2.4 Akreditasyonla ilgili sınırlar	142
4.2.1.2.5 Tanınma ile ilgili sınırlar:.....	144
4.2.2 Mikro yeterliliklerde tanınma, kalite güvencesi ve akreditasyon	145
4.2.2.1 Tanınma.....	147
4.2.2.2 Düzenleyici ve değerlendirici kurumlar	149
4.2.2.3 Akreditasyon	152
4.2.2.3.1 Mevcut akreditasyon uygulamalarına entegrasyonu	153
4.2.2.3.2 Mikro yeterliliklerle ilgili önerilen akreditasyon modelleri.....	157
4.2.2.3 İç kalite güvencesi	162
4.2.2.3.1 Tasarım	164
4.2.2.3.2 Ölçme-değerlendirme ve belgelendirme	169
4.2.3 Açıklık	178
4.2.3.1 Esneklik.....	179
4.2.3.1.1 Öğrenen özerkliği	179
4.2.3.1.2 Standartlarda esneklik	180
4.2.3.1.3 Alternatif öğrenme yollarına açıklık.....	181
4.2.3.2 Erişime açıklık	183
4.2.3.2.1 Ön koşulların olmaması	183
4.2.3.2.2 Açık erişim.....	185
4.2.3.3 Şeffaflık.....	187
4.2.3.4 Paydaşlara açıklık.....	188
4.2.3.4.1 Sürekli iyileştirme	188
4.2.3.4.2 İş birliği.....	189
4.2.4 Güçlükler.....	189
4.2.4.1 Standartlarla ilgili güçlükler	190
4.2.4.2 İdari yapı ile ilgili güçlükler.....	192
4.2.4.3 Kaynak sağlama ve teşvik.....	194
4.2.4.4 Bilgilendirme ile ilgili güçlükler.....	198
4.2.4.5 Akreditasyonla ilgili güçlükler.....	199
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	202
5.1 Mikro Yeterliliklerde Kalite Güvencesinin Sağlanması İçin Gerekli Unsurlar ve Kalite Kriterleri	202

5.2 Mikro Yeterlilikler İçin Gerekli Kalite Kriterlerinin Türkiye Bağlamında Ele Alınması	207
5.2.1 Tanım, kapsam, sağlayıcı kurumlar ve sınırlar	207
5.2.2 Tanınma, iç kalite güvencesi ve akreditasyon.....	212
5.2.2.1 Tanınmaya karşı akreditasyon	212
5.2.2.2 İç kalite güvencesi	216
5.3 Açıklık Kavramının Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasında Rolü.....	218
5.4 Öneriler.....	221
KAYNAKÇA	234
EKLER	
ÖZ GEÇMİŞ.....	

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1 Platformlara Göre Mikro Yeterliliklerin Çeşitleri ve Dağılımı	18
Tablo 2.2 Örnek bir Yapay Zekâ Kampüs Mikro Derecesi	20
Tablo 2.3 Açık ve Uzaktan Öğrenme Alanyazınında Mikro Yeterlilikler.....	30
Tablo 2.4 Açık ve Uzaktan Eğitimde Kalite Modeli	52
Tablo 2.5 ESG İç Kalite ve Dış Kalite Güvencesi ve Kalite Güvencesi Dernekleri	55
Tablo 3.1 SistematiK Taramaya Dahil Edilen Çalışmalar.....	72
Tablo 3.2 SistematiK Taramaya Dahil Edilen Raporlar	74
Tablo 4.1 Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesi ve Akreditasyonu ile İlgili Temalar, Kategoriler ve Kodlar.....	89
Tablo 4.2 Mikro Yeterlilikler Sağlayan Yükseköğretim Kurumları için Gerekli İç Kalite Güvencesi Kriterleri	119
Tablo 4.3 Mikro Yeterliliklerin Dış Kalite Güvencesi Bağlamında Göz Önünde Bulundurması Gereken Kriterler.....	121
Tablo 4.4 Kalite Güvence Derneklerinden Beklenenler	123
Tablo 4.5 Alternatif Sağlayıcılar Tarafından Verilen Mikro Yeterliliklerin Yükseköğretim Kurumu Tarafından Tanınması İçin Gerekli Kalite Kriterleri Kontrol Listesi	124
Tablo 4.6 Paydaşlarla Yapılan Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkan Temalar	128

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1 Mikro Yeterlilik Ekosisteminin Kilit Paydaşları.....	15
Şekil 2.2 Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi.....	45
Şekil 2.3 Mikro Yeterliliklerin Yönetimi için Farklı İç Yapı Modelleri.....	46
Şekil 3.1 Sistematik Tarama Akış Şeması.....	71
Şekil 3.2 Çalıştay Sonrası Katılımcılara Gönderilen Dijital Rozet.....	81
Şekil 3.3 Ön Temalar ve Kodların Sıklıkları.....	84
Şekil 3.4 Araştırma Süreci Akış Şeması	85
Şekil 4.1 Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesi ve Akreditasyonu ile İlgili Tema ve Kategoriler	88
Şekil 4.2 Paydaşlarla Yapılan Görüşmelerde Ortaya Çıkan Temalar ve Kategoriler...	127
Şekil 4.3 Mikro Yeterlilik Sağlayacak Kurumlar ve Birimler.....	131
Şekil 4.4 Mikro Yeterliliklerle İlgili Sınırları Belirlenmesi Gereken Konular.....	138
Şekil 4.5 Tanınma, Kalite Güvencesi ve Akreditasyonla İlgili Alt Temalar.....	146
Şekil 4.6 Mikro Yeterliliklerin İç Kalite Güvencesi ile ilgili Alt Temalar	163
Şekil 4.7 Mikro Yeterliliklerde Açıklık Kavramı.....	179
Şekil 4.8 Güçlükler ve Alt Temaları	190
Şekil 5.1 Kalite Güvencesi Sürecinin Bileşenleri.....	223

KISALTMALAR DİZİNİ

AEK	:Açık Eğitim Kaynakları
AEU	:Açık Eğitim Uygulamaları
AKTS	:Avrupa Kredi Transfer Sistemi
AYÇ	:Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
CC	:Creative Commons Lisansları
DEQAR	:Dış Kalite Güvence Sonuçları Veri Tabanı
EADTU	:Avrupa Uzaktan Eğitim Üniversiteleri Birliği
EHEA	:Avrupa Yükseköğretim Alanı
ENQA	:Avrupa Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Derneği
EQAR	:Yükseköğretim için Avrupa Kalite Güvence Kaydı
ESG	:Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri
GDPR	:Genel Veri Koruma Tüzüğü
ICDE	:Uluslararası Açık ve Uzaktan Eğitim Konseyi
ISO	:Uluslararası Standardizasyon Örgütü
KAÇED	:Kitleli Açık Çevrimiçi Dersler
MYK	:Mesleki Yeterlilik Kurumu
OECD	:Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü
SEM	:Sürekli Eğitim Merkezleri
TÜSEM	:Türkiye Üniversiteler Sürekli Eğitim Merkezleri Konseyi
TYÇ	:Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
UNESCO	:Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
YÖK	:Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	:Yükseköğretim Kalite Kurulu

1. GİRİŞ

Mikro yeterlilikler yeni bir konu olmamasına rağmen son dönemlerde bu konuyla ilgili gelişmeler oldukça ivme kazanmıştır. Genel olarak bakıldığında teknoloji, küreselleşme, hareketlilik ve buna bağlı olarak iş yaşamında ve eğitimde meydana gelen hızlı değişimler mikro yeterliliklere temel oluşturan konular olarak ifade edilmektedir (Ellis vd., 2016). Bunlara ek olarak, kısa öğrenme programları sonrası edinilen mikro yeterlilikler pandemi sonrası oluşan yeni normal için iş hayatının gerektirdiği becerilerin hızlı bir şekilde kazanılması sorununa çözüm olarak görülmekte (Boud & Jorre de St Jorre, 2021), bu durumun mikro yeterliliklere olan ilgiyi artırdığı ve süreci hızlandığı düşünülmektedir (Brown & Nic-Giolla-Mhichil, 2022).

Ekonomideki küreselleşme, teknolojinin kullanımı, bağlantıcılığın (connectivism) artması gibi durumlar değişimin hızını artırmakta, bu durum eğitimde de aktif öğrenme, yaşamboyu öğrenme, hizmet ederek öğrenme (service learning), disiplinler arası eğitim, bireyselleştirilmiş eğitim ve üst bilişsel beceriler gibi kavramları gündeme getirmektedir (Aypay & Özdemir, 2021). Bu hızlı değişime ayak uydurarak öğrenenlerin başarılı olmaları ve iş sahibi olabilecekleri bir diploma almaları, çalışanların ise kendilerini sürekli yenilemeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, Olcott (2022) mikro yeterliliklerin kendilerini geliştirmek için mücadele eden çalışanların kapasitelerini geliştirmeleri ve iş için mücadele eden öğrenenlerin kendilerine bir yer edinmeleri için bir çıkış noktası olabileceğini ifade etmektedir.

Brown ve Nic-Giolla-Mhichil (2022) mikro yeterlilikler hakkında yapılan çalışmaları inceledikleri analizlerinde, mikro yeterlilikleri bu kadar gündemde tutan nedenleri genel olarak iki kavram çerçevesinde ele almışlardır: öğrenme toplumu ve bilgi ekonomisi. Öğrenme toplumu kapsamında yeni öğrenme modelleri, esnek öğretim programları, yaşamboyu öğrenme ve çok yönlü öğrenme gibi konular ele alınırken, 21. yüzyıl öğrenenlerinin esnek, ulaşılabilir ve düşük maliyetli eğitime gittikçe daha fazla ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Bilgi ekonomisi kavramı kapsamında ise istihdam edilebilirlik, ek beceriler geliştirme ve çalışma hayatının değişen doğası ele alınmaktadır. Brown ve Nic-Giolla-Mhichil (2022) çalışan iş gücünün yüzde 85'inin 2030 yılında henüz icat edilmemiş işleri yapacağına dair güçlü tahminlerde bulunan araştırmalardan bahsetmektedirler. İncelenen çalışmalara göre, Avrupa'nın öğrenme toplumu

yaklaşımını, Amerika ve Asya'nın ise bilgi ekonomisi yaklaşımını benimsediğini ifade etmişlerdir.

1.1 Problem Durumu

Dijitalleşmenin etkisiyle değişen öğrenmeye bakış açısı, yükseköğretim için oldukça zorlayıcı bazı durumları da beraberinde getirmiştir (Resei vd., 2019). Çevrimiçi öğrenmenin gelişen teknolojiler sayesinde kazandığı yeni format ve özellikle Kitleli Açık Çevrimiçi Dersler (KAÇED) şeklinde yaygınlaşması, yaşamboyu öğrenme ve kurumsal öğrenme anlamında kendini başarılı bir şekilde ispatlaması daha yenilikçi anlayışlara kapı aralamaktadır (Resei vd., 2019). Esnek, açık, öz yönelimli, kendi hızında, yüksek etkileşimli ve disiplinler arası öğrenmeye imkân tanıyan, öte yandan düşük maliyetli kariyer fırsatları sunan KAÇED'ler bu yönüyle yıkıcı teknolojiler arasında görülmektedir (Resei vd., 2019; Scuderi, 2018). Ayrıca, başlıca KAÇED'lerden alınan Mikro Uzmanlıklar (EdX), Nanodereceler (Udacity) ve Uzmanlıklar (Coursera) gibi değerlendirilmiş öğrenme sertifikaları mikro yeterlilikler ile eş anlamlı görülmeye başlanmıştır (Brown vd., 2021). Bu yönüyle mikro yeterlilikler başlangıçta dijital rozetler olarak algılanan ancak bugün kısa formulu bütün öğrenme deneyimlerini kapsayan, açık eğitim kaynakları ve KAÇED'lere dayanan yeni şekliyle karşımıza çıkmaktadır (Woods & Woods, 2023). Nitekim, mikro yeterliliklerin dijital rozetlere indirgenmesinin, mikro yeterliliklerin eğitimde sahip olduğu etkiyi sınırlandıracağı düşünülmektedir (Cheng vd., 2018; Kır & Bozkurt, 2022).

Mikro yeterlilikler yıllardır çeşitli şekillerde mesleki eğitimin içerisinde yer almakla beraber, şimdi yükseköğretim politikalarının merkezine doğru kaymaktadır (Wheelahan & Moodie, 2024). Yetenek temelli öğrenme ve beceri temelli sertifikaların yükseköğretimde aslında yeni bir kavram olmadığını ifade eden Olcott (2022) mikro yeterliliklerin diplomaların yerini almayacağını ya da diplomaların değer kaybetmeyeceğini, formal ve informal öğrenmeyi de kapsayan yeni mikro yeterliliklerin süreçte daha güçlü bir yer edineceğini belirtmektedir. Dolayısıyla, mikro yeterliliklerle ilgili karar almanın oldukça güç olacağını ve yönetimin mikro yeterlilikleri kendi kurumlarında nereye ve ne şekilde yerleştirecekleri konusunda karar vermeleri gerekeceğini ifade etmektedir. Bununla birlikte, mevcut yönetim anlayışının değişimi etkili yönetme kapasitesine sahip olup olmadığının sorgulanmasına dikkat çekmektedir.

Bu durum da bütün kurumların “stratejik sıfırlanma” (strategic reset) noktasında değişimi nasıl yönettiklerinin önemli olacağını göstermektedir (Olcott, 2022).

Yükseköğretim kurumlarının mevcut sistem ile birçok sektörde yeterlilikler konusunu ve yarının mesleklerine yönelik artan talebi karşılayamadığı, günlük hayatımıza yansıyan dijitalleşme, bireyselleşme ve insan-makine etkileşimi konusundaki yenilikleri benimsemekte yavaş kaldığı düşünülmektedir (Lang, 2023; Shanahan & Organ, 2022). Yükseköğretim kurumlarının içinde bulunduğu dönüşüm ihtiyacı Von Bertalanffy'nin (1950) tanımladığı kapalı sistemlerin yaşadığı entropiye benzemektedir ve mikro yeterlilikler sistemi açık hale getirmenin, yükseköğretim sistemi ve diğer sistemlerin (mesleki eğitim, yaşamboyu öğrenme, istihdam vb.) birlikte çalışabilir/geçirgen ve açık olmasının bir yolu olarak görülmektedir. Lang (2023) üniversitelerin rollerini yeniden düşünmeleri gerektiğini belirtmekte, karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkabilmek adına kurumsal zihniyetlerini değiştirmeleri ve mikro yeterlilikler gibi mekanizmalardan destek almaları gerektiğini ifade etmektedir. Benzer bir şekilde McGreal vd. (2022) yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilikleri öğrencilerin istihdam edilebilmeleri için becerilerini ve yeterliliklerini arttırmanın bir yolu olarak görmesi gerektiğini belirtmekte, mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumunun piyasada rekabetçi, uyarlanabilir ve güncel kalmasını sağladığını ifade etmektedirler.

Mikro yeterliliklerin yükseköğretim ve mesleki eğitim sistemlerini etkilemeden, mevcut yeterlilikleri ve dereceleri zayıflatmadan ve bozmadan, eğitim-öğretim, yaşamboyu öğrenme ve istihdam edilebilirlik ekosistemlerini tamamlamak ve geliştirmek için kullanılabilir olması gerekmektedir ve mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması bu açıdan oldukça önemlidir (Avrupa Komisyonu, 2022b; Greere, 2023). Kalite güvencesi ve akreditasyon mikro yeterliliklerin tanınmasında ve yükseköğretime entegrasyonunda önemli konulardan ilki olarak görülmekte (Avrupa Komisyonu, 2022a), aynı zamanda mikro yeterliliklerin kabul görmesinin önündeki engeller arasında da ifade edilmektedir (Raj vd., 2024; Tamoliune vd., 2023). Cırlan (2023) mikro yeterliliklere karşı güven oluşturmak, anlaşılmasını ve tanınmasını kolaylaştırmak söz konusu olduğunda kalite güvencesinin elzem olduğunu ifade etmiştir.

Şimdiye kadarki süreçte makro derecelere odaklanmış olan yükseköğretim kurumları için mikro derecelere ilgili faaliyetler oldukça zorlayıcı ve karmaşık olmakta, mikro yeterliliklerin geçerlilik, güvenilirlik ve tanınırlıklarını destekleyici tutarlı, sağlam ve

yenilikçi bir kalite çerçevesinin geliştirilmesi bu bağlamda önem kazanmaktadır (O'Leary vd., 2022). Mikro yeterliliklerin tanınmasının mikro yeterliliklerin gelişmesinde hayati öneme sahip olduğunun vurgulandığı MICROBOL raporunda (Cırlan & Loukkola, 2020) Lizbon Tanıma Sözleşmesinde¹ akredite edilmiş yükseköğretim kurumları tarafından sunulan mikro yeterliliklerin tanınma kapsamına gireceğini ima eden bölümlerin olduğu, Lizbon Tanıma Sözleşmesi mikro yeterlilikler için de uygulanacaksa, yükseköğretim kurumlarının kalite güvenceli süreçlere ve mekanizmalara sahip olması gerektiği belirtilmektedir. Benzer şekilde MODUS (2023) raporunda mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilir olması için tüm yükseköğretim kurumlarında zorunlu olan kalite güvence standartlarına ihtiyaç olduğu ifade edilmektedir. Rapor kapsamında mikro yeterliliklerde kalite güvencesi iki açıdan ele alınmaktadır: yükseköğretim kurumlarının sağlayıcı olarak takip etmesi gereken kalite güvencesi süreçlerinin belirlenmesi ve alternatif sağlayıcılar tarafından verilen mikro yeterliliklerin tanınma prosedürlerinin belirlenerek kalite güvencesi süreçlerine dahil edilmesi. Almanya Rektörler Konferansına göre, yükseköğretim kurumları sadece sağlayıcı olarak değil, aynı zamanda alternatif sağlayıcılar tarafından verilen mikro yeterlilikler için kalite güvencesi sağlayan eşik bekçileri olarak da rol oynamaktadır (Cırlan, 2023).

ENQA (2023) mikro yeterliliklerin yükseköğretimden daha büyük bir olgu olduğunu belirterek yükseköğretim kurumları tarafından sağlanan mikro yeterliliklerin alternatif sağlayıcılarındakinden daha kaliteli olduğunu gösteren bir kanıtın bulunmadığını ifade etmektedir. Bu noktada önemli olan mikro yeterlilik sağlayan ya da bu konuda iş birliği içerisinde olan bütün eğitim sağlayıcıların karşılaması gereken kalite eşiğinin Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri (ESG) ile uyumlu olması meselesidir (ENQA, 2023). Öte yandan, mikro yeterlilikler daha belirli yeterliliklere odaklandıkları, değişen iş gücü piyasasına uygun hareket etmeleri ve en yeni içerikleri sunmaları nedeniyle daha çevik bir tasarım, onay, sunulma şekli ve denetim mekanizmaları gerektirmektedir (ENQA, 2023). Göz önünde bulundurulması gereken bir diğer konu ise mikro yeterliliklerin çoğunlukla çevrimiçi olarak sağlanıyor olmasıdır.

¹ "Avrupa Konseyi, Avrupa Bölgesindeki yükseköğretim ile ilgili diploma ve derecelerin tanınması için 11 Nisan 1997 tarihinde UNESCO ile birlikte Lizbon Tanıma Sözleşmesi'ni gerçekleştirmiştir. Tam adı, "Avrupa Bölgesinde Yükseköğretimle İlgili Belgelerin Tanınmasına İlişkin Sözleşme" olan Lizbon Tanıma Sözleşmesi, Avrupa Bölgesi'nde bir başka ülkeden alınmış olan derece ve öğrenim sürelerinin tanınmasına ilişkin usulleri belirleyen ve hukuksal bağlayıcılığı olan bir belgedir. Sözleşme, "yabancı diplomaların" ev sahibi ülkenin "eğitim sistemi ve/veya iş sektörü"ndeki gerçek yerinin belirlenmesine yöneliktir." ([YÖK Uluslararası Daire Başkanlığı](#))

Brown ve Duarte (2024) yaptıkları çalışmada yükseköğretim kurumları ve alternatif sağlayıcılar tarafından verilen mikro yeterliliklerin yüksek bir oranının kısmen veya tamamen çevrimiçi olduğunu belirtmekte, dijital yükseköğretim için özel yönergeler geliştirmiş ülkelerdeki kalite güvence sistemlerinin açıkça belirtilmese bile mikro yeterliliklerle ilgili olduğunu ve mikro yeterliliklerin kalite güvencesinde de uygulanabileceğini ifade etmektedirler. Dolayısıyla yükseköğretimdeki geleneksel dereceler için kullanılan kalite güvencesi mekanizmalarının mikro yeterlilikler için çok etkili olmayabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Mikro yeterliliklerin eğitim ekosistemi içerisinde doğru tanımlanması ve konumlandırılması, mikro yeterliliklerin tanınması ve kalite güvencesinin sağlanması noktasında yaşanan sorunların çözümüne de yardımcı olacaktır. Mikro yeterliliklerin Açık ve Uzaktan Öğrenme alanyazınında KAÇED ve Açık Eğitim Kaynakları (AEK) bağlamında ele alınıyor olması Brown ve Nic-Giolla-Mhichil (2022) tarafından ifade edilen ve daha önce de açıklanmış olan “öğrenme toplumu” ve “bilgi ekonomisi” kavramlarını yansıtmaktadır. Bu iki konu arasındaki fark Açık ve Uzaktan Öğrenme alanının geleceği için oldukça önemli bir noktayı tartışmaya açmaktadır. Mikro yeterlilikler gerçekten KAÇED’lerin geldiği son noktayı mı temsil etmektedir yoksa modüler, bireyselleştirilmiş, profesyonel ve yaşamboyu öğrenme temelli yeni nesil bir uzaktan eğitimin mi habercisidir (Peters vd., 2025)? Bu bağlamda alanyazında mikro yeterliliklerin yeni nesil açık üniversitelerin yükseköğretim ekosistemi içerisinde yeniden konumlandırılmasını ele alan çalışmalar da bulunmaktadır (Law, 2015; Matkin, 2022; McGreal & Olcott, 2022; Olcott, 2022, 2024). Mikro yeterlilikleri Matkin (2022) sürekli eğitim bağlamında konumlandırmakta ve KAÇED tabanlı büyük platformların üniversite tabanlı sürekli eğitimi ve yükseköğretileri zorladığından ve bu platformlarla rekabet etmenin güçlüğünden bahsetmektedir. Olcott (2022) çalışmasında UC-Irvine örneğine değinmiş, mikro yeterlilikler için sosyal yardım, çevrimiçi dersler, kredisiz eğitim ve sertifika programlarıyla tutarlı sürekli eğitim aracılığıyla rapor verecek ayrı bağımsız bir birim önerisinden bahsedilmiştir.

Kalite güvencesi sağlanmış mikro yeterliliklerin yükseköğretim ekosistemine entegrasyonu yükseköğretim için dönüştürücü, açık ve uzaktan öğrenme için ise bildiği tüm dengeleri değiştirecek yıkıcı bir etki oluşturacaktır. Çünkü mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumları tarafından sağlanıyor olması, Brown ve Duarte (2024) tarafından

da belirtilen mikro yeterliliklerin çoğunun çevrimiçi olduğu gerçeği düşünüldüğünde, aslında her yükseköğretim kurumunun kapısını açık, esnek ve uzaktan öğrenmeye açması demektir. Açık ve uzaktan öğrenme alanyazınında mikro yeterliliklerin KAÇED ve Açık Eğitim Kaynaklarının yanı sıra sürekli eğitim bağlamında ele alınması (Matkin, 2022; Olcott, 2022) ülkelerin bu konuda çalışmalar yapması (OECD, 2023a) mikro yeterlilik sağlayıcı birim olarak üniversitelerin Sürekli Eğitim Merkezlerinin (SEM) karşımıza çıkması bu açıdan tesadüf değildir.

1.2 Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Mikro yeterliliklerin KAÇED, AEK ve yeni nesil bir açık ve uzaktan öğrenme anlayışının ortasında kendini konumlandırma çabası sürerken, geleneksel yükseköğretim kurumlarının yaşamboyu öğrenme felsefesinin etkisiyle hem sağlayıcı hem de tanıyan kurumlar olarak oyuna dahil olması sınırların bulanıklaşmasına neden olmuştur. Mikro yeterliliklerin amaç ve kapsamının belirlenmesi mikro yeterliliklerin yükseköğretim ekosistemi içerisinde doğru konumlandırılmasını sağlayacak, bununla beraber kalite güvencesini de mümkün kılacaktır. Bu nedenle mikro yeterliliklerin Türkiye’de yükseköğretimde hem açık ve uzaktan öğrenmede hem de örgün/yüzyüze eğitimdeki rolünün ne olduğu, yükseköğretime entegrasyonunun hangi koşullarda gerçekleşeceği ve kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı önemli sorulardır. Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda önemli konulardan biri olarak görülmektedir. Ancak, mikro yeterliliklerin tanımında yaşanan kafa karışıklığı, mikro yeterliliklerin ne olduğu ve neleri kapsadığı konusunda netliğin olmaması kalite güvencesinin sağlanmasında da sorun oluşturmaktadır. Ülkelerin eğitim sistemlerindeki farklı uygulama ve yaklaşımlar ortak çerçevenin oluşmasını güçleştirse de bu kapsamda ülkelerin kendi tanımlarını ve sınırlarını belirledikleri, kendi kalite güvencesi süreçlerini açıkladıkları ve uyguladıkları görülmektedir. Böylelikle ortaya iyi uygulama örnekleri çıkmaktadır. Ülkemizde de Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) ve farklı yükseköğretim kurumları tarafından mikro yeterliliklerin tanınmasına yönelik çalışma ve uygulamalar bulunmaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın amacı ülkemizin yükseköğretim sistemine uygun olarak mikro yeterliliklerin kalite güvence bağlamında nasıl kavramsallaşabileceğini belirlemek, mikro yeterlilikler için gerekli kalite kriterlerini ve mevcut kalite güvencesi çerçevelerinde mikro yeterliliklere yönelik boşlukları ortaya koymaktır. Bununla beraber, mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda, mikro yeterliliklerin esnek yapısına

uygun açıklığa dayanan farklı bir kalite anlayışının, örnek bir akreditasyon modelinin, Sürekli Eğitim Merkezlerinin (SEM) mikro yeterlilik sağlayıcı birimler olarak ele alınması ve SEM'ler özelinde sunulmasıdır. Bu amaçla tezin ilk aşamasında mikro yeterliliklerin kalite güvencesi bağlamında nasıl ele alınması gerektiğini, literatürde nasıl kavramsallaştırıldığını ortaya koymak adına literatür sistematik bir şekilde taranmış, uluslararası kuruluşların, Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun (YÖKAK) uluslararasılaşma kapsamında üyesi olduğu uluslararası ve bölgesel kalite derneklerinin mikro yeterlilikler bağlamında yayınladıkları raporlar detaylı bir şekilde analiz edilerek mikro yeterlilikler için gerekli kalite kriterleri ortaya konulmuştur. İkinci aşamada ise mikro yeterliliklerin yükseköğretim sistemine entegrasyonunun açık bir kalite anlayışıyla sağlanmasında ve akreditasyonunda izlenmesi gereken yolu belirlemeye yönelik öneriler geliştirmek amacıyla YÖK, YÖKAK, MYK, Türkiye Üniversiteler Sürekli Eğitim Merkezleri Konseyi (TÜSEM) Yönetim Kurulu Üyeleri, YÖKAK tescilli ulusal kalite güvence kuruluşları (akreditasyon dernekleri) temsilcileri ve SEM idarecileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Çalışmanın araştırma soruları şu şekildedir:

1. Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonu kapsamında öne çıkan temalar ve bu temaları açıklayan kalite unsurları nelerdir?
 - a) Mikro yeterliliklerin tanınmasında, kalite güvencesi ve akreditasyonun sağlanmasında gerekli kalite kriterleri nelerdir?
 - b) Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında kullanılan mevcut kalite güvencesi çerçeveleri nelerdir?
 - c) Mevcut kalite güvencesi çerçevelerinde mikro yeterlilikler açısından gelişmeye açık alanlar nelerdir?
2. Türkiye'de mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu, kalite güvencesi ve akreditasyonunda ilgili paydaşlarla yapılan görüşmeler doğrultusunda ortaya çıkan görüş ve uygulamalar nelerdir?
 - a) Yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin kalitenin sağlanması açısından tanım ve kapsamı nasıl olmalıdır?
 - b) Sürekli Eğitim Merkezleri aracılığıyla mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu, mikro yeterliliklerin esnekliğine uygun açık bir kalite anlayışıyla nasıl sağlanabilir? İşlevsel bir akreditasyon modeli nasıl olabilir?

1.3 Çalışmanın Önemi

Mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda kapsam, sınır ve sağlayıcıları noktasında ortak bir anlayışın olmaması kalite güvencesinin sağlanmasını ve akreditasyon konusunu da güçleştirmektedir. Bu konuda ülkeler kendi kalite güvencesi anlayışlarına ve ulusal akreditasyon derneklerinin duruşuna göre farklı uygulamalar ortaya koymaktadırlar. Bu bağlamda bu çalışmada Türkiye'nin yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonu konusunda nasıl bir yol izleyeceği belirlenmeye çalışılmıştır. Mikro yeterlilik sağlayıcı bir platform olarak Sürekli Eğitim Merkezleri ele alınmış, yükseköğretime entegre edilebilecek, kalite güvencesi sağlanmış mikro yeterlilikleri sağlayabilmesi için SEM'lerin alt yapı olarak hazır olup olmadıkları, güçlü ve zayıf yönlerinin neler olduğu incelenmiş, mikro yeterliliklerde tanınma ve akreditasyonun sağlanması adına uygun bir model önerilmiştir. Türkiye'de mevcut alanyazında mikro yeterlilikler ders tasarımı, uzman görüşleri, öğretim elemanlarının algıları, öğrenen görüşleri ve kavramsal açıdan ele alınmıştır (Güneş, 2022; Kır & Bozkurt, 2022; Sezer, 2020). Kalite güvencesi bağlamında bir çalışma bulunmamaktadır.

Bununla beraber çalışmanın ilk aşamasında mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması için gerekli kalite kriterleri, kullanılan mevcut kalite çerçeveleri ve bu çerçevelerdeki geliştirmeye açık alanlar yapılan sistematik tarama kapsamında belirlenmiştir. Mikro yeterliliklerle ilgili olarak daha önce yapılan sistematik taramalar incelendiğinde kalite güvencesi ve akreditasyon konusunda yapılan herhangi bir çalışma görülmemiştir. Yapılan çalışmalar mikro yeterliliklerin sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılması (Tamoliune vd., 2023), mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegre edilmesi (Ahsan vd., 2023; Johan vd., 2025; R. M. Selvaratnam & Sankey, 2021; Thi Ngoc Ha vd., 2023), farklı paydaşlar için fırsatların ve tehditlerin ortaya konulması (Varadarajan vd., 2023) ve blokzincir temelli mikro yeterlilik sistemlerinin incelenmesi (Alsobhi vd., 2023) konularındadır. Kalite güvencesi, akreditasyon, tanınma, güven inşa edilmesi ve itibar gibi noktaların önemi bu çalışmaların sonucu olarak ortaya konulmuştur. Birinci kısımda tüm bu sistematik taramalar ile de önemi vurgulanan kalite güvencesi konusu ele alınarak kalitenin nasıl sağlanabileceği sorusuna cevap aranmış, alanyazındaki bu boşluğun doldurulması amaçlanmıştır. Yapılan sistematik tarama sonucunda yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilik sağlayıcısı olarak göz önünde bulundurulması gereken kalite kriterlerini ve alternatif sağlayıcılardan gelen mikro yeterlilikleri tanıma

sürecinde kullanabilecekleri kriterlerin bir kontrol listesi ortaya konulmuş, bu kriterlerin yükseköğretimde kullanılan mevcut kalite çerçevesi ESG ile karşılaştırması yapılmıştır. Sistematik tarama kapsamında mikro yeterlilikler için kullanılan diğer kalite çerçeveleri de belirlenmiştir.

1.4 Kapsam ve Sınırlılıklar

Mikro yeterlilikler yükseköğretimin yetki alanından daha geniş ve kapsamlı bir olgudur (ENQA, 2023). Mikro yeterlilikler sadece yükseköğretim kurumlarının sağladıkları ve tanıdıkları öğrenmeler ile sınırlı olmadığından, kalite güvencesinin sağlanması da bağlamsal olarak değişiklik göstermektedir. Her alanda kullanılan kalite çerçeveleri farklı olmakla beraber mikro yeterlilikler için kullanılacak kalite çerçeveleri de bu bağlamda farklılıklar gösterebilmektedir. Yapılan sistematik tarama ile farklı alanlarda kullanılan (yükseköğretim, mesleki eğitim vb) kalite çerçeveleri de belirlenmeye çalışılmıştır ancak tez kapsamında odak noktası yükseköğretim kurumları tarafından sağlanan ve tanınan mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanmasıdır. Kalite açısından sunulan önerilerin daha spesifik olmasını sağlamak için kapsam, sağlayıcı konumunda olan SEM'ler olarak belirlenmiş, kalite güvencesi ve akreditasyonun sağlanması ve tanınma bağlamında öneriler bu kapsam çerçevesinde sunulmuştur.

Öte yandan konunun Türkiye’de yeni çalışılmaya başlanmış bir konu olmasından kaynaklı olarak bu konuda çalışmalar yapan uzman sayısı oldukça kısıtlıdır. Görüşmelerde YÖK, YÖKAK, MYK, TÜSEM ve SEM’lerde mikro yeterliliklerle ilgili komisyonlarda görev alan ve bu konuda çalışan tecrübeli katılımcılarla görüşülmüştür. Program akreditasyonu derneklerinden sadece bir tanesi görüşme talebine olumlu cevap vermiştir. Katılımcı sayısının 10 olması çalışmanın temel sınırlılığı olmakla beraber, görüşmeleri kabul eden katılımcıların Türkiye’de bu konuya en hâkim kişiler olmaları ve paydaşlar açısından düşünüldüğünde her alandan en az bir görüşün temsil ediliyor olması nitel analizde temalar açısından veri doygunluğunu, çalışma bulgularının SEM’ler bağlamında tartışılabilmesini ve anlamlı sonuçlara ulaşmasını sağlamıştır.

1.5 Tanımlar

Mikro yeterlilik: Avrupa Komisyonu (2021) tarafından öğrenenlerin küçük öğrenme deneyimlerinin ardından edindiği öğrenme çıktılarının kayıt altına alınması olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme çıktılarının, şeffaf ve açıkça tanımlanmış standartlara göre değerlendirilmiş, toplumsal, kişisel, kültürel veya işgücü piyasası ihtiyaçlarına yanıt

veren belirli bilgi, beceri ve yeterlilikleri sağlamak için özel olarak tasarlanmış olması gerekmektedir. Mikro yeterliliklerin öğrenene ait paylaşılabılır ve taşınabilir, bağımsız veya daha büyük yeterliliklerle birleştirilebilir özellikte olması gerekir.

Akreditasyon: Akreditasyon, yükseköğretim kurumları ve bu kurumlarda sunulan programlar ile mikro yeterliliklerin; belirlenmiş kalite standartlarına uygunluğunu ve sürekli iyileştirme süreçlerine bağlılığını değerlendiren, bağımsız ve yetkin otoriteler tarafından verilen resmi bir tanıma ve güvence sürecidir. Akreditasyonun temel amacı, hem akademik programların hem de mikro yeterliliklerin şeffaflık, güvenilirlik, karşılaştırılabilirlik ve kalite güvencesi kriterleri doğrultusunda ulusal ve uluslararası düzeyde kabul görmesini sağlamaktır.

Tanınma: Bir öğrenme deneyiminin, yeterliliğin veya belgenin; başka bir kurum, ülke ya da otorite tarafından geçerli, kabul edilebilir ve denk olarak resmen kabul edilmesi sürecidir.

Kalite Güvencesi: Bir kurumun sunduğu eğitim, öğretim, araştırma ve diğer akademik hizmetlerin; belirli kalite standartlarına uygun şekilde planlandığını, uygulandığını, değerlendirildiğini ve sürekli iyileştirildiğini garanti altına alan sistematik bir süreçtir.

2. ALAN YAZIN

2.1 Mikro Yeterliliklere Genel Bakış

2.1.1 Tanım

Mikro yeterliliklere yönelik politika ve uygulamaların son dönemlerde ivme kazanmış olması, mikro yeterlilikler konusunda ortak bir dil geliştirme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Mikro yeterlilikler üzerinde hemfikir olunan bir tanımın ve küresel bir sınıflandırmanın olmaması kafa karıştırıcı olabilmekte ve konuyu takip etmeyi de güçleştirmektedir (Rossiter & Tynan, 2019). Öte yandan, ortak bir tanımın olmaması mikro yeterlilikleri kimin sağlayıp değerlendirebileceğine ve niteliklerin güvenilir ve geçerli olup olmadıklarına ilişkin belirsizlik, mikro yeterliliklerin değerini düşürmekte ve kabulünü güçleştirmektedir (Cowie & Sakui, 2022). Bu nedenle, mikro yeterliliklere yönelik Avrupa'nın yaklaşımı Avrupa Komisyonu (2021) tarafından hazırlanan broşürde, işverenler ve işgücü piyasası aktörlerinin yanı sıra, yüksek ve mesleki eğitim ve öğretim kurumları ve yaygın eğitim sağlayıcılar dahil olmak üzere eğitim ve öğretim kurumlarının toplumsal misyonunu yansıtan ve eğitim sektörleri ile iş dünyası arasında geçerli olan ortak bir tanım sunmak olarak ifade edilmektedir.

Mikro yeterlilikler, Avrupa Komisyonu (2021) tarafından öğrenenlerin küçük öğrenme deneyimlerinin ardından edindiği öğrenme çıktılarının kayıt altına alınması olarak tanımlanmaktadır. Broşürde bu öğrenme çıktılarının, *şeffaf ve açıkça tanımlanmış standartlara göre değerlendirilmiş, öğrenenlere toplumsal, kişisel, kültürel veya işgücü piyasası ihtiyaçlarına yanıt veren belirli bilgi, beceri ve yeterlilikleri sağlamak için özel olarak tasarlanmış olmasının gerekliliğinden* bahsedilmektedir. Mikro yeterlilik bilgilerinin *öğrenciye ait paylaşılabılır ve taşınabilir, bağımsız veya daha büyük yeterliliklerle birleştirilebilir* özellikte olması gerektiği ifade edilmektedir.

Mikro yeterlilikler, Oliver (2019, s.19) tarafından “*resmi yeterliliklere ek, alternatif veya tamamlayıcı veya resmi yeterliliklerin bir bileşeni olan değerlendirilmiş bilgi, beceri ve yeterliliklerin dijital sertifikasyonu*” olarak tanımlanmaktadır. Cowie ve Sakui (2022) mikro yeterliliklerin diploma programlarının sağladığından daha küçük kayıtlar olduğunu, sertifikalar, dijital rozetler, nano dereceler, mikro uzmanlıklar ve alternatif krediler gibi terimler ile birbirinin yerine kullanıldığını ifade etmektedir. Bu terimlerin hem verilen dersi hem de ders sonrası alınan sertifikayı tanımladığını belirtmektedirler. Rossiter ve Tynan (2019) mikro yeterliliklerin, meslektaşlar, işverenler ve eğitim

sağlayıcılarla doğrulanmış ve güvenli bir şekilde paylaşılabilir daha büyük yetkinlik veya yetenek birimlerine yığılarak dönüşebilir olduklarını ifade etmektedirler. Mikro yeterlilikler normalde başarıyı daha ayrıntılı, alt derece düzeyinde sertifikalandırırlar ve daha kısa olmaları, kişiselleştirilebilmeleri ve tam zamanında ayırt edici değer sağlamaları bakımından dereceler ve diplomalar gibi geleneksel uzun biçimli referanslardan farklılık gösterirler (Rossiter & Tynan, 2019). Çok farklı şekillerde tanımlanmalarına rağmen tanımlarda ortak olan özellikler *kısa ya da küçük boyutlu öğrenme deneyimleri* için olmaları, geleneksel diploma programlarına göre daha *esnek* olmaları, *öğrenen yönelimli olmaları* ve öğrenene bağlı olarak uzun bir zamana yayılabiliyor olmalarıdır (OECD, 2021a). Bununla beraber mikro yeterlilikler çalışma konusu ve yetenekler açısından daha *spesifik konulara* odaklanmaktadır.

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından tanımlanan mikro yeterliliklere ait '*kalite, şeffaflık, uygunluk, değerlendirme, esneklik, tanınma, öğrenci merkezli ve bilgilendirici olma*' gibi 10 özelliğin çoğu temel olarak akademik nitelikte olmakla beraber mikro yeterliliklerin yayınlanması ve saklanması ile ilgili olan ikisi '*aktarılabirlik ve kimlik doğrulama*' doğrudan teknoloji ile alakalıdır (Hoyos & Kloos, 2023). Mikro yeterliliklerin küresel ölçekte sahip olduğu 7 özelliği Usher vd. (2023) *biriktirilebilir* olmaları, *aktarılabir* olmaları, *yeterlik bazlı değerlendirme, kurumsal uyum, sektörel işgücüne uyum, dijital dersler ve dijital kredilendirme/ sertifikalandırma* olarak ifade etmektedirler. Özellikle biriktirilebilir olmaları ön öğrenmelerin tanınması konusunda önemli görülen hususlardan bir tanesi olarak ele alınmaktadır. Mikro yeterlilikler bu konuda var olan eğitim açığının kapatılmasında köprü olarak kullanılabilecek mükemmel bir fırsat olarak görülmektedir (O'Leary vd., 2022). Taşınabilir olmasının da makro kredi sunan kurumların mikro yeterliliklerim eşdeğerliğini kabul etmesiyle mümkün olacağı belirtilmektedir. Kurumların mikro yeterlilikleri kabul edebilmeleri için sağlayıcılar tarafından sunulan mikro yeterliliklerin içerdiği öğrenme ile ilgili bilginin yeterli seviyede açıklayıcı olması gerektiği ifade edilmektedir. Mikro yeterlilik sağlayıcıların diploma veya derece düzeyindeki bir derse değeri hakkında bir veri ataması, dersin geçerliliğini kendi itibarı ya da dış kalite güvencesi ile desteklemesiyle mikro yeterliliklerin biriktirilebilirliğinin çok daha kolay olacağı düşünülmektedir. Usher vd. (2023) Avrupa ve Avustralya çerçevelerinde önkoşullar, sektörel uyum, yeterlik çerçevesindeki seviyeler gibi meta-verilerin biriktirilebilirlik ve aktarılabirlik noktasında her mikro yeterlilik sağlayıcısı için şart koşulduğunu belirtmektedirler.

Bu meta-veriler (OECD, 2023b) tarafından yayınlanan mikro yeterlilik politikalarının uygulanmasına yönelik öz-değerlendirme aracında şu şekilde sıralanmıştır:

- Öğrenci Kimliği (yani güvenli, benzersiz ve kalıcı bir tanımlayıcı)
- Mikro yeterlilik başlığı (meslek veya program sınıflandırmasına göre)
- Düzenleyen kuruluşun yasal kimliği (kurum/kurum kimliği)
- Düzenlenme tarihi ve yeri
- Öğrenme çıktıları
- Sonuca ulaşmak için gereken iş yükü (örneğin, krediler, AKTS)
- Ulusal Yeterlilikler Çerçevesine göre seviyesi
- Kullanılan ölçme değerlendirme türü
- Öğrenme etkinliğine katılım şekli (yüz yüze, online, hibrit vs.)
- Kalite güvencesi
- Kimlik doğrulama ve ölçme değerlendirme sırasında denetim

UNESCO tarafından yayınlanan raporda mikro yeterliliklerin tanımı konusunda fikir birliği eksikliğinin kalite güvencesi açısından da sorun oluşturduğu belirtilmekte, yapılan detaylı tanımda kalite güvencesi vurgusu göze çarpmaktadır (van der Hijden & Martin, 2023). Dünyanın dört bir yanından 50 uzman tarafından ortaya konulan tanımın kapsamlı ve küresel çeşitlilikte olabileceği ifade edilmektedir. Mikro yeterlilikler:

- “...öğrencinin ne bildiğini, anladığını veya yapabildiğini doğrulayan, belli bir konuya odaklanmış öğrenme başarısının bir kayıdır.
- ...açıkça tanımlanmış standartlara dayalı olarak güvenilir bir sağlayıcı tarafından değerlendirilmiştir.
- ...tek başına bir değere sahip olabileceği gibi aynı zamanda önceki öğrenmenin tanınması da dahil olmak üzere diğer mikro veya makro sertifikalara katkıda bulunabilir veya onları tamamlayabilir.
- ...ilgili kalite güvencesinin gerektirdiği standartları karşılar” olarak tanımlanmıştır.

Raporda mikro yeterliliklerin ulusal yeterlilikler çerçevesinin hangi seviyesine uygunsa ona referans vermesi gerektiği, seviyenin belirlenmesinin öğrenenlerin başarısının ölçülmesine ve dersin kalite güvencesinin sağlanmasına yardım edeceği ifade edilmektedir. Bununla beraber raporda kısa dersler ve mikro yeterlilikler arasındaki ayrım

da ifade edilmiştir. Mikro yeterlilik bilgisinin çoğunlukla hem kısa ders hem de yeterlilik anlamında kullanıldığı, raporda bu karışıklıktan kaçınmak adına *“öğrencinin belirli bir dersi alması gerekmiyorsa önceki öğrenmenin değerlendirilmesinden sonra da elde edilebilecek olan mikro yeterliliğin kısa derslerden farklı olduğu”* açıkça belirtilmiştir (van der Hijden ve Martin, 2023).

Mikro yeterlilikler konusunda öncü çalışmalar yapan Yeni Zelanda’daki uygulamaları değerlendirdikleri çalışmalarında Fisher ve Leder (2022) Yeni Zelanda Yeterlilikler Kurumu’nun mikro yeterlilikleri resmi olarak tanıyabilmek adına düzenleyici çerçevesini değiştirdiğini, tanımın ve kredi eşdeğerliklerinin belirlendiğini ifade etmektedirler. Bu bağlamda yapılan tanımda mikro yeterlilikler bir tür *eğitim planı* şeklinde algılanmaktadır:

- *“Belirli bir dizi beceri ve bilginin elde edildiğini belgelendirir,*
- *Bir amaç beyanı ve net öğrenme çıktıları vardır,*
- *İlgili sektörlerden, işverenlerden veya topluluklardan kanıtlanabilir desteğe sahip olmalıdır,*
- *5 ila 40 kredi (dahil) arasında bir kredi değerine sahiptir,*
- *Yeni Zelanda Yeterlilikler Kurumu tarafından onaylanan mevcut kalite güvencesi sağlanmış öğrenmenin şeklen kopyası olamaz”.*

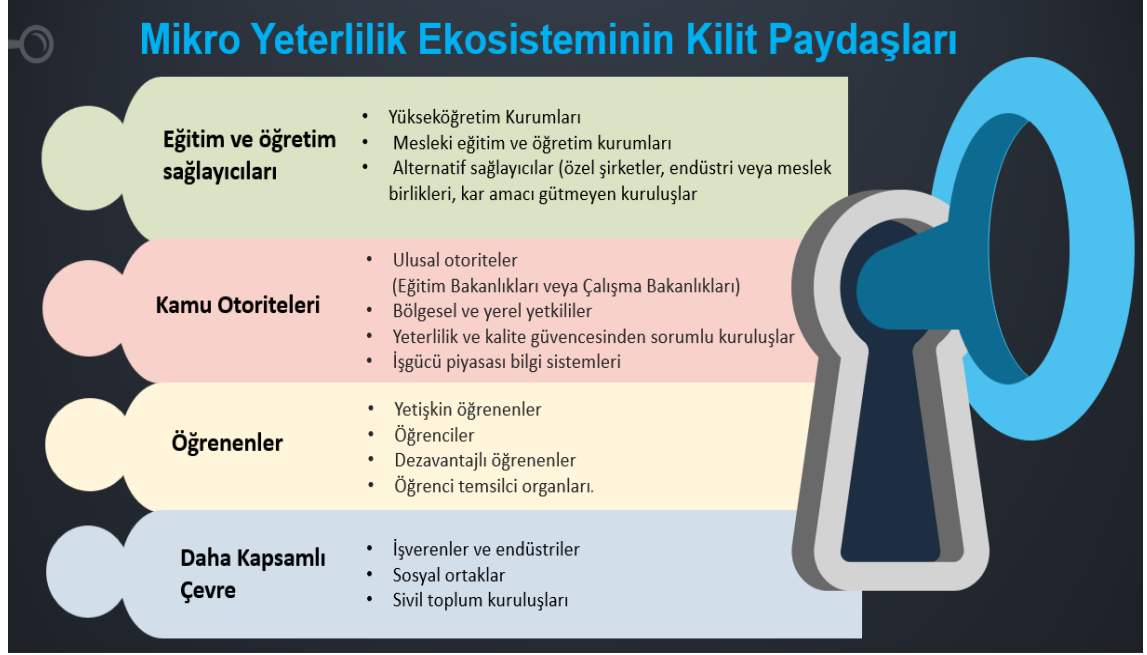
Fisher ve Leder (2022) bu planın üniversiteler için de geçerli olduğunu, üniversitelerin kendi planlarını oluşturmalarına izin verildiğini, uluslararası ve yükseköğretim dışı sağlayıcıların da eşdeğerliklerini bu bağlamda belirlemeleri gerektiğini ifade etmektedir. Çalışmada ayrıca, mikro yeterliliklerin tanınması için Yeni Zelanda Yeterlilikler Kurumu tarafından hazırlanan çerçevenin dogmatik olmadığı, mevcut mikro yeterliliklerin gözden geçirilmesi, yeni oluşturulacakların çözülmemiş sorunlardan (yeterliliklerin ayrıştırılması, öğrenmenin gereksiz tekrarı gibi) etkilenmemesi, mesleki eğitim reformunun zaman çizelgesinin oluşturulması gibi durumları içerdği belirtilmiştir.

Mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanabilmesi için mikro yeterliliklerin tanımlanması kadar paydaşların belirlenmesi de önemlidir. Sağlam bir mikro yeterlilik ekosisteminin kurulabilmesi için sağlayıcıları ve öğrenenleri destekleyen kamu politikalarının geliştirilmesinin yanı sıra, mikro yeterliliklerin daha geniş eğitim, öğretim ve işgücü piyasası sistemlerine entegrasyonu, eğitim ve öğretim sağlayıcıları, kamu otoriteleri, işverenler ve endüstri dahil olmak üzere çok çeşitli ilgili paydaşlar arasında iş

birliğinin sağlanması gerekmektedir (OECD, 2023b). Mikro yeterlilik ekosisteminin kilit paydaşları OECD (2023b) raporunda Şekil 2.1’deki gibi belirlenmiştir:

Şekil 2.1

Mikro Yeterlilik Ekosisteminin Kilit Paydaşları (OECD, 2023b’ten uyarlanmıştır)

Bu tanımlar doğrultusunda Türkiye’de yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterlilikler şu şekilde tanımlanabilir:

- Öğrenenlerin belirli bir konu hakkında edindiği veya sahip olduğu bilgiyi ve uygulama kabiliyetini belgelendiren
- Amacı ve öğrenme çıktıları net belirlenmiş, ölçme-değerlendirme kriterleri şeffaf olan
- Tek başına geçerliliği olabileceği gibi, başka bir mikro ya da makro derecenin parçası olabilen
- Hem bilgi hem de uygulamadaki yeterlilikleri ölçme kapasitesi sayesinde ön öğrenmelerin de tanınmasında değerlendirme aracı olarak kullanılabilir
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde tanımlanan alan yeterlilikleri bazında tekrara düşmeden tamamlayıcı ve geliştirici görev üstlenen
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde denk geldiği seviye (5,6,7 veya 8) net bir şekilde belli olan

- Sahip olunan yeterliliklerin gerçek hayatta uygulanabilirliği ve geçerliliği noktasında ilgili sektörlerden ve işverenlerden destek alarak hazırlanmış olan
- İlgili alanın kalite güvencesi standartlarını karşılayan
- En az 1 (25-30 saat) en fazla 30 AKTS olan kısa öğrenme deneyimleridir.

2.1.2. Mikro yeterlilik çeşitleri

Öğrenenlerin mikro yeterlilik alma nedenleri eğitim alanında ilerleme, iş bulma ve ücrette artış, kişisel gelişim ve hobi amaçlı alınan eğitimler olarak sıralanmaktadır (OECD, 2021a). Mikro yeterlilikler okullar, yükseköğretim kurumları, özel eğitim sağlayıcılar, uzman öğrenme platformları, yetenek temelli eğitimleri kendileri sunan şirketler gibi çok farklı kurumlar tarafından, çevrimiçi, yüz yüze veya karma olarak farklı yöntemlerle verilebilmektedir. Bu çok yönlülük ve çeşitlilikten kaynaklı olarak, mikro yeterliliklerin tutarlı olarak uygulanmasının önündeki en önemli zorluk, ortak anlayış ve bilgi eksikliği olarak görülmektedir (OECD, 2021b). Ayrıca tanımdaki heterojenlik ve mikro yeterliliklerin ne olduğu konusunda yaşanan kafa karışıklığı uluslararası dijital öğrenme platformlarının çeşitliliğine de yansımaktadır (Flasdict vd., 2022).

Çeşitli şekillerdeki mikro yeterliliklerin haritalandırılıp gruplandırılmaya çalışıldığı öncü çalışmalardan biri Pickard vd. (2018) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada mikro yeterlilikler *“tek bir dersten fazlasını kapsayan ancak tam bir dereceden az olan herhangi bir sertifika”* (s.17) olarak tanımlanmış ve buna göre kategorize edilmiştir. Çalışmada bu bağlamda 5 KAÇED platformu tarafından sağlanan 11 mikro yeterlilik türü bulunmaktadır. Bunlar 2013'te edX tarafından sağlanan ilk mikro yeterlilik örneği olan XSerisi'ni, MicroMasters ve Profesyonel Sertifikaları, Coursera'nın Uzmanlıkları, MasterTrack Sertifikaları ve Profesyonel Sertifikaları, Udacity'den Nanodereceler, FutureLearn'den Programlar, Lisansüstü Sertifikalar ve Lisansüstü Diplomalar, Kadenze'den Programlar'ı içermektedir. Mikro yeterlilikler özellikleri, çeşitleri, süreleri ve kredi sağlayıp sağlamamaları açısından analiz edilmiştir.

Mesleki eğitim ve öğretimde gelişen yönelimler doğrultusunda, mikro yeterliliklerin ve mikro derecelerin, özellikle iş dünyasındaki yüksek ücretli hedef pazarlara hitap etmede, uluslararası dijital öğrenme platformu pazarında giderek daha önemli bir rol oynamakta olduğunu belirten Flasdict vd. (2022), sadece değerlendirme ve sertifikalar için ücret alınan derslerden bazılarının KAÇED kültürüne bağlı olarak hala ücretsiz olsa da öğrencilerin ilgili programlara erişim için giderek daha fazla para ödemek zorunda

kalmayısıyla ticarileştirme eğiliminin arttığını ifade etmektedirler. Flasdick vd. (2022) ayrıca, uluslararası dijital öğrenme platformlarında 1.500'den fazla mikro yeterlilik bulunduğu, bunlardan bazılarının daha karmaşık mikro dereceler halinde biriktirilebilir bir iş modelinin geliştirilmesinde merkezi bir rol oynayabileceğine değinmektedirler. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) tarafından geliştirilmiş edX X Serisi, akademik düzeyde sürekli eğitimi erken bir aşamadan itibaren daha geniş bir kitleye erişilebilir hale getirme stratejisi izlemiştir (Flasdick vd.,2022). Udacity tarafından tanıtılan 'Nanodereceler' akademik nitelikte olmayıp Amazon, Facebook veya Google gibi teknoloji şirketleri tarafından sertifikalandırılmış (ZEIT gazetesinde Google Üniversitesi' adı verilen) mikro yeterliliklerdir (Flasdick vd.,2022).

Mikro yeterlilik pazarının önemli bir kısmı kamu sektörü dışında özel sağlayıcıların elinde bulunmaktadır ve bunların en önemlileri arasında Google ve IBM yer almaktadır (Usher vd., 2023). IBM, Eğitim Bölümü aracılığıyla kendi platformu veya Coursera üzerinden genellikle ücretsiz olan 1000'in üzerinde "rozet" ve rozetlere göre daha uzun olan, bir dizi kısa dersten oluşan Analitik, İş Faaliyetleri, Bulut Bilişim ve diğer alanlarda 150'den fazla 'sertifika' sunmaktadır (Usher vd., 2023). Google da benzer şekilde Coursera'yı platform olarak kullanarak Bilişim Teknolojileri desteği, Veri Analitiği, Proje Yönetimi, Kullanıcı Deneyimi Tasarımı ve Android Geliştirme gibi genellikle üç ila altı ay süren, kullanıcıların kendi hızlarında tamamlayabildikleri derslerle sertifikalar sunmaktadırlar (Usher vd., 2023).

Class Central tarafından yayınlanan KAÇED temelli mikro yeterliliklerin 2024 listesine göre Coursera, edX, Udacity, FutureLearn, Kadenze ve LinkedIn Learning gibi platformlarda 3600'den fazla mikro yeterlilik sunulmaktadır. 2018'de 450 olan bu sayı 2023'te 2900'ün, 2024'te 3600'ün üzerine çıkmıştır. Coursera tarafından sağlanan Uzmanlıklar tek başına toplam sayının 3'te birini oluşturmaktadır (Patra & Mendez, 2024). Platformlara göre mikro yeterliliklerin dağılımları Tablo 2.1'de verilmiştir. Class Central'ın analizine göre mikro yeterliliklerin yaklaşık %75'i iş ve teknolojiye odaklanmaktadır.

Tablo 2.1

Platformlara göre mikro yeterliliklerin çeşitleri ve dağılımları (Patra ve Mendez, 2023;2024)

Platform	Mikro Yeterlilikler	2023	2024
Coursera	Uzmanlıklar	1011	1363
	MasterTrack	54	54
	Profesyonel Sertifikalar	128	212
edX	X Serisi	72	75
	MicroBecholar (Lisans)	19	19
	MicroMaster (Yüksek Lisans)	83	84
	Profesyonel Sertifika	452	486
	Profesyonel Eğitim	97	97
Udacity	Nanodereceler	93	95
FutureLearn	ExpertTrack	161	161
	Program	170	185
	Mikroyeterlilik	6	6
Kadenze	Program	19	19
LinkenIn Learning	Path	548	812

2.1.3. Kredi eşdeğerlikleri

Kullanılan kredi sistemlerinde biriktirilen kredilerin bir derece için gereken süreyi tamamlama şeklinde olması, öğrencinin o dereceye doğru ilerleyişini daha şeffaf hale getirdiği gibi, öğrencinin ilerlemedeki yerini belirlemeyi de kolaylaştırdığını ifade eden Usher vd. (2023) bu durumun dolayısıyla öğrencilerin bir kurumdan diğerine geçişini de bir ölçüde kolaylaştırdığını belirtmiştir. 1990'lı yıllarda Erasmus hareketlilik programının başlatılmasının ardından Avrupa Birliği ülkeleri, eğitim bağlamında ve sunumunda farklı uygulamalarla karşı karşıya kaldıklarından, yurtdışında yapılan çalışmalara nasıl değer atfedeceklerini kararlaştırmışlar, Avrupa Birliği içindeki tüm ülkelerin üniversitelerinden her sınıfa bir kredi değeri atamasını, ancak bunu, en azından teoride, kıta çapında tutarlı bir temelde yapmalarını talep etmişlerdir (Usher vd., 2023) Bu sistem Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS /ECTS) olarak bilinmektedir. AKTS kapsamında, bir yıllık eğitim 60 krediye eşdeğerdir ve -en azından teoride- bir AKTS hem sınıf içi hem de sınıf

dışı zamanlar da dahil olmak üzere öğrenci açısından 28 saatlik bir çalışmaya eşittir (Usher vd., 2023). AKTS farklı öğrenme türlerini yaşamboyu öğrenme anlayışıyla birleştirmeyi, yeterliliklerle eğitim sürelerinin kabulünü ve öğrenci hareketliliğini kolaylaştırdığı gibi, veriliş yöntemi (iş temelli, yüz yüze, uzaktan) ve öğrenci durumu (tam zamanlı, yarı zamanlı) ne olursa olsun örgün, yaygın ve informal bütün öğrenme programlarında kullanılabilir (Avrupa Komisyonu, 2015).

Mikro yeterliliklerin de kredi karşılıklarının olması gündemde olsa da kredi karşılığının olması durumunda mikro yeterliliklerin nasıl olması gerektiği konusunda genel bir fikir birliği yoktur (O’Leary vd., 2022). Ülkeler bazında yapılan düzenlemeler ve yayınlanan kılavuzlar genellikle mikro yeterliliklerin iş yüküne atıfta bulunur ve genel eğilim, üst ve alt sınırları tanımlayan nispeten geniş tanımlara sahip olmak yönündedir (OECD, 2023a). OECD (2023a) raporuna göre örneğin Avustralya’da mikro yeterliliklerin boyut aralığı minimum 1 AKTS’den Avustralya Yeterlilikler Çerçevesinde belirtilen yeterliliklerden en azına kadardır. Benzer şekilde İrlanda ve Hollanda’da 1-30, Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi 3-30 arasında kabul edilmektedir. Avusturya’da, ulusal Bologna İzleme Grubu tarafından yapılan Tavsiye Kararı, mikro yeterliliklerin 3-15 AKTS arasında olmasını önermektedir. İspanya’da, mikro yeterlilikler Kraliyet Kararnamesi ile 15 AKTS’den az olarak tanımlanmaktadır. Örneğin Valencia Üniversitesi, 2023-24 akademik yılında lisansüstü derece ve sürekli eğitim düzeyinde 208’i yüksek lisans ve uzman diploması seviyelerinde, 9’u sertifika ve diğer 37’si kamu iş hukukundan (8 AKTS) vasküler biyolojiye (6 AKTS) kadar çeşitli türlerde toplam 254 resmi olmayan mikro-kredi sunmuştur. Kanada’da mikro yeterliliklerin 288 saatin altında olmasının beklendiği ifade edilmektedir. Bu da yaklaşık 9-11 AKTS’ye eşdeğerdir (OECD, 2023b). Öte yandan Yeni Zelanda Yeterlilikler Kurumu mikro yeterlilikleri ortalama 15 kredi değerinde olan, 5-40 kredi arasında bir değere sahip olarak tanımlamaktadır (Fisher & Leder, 2022).

O’Leary vd. (2022) mikro yeterliliklerin 10 AKTS ve üzeri değer alması daha büyük kredilerin dağıtılmasına odaklanan yükseköğretim perspektifinden mantıklı gözükse de bu değerlerin mikro olmak için fazla büyük olduğunu belirtmektedirler ve AB düzeyindeki son araştırmalara göre (MICROBOL Projesi) minimum ağırlığın 1 AKTS olması gerektiğini ifade etmektedirler (Cirlan ve Loukkola, 2020). Benzer şekilde OECD (2023b) raporunda da yükseköğretim sağlayıcıların genellikle haftalardan birkaç aya kadar uzanan ‘kısa’ veya ‘mikro’ yeterlilikler öngördüğü belirtilmekte, bu görüşün,

genellikle 1 AKTS'den daha az (25-30 saatlik eğitime eşdeğer) bir süre öngören birçok işveren ve endüstri temsilcisinin görüşüyle çeliştiği ifade edilmektedir. Raporda Finlandiya’da sağlanan mesleki uzmanlık çalışmalarının, yüksek vasıflı bireyler arasında mesleki açıdan uygun becerileri geliştirerek bu ihtiyaçlara yanıt vermeyi amaçladığı ancak bu tür programların, en az 30 AKTS'lik önemli büyüklükleri nedeniyle küçük beceri boşluklarının hızlı bir şekilde düzeltilmesi için uygun olmadığı ifade edilmektedir. Raporda ek olarak, kısa programların, küçük beceri boşluklarını hızla gidermek açısından avantajlı oldukları ifade edilmekle birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nde 12 akademik krediye (24 AKTS) eşdeğer olan Google BT Destek Uzmanı Sertifikası gibi daha kapsamlı programların kariyer geçiş sürecindeki yetişkinler için faydalı olabileceği de belirtilmiştir. Raporda ayrıca mikro yeterliliklerin AKTS kredi karşılıklarının olup olmaması konusundaki tartışmalara da değinilmiştir. Bu bağlamda bazı paydaşlar bu programların daha kapsamlı yeterliliklere yönelik basamak görevi görmesini ve eğitsel çıkmazlar yaratma riskinden kaçınmasını sağlamak adına akademik kredi vermenin önemini vurgularken, diğerleri birçok mikro yeterlilik katılımcısının ek kredi birikiminden ziyade belirli beceri ve bilgi arayışında olan bireyler olduğunu belirterek bu durumu geleneksel akademik kredi planının ötesinde düşünmenin önemli olduğunu belirttiği ifade edilmektedir (OECD, 2023b).

Tablo 2.2

Örnek Bir Yapay Zekâ Kampüs Mikro Derecesi (Flasdict vd., 2022)

Format	Tüm dersleri tamamladıktan sonra 4 çevrimiçi kurs/mikro derece
Çevrimiçi dersler	1. 'AI_VET I – Öğretme ve Öğrenme Bağlamında Yapay Zeka' (yaklaşık 25 saat) 2. 'AI_VET II – Öğrenme Analitiği' (yaklaşık 50 saat) 3. 'AI_VET III – Mesleki Eğitim ve Öğretimde İçerik Olarak Yapay Zekâ' (yaklaşık 50 saat) 4. 'AI_VET IV – Mesleki Eğitim ve Öğretimde Bir Araç Olarak Yapay Zekâ' (yaklaşık 25 saat)
Mikro Derece	4 çevrimiçi dersin tamamının tamamlanmasının ardından 'Mesleki Eğitim ve Öğretimde Yapay Zekâ' mikro derecesi (yaklaşık 150 saat)
Hedef kitle	Herkes
Erişim	Her zaman
Mevcut sağlayıcılar	Mannheim Üniversitesi ve Stuttgart Üniversitesi

Flasdieck vd. (2022) Yapay Zeka Kampüsü'nün mikro derece ve mikro yeterliliklerin sistemini şu şekilde açıklamaktadır: *Bir mikro derece öğrenme çıktılarının/yeterliğinin gösterildiği, şeffaf değerlendirme, bağımsız değer ve kalite güvencesi gibi 4 temel mikro yeterlilik kriterini taşıyan, birbiriyle koordine edilmiş içeriğe sahip en az üç kısa öğrenme biriminin (online mikro yeterliliklerin) bir kümesi veya toplamı olarak tanımlamaktadırlar* (Tablo 2.2). Mikro derece için 90 ila 150 saatlik genel iş yükü, Avrupa KAÇED Konsorsiyumunun önerisine dayanmaktadır. Bu bağlamda 1 mikro yeterliliğin 25-30 saate ve 1 AKTS'ye denk geldiği görülmektedir.

Fisher ve Leder (2022) Yeni Zelanda Yeterlilikler Kurumunun mikro yeterlilikleri kabul etmeye hazırlanmasını mikro yeterliliklerin daha hızlı ve yönetilebilir öğrenme deneyimleri olmasına bağlamakta, her ne kadar 50-400 öğrenme saatine denk gelen kredi aralıkları bunların önemli öğrenme paketleri olabileceğini düşündürse de mikro yeterliliklerin kullanılabileceği örnekler arasında İlk Yardım güncellemesi, Kardiyopulmoner Resüsitasyon (CPR kursu), tehlikeli madde güvenliği, motorlu testerelerin veya arazi araçlarının güvenli kullanımı, trafik yönetimi ve diğer birçok küçük ama önemli eğitim planını saymaktadırlar. Daha küçük hedefli öğrenme paketlerinin, özgün proje çalışmaları, gerçekçi senaryolar ve gerçek endüstri ortamlarında probleme dayalı öğrenme için belirli fırsatlar sunarak yeterlilikler reformunun yarattığı daha bütünsel öğrenmeyi destekleyebileceğini ifade etmektedirler.

White (2021) bir durum çalışması ile öğretmen eğitimine uygun online bir mikro yeterlilik modeli ve ders örnekleri sunmaktadır. Kredi karşılığı olan bu model üç farklı boyut ve amaçtaki öğrenme deneyiminden oluşmaktadır. Model daha küçük, 'tek ısırmalık' olacak şekilde modüler hale getirilmiş, birleştirildiğinde 75 saatlik öğrenme hacmine (Lisansüstü Sertifikada 6 krediye) denk gelecek şekilde hazırlanmıştır. İlk aşama FutureLearn üzerinde Kitleli Açık Çevrimiçi bir ders olarak tasarlanmıştır, akabinde 13 saatlik bir öğrenme modülü ve devamında 62 saatlik "modül+" olarak adlandırılan işle bütünleşik özetleyici bir değerlendirme aşaması oluşturulmuştur. White (2021) öğrenme modelinin Web 2.0 pedagojisinden ilham alınarak üniversitedeki akademisyenler, tasarım ve teknoloji uzmanları tarafından tasarlanmasının yanı sıra, üniversitenin çeşitli kalite güvencesi ve akreditasyon bileşenleri ile de uyumlu olduğunu ifade etmektedir.

Bu çerçeve kapsamında hazırlanan eğitimler Travma Bilgili Eğitim, Öğretmenler için Girişimci Düşünce, Zorbalık, Kapsayıcı Eğitim, Otizm spektrumundaki öğrencileri

destekleme gibi konular üzerine hazırlanmış öğretmenlerin çocuklardaki merak, yaratıcılık, eleştirel düşünme gibi becerilerini geliştirmelerine odaklanmış, küresel ölçekte ulaşılabilir, interdisipliner, medya ortamı zenginliğine sahip formal ve informal kaynaklarla desteklenmiş, İngilizce dilinde hazırlanmış eğitimler olarak tanıtılmaktadır (White, 2021). Online olmasının uluslararası katılımı desteklediğinin altı çizilmiş, bir “uygulama topluluğu” oluşturması, ortak tasarım ve akran öğrenimini teşvik etmesi, modüllerde yerleşik olarak bulunan oyunlar, testler, bloglar, vlog'lar, tartışma panoları, padlet anketleri ve tartışma alanları ile öğretmenlerin kendi kaynaklarını ve derslerini paylaşmasına da fırsat verdiği belirtilmiştir (White, 2021).

White (2021) eğitimdeki her konunun, öğretmenler tarafından gösterilecek beceri için “gerçek dünya” uygulamasının ne olabileceği açısından araştırıldığını ifade etmiş ve “modül+” kısmı için Travma konusunda bilgilendirilmiş eğitim ile ilgili olarak öğretmenlerin karmaşık travma yaşamış bir çocuk/genç için kanıta dayalı stratejiler ve gerçek bir senaryo referansı ile bir vaka çalışmasını tamamlamaları gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca bu modüllerin (modül+) konuların hassas olduğu eğitimlerde yanlış öğrenmelerin engellenmesi adına alanında uzman kişiler tarafından değerlendirildiği ifade edilmektedir. White (2021) en popüler eğitimin, modüller boyunca yaklaşık 1000 ve modül + ile yakında 100 katılımcıya ulaşacak olan Travma Bilgilendirilmiş Eğitim olduğunu belirtmiştir.

Dünya genelindeki eğilimler ve verilen örnekler göz önüne alındığında kredi eşdeğerlikleri konusunda farklı yaklaşımlar gözlemlense de ortaya konulan iyi uygulama örnekleri kredi karşılığı olan derslerin hangi alanlarda ne şekilde entegre edilebileceği ne tür durumlara potansiyel çözüm önerileri getirebileceği ve bu derslerin nasıl tasarımlanabileceği ile ilgili ilginç fikirler sunmaktadır.

2.1.4. Mikro yeterliliklerin önemi

Yükseköğretime erişimde pek çok dezavantajlı yetişkin açısından (engelliler, yaşlılar, çatışmaların olduğu bölgelerde yaşayanlar, kadınlar) önemli eşitsizliklerin olduğu UNESCO tarafından kısa dersler, mikro yeterlilikler ve esnek öğrenme yolları ile ilgili yayınlanan raporda ifade edilmekte, ayrıca teknolojik gelişmelerin iş gücü piyasasını daha değişken bir hale getirdiği, online çalışma ve göç unsurunun iş gücünün tanımını ve bileşenlerini değiştirdiği, yeterliklerde her düzeyde eksikliklerin açığa çıktığı ve bazı yeni meslekler ortaya çıkarken bazılarının da yok olduğu belirtilmektedir (van der Hijden ve

Martin, 2023). Öte yandan, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin e-öğrenmeye dayalı yeni etkileşimli pedagojiler sayesinde öğrenenlere bilgiye ve eğitim içeriklerine kolay erişim şansı sunduğu, sertifikasyon amacıyla kullanılan blokzincir teknolojisi gibi dijital depolama tekniklerinin varlığının bu konuda oyunun kurallarını değiştirdiği de raporda ifade edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında geleneksel eğitim ve öğretim programlarına göre daha küçük, esnek, hedefe yönelik ve daha kapsamlı öğrenme deneyimleri sunan mikro yeterliliklerin tek başına kullanılabildikleri gibi daha büyük yeterliliklere de dönüştürülebilir olması, değişen talepleri karşılamak için eğitim-öğretim ve işgücü piyasalarındaki çeşitli paydaşların hızlı bir şekilde becerilerle donatılmasını sağlamaktadır (OECD, 2023b). Çalışan yetişkinler, ailevi yükümlülükleri olanlar ve sosyal açıdan dezavantajlı bireyler gibi çok çeşitli gruplarda yaşamboyu öğrenme kültürünü güçlendireceği öngörülmektedir. Dijital olarak gelişmiş ekolojik olarak sürdürülebilir “dijital ve yeşil geçişler” olarak adlandırılan ekonomilere doğru geçişte de önemli bir rol oynamaktadır (OECD, 2023b).

O’Leary vd. (2022) mikro yeterliliklerin ön öğrenmelerin tanınması konusunda eğitimde var olan açığın kapatılması noktasında da bir köprü oluşturabileceğine değinmektedirler. Ayrıca, mezunların sahip oldukları diplomaların dışında alana özgü olduğu gibi sosyal, etik ve sivil sorumluluklarla da ilgili olan farklı ve daha odaklanmış yeterlikler geliştirmesinin beklendiği, bu bağlamda mikro yeterliliklerin bu tarz becerilerin geliştirilmesinde de etkili olacağı ifade edilmektedir. Casadesus vd. (2023) değişen talepler karşısında yükseköğretim kurumlarının talepleri karşılamak için sürekli olarak daha esnek ve dinamik eğitim programları entegre etmeye çalışmaları sorununa mikro yeterliliklerin muhtemelen en iyi çözüm yolu olacağını düşünmektedirler. Bununla beraber, mikro yeterliliklerin rehberlik ve eğitim sağlayıp, yaşamboyu öğrenmeyi teşvik etmenin yanında, eğitim-öğretim sistemi ile mesleki eğitim arasında da mükemmel bir geçiş görevi göreceğini ifade etmektedirler.

Her meslek alanından beklenen yeterlilikler listesi teknoloji ve diğer etmenlere bağlı olarak gün geçtikçe artarken, yetenek listesi oldukça kabarık olan mesleklerden birisi de öğretmenlik olarak görülmekte, mikro yeterlilikler konusunda bu alanla ilgili çalışmalar dikkat çekmektedir (Song vd., 2023; White, 2021). Song vd. (2023) öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve değerlerin (alan bilgisi, pedagojik bilgi, müfredat bilgisi, eğitim bilimleri, kapsayıcılık, psikolojik-sosyolojik boyutlar vb. bilgiler; öğretimi

planlamak, yönetmek ve koordine etmek, öğretim materyalleri ve teknolojilerini kullanmak, öğrencileri ve grupları yönetmek, öğrenmenin izlenmesi ve değerlendirilmesi, ortaklarla iş birliği yapmak vb. beceriler; epistemolojik farkındalık, öğrencilerin demokratik tutum ve uygulamalarını teşvik etme, esneklik ve sürekli öğrenmeye yönelik eğilimler vb. değerler) *kapsamlı olmadığını* belirttikleri bir listesini yapmışlardır. Konuyu teknoloji, pedagoji ve alan bilgisi kapsamında ele alarak TPACK (Technological, Pedagogical, Content Knowledge) çerçevesine (P. Mishra & Koehler, 2006), bu çerçevenin özellikle teknik ve mesleki eğitim boyutunda ele alındığı Teknoloji Andragoji Çalışma İçeriği Bilgi Model'ine (TAWOCK Arifin vd., 2020), Yetkinlik Geliştirme ve Değerlendirme anlamına gelen COMET modeline ve akıllı eğitim (SMART education) modeline referans veren Song vd. (2023), çevrimiçi öğrenme kaynakları, Açık Eğitim Kaynakları (AEK), çevrimiçi platformlar ve sosyal medya gibi yeni gelişen teknolojilerle desteklenen mikro yeterliliklerin bu çok yönlü yeterliliklerin geliştirilmesinde ABD'deki yeterlilik odaklı öğretmen eğitimi reformunun ihtiyaçlarını karşılayacağını ifade etmektedirler.

Gibson vd. (2016) dijital rozetlerin öğretme ve değerlendirmeye görünürlük ve şeffaflık kazandırdığını, tüm paydaşlar için öğrenmenin anlamlı, tanımlanabilir ve ayrıntılı yönlerini ortaya çıkardığını, her öğrencinin bireysel yeteneklerini geliştirmeye odaklanarak resmi yükseköğretim sistemlerini daha geniş profesyonel, resmi olmayan ve yaşamboyu öğrenme dünyasına yeniden bağlama fırsatı verdiğini düşünmektedir. Geleneksel akademik ve mesleki niteliklerin yerini bazı alanlarda küresel perspektifte gittikçe artan yeterlik temelli olma eğiliminin alması, son yıllarda Google, Apple, IBM gibi firmaların mesleki veya üniversite diploması olmayan kişileri istihdam etmeye başlaması bu tür sertifikaların ve mikro yeterliliklerin de giderek yaygınlaşacağını göstermektedir (Flasdick vd., 2022). Pandemi sonrası dönemde üniversitelere olan öğrenci kayıtlarındaki azalmanın mikro yeterlilikler ile doğrudan bağlantılı olabileceği düşünülürken, mikro yeterliliklerin kayıt maliyetini azaltarak yükseköğretime erişimi iyileştirebileceği de öne sürülmektedir (Varadarajan vd., 2023; Wheelahan & Moodie, 2024).

2.1.5 Güçlükler

Yükseköğretim kurumları, mesleki eğitim ve öğretim kurumları, özel şirketler, sanayi veya meslek birlikleri ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar gibi çok çeşitli sağlayıcılar

tarafından verilen mikro yeterlilikler, hızla gelişen yetenek talebi karşısında işgücü için beceri geliştirmek ve yeniden beceri kazandırmak, sosyal katılımı teşvik etmek, yeterli hizmet alamayan topluluklar da dahil olmak üzere geniş bir öğrenci yelpazesinin yüksek öğrenime, mesleki eğitim ve öğretime erişimini genişletmek amacıyla kullanılmaktadır (OECD, 2023b). Mikro yeterliliklerin sağlayıcı ve öğrenen açısından sahip olduğu bu çeşitliliğe ek olarak, her ülkede bulunan eğitim, öğretim ve işgücü piyasası sistemlerinin farklı dinamiklerinin olması mikro yeterliliklerle ilgili güçlükleri ve etkili mikro yeterlilikler sağlama noktasında çözümleri de değiştirmektedir (OECD, 2023b).

OECD (2023b) raporunda güçlükler, sağlayıcılar ve talep edenler açısından ayrı ayrı ele alınmıştır. Sağlayıcılar açısından ortaya çıkan güçlükler özellikle yükseköğretim sisteminin çeşitli nedenlerle iş gücü piyasasının talepleriyle uyumlu bir mikro yeterlilik programına sahip olmaması, mevcut mevzuatların ve finansman yapılarının yükseköğretim ve mesleki eğitim-öğretim kurumlarını mikro yeterlilik sağlamaya teşvik edici olmaması olarak ele alınmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının performans değerlendirme ve teşvik mekanizmalarının geleneksel yapıya göre olmasının akademisyenleri de mikro yeterlilik sağlamaya özendirmediği ifade edilmektedir. mikro yeterlilikler konusunda evrensel standartların olmaması da sağlayıcılar açısından ele alınan güçlükler arasında görülmektedir.

OECD (2023a) raporunda ise mikro yeterliliklerin entegrasyonu esnasında yaşanan güçlükler ülkeler bazında ele alınmıştır. Mikro yeterliliklerin sürekli eğitim kapsamında ele alındığı Finlandiya’da zaten oldukça karmaşık olan sürekli eğitim ortamında mikro yeterliliklerin amaç ve netliğinin belirlenememesi, paydaşların katılımını garanti eden teşviklerin eksikliği ve informal eğitim ve öğretim fırsatlarına ilişkin sunulan bilgilerin birbirinden kopuk ve takibinin zor olması yaşanan güçlükler olarak sıralanmaktadır. Bilgi kopukluğunun giderilmesi amacıyla Sürekli Eğitim Dijitalleştirme Projesi kapsamında *sürekli öğrenme için çevrimiçi tek adres* yaratılması planlanmış, sistem için halihazırda var olan çevrimiçi çalışma kataloğu Studyinfo’nun altyapısı kullanılmıştır. Yeni portalın yüksek öğrenim kurumları, mesleki eğitim ve öğretim sağlayıcıları ve nihayetinde özel sağlayıcılar da dahil olmak üzere farklı türdeki sağlayıcılar tarafından sunulan programları kapsamaları amaçlanmakta, 2025 yılının sonuna kadar da hizmete başlaması düşünülmektedir. Finlandiya’daki tüm yükseköğretim kurumlarının ortaklaşa başlattığı bir diğer girişim de yükseköğretim kurumları tarafından sunulan sürekli öğrenme

programlarını listeleyecek çevrimiçi bir platform geliştirmeyi amaçlayan Digivisio 2030 projesidir. Ortak başvuru, kayıt hizmeti ve yapay zekâ destekli rehberlik sağlayacak olan sistemin 2024 sonlarında aktif olması planlanmaktadır.

Mikro yeterliliklerin Slovak Cumhuriyeti için kısa vadeli öncelikler arasında yer almadığının belirtildiği OECD (2023a) raporunda Slovakya için ortaya çıkan güçlükler paydaşların ilerlemesini engelleyen mevzuat ve uygulamadaki gecikmeler, farkındalık ve katılım seviyesindeki düşüklük, format ve kalite güvencesi konusunda sağlayıcıların daha fazla bilgiye ihtiyaç duyması ve yükseköğretim kurumlarının ve eğitmenlerin teşvik edilmemesi olarak ifade edilmektedir. Benzer güçlüklerin sıralandığı Slovenya için de *Toplum 5.0'a Yeşil ve Dirençli Bir Geçiş için Yüksek Öğretimde Reform Yapma* projesinin bir parçası olarak deneysel mikro yeterlilik uygulamalarının yükseköğretim kurumları tarafından geliştirildiği belirtilmektedir. Bu kapsamda bahsedilen iki projeden ilki *Sürdürülebilir Toplum için Ljubljana Üniversitesi (ULTRA) projesi*dir. Özellikle mikro yeterlilik eğitiminin geliştirilmesine adanmış, farklı bölümler tarafından ortaklaşa oluşturulan ve tamamen yeni içerik sunan 27 disiplinler arası mikro yeterlilik programının hazırlanmasını, uygulanmasını ve değerlendirilmesini içeren bir projedir. Diğerisi ise Maribor Üniversitesi'nin *Toplum 5.0'a Yeşil ve Dirençli Bir Geçişe Yönelik Pilot Projeleri* mikro yeterlilikler için özel hazırlanmış dersler yanında, üniversitelerin derece programlarından derslerin ayrıştırılması ile oluşturulan materyalleri de içeren bir uygulamadır. Mevcut yaşamboyu öğrenme sürecinin proje aracılığıyla ortaya çıkacak mikro yeterlilik çerçevesine dahil edilmesi planlanmaktadır.

Raporda mikro yeterlilik uygulamaları sonrasında İspanya'da devlet üniversiteleri için ortaya çıkan güçlükler, mikro yeterlilikler konusunda her ne kadar deneyime sahip olsalar da bu programların çoğunun ortaya çıkan beceri ihtiyaçlarına yönelik olmaması, işgücü piyasası taleplerine yönelik olarak lisansüstü düzeyde sunulmakta olan mikro yeterliliklerin planında tanımlanan dezavantajlı nüfus yerine ücret ödeyen çalışan profesyonelleri hedef alması olarak belirtilmektedir. Ayrıca, yükseköğretim paydaşları, devlet üniversitelerindeki akademik personelin öğretim iş yükünün, sürekli eğitim de dahil olmak üzere "resmi programlar" adı verilen eğitime dayalı olarak hesaplandığı, dolayısıyla iş yükü kapsamı dışında kalan mikro yeterliliklerin geliştirilmesine ve sunulmasına katılan akademisyenlere teşvik amaçlı ek ödeme teklif edilebileceği ifade edilmiştir (OECD, 2023a).

Rapora göre bu zorlukların üstesinden gelmek için sağlam bir mikro yeterlilik ekosisteminin geliştirilmesi, mikro yeterliliklerin öğrenciler ve işverenler de dahil olmak üzere farklı paydaşlar tarafından açıkça tanımlanıp anlaşılması, işgücünün farklı ihtiyaçlarına esnek bir şekilde yanıt verecek ve kredilerin geleneksel eğitimdeki derecelere dönüşmesine izin verecek şekilde yapılanması gerekmektedir. (OECD, 2023a) Bu yapılanma istihdam edilebilirliği artırdığı gibi, çeşitli demografik gruplarda yaşamboyu öğrenmeyi de destekleyecektir. Ek olarak, kalitenin tek tip bir çerçeve aracılığıyla sağlanması, mikro yeterliliklerin farklı sağlayıcılar ve sınırlar arasında tanınmasını da sağlayacaktır (OECD, 2023a)

2.1.6 Türkiye’de mikro yeterlilikler

Mikro yeterlilikler üzerine yapılan çalışmalar Türkçe alanyazında çok olmamakla beraber, mikro yeterlilikler ile ilgili önemli noktaların ele alındığı çalışmalar mevcuttur. Türkiye’de mikro yeterliliklerin açık ve uzaktan öğrenme alanındaki öğretim elemanları tarafından nasıl değerlendirildiğini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada Sezer (2020) mikro yeterlilikler kavramının net anlaşılmadığı sonucuna varmakta, bu kadar önemli bir sistemin anlaşılmamasının yükseköğretimin geleceği açısından çağın gerisinde kalmak gibi bir probleme neden olabileceğini ön görmektedir. Katılımcıların çoğunun negatif bir duruş sergilediğini belirten Sezer (2020) bu konuda bilgilendirici çalışmalar yapılmasının ve mikro yeterliliklerin Türkiye’de uygulamada nasıl ele alınacağını çalışması gerektiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda Sezer (2025) yaptığı doktora tez çalışmasında görüşmeler yoluyla elde ettiği veriler doğrultusunda bir mikro yeterlilik dersi tasarlamış ve bu ders ile ilgili katılımcılardan geri bildirimler almıştır. Araştırma mikro yeterliliklerin tasarım, uygulama ve değerlendirme süreçleri ile ilgili işlevsel bilgiler sunmaktadır.

Mikro yeterlilikler konusunu kavramsal açıdan ele alan Kır ve Bozkurt (2022) mikro yeterliliklerin yükseköğretimde önemli olacağını ve hem akredite olan hem de olmayan kurumlarda yeni çözümler sunacağını ifade etmektedirler. Mikro yeterliliklerin yükseköğretimi ve iş veren kurumların dönüşümünü destekleyen yönünün göz önünde bulundurulmasını ve konunun sosyal, teknolojik, ekonomik, çevresel ve politik açılardan çok yönlü olarak ele alınmasını tavsiye etmektedirler. Politik açıdan ele alınması gereken konuları ise eğitim politikaları geliştirme stratejileri, Bologna süreci, kurumsal tanınırlık,

kalite güvencesi ve sürdürülebilirlik, yükseköğretim politikaları ve KAÇED'ler olarak belirtmektedirler.

Teknoloji ile zenginleştirilmiş ortamlarda mikro yeterliliklerin geleceğini yetişkin öğrenmesi ve rizomatik öğrenme kuramları çerçevesinde Türkiye'den ve çeşitli ülkelerden uzman görüşlerine dayanarak ele alan Güneş (2022) yapılan çalışmada mikro yeterliliklerin uygulamaları ile ilgili olarak 5 kategori altında 42 maddeden oluşan bir yol haritası çıkarmıştır. Mikro yeterliliklerin kabulü konusunda kalite güvencesi sağlayan tüm mikro yeterliliklerin kabul edilmesi, AKTS kredisi veren tüm mikro yeterliliklerin tanınması, mikro yeterlilik sağlayan kurumların akredite olmuş kurumlar olması gibi sonuçlar maddelenmiştir. Mikro yeterliliklerin denetlenmesi ve değerlendirilmesi için ise dış değerlendirme olsa bile mikro yeterlilik sağlayan kurumların kendi mikro yeterliliklerinin denetimden sorumlu olması gerektiği, yükseköğretim kurumunca belirlenecek standartların mikro yeterliliklerin değerlendirilmesi konusunda yeterli olduğu, mikro yeterliliklerin denetlenmesinde uluslararası kabul görmüş bir denetleme çerçevesine ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (Güneş, 2022).

Mikro yeterlilikleri yükseköğretim ve kariyer gelişimi çerçevesinde ele alan Yılık (2021) daha önceden mikro yeterlilik almış ya da almayı planlayan öğrenenlerin görüşlerini ele aldığı çalışmasında sonuçları Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi kapsamında incelemiştir. Araştırmaya göre (Yılık, 2021) mikro yeterliliklerin öğrenenler tarafından benimsenmesini sağlayan etmenlerin başında istihdam edilebilirlik ve yükseköğretimde verilen eğitimin daha çok teorik olması gelmektedir. Geleneksel üniversite diplomalarına göre daha az prestijli olmaları ise mikro yeterliliklerin benimsenmesinin önündeki engellerin başında belirtilmektedir. Bununla beraber etkileşim ve sosyal öğrenme eksikliği, mikro yeterliliklerde veri bilimi ve bilgisayar mühendisliği alanlarının hakimiyeti, kredilerin herhangi bir amaca yönelik olmayan birikimi öğrenenler tarafından çalışmada belirtilen diğer engellerdir. Yılık (2021) ayrıca, öğrenenlerin kişiliklerinin de mikro yeterlilikleri benimsemeleri noktasında etkili olduğunu belirtmektedir. Hedefleri olan, programlama dilleri, istatistik bilgisi ve araştırma becerilerinin yanı sıra staj deneyimi gibi konularda kariyerine hazırlanan, öz-yeterlilikleri yüksek bireylerin mikro yeterlilikleri benimseme oranlarının daha yüksek olduğu ifade edilmektedir. Yılık (2021) mikro yeterliliklerin daha çok veri bilimi ve bilgisayar alanında tercih ediliyor oluşunu öğrenenlerin mikro yeterliliklerin sadece bu alanlardaki yeterliklerle ilişkili olduğu

yönündeki yanlış algısından kaynaklanabileceğini belirtmektedir. Ek olarak çalışmada, öğrencilerin mikro yeterliliklerin kariyer gelişimine alternatif bir yol olmaktan ziyade geleneksel üniversite derecelerine ek olduğu fikrine daha fazla katıldıkları da ifade edilmektedir.

Türkiye’de mikro yeterlilik olarak kredi eşdeğerlikleri hesaplanmış dersler sunan bir platform olmamakla beraber, açık ve uzaktan öğrenme alanında tecrübesi olan birkaç üniversitenin KAÇED sağlayan ve sertifika veren platformları bulunmaktadır. Anadolu Üniversitesi AKADEMA, Atatürk Üniversitesi Atademix ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi Bilgeİş platformları Türkiye’deki başlıca KAÇED sağlayan platformlardır (Bozkurt vd., 2022). Bu platformlarda AKTS değerleri hesaplanmış dersler bulunmamaktadır. Öte yandan, ders saati açısından küçük öğrenme deneyimleri sağlıyor olmaları noktasında mikro yeterlilik olma potansiyeline sahip dersler yer almaktadır. Bu platformların yanı sıra nispeten daha ufak çaplı olan girişimler de mevcuttur. Yaşar Üniversitesi tarafından sunulan Hayatboyu (yeni adıyla Open Celcus), Sakarya Üniversitesi’ne ait SAUX OpenEdX ortamını kullanarak KAÇED sunan platformlardır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından sunulan BTK Akademi ve Boğaziçi Üniversitesi, Yıldız Teknik ve Yeditepe Üniversiteleri tarafından oluşturulan Coursera benzeri bir platform olan ÜniversitePlus KAÇED sağlayan diğer girişimlerdir (Bozkurt vd., 2022).

Türkiye’de çok başarılı örnekleri görülmesi de yükseköğretim kurumlarının KAÇED ve mikro yeterlilik sağlayıcısı olma noktasında çalışmalar yaptıkları görülmektedir. YÖK BTK akademi tarafından verilen yapay zeka ve dijital teknolojilerle ilgili derslerin üniversitelerin müfredatlarına dâhil edilmesini ve bu derslerin kredilendirilmesini planladıklarını ifade etmiş bu konuda [BTK Akdemi ile İş Birliği Protokolü](#) imzalamıştır. İzmir Ekonomi Üniversitesi de mikro yeterliliklerin ilk örneklerini sunmak adına çalışmalar yapmakta, bu konuyla ilgili MYK ortaklığında çalıştaylar düzenlemektedir. Mikro yeterlilik kavramının Türkiye’de yükseköğretimde doğru anlaşılması ve uygulamaya konulmasının, yükseköğretimde değişimi, dönüşümü yakalamak adına gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda mikro kredilerin yükseköğretime entegre edilebilmesi, bu süreçte kalite güvencesi ve akreditasyonun sağlanabilmesi adına çalışmalar yapılması gereklidir.

2.2 Açık ve Uzaktan Öğrenme Alanyazınında Mikro Yeterlilikler

Açık ve Uzaktan öğrenme alanında mikro yeterliliklerin hangi açılardan ele alındığını incelemek amacıyla International Review of Research in Open and Distributed Learning (IRRODL), American Journal of Distance Education, Turkish Online Journal of Distance Education (TOJDE), Distance Education (DE), Open Praxis, Online Journal of Distance Learning Administration (OJDLA), Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning ve Journal of Open, Distance and Digital Education (JODDE) gibi alanın önde gelen dergilerinin arşivleri incelenmiştir. Arama “micro-credential” anahtar kelimesi ile yapılmıştır. Tarama sonucu ortaya çıkan 41 makale mikro yeterlilik terimini kullanma şekilleri ve mikro yeterlilik konusunu ele alış yönleri açısından incelenmiştir. Tarama sonuçları Tablo 2.3’te sunulmuştur.

Tablo 2.3

Açık ve Uzaktan Öğrenme Alanyazınında Mikro Yeterlilikler

Makalenin Başlığı	Yazar(lar) ve Yıl	Mikro Yeterlilik Kelimesinin Terim Olarak Kullanımı	Mikro Yeterlilikleri Ele Alış Açısı
Open Education and Alternative Digital Credentials in Europe	Griffiths vd. (2024)	micro-credentials, badges, open credentials, alternative digital credentials (ADC)	Açık Eğitim Kaynakları’ndan edinilen bilgilerin kredilendirilmesi ve ortaya çıkan güçlükler ele alınmıştır.
Unveiling Scholarly Insights: Quality Assurance in Open and Distance Education	Bardakcı (2024)	micro-credentials	Açık ve uzaktan eğitimde kalite güvencesi ele alınırken kalite güvencesi anlayışının mikro yeterlilikler, KAÇED’ler , üniversite ittifakları, ortak programlar ve yeni sanal hareketlilik biçimlerindeki sağlayıcı rolleri gibi yeni açık ve uzaktan öğrenme dinamiklerini kapsamadığı ve açık ve uzaktan eğitimin yaşamboyu öğrenme ve mikro yeterlilikler için önemli bir kaynak oluşturduğu ifade edilmiştir.
Blurring Boundaries in Education: Context and Impact of MOOCs	Loeckx (2016)	micro-credentials, micro-credential badges	Mikro yeterlilikler KAÇED’lerin bir parçası olarak ele alınmakta, KAÇED’ler küresel tartışmalara yol açan, örgün ve informal öğrenme, kamu ve kâr amaçlı eğitim, öğretmen-öğrenen ve yazılım ve öğretim uygulamaları arasındaki sınırları bulanıklaştıran bir “uyandırma çağrısı” olarak görülmektedir.

Can Online Short Courses Foster Business Education for Sustainable Development?	(Dhakal (2023)	online short courses, micro-credentials	Mikro yeterlilikler öğrenenlerin becerilerini geliştirmeye veya yeniden beceri kazandırmaya yönelik olarak ele alınmış, sürdürülebilir kalkınma için işletme eğitimi ile ilgili bir e-öğrenme yeniliği olarak konumlandırılmıştır.
Bridging the Gap: Micro-credentials for Development	McGreal vd. (2022)	micro-credentials	Mikro yeterliliklerle ilgili Açık Eğitim Kaynakları Üniversitesi (OERu) örneği sunulmuş, kurumlara, hükümetlere, UNESCO'ya ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yönelik stratejik planlama ve politika oluşturma ile ilgili tavsiyeler verilmiştir.
Open For All: The OERu's Next Generation Digital Learning Ecosystem	Lane ve Goode (2021)	micro- credentials, micro courses	Mikro yeterlilikler Açık Eğitim Kaynakları Üniversitesi dahilinde oluşturulan mikro kurslar bağlamında ele alınmış, tamamen özgür ve açık kaynak kodlu yazılımlardan oluşan Yeni Nesil Dijital Öğrenme Ekosistemi anlatılmıştır.
Exploring gaps in the quality assurance of micro-credentials: a global mapping review of current practices	Brown ve Duart (2024)	micro-credentials	Mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı konusu ele alınmış, mikro yeterliliklerin amacına uygun kalite güvencesinin sağlanması konusunda rehberlik eden bir çerçeve sunulmuştur. Mikro yeterliliklerin büyük çoğunluğunun çevrimiçi olduğu, bu konuda hazırlanmış çerçeveler kullanan ülkelerin, bu çerçeveleri mikro yeterlilikler için de kullanabileceği belirtilmiştir.
Open universities: reinventing, repurposing, and reimagining innovative futures	Olcott (2024)	micro-credentials	Mikro yeterliliklerin yeni nesil açık üniversitelerin ana akım yükseköğretim ekosistemi içinde yeniden konumlandırılmasındaki rolü ele alınmıştır.
Transforming open and distance learning with generative AI: Custom micro-credentials from existing curriculums	Öncü (2024)	micro-credential	Üretken yapay zekanın uzaktan eğitim kaynaklarından öğrenenlerin ilgi alanlarıyla uyumlu, kendilerine özel mikro yeterlilikler oluşturmada sahip olduğu potansiyel ele alınmıştır.
A strategic reset: micro-credentials for higher education leaders	McGreal ve Olcott (2022)	micro-credentials, alternative credentials, ADC	Mikro yeterliliklerin temel unsurları, tanımları, türleri ve avantajları ele alınmış, standart uygulama güçlüklerine kurumların mikro yeterlilikleri kullanarak stratejik bir sıfırlanmayı nasıl uygulayabileceklerine değinilmiştir.
Explore UNG's Self-paced Professional Development Workshops. An Update on Our Micro-	Babb ve Howard (2023)	micro-credentials	Çevrimiçi Öğretmenlik Sertifikası vermek üzere hazırlanmış kendi hızında mesleki gelişim mikro yeterlilik serisinin sürekli iyileştirilmesi ve kalitesi hakkında katılımcı görüşleri alınmıştır.

credential Series for Online Teaching Certification			
Micro-Credentials: A Catalyst for Strategic Reset and Change in U.S. Higher Education	Olcott (2022)	micro-credentials, ADCs	Mikro yeterliliklerin yeni yükseköğretim ortamına uyum sağlamak ve rekabet etmek adına değişen kurumsal yönlerdeki rolü ele alınmıştır. Mikro yeterlilik faaliyetlerini temel akademik ve sosyal yardım hizmetleri misyonu ile uyumlu hale getiren UC-Irvine örneği ele alınmış, sosyal yardım, çevrimiçi dersler, kredisiz eğitim ve sertifika programlarıyla tutarlı, sürekli eğitim kolu aracılığıyla rapor verecek ayrı bağımsız bir birim önerisine değinilmiştir.
Reshaping University Continuing Education: Leadership Imperatives for Thriving in a Changing and Competitive Market	Matkin (2022)	micro-credentials, digital micro- credentials, badges	Üniversite tabanlı sürekli eğitim ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin geldiği dönüm noktasında mikro yeterlilikler ve açık eğitim kaynakları olarak ortaya çıkan alternatif derecelerin ve yüksek yatırım gerektiren büyük platformların üniversite tabanlı sürekli eğitimi ve yükseköğretimi zorladığı noktalar ele alınmış, sürekli eğitimin rekabet edebilmesini sağlayacak mikro yeterlilikler için gerekli liderlik ortaya konulmuştur.
Speaking Personally– With Mary Ann Wolf	Rogers-Shaw (2018)	micro-credentials	Yaşamboyu öğrenme ve yetişkin eğitimi kapsamında KAÇED tabanlı olarak verilen mikro yeterliliklerin eğitimcilerle sunduğu yeterlilik temelli ve bireyselleştirilmiş öğrenme fırsatları ele alınmıştır.
The open master: A new model of transnational higher education	Goorney vd. (2023)	micro-credentials	Mikro yeterliliklerin açık, uzaktan ve esnek öğrenme ilkeleri kapsamında geliştirilmiş yeni bir ulusötesi yükseköğretim modeli olan “open master” içerisinde kullanımı ele alınmakta, “ yerel akreditasyon ” adı verilen bir model ile ulusötesi mikro yeterliliklerin nasıl tanınabileceği açıklanmaktadır.
Learners’ perspectives on MOOC design	Oh vd. (2023)	micro-credentials	KAÇED ’lerin daha yapılanmış ve amaca yönelik programlar oluşturmak ve çeşitli kişisel gelişim seçenekleri sunmak adına mikro yeterliliklere evrilmeye başlamasına değinilmiştir. Mikro yeterlilikler KAÇED ’lerin yeni formları olarak görülmektedir.
Introducing mesocredentials: Connecting MOOC achievement with academic credit	Moore (2022)	microcredentials, mesocredentials	KAÇED ekosisteminin yükseköğretimle bütünleşmesini sağlayacak, KAÇED ’ler yoluyla edinilen bilgilerin geleneksel akademik yollarla gösterilmesini, yaşamboyu öğrenmenin desteklenmesini sağlayan meso yeterlilikler terimi ve dört gerekliliği

			tanımlanmıştır. edX MicroMaster programları örnek olarak sunulmuştur.
On the relationship between society and higher education: what path should we take?	Márquez-Ramos ve Mourelle (2020)	micro-courses	Yeni toplumsal beklentilerin ve teknolojik gelişmelerin yükseköğretim üzerinde oluşturduğu baskı, yaşamboyu öğrenmeyi önemli kılması ve öğrenme süreçlerinin ayrıştırılmasını ve sertifikalandırılmasını gerektirmesi ele alınmış, mikro dersler kavramına sertifikalar bağlamında değinilmiştir.
How OpenLearn supports a business model for OER	Law & Perryman (2017)	badged open courses (BOCs), micro-credentialised courses	KAÇED platformlarında ücret karşılığı sunulan derslerin olduğu bir ortamda İngiliz Açık Üniversitesi'nin açık eğitim kaynakları platformu OpenLearn aracılığıyla sunduğu rozetlendirilmiş açık derslerdeki (mikro yeterliliklerdeki) büyümenin stratejik önemi vurgulanmıştır. Mikro yeterlilikler KAÇED'lerden farklı olarak ele alınmıştır.
Micro-credentials and wellbeing	Ferguson (2025)	micro-credentials	Mikro yeterlilikleri alan öğrenenlerin ihtiyaç duydukları destek hizmetleri ele alınmış, üniversitelerin kayıtlı öğrenenleri olmamaları nedeniyle alamadıkları destek ve mikro yeterliliklere özgü destek hizmetlerinin gerekliliğinden bahsedilmiştir.
Micro-credentials and soft skills in online education: the employers' perspective	Bruguera vd. (2025)	micro-credentials	İş gücündeki sosyal beceri açığının kapatılmasında kullanılacak olan mikro yeterliliklerin tasarımları ve kullanılması gereken yeni pedagojik yaklaşımlar ele alınmıştır.
Implementing a competency-based assessment approach to micro-credentials	Patterson ve Hepburn (2025)	micro-credentials	Çalışmada ne tür bir ölçme-değerlendirmenin mikro yeterliliklerin ve öğrencilerin kariyer odaklı hedeflerini en iyi şekilde karşılayacağı ele alınmıştır.
Institutional readiness for the implementation of micro-credentials in higher education	Varadarajan vd. (2025)	micro-credential	Yükseköğretim kurumlarının açık, esnek ve uzaktan eğitimin gereklilikleri ile uyumlu mikro yeterlilikler sağlayabilmesi adına kurumların entegrasyona hazır olma durumlarını değerlendirebilecek bir çerçeve sunulmaktadır.
Deepening the focus on microcredentials-labour market sector relevance, quality and inclusion: a critical commentary	Pouliou (2025)	microcredentials	Mikro yeterliliklerin iş gücü piyasasıyla ne derece uyumlu oldukları, kalite güvence süreçleri ve dezavantajlı gruplar ve bireyler açısından sosyal bağlamda kapsayıcı olup olmadıkları ele alınmıştır.

Systematic review of digital microcredentials: trends in assessment and delivery	Moore vd. (2025)	Digital microcredentials	Mikro yeterliliklerin veriliş ve ölçme değerlendirme yöntemlerindeki eğilimler ele alınmıştır.
A learner experience framework for microcredential design and online learning	Venaruzzo ve Diaz (2025)	microcredentials	Mikro yeterliliklerin, özellikle uzaktan ve online modlarda, öğrenenlerin içsel motivasyonunu artıracak, bağımsız çalışma becerilerini geliştirecek ve onları etkili yaşamboyu öğrenenler haline getirecek şekilde tasarımlanması için gerekli çerçeve öğrenenlerin deneyimleri (LX) hakkında toplanan veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.
Using learner engagement patterns for predictive modeling in a MicroMasters program	(Moore ve Shin (2025)	mesocredential, microcredential	MicroMaster programlarında öğrenen başarısını tahmin etmede kullanılabilecek değişkenler ortaya konulmuş, öğrenen desteğinin geliştirilmesinde ve öğretim tasarımında makine öğrenmesinin potansiyeli vurgulanmıştır.
The motivation to earn digital badges: a large-scale study of online courses	Law ve Storrar (2025)	digital badges, micro-credentials	OpenLearn aracılığıyla verilen dijital rozetlerin istihdam hedeflerini, kişisel tatmini ve yaşamboyu öğrenmeye katılımı motive etmedeki rolü ele alınmıştır.
Learner perceptions: gauging the effectiveness of instructional strategies implemented in one university's inaugural MOOC	Fuller vd. (2024)	micro-credentialing, micro-learning	KAÇED'lerin tasarımında dikkat edilmesi gereken hususlar ele alınmış, KAÇED'lerin daha küçük parçalara ayrılması (nano MOOCs – NOOCs) ve badge, kredi veya sertifikalar ile tamamlama oranlarının artırılması gibi tavsiyeler ele alınmıştır.
A set of patterns for the structured design of MOOCs	Warburton ve Mor (2015)	micro-certification, badging	Mikro yeterlilikler mikro sertifikalar ve rozetlendirme adı altında KAÇED'ler içerisinde motivasyonu artırıcı şemalar olarak ele alınmış
The emotional labour of online course discussionF forums: some autoethnographic insights	Leon ve Plowright-Pepper (2025)	microcredential	Mikro yeterlilik olarak sunulan derslerde kullanılan tartışma forumlarına katılımın duygusal boyutları ele alınmıştır.
Who cares about open badges? An examination of principals' perceptions of the usefulness of teacher open badges in the United States	Randall ve West (2022)	microcredentials, digital badges, credentials	Okul yöneticilerinin (işverenlerin) öğretmen adaylarına yönelik mikro yeterlilik ve açık rozetlere ilişkin algıları ele alınmıştır.

Guidelines and strategies for fostering and enhancing self-directed online learning	Zhu ve Bonk (2022)	micro-credential programs, micro-credentials	Öğrenenlerin KAÇED'lere , mikro yeterliliklere ve diğer açık eğitim kaynaklarına ve platformlarına erişirken çevrimiçi öz-yönelimli öğrenme becerilerini ve yeteneklerini geliştirecek öğretim tasarımlarına rehberlik edecek stratejiler ele alınmıştır.
Open Education 2030: planning the future of adult learning in Europe	Castaño Muñoz vd. (2013)	micro-credentials, badges	Açık yetişkin eğitime dair sosyal ve kurumsal algıların iyileştirilmesi, yeterlik temelli ölçme değerlendirme desteklenmesi, informal öğrenmelerin ve ön öğrenmelerin tanınması , resmi sertifikasyonların daha gayri resmi olanlarla karışımına izin veren çeşitli sertifikasyon yollarının -mikro yeterlilikler, rozetler ve sosyal sertifikalar gibi araçlar olabilir- belirlenmesi konuları ele alınmıştır.
Problems and prospects of hybrid learning in higher education	Bidarra vd. (2024)	micro-credentials, micro-certification	Yükseköğretimin gelecekte bugün olduğundan daha dijital bir konumda olacağı ele alınmış, yükseköğretim kurumlarının yaşamboyu öğrenmenin artık tek sağlayıcısı olmadığı, büyük şirketlerin mikro yeterlilikler aracılığıyla bunu yapmaya başlamasının oluşturduğu risk, kalite güvencesi ve değişimin gerekliliği ele alınmıştır.
Using a blended learning approach to support women returning to STEM	Herman vd. (2019)	Badged Open Courses, micro-accreditation, micro-credentials	Bireylerin istihdama başarılı bir şekilde dönmesinde rol alan Rozetlendirilmiş Açık Dersler (BOC) aracılığıyla kariyerine ara verdikten sonra STEM'e geri dönen kadınları desteklemek için tasarlanmış karma bir öğrenme modeli ele alınmıştır.
Digital badging at The Open University: recognition for informal learning	Law (2015)	digital badging, micro-credentialised courses, micro-credential	İnformalden Formal Öğrenime Yolculuklar stratejisiyle uyumlu olan BOC projesinin, başka türlü katılma fırsatı bulamayacak öğrenenler için Üniversiteye erişilebilir yollar sağlamaya yardımcı olması, dijital rozetlerin geri bildirim, motivasyon, tartışma katalizörleri ve sosyal olarak paylaşılabılır mekanizmalar olarak görev almasının stratejik önemi üzerinde durulmuştur.
Capacity-building in open education: an Australian approach	Bossu ve Fountain (2015)	micro course, micro open online course (mOOC), micro credentials	Açık, çevrimiçi bir mesleki gelişim mikro dersinin tasarımı, geliştirilmesi, pilot uygulaması ve değerlendirmesi, açık tasarımın temel yönleri ve derslerin yükseköğretim kurumları arasında transferi ve yeniden kullanım hususları ele alınmıştır.
The state of micro-credentials implementation and	Selvaratnam ve Sankey (2021)	micro-credentials, digital, short courses, badging	Üniversitelerin mikro yeterliliklerin planlanması ve uygulanmasında, politika ve

practice in Australasian Higher Education			düzenlemelerin yapılmasında izleyebilecekleri çıkarımlar sunulmaktadır.
Closing the talent gap: a proposed micro-credential model in Malaysian formal education	Tan vd. (2024)	micro-credentials	Yeterliliklerde ortaya çıkan açığı desteklemek adına Ön Deneyimsel Öğrenme Mikro Yeterliliklerinin Akreditasyonu yoluyla resmi eğitim için önerilen dersler ele alınmış, uygulamadaki potansiyel zorluklara ve sorunlara rağmen, önerilen modelin politika yapıcılar, yüksek öğrenim sağlayıcıları ve endüstri paydaşları için önemli olduğu vurgulanmıştır.
Unboxing micro-credentials for ODL universities: competency development for human capital	Raghavan vd. (2025)	micro-credentials	İşgücünden, üniversitelerden, işverenlerden ve yasal kuruluşlardan toplanan veri doğrultusunda mikro yeterliliklerin yeterlilik geliştirme ve istihdam fırsatları üzerindeki rolü, sunulmasındaki eğilimler ve zorluklar ele alınmıştır. Geleneksel yükseköğretim kurumlarının da açık ve uzaktan öğrenme aracılığıyla yetişkin öğrenenler için kısa vadeli dersler sunmakla ilgilenmeye başladığı belirtilmiştir.
Getting started with open badges and open microcredentials	Clements vd. (2020)	open badges, alternative credentials, open credentials, microcredentials	Mikro yeterlilikleri sağlamak için gerekli tasarım ve uygulama çerçevesi ilgilenen kurumların kullanabilmesi için sunulmuştur.
Value of open microcredentials to earners and issuers: a case study of national instruments open badges	Young vd. (2019)	open badges, microcredentials, credentials, microlearning	Mikro yeterliliklerin sağlayıcı ve edinen kişiler açısından ne ifade ettiği ele alınmıştır. Paylaşılabilir oluşunun, edinen kişi tarafından değerli görüldüğü, geleneksel olmayan yollarla paylaşıldığı, bunun da sağlayıcı kurumun marka değerini artırdığı ifade edilmiştir.
Partnering higher education and k–12 institutions in OER: foundations in supporting teacher OER-enabled pedagogy	Arispe ve Hoye (2023)	micro-credentialing	Açık Eğitim Kaynakları ve Açık Eğitim Uygulamaları (OEP) kapsamında akademik mesleki gelişim için edinilen rozetlerden bahsedilmektedir.

Mikro yeterlilik terimini kullanma şekilleri açısından incelediğimizde yayınlarda en fazla kullanılan şekli “micro-credentials” olarak karşımıza çıkmaktadır. “Micro-credentials” terimi ile beraber tercih edilen diğer kelimeler “badges, badging, digital badges, open credentials, alternative digital credentials (ADC), alternative credentials, micro-credential badges, online short courses, micro courses, digital micro-credentials, microcredentials, mesocredentials, badged open courses (BOC), micro-credentialised

courses, micro-credentialing, micro-learning, micro-certification, micro-accreditation, micro open online course (mOOC)” gibi terimlerdir.

Mikro yeterlilikler açık ve uzaktan öğrenmede **ya KAÇED** (Fuller vd., 2024; Loeckx, 2016; Moore, 2022; Oh vd., 2023; Rogers-Shaw, 2018; Warburton & Mor, 2015) **veya AEK’lerin** (Arispe & Hoyer, 2023; Griffiths vd., 2024; Lane & Goode, 2021; Law & Perryman, 2017) bir uzantısı olarak görülmüş, **ya da yeni nesil bir açık ve uzaktan öğrenme anlayışının temsilcisi olarak yaşamboyu öğrenme bağlamında** (Bardakcı, 2024; Bidarra vd., 2024; Castaño Muñoz vd., 2013; Law, 2015; Márquez-Ramos & Mourelle, 2020; Matkin, 2022; Olcott, 2022, 2024; Raghavan vd., 2025; Varadarajan vd., 2025; Venaruzzo & Diaz, 2025) ele alınmıştır.

Alanyazında mikro yeterliliklerin KAÇED’ler bağlamında ele alındığı çalışmaların ağırlıkta olduğu görülmekte, mikro yeterlilikler daha spesifik yeterliliklere odaklanan, profesyonel, sertifika ya da kredi tabanlı öğrenme deneyimine geçişi yansıtan KAÇED 2.0’ın bir bileşeni olarak ele alınmaktadır (Naidu, 2020). Çalışmaların en fazla ele alındıkları bir diğer husus Açık Eğitim Kaynaklarıdır (AEK). Mikro yeterlilikler AEK yolu ile edinilen informal bilginin tanınmasının bir yolu olarak görülmektedir. OpenLearn aracılığıyla sunulan Rozetlendirilmiş Açık Dersler’in (BOC) stratejik olarak önemi ele alınmıştır. Açık Eğitim Kaynakları Üniversitesi (OERu) de bu bağlamda ele alınan örneklerdendir. Bu iki konu arasındaki fark Açık ve Uzaktan Öğrenme alanının geleceği için oldukça önemli bir noktayı tartışmaya açmaktadır. Mikro yeterlilikler gerçekten KAÇED’lerin geldiği son noktayı mı temsil etmektedir yoksa modüler, bireyselleştirilmiş, profesyonel ve yaşamboyu öğrenme temelli yeni nesil bir uzaktan eğitimin mi habercisidir? (Peters vd., 2025).

Açık ve uzaktan eğitim alanının bu soruları cevaplaması, mikro yeterliliklerin de doğru konumlandırılmasını sağlayacaktır. Doğası gereği açık, esnek ve uzaktan öğrenmeye hizmet etmesi gereken mikro yeterliliklerin geleneksel yükseköğretim sistemi içerisinde doğru konumlandırılabilmesi de öncelikle mikro yeterliliklerin neyin temsilcisi olduğunun açık ve uzaktan öğrenme alanı tarafından konumlandırılmasına bağlı gözükmektedir. Bu bağlamda alanyazında mikro yeterliliklerin yeni nesil açık üniversitelerin yükseköğretim ekosistemi içerisinde yeniden konumlandırılmasını ele alan çalışmalar da bulunmaktadır (McGreal ve Olcott, 2022; Olcott, 2024; Olcott, 2022; Matkin, 2022; Law, 2015). Mikro yeterlilikleri Matkin (2022) sürekli eğitim bağlamında

konumlandırılmıştır ve KAÇED tabanlı büyük platformların üniversite tabanlı sürekli eğitimi ve yükseköğretimi zorladığından ve bu platformlarla rekabet etmenin güçlüğünden bahsetmektedir. Olcott (2022) çalışmasında UC-Irvine örneğine değinmiş, mikro yeterlilikler için sosyal yardım, çevrimiçi dersler, kredisiz eğitim ve sertifika programlarıyla tutarlı, sürekli eğitim kolu aracılığıyla rapor verecek ayrı bağımsız bir birim önerisinden bahsedilmiştir. Çalışmalarda mikro yeterliliklerin ele alındığı diğer konular kalite güvencesi ve akreditasyon, ulusötesi yükseköğretim, yaşamboyu öğrenme, destek hizmetleri, kapsayıcılık, tasarım ve ölçme değerlendirme ve makine öğrenmesi ile başarı tahmini olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.3 Mikro Yeterliliklerin Yükseköğretime Entegrasyonu

Yükseköğretim kurumlarının mevcut sistem ile birçok sektörde yeterlilikler konusunu ve yarının mesleklerine yönelik artan talebi karşılayamadığı, günlük hayatımıza Dördüncü Sanayi Devrimi ile yansıyan internet ve dijitalleşme, Beşinci Sanayi Devrimi ile yansıyan kişiselleştirme ve insan-makine etkileşimi konusundaki yenilikleri benimsemekte yavaş kaldığı düşünülmektedir (Lang, 2023; Shanahan & Organ, 2022). Lang (2023) üniversitelerin rollerini yeniden düşünmeleri gerektiğini belirtmekte, karşılaştıkları güçlüklerle başa çıkabilmek adına kurumsal zihniyetlerini değiştirmeleri ve mikro yeterlilikler gibi mekanizmalardan destek almaları gerektiğini ifade etmektedir.

Mikro yeterlilikler mevcut sistem içerisinde ele alındığında kavram ve kapsam açısından ortak bir anlayış oluşması, uygulama alanları, kalite güvencesi ve akademik tanınma ya da ön öğrenmelerin tanınması gibi konularda pek çok soruyu gündeme getirmektedir (MODUS, 2023). Üniversite dışı eğitim öğretim faaliyetlerinin artmasıyla beraber yükseköğretim kurumlarına yeterlilik belgelerinin tanınması taleplerinin daha fazla artacağı belirtilmekte; esneklik, sürekli eğitim ve uluslararasılaşma gibi konularda yükseköğretim kurumlarının kendi stratejik gelişimlerini güçlendirme noktasında mikro yeterliliklerin sağlayacağı fırsatlardan yararlanıp yararlanmama konusuna karar vermek zorunda kalacakları öngörülmektedir (MODUS, 2023). Brown vd. (2023) yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilik sağlamak için görünürlük, itibar, yenilikçilik, öğrencilerin istek ve ihtiyaçlarına cevap verme, gelir elde etme veya maliyetleri azaltma gibi farklı motivasyonları olabileceğini belirtmektedirler. Öte yandan, mikro yeterlilikleri ‘kuzu kılığına girmiş kurt’ olarak betimlemekte ve mikro yeterlilik hareketinin zararsız

olmadığı noktasında kurumları uyarmakta, mikro yeterliliklerin sahip olduğu risklerin ve getirilerin farkında olmaları gerektiğini ifade etmektedirler.

Üniversitelerin mikro yeterlilikleri stratejik olarak nasıl konumlandıracaklarına riskleri ve getirileri göz önünde bulundurarak karar vermesi gerekmektedir. Almanya Rektörler Konferansı tarafından yapılan Modus Projesi'ne göre üniversitelerin mikro yeterlilikleri stratejik olarak nasıl konumlandıracakları meselesi, daha esnek öğrenme deneyimleri sunmaları, mesleki eğitim ve sürekli eğitim konusunda diğer eğitim alanları ile geçişliliğin artırılması, uluslararasılaşmayı teşvik etmesi, son dönemde yapılan bilimsel araştırmaların kısa öğrenme deneyimleri ile iş ve kamu sektörüne aktarılıp yenilenme sürecine katkıda bulunması ve üniversiteler için bir pazar oluşturması gibi konularda üniversitelere fırsatlar sunacaktır (MODUS, 2023). Mikro yeterlilikleri geleneksel mesleki gelişim sisteminden ayıran yönler yeterlilik temelli bir yaklaşım sergilemeleri, talebe göre olmaları ve kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunmaları (kendi hızında öğrenme, öğrenenlerin ihtiyaçlarına karşılık veren yeterlilikleri seçerek kendi yeterlilik portfolyolarını zenginleştirilmesi, yetişkin çalışan bireyler için informal ortamlardaki öğrenmelerin tanınmasına fırsat oluşturması, üniversite/doktora öğrencilerinin kendi müfredatlarını genişletmesi gibi) ve paylaşılabılır olmalarıdır (Perla vd., 2023). Üniversitelere katkı sağlayacağı düşünülen bu durumların yanı sıra mikro yeterliliklerin üniversiteleri zorlayacağı noktalar da oldukça fazladır. Bu esnek programların kurulup entegre edilmesi süreci ilgili bütün birimlerin iş yükünü oldukça arttıracak, içeriklerin dizayn edilmesinde ve yükseköğretim kurumunun profili ile anlamlı bir bağ oluşturmasında ciddi bir koordinasyona ihtiyaç olacaktır (MODUS, 2023). mikro yeterliliklerin kurumun mevcut akademik programlarıyla nasıl ilişkilendirileceğini ve daha geniş öğrenme ekosistemine nasıl uyum sağlayacağını değerlendirmek önemlidir (Stoddard vd., 2023). Mikro yeterlilikler konusunda yapılan çalışmaların üniversitenin bütün paydaşları tarafından benimsenmesinin yanı sıra (MODUS, 2023) her öğretim elemanının algısı ve kabullenmesinin, takım çalışmasına ve netwerke katılımının da derslerin başarısı için önemli olduğu belirtilmektedir (Keoy vd., 2024).

Mikro yeterliliklerin entegrasyonunda stratejik olarak doğru konumlandırmanın yanı sıra uygulamanın nasıl doğru yapılacağı da diğer bir konudur. Mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda ele alınması gereken dört önemli nokta Ahsan vd. (2023) tarafından yapılan sistematik literatür taraması ile istihdam edilebilirlik, öğrenme

ve teknoloji, tasarım ve uygulama ile müfredat tasarımı ve ölçme-değerlendirme olarak belirlenmiştir.

- ✓ **İstihdam edilebilirlik:** 21. yüzyıl yeterlilikleri ile bağlantılı kalmak, mezunların yeterliliklerinin güncel tutulması gibi noktalarda pazar ihtiyaçlarının belirlenmesi, yeterliliklerin kanıta dayalı ölçülmesi, öğrenme analitikleri gibi eğitim teknolojilerinin kullanılması, zaman yönetimi, kendini kontrol edebilme, araştırma becerileri gibi konularda öğrenenlerin gelişimine katkı sunulması gibi konular mikro yeterliliklerin entegrasyonu esnasında yükseköğretim kurumlarının dikkate alması gereken konulardır (Ahsan vd., 2023). Maina vd. (2022) yaptıkları çalışmaya göre işverenler, öğretim elemanları ve öğrenenler mikro yeterliliklerin öğrenenlerin yeteneklerini daha görünür kıldığını ifade etmektedirler.
- ✓ **Öğrenme ve teknoloji:** Öğrenenlerin mikro yeterlilikleri çevrimiçi, kendi hızlarında alabiliyor olmaları, öğrenmeyi daha öğrenen merkezli hale getirmesi, motivasyonun, öğrenenlerin derse katılım ve ilgisinin artırılması ve dersleri bırakma oranlarının düşürülmesi gibi noktalarda yükseköğretim kurumlarına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir (Ahsan vd., 2023). Teknolojinin online mikro yeterlilikleri dizayn, yönetim ve ölçme-değerlendirme açısından etkileyici bir alternatif haline getirdiği ifade edilmekte, öğrenenlere geri bildirim sağlayan, öğrenme analitiklerinin kullanıldığı etkili öğretim yönetim sistemlerinin kullanılmasının, elde edilen verilerin yeterliliklerin belgelendirilmesi ve derecelendirilmesinde kullanılması, internet ve blockchain teknolojilerinin öğrenenlerin kimliklerinin tespit edilmesi, kredilerin aktarılması, üçüncü taraf transkript hizmetleri için güvenlik çözümleri sağlaması, sertifikalı dijital belge doğrulamayla mikro yeterliliklere orijinallik sunma potansiyeline sahip olması gibi durumların mikro yeterliliklerin entegrasyonunda ele alınan konular olduğu ifade edilmektedir (Ahsan vd., 2023). Keoy vd. (2023) üniversitelerin mikro-kredilere hazırlıklı olup olmadıklarını belirleyen bu öğrenme ve teknoloji ile ilgili durumları insanla ilgili ve teknolojik kritik başarı faktörleri olarak ele almaktadır.
- ✓ **Uygulama, Tasarım ve Ölçme-Değerlendirme:** Çalışmada kurumların marka değerinin aynı zamanda mikro yeterliliklerin de kalitesi anlamına gelebileceği ifade edilmiş, üniversitelerin uygulamada göz önünde bulundurması gereken durumlar pazar, endüstri ve işverenler tarafından tanınması, bu bağlamda iş birlikleri yapmaları ve gerekli kalite güvencesini sunmuş olmaları olarak ifade edilmiştir (Ahsan vd.,

2023). Mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumları içinde yalnızca bir kredilendirme mekanizması olarak görülmemesi, öğrenenleri motive edecek ve geliştirecek bir ölçme aracı olarak ele alınmasının gerektiği ifade edilmiş, öğrenenlerin bu konuda farkındalığının artırılmasının önemi vurgulanmıştır. Mikro yeterliliklerin kurum dinamikleri ile uyumlu hale getirilmesi, stratejik olarak nasıl konumlanacağı ve kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı gibi konular Keoy vd. (2023) tarafından kuramsal kritik başarı faktörleri olarak ele alınmıştır.

Mikro yeterlilikler üniversitelerin akademik programlarına entegre şekilde tasarlanabilecekleri gibi öğrenenlerin ders dışı etkinliklere katılımının ölçülmesinde de kullanılabilirler (Workcred, 2023). Ölçme değerlendirme süreci mikro yeterliliklerin önemli bir bileşenidir (Bigelow vd., 2022). Biçimlendirici değerlendirme öğrenenlere pratik yapmaları konusunda mükemmel imkanlar sunarken, geri bildirim de almalarına imkân tanır (Bigelow vd., 2022). Her biçimlendirici değerlendirilmenin puanlandırılmasına gerek olmadığını belirten Bigelow vd. (2022), sonuç değerlendirmesinin ise öğrenme hedefleri ile uyumlu olmasının, uygun ve ölçülebilir hedef ve yeterlilikler belirlenmesinin, öğrenenlere değerlendirmeyle ilgili açık beklentilerin, gerekli tüm materyal ve öğrenme kaynaklarının ve biçimlendirici değerlendirmelerin sunulmuş olması gerektiğini ifade etmektedirler. Ölçme değerlendirmede proje temelli, problem temelli, senaryo temelli değerlendirme gibi yöntemler, video sunumları, formal ve informal öğrenmeleri içeren portfolyolar, iş yeri gözlemleri, görüşme-sunum-tartışma benzeri diyalog ve konuşmalar (Bigelow vd., 2022), laboratuvar sınavları, yazılı veya sözlü final sınavları, çevrimiçi değerlendirme, iş birliğine dayalı proje, akran değerlendirme, rapor, grup çalışması, tartışma forumu, testler ve bir becerinin uygulanması gibi (Caforio vd., 2023) çok farklı değerlendirme teknikleri kullanılabilir ancak değerlendirme yöntemi ne olursa olsun öğrenme çıktıları ile uyumlu hale getirilmesi önemlidir (Workcred, 2023).

Mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda ele alınan diğer bir konu akademik kredi sağlayıp sağlamaması ve biriktirilebilir olup olmamasıdır (Caforio vd., 2023; Stoddard vd, 2023; Workcred, 2023). Caforio vd. (2023) tarafından hazırlanan değerlendirme çizelgesinde mikro yeterlilikler için ön gereklilikler, profesyonel endüstri kuruluşu veya bir şirketle beraber hazırlanıp hazırlanmadığı (co-design), sertifikalandırmada şirketlerle iş birliği içinde olup olmamaları, tamamlanma

oranları, öğrenen görüşleri, iç kalite ve dış kalite güvencesi gibi konular da ele alınmıştır.

Yükseköğretim kurumlarının yeni mikro yeterlilik birimleri oluşturduğunu belirten Brown vd. (2023) etkili bir mikro yeterlilik ekibi oluşturabilmek adına olması gereken birimleri şu şekilde sıralanmışlardır:

- Fakülte personeli
- Finans Ofisi
- Sanal Öğrenme Ortamı/ LMS Destek Birimi
- Öğretim Destek Birimi
- Öğrenim Destek Birimi
- Kütüphane Destek Birimi
- Bilişim Teknolojileri Destek Birimi
- Kalite Ofisi
- Pazarlama Ofisi
- İşe Alım Ofisi
- Öğrenen Kabul Ofisi
- Uluslararası ofis
- Mezunlar Ofisi
- Mezuniyet Ofisi
- Öğrenci Birliği
- İşverenler

OECD (2023b) tarafından ülkelerin eğitim ve öğretim sistemlerinde mikro yeterliliklerin benimsenmesini ve uygulanmasını desteklemek amacıyla politika yapıcılara yol göstermeye yönelik bir araç geliştirilmiştir. Oluşturulan kontrol çizelgesinde politikalar mikro yeterlilik sağlayanlar, öğrenenler, mikro yeterliliklerin tanınması, taşınabilirliği, şeffaflığı, kalite güvencesi ve politikaların birbiriyle koordineli hale getirilmesi gibi 5 ana başlıkta 25 maddede değerlendirmeye alınmaktadır. Ülkeler politikaların kendileri açısından uygunluğunu “Kamu yetkilileri ve yüksek öğrenim paydaşları arasında resmi istişareler başladı”, “Politikalar geliştirilme aşamasındadır”, “Politikaların uygulanmasına devam edilmektedir”, “Bu politika hayata geçirildi”, “Bu politika eğitim ve öğretim sistemimiz için geçerli değildir” gibi 5 aşamada değerlendirmeye almaktadır. Araç bakanlıklar ve yüksek öğretim daireleri, yüksek öğretim kurumları, kalite güvence kurumları ve mesleki eğitim programları ile istihdam eğitimi sorumluluğu olan, politikanın geliştirilmesi ve uygulanması sorumluluğunu paylaşılanların çalışmalarını desteklemek amacıyla yayınlanmıştır.

2.3.1 Yeterlilikler çerçeveleri

Yeterlilikler çerçeveleri mikro yeterliliklerin kredilendirilmesinde kalitenin sağlanabilmesi adına önemli bir yere sahiptirler. UNESCO tarafından yayınlanan raporda, kısa dersler sonucunda elde edilen mikro yeterliliklerin ulusal yeterlilikler çerçevesinin hangi seviyesine uygun olduğunun dersi sağlayan kurum tarafından

belirtilmesi gerektiği ifade edilmektedir (van der Hijden & Martin, 2023). Yeterlilik çerçevelerindeki seviye tanımlayıcıları öğrenen başarısının değerlendirilmesine yardımcı olduğu gibi, dersin kalite güvencesi hakkında da bilgi vermektedir. Öğrenme çıktıları veya yeterlilikler, bir kişinin bir öğrenme deneyiminden sonra bildiği, anladığı ve yapabileceği şeylerdir ve öğrenme çıktıları ulusal yeterlilik çerçevelerinde seviyeye göre tanımlanmaktadır (van der Hijden & Martin, 2023). Ders karşılığı alınan krediler ise öğrenenin, mikro yeterlilik alabilmek için gereken öğrenme çıktılarına ulaşması için ihtiyaç duyduğu ortalama kavramsal iş yükünü ifade eder (van der Hijden & Martin, 2023).

Mikro yeterlilikler, Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri (ESG) (ESG, 2015) doğrultusunda bir kalite güvence değerlendirmesine tabi tutuldukları için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (The European Qualifications Framework -EQF) ile ulusal yeterlilikler çerçevelerine referans verirler ve AKTS cinsinden ifade edilen bir iş yüküne sahiptirler (Antonaci vd., 2021). Mikro yeterliliklerin kredilendirilmesinde ülkeler kendi yeterlilik çerçevelerini referans alabilecekleri gibi, Avrupa ve Türkiye’de referans alınan çerçevelerden birkaçı aşağıdaki gibidir:

2.3.1.1 Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) yeterlilikleri farklı ülke ve sistemlerde daha okunabilir ve anlaşılır kılan ortak bir Avrupa referans çerçevesidir (Ward vd., 2023). Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi tüm yeterlilik türlerini ve tüm düzeylerini kapsar ve öğrenme çıktılarını yeterlilik seviyesine göre (en düşük 1, en yüksek 8) bilgi, beceri ve yetkinlik açısından açıkça ortaya koyar (Europass, 2018). AYÇ yaşamboyu öğrenmeyi desteklemek amacıyla geliştirilmiş bir çerçevedir. AYÇ, UNESCO ve Avrupa Konseyi tarafından yönetilen ve akademik niteliklerin Avrupa’da ve ötesinde tanınmasına olanak tanıyan uluslararası bir anlaşma olan Lizbon Tanınma Sözleşmesi ve 2005 yılında hükümetler arası Bologna Süreci eğitim bakanları tarafından kabul edilen Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumludur.

2.3.1.2. Avrupa Becerileri, Yeterlilikleri ve Meslekleri (The European Skills, Competences and Occupations- ESCO)

Mikro yeterlilikler için kullanılan diğer bir referans çerçeve olarak Ward vd. (2023) 13.485 beceriyi ve 2.942 mesleği tanımlayan Avrupa Becerileri, Yeterlilikleri ve Meslekleri (The European Skills, Competences and Occupations- ESCO) çerçevesinden

bahsetmektedirler. (Ocak 2025'te ESCO'nun web sitesinde bu rakamlar 3,039 meslek ve 13,939 beceri olarak güncellenmiştir.) ESCO'nun, nitelikler, beceriler, mikro yeterlilik çerçeveleri ve istihdam arasında bir bağlantı sağlayarak, açık rozetler ve dijital sertifikalandırma yoluyla yaygın ve informal öğrenmeyi örgün öğrenme ile uyumlu hale getirmeyi amaçladığını belirtmektedirler. Ayrıca Ward vd. (2023) Avrupa Birliği'nin becerilerin yönetilmesine yardımcı olacak, öğrenimi ve kariyer gelişimini destekleyecek çevrimiçi araçlar sağlayan, örneğin ESCO çerçevesi aracılığıyla belirlenen örgün, yaygın ve informal becerilerin şeffaflığını ve anlaşılmasını teşvik eden Europass platformunun yeni bir versiyonunu oluşturmayı da hedeflediğini belirtmektedir Orr vd. (2020) iş dünyası ve yükseköğretim kurumlarının başarıya olan farklı yaklaşımlarının işverenlerin eleştirilerine neden olduğunu ve Avrupa Yükseköğretim Alanında yaygın olarak kullanılan Diploma Ekinin bu nedenle ortaya çıktığını ifade etmektedirler. Mikro yeterliliklerin öğrenenlerin edindiği bilgi ve becerileri açıklayan ayrıntılı bilgi sağlaması nedeniyle hem eğitim sağlayıcılar hem de işgücü piyasası tarafından anlaşılıp tanınabileceği ancak bunun için mikro yeterliliklerin ortak bir dilde formüle edilmesi ve ortak standartların kullanılmasının gerekli olduğu belirtilmektedir. ESCO'nun oluşturulmasının ve Europass'in yenilenmesinin ardındaki fikrin bu ortak dil oluşturma çabası olduğu ifade edilmiştir (Orr vd., 2020).

2.3.1.3. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

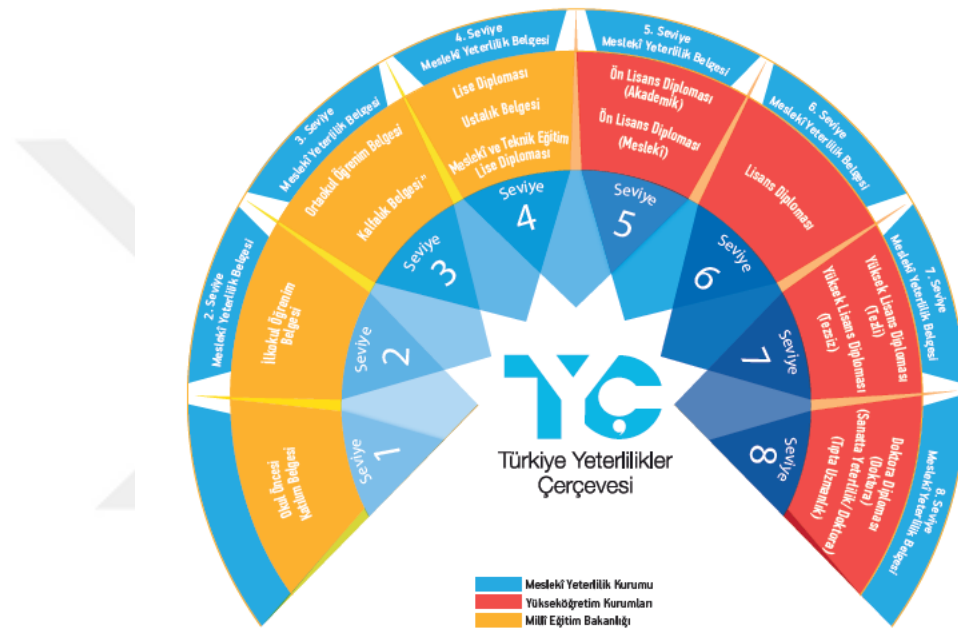
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) ülkemizde eğitim ve öğretim sistemi içerisinde bütün öğrenme ortamlarında ve çeşitli seviyelerde kazanılan kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsayan, AYÇ ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmış bir çerçevedir (TYÇ, 2015). TYÇ, Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) sorumluluğunda bulunan ilköğretim ve ortaöğretim yeterliliklerini, Yükseköğretim Kurumunun (YÖK) denetiminde sunulan yükseköğretim yeterlilikleri (TYYYÇ) ve Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından sunulan yeterlilikler da dahil olmak üzere diğer sorumlu kurumların sunduğu yeterlilikleri de içermektedir. Ayrıca ülkemiz iş piyasasında şu anda var olan ve gelecekte gereksinim duyulacak birçok meslekî yeterliliğin de TYÇ kapsamında yer alacağı TYÇ (2015) raporunda ifade edilmektedir.

“Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ); Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme

yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir. TYÇ, ülkemizde eğitim ve öğretim sistemi içerisinde bütün öğrenme ortamlarında ve çeşitli seviyelerde kazanılan kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsamaktadır.” (TYÇ, 2015, s. 5)

Şekil 2.2

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi. <https://portal.tyc.gov.tr>

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olması, yaşamboyu öğrenmeyi ve iş piyasası tarafından sağlanacak yeterlilikleri de içerecek şekilde hazırlanmış olduğunun belirtilmesi gibi durumlar göz önüne alınarak, Türkiye Yükseköğretim Sistemi alt yapısının mikro yeterliliklerin sağlanması konusunda yeterlilik çerçevesi açısından şeklen hazır olduğu söylenebilir.

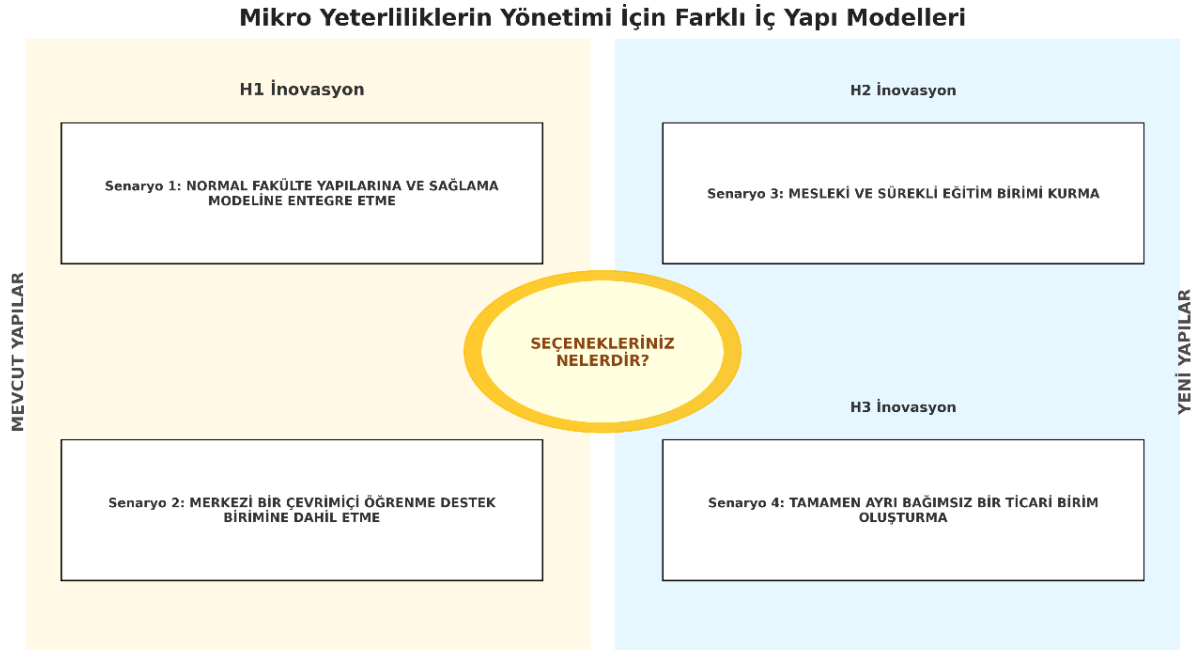
2.3.2 Mikro yeterlilik sağlayıcı olarak Sürekli Eğitim Merkezleri

Mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu konusunda Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan raporda üç farklı senaryodan bahsedilmektedir: eğitim sistemi gibi tek bir sosyal sistem üzerinden yapılandırılması, eğitim ve iş gücü piyasası gibi iki ayrı sosyal sistem içerisinde planlaması ve yaşamboyu öğrenmeyi gerçek anlamda sağlamak adına yüksek düzeyde geçirgenliğe sahip çoklu sistemler içerisinde yapılandırılması (Orr vd., 2020). Yükseköğretim kurumlarının hangi senaryo kapsamında hareket edeceklerinin

yanı sıra ne tür iç yapılar aracılığıyla mikro yeterlilikleri entegre edecekleri de cevaplanması gereken bir sorudur ve Brown vd. (2023) bu konuda dört farklı senaryodan bahsetmektedirler. Yenilik 1 olarak adlandırdıkları modelde mevcut sistemler içerisinde fakültelere entegre edilmesi veya merkezi bir çevrimiçi öğrenme birimi tarafından sağlanması gibi seçenekler sunarken, yeni yapılar olarak adlandırdıkları Yenilik 2 ve Yenilik 3 için mesleki ve sürekli eğitim biriminin kurulması ve tamamıyla farklı tek başına ticari bir birimin oluşturulması gibi alternatiflerden bahsetmektedirler. Bu dört farklı senaryo Şekil 2.3'te sunulmuştur.

Şekil 2.3

Mikro Yeterliliklerin Yönetimi için Farklı İç Yapı Modelleri (Brown vd., 2023)

Alternatifler içerisinde yeni yapılar arasında bahsedilen mesleki ve sürekli eğitim biriminin kurulması Türkiye’de üniversiteler bünyesinde faaliyet göstermekte olan Sürekli Eğitim Merkezlerinin üniversitelerin mikro yeterlilik sağlayan birimlerine dönüşebileceği fikrini akla getirmektedir. Sürekli Eğitim Merkezleri farklı alanlarda sağladığı eğitim ve sertifika programları ile toplumda belirli alanlarla ilgili uzmanlık kazanmak isteyenleri destekleyen (Ayvacı & Özbek, 2021), üniversitelerde yaşamboyu öğrenme politika ve uygulamalarının yerine getirildiği (Candır Şimşek, 2022) merkezlerdir. Yaşamboyu öğrenme terimi Türkiye Üniversiteler Sürekli Eğitim

Merkezleri Konseyi (TÜSEM) tarafından “*Bireylere, bilgi, beceri, tutum, davranış ve yeteneklerini sürekli olarak geliştirme, güncelleştirme ve hayata uyumları için yaşamları boyunca sunulan öğrenim ve meslekî eğitim fırsatları*” olarak tanımlanmaktadır (Candır Şimşek, 2022, s.369).

SEM’lerin faaliyete geçmesinin ardında yaşamboyu öğrenme, istihdam, bilgi toplumu ve hareketlilik gibi konuları içeren Bologna Süreci’nin etkisi bulunmaktadır (Candır Şimşek, 2022). Bu nedenle SEM’ler örgün ve yaygın öğrenme, mesleki ve teknik becerilerin kazanılması ve yaşamboyu öğrenme gibi öğrenme süreçlerinin tamamını kapsamakla beraber (Ayvacı ve Özbek, 2021), genç/yaşlı/erkek/kadın işsizler, engelli bireyler ve işsiz hükümlüler gibi dezavantajlı grupların iş hayatına katılımını desteklemek, bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak gibi bir potansiyele de sahiptir (Cankaya, 2020). SEM’lerin sınavlara yönelik hazırlık eğitimleri vermenin yanı sıra mesleki gelişim, spor eğitimleri, kültür-sanat eğitimleri, kişisel gelişim ve akademik gelişim dersleri gibi farklı alanlarda pek çok ders sunduğunu belirten Ayvacı ve Özbek (2021), bu altı ana başlık altında pedagoji, psikoloji, tarım, gıda, hayvancılık, çevre-peyzaj, güvenlik, işletme, siyaset, pazarlama, bilişim, sağlık vb. alanlarda gerçekleştirilen derslerin en fazla verilen dersler olduğunu ifade etmişlerdir. SEM’lerin yaşamboyu öğrenmeye olan artan ihtiyacı karşılamada önemli bir yeri bulunmaktadır (Yıldırım, 2017).

Ülkemizde sayılarının hızla artmasına ve oldukça kapsamlı bir faaliyet alanı olmasına rağmen SEM’ler arasında koordinasyon ve ortak bir yasal çerçevenin olmaması, mali ve bürokratik sorunlar, eğitim etkinliklerinin tanımı/süresi ve eğitim sonunda verilen sertifikaların standart olmaması gibi konularda sorunlar yaşanmakta, verilen sertifikalar çoğunlukla geçersiz olmaktadır (Candır Şimşek, 2022; Kılıklı, 2008). SEM’ler arasındaki eşgüdümü ve uluslararası standartlarda geçerliliği sağlamak adına 2010 yılında TÜSEM kurulmuştur ve bugün 93 devlet, 46 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 139 üniversitenin TÜSEM’e üyeliği bulunmaktadır (TÜSEM, 2024). Yıldırım (2017) örgütsel yapının güçlendirilmesi adına kursa katılan öğrenenlerin istek ve ihtiyaçlarının dikkate alınması, destek hizmetlerinin sistematikleştirilmesi, eğitim süreçlerinin modernleştirilmesi ve karar alma süreçlerinin hızlandırılmasını sağlayacak farklı modellerin kullanılması gibi önerilerde bulunmaktadırlar.

Mikro yeterlilikler SEM'ler tarafından sağlanan eğitimlerin tanınır olmasını, yükseköğretim ve mesleki eğitim sistemlerine de aktarılabilmesini sağlayacaktır. Bu nedenle SEM'lerin mikro yeterlilik sağlamaya uygun altyapıya sahip olup olmadıkları, sağlama sürecinde yaşanabilecek güçlükler ve öneriler bu araştırma bağlamında ele alınmıştır.

2.4 Kalite Güvencesi ve Akreditasyon

Mikro yeterliliklerin sahip olması gereken temel nitelikler göz önüne alındığında, özellikle tanınırlık ve aktarılabilir olması açısından mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon önemli konulardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle de (Avrupa Komisyonu, 2022a) raporunda mikro yeterliliklerin tasarlanması ve sağlanmasında ilk ilke “kalite” olarak belirlenmiştir. Mikro yeterliliklerde kalite konusu iki açıdan ele alınmakta, yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilik sağlayıcılar olarak göz önünde bulundurması gereken kalite uygulamaları ile alternatif sağlayıcılar tarafından verilen mikro yeterliliklerin tanınmasında yükseköğretim kurumlarının uygulayacağı kalite önlemleri ve üreteceği çözümler farklı kalite güvencesi süreçleri içerebilmektedir (MODUS, 2023). Dolayısıyla yükseköğretim kurumları sadece sağlayıcı olarak değil, aynı zamanda alternatif sağlayıcılar tarafından verilen mikro yeterliliklerin için kalite güvencesi sağlayan eşik bekçileri olarak da görülmektedir (Cırlan, 2023).

2.4.1 Yükseköğretimde, açık ve uzaktan eğitimde kalite güvencesi ve akreditasyon

Kalite güvencesinin yükseköğretimde temel bir rol üstlenmesi, yükseköğretim kurumlarının en iyi eğitimi sunma ve paydaşların beklentilerini karşılama amacıyla çalışmalar yapmasını sağlamaktadır (Saykili vd., 2023). Kalite güvencesi kavramı kaliteyi korumak ve geliştirmek adına gerekli tüm politika, süreç ve eylemleri kapsayan bir terim olarak ifade edilmektedir (Toprak ve Şakar, 2020). Kalite güvencesini sağlamak için kullanılan mekanizmalar Kocdar ve Aydın (2021) tarafından kalite değerlendirmesi, kalite kontrolü, denetim, akreditasyon, onaylama, tanıma gibi kavramlar olarak ifade edilmiş, kalite güvencesi tüm bu uygulamaları kapsayan bir kavram olarak tanımlanmıştır. Jung (2022) kalite tanımının onu tanımlayana göre değişkenlik gösterdiğini ifade ederek tanımdaki karmaşıklığa dikkat çekmiş, açık ve uzaktan eğitimde yapılan farklı kalite tanımlarının Jung ve Latchem tarafından beş şekilde kategorize edildiğini ifade etmiştir. Bunlar: 1) Geleneksel eğitim için belirlenen standartlara uygunluk olarak kalite 2) Amaca uygunluk olarak kalite, 3) Müşteri (paydaş) ihtiyaçlarını

karşılama olarak kalite, 4) Sürekli gelişim olarak kalite ve 5) Ulusal/bölgesel/uluslararası standartlara ve gerekliliklere uygunluk olarak kalite şeklinde sıralanmaktadır.

Jung (2022) açık ve uzaktan eğitimde kaliteyi tanımlarken iki farklı anlayışın hâkim olduğunu belirtmiş, bazılarının açık ve uzaktan eğitimin geleneksel kalite anlayışı ile yargılanamayacağını savunurken, diğerlerinin kalitenin evrensel ilkelerinin hem geleneksel eğitime hem de uzaktan eğitime uygulanabileceğini düşündüğünü ifade etmiştir. Öte yandan, Jung (2022) uzaktan eğitime özgü teknoloji temelli asenkron etkileşim, açıklık, esneklik, öğrencinin öz yönelimli olması, teknolojik açıdan gerekli yeterliliğine sahip olma ve iş birliği gibi konuların kalite konusunu tanımlamakta oluşturduğu zorluğa da dikkat çekmiştir.

Açık ve uzaktan eğitimde özellikle açık eğitim kaynakları ve KAÇED’lerde kalite anlayışının esnek ve çevik olması gerektiğini ifade eden Ossiannilsson (2020) kalite için gerekli genel unsurlar olsa da kalitenin insan, ürün ve süreç açısından durumsal, kültürel ve bağlamsal olması gerektiğini belirtmiştir. Ossiannilsson vd. (2015) kalite güvencesinin sağlanması ve kalitenin artırılması için bütüncül bir bağlamsal yaklaşımın gerekli olduğunu ifade etmişler ve kalite sistemlerinin özelliklerini çok yönlü olma (genellikle strateji, politika, altyapı, süreçler, çıktılar ve daha fazlasını dikkate alma), dinamik olma (esneklik, teknolojik ve sosyal gelişmelere uyum sağlama), kurum genelinde yaygınlaştırılmış olma, çeşitli paydaşların bakış açılarını temsil etme ve çok işlevli olma (kalite kültürünü oluşturma, gelecek süreçteki iyileştirmeler için yol haritası ve dışarıya karşı bir kalite etiketi oluşturma) şeklinde tanımlamışlardır.

Kalite güvencesinde çok paydaşlı bakış açısında farklı paydaşların görüşlerini almak önemlidir (Ubachs ve Henderikx, 2022). Toprak ve Şakar (2020) iç kalite güvencesi sürecinde yer alan paydaşları akademik, idari ve teknik personel, mezunlar da dahil olmak üzere öğrenciler, işverenler ve sektör temsilcileri olarak sıralarken, dış kalite güvencesi bağlamında ise paydaş olarak akreditasyon derneklerinin kalitenin sürdürülebilir olması adına önemli bir yeri bulunduğunu ifade etmişlerdir. Ubachs ve Henderikx (2022) bu paydaşların bakış açılarını şu şekilde örneklendirmişlerdir: Öğrenen bakış açısı öğrenenin çevrimiçi eğitime olan hazır bulunuşluluğu, dijital öğrenme ortamları ve kaynakları, esneklik ve öğrenen desteği olarak tanımlanmaktadır. Öğreten bakış açısı müfredat ve ders tasarımı, öğrenme ortamlarının farklı dijital pedagojiler ile uyumu, araçların ve

ortamların erişilebilirliği, uluslararası iş birlikleri ve sanal hareketlilik çerçeveleri ve e-ölçme değerlendirme araçları gibi konuları içermektedir. Öğrenen ve öğretene destek hizmetleri, ders ve müfredat tasarımı, takım desteği, enformasyon ve iletişim teknolojileri ve hareketlilik desteğini ele alırken, liderlik bakış açısı ise eğitimin dijitalleşmesi için gerekli kurumsal strateji ve çerçeveler, kalite güvencesi, kurumsal bütçe, personelin sürekli mesleki gelişimi ve kurumun sürekli gelişimi gibi konuları kapsamaktadır. Dış paydaş bakışı açısı içeriğin birlikte oluşturulması, iş yerinde esnek öğrenme ve yeterliliklerin tanınması ile ilgiliyken, hükümet bakış açısı ise yasal çerçeve, kurumsal finansman, kalite güvencesi ve akreditasyon, üniversiteler için enformasyon ve bilgi teknolojileri alt yapısı ve uluslararası iş birliği ve hareketlilik ile ilgilidir.

Kalite güvencesinde çok katmanlı yaklaşımda ise mikro seviyede akademik personel ve öğrenciler ile ders ve müfredat konuları yer alırken, mezo seviyede kurumsal organizasyon, kurum liderleri, personel desteği ve dış paydaş temsilcileri ele alınmaktadır. Makro düzey ise yükseköğretim ile ilgili ulusal ve bölgesel düzeyde karar vericiler olan kalite güvence dernekleri, enformasyon ve bilgi teknoloji konusunda alt yapı sağlayıcılar, konseyler ve paydaş grupları gibi ulusal destek hizmetlerini içermektedir (Ossiannilsson vd., 2015; Ubachs & Henderikx, 2022). Saykılı vd, (2023) kalite güvencesinde yükseköğretim kurumlarının bağlı oldukları kalite kurumları tarafından yürütülen iç ve dış kalite süreçlerine tabi olmakla beraber, hizmetleri ve çıktıları konusunda şeffaf ve hesap verilebilir olmaları adına kendi kalite güvence sistemlerini geliştirmelerinin de önemli olduğunu ifade etmektedirler.

2.4.2 Mevcut kalite güvence sistemleri

Kalite güvencesi dernekleri kaliteyi başarılan öğrenme çıktılarını ölçerek değerlendirmekte ve kalite kriterleri ders ve müfredat tasarımı, dijital eğitimle ilgili kurumsal itici güçler ve kolaylaştırıcı unsurlar ile eğitim ve inovasyon için kabul edilmiş ilkelere ve referans çerçevelere dayanmaktadır (Ubachs ve Henderikx, 2022). Bu kriterlerin kıyaslama için kullanıldığını ifade eden Ubachs ve Henderikx (2022) üniversitelerin kıyaslama ile birbirlerinden öğrenmekte olduğunu, kalite güvencesinde değerlendirmede kıyaslanmanın sistematik bir şekilde yapılarak stratejik tercihleri ve gelişmeye açık yönleri fark etmekte kullanıldığını belirtmektedir. Dijital eğitimde kalite değerlendirmesi Ubachs ve Henderikx (2022) tarafından süreç odaklı olarak ele alınmakta ve Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve İlkeleri'nin (ESG)

bu bağlamda farklı öğretme öğrenme yöntemleri için de kullanılabilir bir kalite çerçevesi sunduğu belirtilmektedir.

ESG, Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) için kalite güvencesi çerçevesini ortaya koymaktadır ve Bologna Süreci'nin bir parçası olarak yükseköğretim tarafından kabul edilmiştir (E4 Group, 2020). Kalite güvence derneklerini (ENQA), üniversiteleri (EUA), profesyonel yükseköğretim kurumlarını (EURASHE) ve öğrencileri (ESU) temsil eden, E4 Grubu olarak da bilinen paydaş kuruluşlar tarafından geliştirilmiştir. ESG'nin e-öğrenmenin yaygınlaşması ve mikro yeterliliklerin ortaya çıkması gibi yükseköğretimde son yıllarda yaşanan gelişmelere cevap verebilecek esneklikte olduğu ve yükseköğretimde ve kalite güvencesindeki yenilik ve çeşitliliği destekleyecek potansiyele sahip olduğu ifade edilmektedir (E4 Group, 2020).

Dinamik ve esnek bir sistem yaklaşımının uzaktan eğitimin farklı öğrenci ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ilerlemesi için önemli olduğu konusunda belirgin bir fikir birliğinin olduğundan bahseden Toprak ve Şakar (2020), herkese uyan tek bir ders yapısının, yükseköğretim sisteminin öğrencilerin değişen ihtiyaçlarına ve rekabet ortamının gerekliliklerine cevap vermesini engellediğini belirtmektedir. Kalite güvence derneklerinden ESG'yi temel dayanak olarak kullanmakla beraber, e-öğrenmenin ilerlemesinin ve gelişiminin izlenmesi adına ek materyal oluşturmaları ve ESG'yi bu bağlamda yorumlamaları istendiğini ifade eden Toprak ve Şakar (2020), ESG'nin revize edilmesinin nedenlerini öğrenci merkezli öğrenmeye geçiş, öğrenmede esneklik ihtiyacı, informal eğitim yoluyla kazanılan yetkinliklerin tanınması, yükseköğretimin uluslararasılaşması, dijital öğrenme ve derslerin yeni veriliş yöntemleri olarak sıralamaktadır.

Ossiannilsson vd. (2015) tarafından yayınlanan ICDE raporunda kalite değerlendirmesine ilişkin çeşitli yaklaşımlar ele alınmış, raporda norm temelli (akreditasyon) ve süreç temelli (iyileştirme) modeller kıyaslanarak, akreditasyon temelli modeller, sertifikalar, kıyaslama modelleri, kılavuzlar ve kalite etiketleri, kalite güvencesi temelli modeller ve olgunluk düzeyi geliştirme temelli modeller açıklanmıştır. Çalışmada en bilinen ve sıklıkla kullanılan 40 kalite modeli incelenmiş, ele alınan modellerde ortaya çıkan kalite göstergeleri öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla 3 temel kalite alanında (yönetim, ürünler ve birimler) 6 kategori olarak belirlenmiştir. 6 kategoriye ek olarak ortaya çıkan kalite göstergeleri de Tablo 2.4'te sıralanmıştır.

Tablo 2.4*Açık ve Uzaktan Eğitimde Kalite Modeli (Ossiannilsson, 2020)*

Temel Alanlar	Kalite Boyutları		Ek Göstergeler
Birimler	- Personel desteği - Öğrenci desteği	ÖĞRENEMLER	- Esneklik - Etkileşim (öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğreten, öğrenen-malzeme) - Erişilebilirlik - Kişiselleştirme - Şeffaflık - Motivasyon (içten ve dıştan) - Katılım - Üretkenlik - Bulunurluk - Güven
Ürünler	- Müfredat tasarımı - Ders tasarımı - Dersin veriliş şekli		
Yönetim	Stratejik planlama ve gelişim		

Açık ve uzaktan eğitimde kalite konusunda Uluslararası Açık ve Uzaktan Eğitim Konseyi (ICDE) ve Avrupa Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Derneği (ENQA) tarafından araştırmalar gerçekleştirilmiş, Avrupa'da çevrimiçi, açık ve esnek eğitimin temsili organı olarak 2005 yılından bu yana Avrupa Uzaktan Eğitim Üniversiteleri Birliği (EADTU) yayınladığı kıyas aracı E-xcellence ile aktif olarak bu konuda yer almıştır (Ubachs ve Henderikx, 2022). E-xcellence Avrupa çapında kaliteli çevrimiçi eğitimin sağlanmasına yönelik standartları belirleyen bir araçtır ve çevrimiçi eğitimde lider üniversitelerin temsil ettiği kaliteyi de ortaya koyması amaçlanmaktadır (Ubachs ve Henderikx, 2022). E-xcellence etiketi KAÇED'lerde ortaya çıkan kalite ihtiyacına çözüm olarak OpenupEd etiketi olarak genişletilmiştir. Toprak ve Şakar (2020) çeşitli kıyaslama modelleri (E-xcellence+, eLearning Benchmarking Exercise, First Dual-Mode Distance Learning Benchmarking Club) arasında benzer faktörlerin farklı terminoloji ve yorum farklılıklarıyla açıklandığını, yüksek oranda benzerlikler görüldüğünü ifade etmektedirler.

Chand vd. (2024) E-xcellence dışında yine EADTU tarafından geliştirilen yüksek kaliteli karma eğitim için kullanılan ve eğitimin olgunluk düzeyini belirleyen stratejiler içeren Karma Eğitim için Avrupa Olgunluk Modeli'nden (EMBED) ve çevrimiçi ve karma öğrenme için kalite güvencesi araçları ve kaynakları sağlayan Amerika merkezli kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Quality Matters (QM) tarafından geliştirilen ders tasarım standartları setlerinden bahsetmektedir. QM ders tasarım standartları

araştırmalara, iyi uygulama örneklerine ve deneyimli çevrimiçi eğitmenler, öğretmenler ve öğretim tasarımcılarından alınan uzman görüşlerine dayanmaktadır (Chand vd., 2024).

Açık ve uzaktan öğrenmede kalite güvencesinin sağlanması adına geliştirilen diğer bir çerçeve de OpenEd kalite çerçevesidir (Stracke, 2019). ISO/IEC 40180 e-öğrenme çerçevesi referans alınarak hazırlanan çerçevede analiz, dizayn, geliştirme, öğrenme, değerlendirme ve optimizasyon aşamaları mikro, mezo ve makro seviyelerde ele alınmıştır. Ayrıca, ISO/IEC 40180 temel alınarak oluşturulan Kalite Referans Çerçevesi (QRF) de MOOQ tarafından geliştirilmiştir (Stracke vd., 2018).

Çevrimiçi ölçme değerlendirme konusunda bir model sunan TeSLA çerçevesi de çevrimiçi öğrenmede kullanılabilecek yüz tanıma, ses tanıma, klavye yazım ritmi, adli bilişim analizi ve intihal tespiti gibi araçların kısa cevap, uzun cevap, yazılı ödev, çevrimiçi konuşma sınavları, oyunlar vb. ölçme etkinlikleri ve sınavda kimlik sahteciliği, kopya, hileli iş birliği, intihal, para karşılığı ödev/tez yazdırma ve uydurma bilgi gibi akademik suistimal türlerine karşı kullanımını ele almaktadır (Janssen vd., 2019).

2.4.3 Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon

Mikro yeterliliklerle ilgili yapılan kalite güvencesi ve akreditasyon çalışmaları ve tartışmaları da açık ve uzaktan eğitim, KAÇED ve AEK ile paralellik göstermektedir. Henüz yeni bir konu olması sebebiyle çalışmalar devam ettiği için ülkeler ve kurumlar bazında farklı uygulamalar dikkat çekse de (OECD, 2023a; 2023b) yapılan girişimler dikkate alındığında mikro yeterliliklerin kredilendirilmesinde kullanılacak kalite sisteminin sıfırdan tasarlanmayacağı düşünülmektedir (ENQA, 2023).

Avrupa Komisyonu tarafından mikro yeterliliklerle ilgili başlatılan istişare sürecinde, mikro yeterliliklerin tanımlanması ve yol haritasının belirlenmesi için çalışmalar yapılmıştır (Avrupa Komisyonu, 2022a; Orr vd., 2020). Bu istişare sürecinin bir parçası olarak yürütülen Microbol Projesi Avrupa Yükseköğretim Alanında kullanılan araçların mikro yeterlilikler için de kullanılmasını ve uyarlanmasını araştırmıştır (ENQA, 2023). Yayınlanan raporda mikro yeterliliklerin ESG ile uyumlu olacak şekilde yükseköğretim kurumlarının eğitim sorumluluklarının bir parçası olarak iç kalite güvence sistemlerine tabi olduğu ifade edilmiştir. Proje sonucunda mikro yeterliliklerin kalite güvencesi tamamen sağlayıcı kurumun sorumluluğunda ele alınmış, dış kalite güvencesi kurum değerlendirmesine ve ESG'nin uygulanmasına dayandırılmıştır (ENQA, 2023; MICROBOL, 2022).

Öte yandan Chand vd. (2023), ESG (2015) ile belirlenen standartların Avrupa yükseköğretiminde kalite güvencesinde temel olmaya devam etmekle birlikte ek referans çerçevelere de gereksinim olacağını belirtmekte, bu konuda E-xcellence kıyas aracının ve ENQA tarafından yapılan çalışmaların kalite güvencesi çerçeveleri ve dernekleri için bir yol haritası oluşturacağı belirtilmektedir. ENQA (2023) raporunda mikro yeterliliklerde ESG kullanımının doğru yorumlama gerektirdiği üzerinde durulmuş, mikro yeterliliklere özel kalite güvence özelliklerinin altı çizilmiştir. Cırlan (2023) ESG'nin genel bir çerçeve sağladığını ancak mikro yeterliliklerin özelliklerine göre uyarlanması gerektiğini ifade etmiştir.

ENQA (2023) tarafından yapılan araştırmaya göre ankete katılan bütün kalite güvence derneklerinin ESG'nin iç kalite güvencesi ile ilgili olan 1.Kısmını ve dış kalite güvencesi ile ilgili olan 2.Kısmını mikro yeterliliklerle ilişkili gördüklerini belirtmişlerdir. ESG'nin kısımları ile ilgili bilgi Tablo 2.5'te sunulmuştur. Mikro yeterlilikler ile en fazla ilişkili bulunan maddeler iç kalite güvencesi için 1.1. ve 1.2. (kalite güvencesi politikası ve programların tasarlanması ve onaylanması) olurken, en az uygulanabilirliği olanlar 1.8. ve 1.10. maddeler (kamuya açık bilgi ve döngüsel dış kalite güvencesi) olarak belirtilmiştir (ENQA, 2023). 1.10. madde ile ilgili olarak fikir ayrılıkları bulunmaktadır. Dış kalite güvencesi için mikro yeterliliklerle en fazla ilişkili bulunan maddeler 2.1, 2.2 ve 2.5 (iç kalite güvencesinin dikkate alınması, amaca uygun metodolojilerin tasarlanması ve sonuçlara ilişkin kriterler) olarak belirlenirken, en az uygulanabilirliği olan maddeler 2.6 ve 2.7 (raporlama ve şikâyet ve itirazlar) olarak ortaya çıkmıştır (ENQA, 2023).

Cırlan vd. (2024) dış kalite güvencesinin geleceği ile ilgili yapılan çalıştayda kalite güvencesi derneklerinin ESG ile ilgili olarak 3.kısma ait bazı maddelerin (3.1, 3.2 ve 3.7) değerlendirme için ön koşul olabileceğini, bazı maddelerin birleştirilebileceğini (1.9 ile 1.10, 2.2 ile 2.3 ve 3.2 ile 3.3) ve bazı maddelerin netleştirilmesi gerektiğini (2.7'nin amacının netleştirilmesi ve 3.4 kaldırılınsın mı yoksa yeniden mi tanımlansın) tavsiye ettiklerini belirtmektedir. Sunumda ayrıca, uluslararasılaşma ile ilgili ek bir madde eklenebileceği, ancak tüm dernekler ve bağlamlar ile ilgili olmayabileceğinden tercihe bağlı olması gerektiği, ESG'nin son gelişmeleri yansıtacak şekilde, yükseköğretimin geniş misyonları arasındaki bağlantılara daha güçlü atıf verecek şekilde güncellenmesinin gerekliliğine değinilmiştir.

Tablo 2.5*ESG İç Kalite ve Dış Kalite Güvencesi ve Kalite Güvencesi Dernekleri (ESG, 2015)*

ESG Kısım 1 (İç Kalite Güvencesi)	ESG Kısım 2 (Dış Kalite Güvencesi)	ESG Kısım 3 (Kalite Güvencesi Dernekleri)
1. Kalite güvencesi politikası 2. Programların tasarımı ve onaylanması 3. Öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme 4. Öğrenci kabulü, ilerleme, tanınma ve sertifikalandırma 5. Öğretim Elemanları 6. Öğrenme kaynakları ve öğrenci desteği 7. Bilgi Yönetim 8. Kamuoyunu bilgilendirme 9. Programların periyodik olarak gözden geçirilmesi ve sürekli izleme 10. Periyodik dış kalite güvencesi	1. İç kalite güvencesinin dikkate alınması 2. Amaca uygun yöntemler tasarlamak 3. Süreçleri uygulama 4. Hakem değerlendirmesi uzmanları 5. Çıktılar için kriterler 6. Raporlama 7. Şikâyet ve itirazlar	1. Faaliyetler, politika ve kalite güvencesi süreçleri 2. Resmi Statü 3. Bağımsızlık 4. Tematik Analiz 5. Kaynaklar 6. İç kalite güvencesi ve profesyonel yönetim 7. Derneklere yönelik dönemsel dış değerlendirme

Mikro-yeterlilikler belirli becerilere odaklanma eğiliminde olduklarından, sürekli değişen işgücü piyasalarına paralel hareket edebilmek ve son teknolojiye sahip sektör içeriği sunmak için daha çevik bir tasarım, onaylanma, sunum şekli ve değerlendirme mekanizmalarına gereksinim duyacakları belirtilmekte, dolayısıyla yükseköğretimdeki dereceler için kullanılan kalite güvencesi mekanizmalarının mikro yeterlilikleri için çok etkili olmayabileceği de raporda ele alınmaktadır (ENQA, 2023).

Raporda öne çıkan diğer iki ayrıntı, mikro yeterliliklerin yeterlilikler çerçevesinin herhangi bir seviyesinde verilebileceği ve mikro yeterliliklerin yükseköğretim, ileri eğitim ve mesleki eğitim gibi çeşitli eğitim sağlayıcıları tarafından verilebileceğidir (ENQA, 2023). Ayrıca yükseköğretim tarafından sağlanan mikro yeterliliklerin alternatif sağlayıcılarından daha kaliteli olduğunu gösteren bir kanıtın da bulunmadığı raporda ifade edilmektedir. Burada önemli olan husus, mikro yeterliliklerin yükseköğretimin yetki alanından büyük bir olgu olduğu ve mikro yeterlilik veren eğitim sağlayıcıların ve bu süreçte iş birliği içerisinde olan bütün paydaşların mikro yeterlilikler için minimum eşik olan ESG ile uyumlu olması gerektiğidir.

2.4.3.1 İç kalite güvencesi

Mikro yeterliliklerin kredilendirilmesinde iç ve dış kalite güvencesi süreçleriyle ilgili bir rehber oluşturmak amacıyla ENQA tarafından başlatılan I'MINQA projesi raporu mikro

yeterlilik sağlayan veya sağlamayı planlayan yükseköğretim kurumlarının sayısının her geçen gün arttığını belirtmektedir. Kurumların mikro yeterlilik sağlamak istemelerinde görünürlük ve itibarlarını artırmak istemeleri, farklı coğrafyalardaki çeşitli öğrenci gruplarına hitap etmek istemeleri, öğrenenlerin yeni yeterlilikler edinmelerinde ve mevcut yeterliliklerini geliştirmelerinde öğrenen ve iş gücü piyasasının taleplerini geleneksel derecelere göre daha kısa süre içinde karşılama, yeni pedagoji ve teknolojileri deneme ve gelirleri artırıp maliyetleri azaltma gibi nedenler ön plana çıkmaktadır (Cirlan, 2023). Pek çok üniversitenin mikro yeterlilikleri yaşamboyu öğrenme vizyonu kapsamında sağladıkları, öğrenenlerin yükseköğretim deneyimi kazanmaları ve yükseköğretim, mesleki eğitim, yaygın ve informal öğrenme arasındaki geçişliliğin oluşmasını sağlayan bir aracı olarak kullanıldıkları, ayrıca bazı üniversitelerin derslerden muafiyet amacıyla ve programların hazırlık dersi olarak kullanıldıkları da görülmektedir. (Cirlan, 2023). Kalite konusunun bağlamsal olduğu ve amaca uygunluk kapsamında tanımlandığı düşünüldüğünde mikro yeterliliklerin kurum içerisinde stratejik açıdan konumlandırılması, gerekli rehberliğin ve desteğin sağlanması ve sağlam bir karar alma süreci oldukça önemlidir (Cirlan, 2023). Mikro yeterliliklerin öğrenenlerin ve toplumun ihtiyaçları ile uyumlu hale getirilmesi, interdisipliner yönler, paydaşların katılımı, dersin veriliş yöntemi, AKTS değerleri, çıktılar ve ölçme-değerlendirme yaklaşımları gibi çeşitli konular için gerekli karar mekanizmalarına ihtiyaç vardır (Cirlan, 2023).

I'MINQA raporu tarafından ele alınan diğer bir konu da üniversitelerin mikro yeterlilikleri mevcut programları ayrıştırarak veya iş birlikleri dahilinde tamamen yeni dersler oluşturarak ortaya koymasıdır. Yasal süreçlerin mevcut yeterliliklerin ayrıştırılmasına izin verdiği yükseköğretim kurumlarında, mikro yeterlilikler mevcut programlardan bazı modüllerin/derslerin ayrıştırması yoluyla verilmektedir ve pek çok kurum ayrıştırmayı ilerleme/biriktirme yolunun belli olması ve mevcut iç ve dış kalite güvencesine dahil olması nedeniyle daha kolay bulmaktadır (Cirlan, 2023). Ancak raporda her yeterliliğin ayrıştırmaya uygun olmayabileceği göz önünde bulundurularak karar vermede stratejik bir yaklaşımın tercih edilmesi önerilmektedir.

Öte yandan bağımsız olan mikro yeterlilikler genellikle yaşamboyu öğrenme kapsamında verilen dersler olarak karşımıza çıkmakta ve bu dersler için gerekli iç kalite güvencesi kapsamında yine ESG'ye dayalı ancak derece programlarına göre daha hafif bir kalite

anlayışı ön görülmektedir (Cirlan, 2023). Bunun dışında, iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun olarak yeterlilikleri geliştirmek ve bu bağlamda piyasa temsilcileri ile iş birliklerinin yapılması ve yaşamboyu öğrenme kapsamında verilen her dersin eğer kredi eşdeğerliği ve yeterlilik çerçevelerine dair bir referans içermiyorsa mikro yeterlilik kapsamında değerlendirilemeyeceği de bağımsız olan mikro yeterliliklerde önemli hususlardır (Cirlan, 2023).

İç kalite güvencesi bağlamında

- ... mikro yeterliliklerin kurum içerisinde stratejik olarak anlamlı bir şekilde konumlandırılması ve sorumlu karar mekanizmalarının tanımlanması
- ...iş gücü piyasasının mikro yeterliliklerin yaşam döngüsüne olan katkısının net bir şekilde ifade edilmesi,
- ...iş birlikleri açısından ele alındığında mikro yeterliliklerin künyesinin (metadata) detaylı bir şekilde verilmesi ve biriktirilebilir olma ve aktarılabilirlik doğrultusunda şekillenmesi,
- ...ön öğrenmelerin tanınması, yaşamboyu öğrenme ve onay için gerekli düzenlemeleri içermesi,
- ...sertifikasyon sistemlerinin aktarılabilirlik ve geçirgenliği artırmak için muhtemelen dijital olması,
- ...geleneksel süreçlere göre daha farklı ve daha sık bir kontrol döngüsünün olması

tavsiye edilmektedir (ENQA, 2023).

2.4.3.2 Biriktirilebilir ve aktarılabilir olma ve ön öğrenmelerin tanınması

Usher vd. (2023) mikro yeterlilikler ile ilgili tartışmaların küresel bağlamda yedi özelliğin etrafında şekillendiğini belirtmişler, bu özellikleri biriktirilebilir ve taşınabilir olma, kurumsal uyum ve sektörel işgücü uyumu, yeterlik temelli değerlendirme, derslerin dijital olarak verilmesi ve dijital krediler olarak sıralamışlardır. Usher vd. (2023) mikro yeterliliklerin biriktirilebilir olmasının aktarılabilir olduğu anlamına gelmediğini belirtmekte, mikro yeterliliklerin nihai bir makro dereceye dönüşecek minik adımlar serisi olarak biriktirilebilir şekilde tasarımlanabileceğini ancak bunun başka bir kurum tarafından kabul edilip edilmemesi durumunun aktarılabilir olup olmadığını belirleyeceğinin altını çizmektedirler. Mikro yeterliliklerin aktarılabilir olması için makro dereceleri sağlayan kurumların kabul etmeye istekli olması ve mikro yeterliliklerin künyesinin (dersin çıktılarının, biriktirme veya ilerleme yolunun, AKTS değerinin,

yeterlilik çerçevesi ve seviyesinin) kabul edecek kurum için yeterli derecede okunaklı olması gerekmektedir (Usher vd., 2023).

Aynı yükseköğretim kurumu tarafından sağlanan mikro yeterliliklerde biriktirme daha doğrusal olurken, yaygın ve informal öğrenme ve yaşamboyu öğrenme bağlamında elde edilen krediler iyi yapılandırılmış bir ön öğrenmelerin tanınması prosedürü gerektirdiğinden durumu daha karmaşık bir hale getirmektedir (Cirlan, 2023). Çoğu zaman ön öğrenmelerin tanınması süreci her fakültenin ya da çalışma programından sorumlu kişinin takdirine bırakıldığından, (Cirlan, 2023) yükseköğretim kurumlarının süreci iyileştirmek, tutarlılığı sağlamak ve kurum genelinde süreci düzene koymak adına sürecin iç kalite güvencesi tarafından izlenmesini sağlama ihtiyacı hissettiğini belirtmiş, dış kalite güvencesi açısından bakıldığında ise bazı kalite dernekleri tarafından ön öğrenmelerin tanınmasını da içeren mikro yeterliliklerin tanınma sürecinin kurumsal kalite güvencesi yaklaşımı kapsamında ele alındığını ifade etmiştir.

MODUS (2023) Projesi bireysel kazanımlar ve yeterliliklerin kalite güvencesi açısından "akademik materyal, yöntem ve yeterliliklerin sürekliliğini" sağlamak için mikro yeterliliklerin makul bir şekilde biriktirilebilir olmasına yönelik çözümler bulmak gerektiğini ifade etmekte, mikro yeterliliklerin daha kapsamlı ve daha geniş yeterlilikler halinde birleştirilmesi olasılığının öğrenme yollarının esnekleştirilmesini teşvik ettiğini belirtmektedir. Ayrıca, Modus projesi mikro yeterliliklerin kalite güvencesine uygun bir şekilde biriktirilebilir olmasına yönelik seçeneklerin oluşturulması gerektiğini, yükseköğretim kurumlarının, biriktirilebilir olmaları adına mikro yeterliliklerin müfredat mantığına sahip olmalarını ve dolayısıyla tanındıkları derece programıyla içerik açısından uyumlu olmalarını sağlamalarını tavsiye etmektedir.

2.4.3.3 Dış kalite güvencesi

Mikro yeterliliklerde dış kalite güvencesinde, kalite güvence derneklerinin üstlenecekleri rol, program veya kurum akreditasyonunun uygulanması ve alternatif sağlayıcıların konumu sürecin işleyişi hakkında belirleyici unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. ENQA (2023) mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin önemli olduğunu ve mutlaka uygulanması gerektiğini belirtirken, yapılan anketin mikro yeterliliklerin kalite güvencesi konusunun kalite güvence derneklerinin gündeminde olduğunu gösterdiğini belirtmiştir. I'MINQA raporunda Microbol sonuçlarına da paralel olarak dış kalite güvencesinin amacının yükseköğretim kurumlarının mikro yeterliliklerin kalite güvencesini iç kalite

güvencesi kapsamında takip etmek için ESG ile uyumlu güvenilir ve iyi işleyen bir sistem kurup kurmadıklarını takip etmek olduğu, temel sorumluluğun yükseköğretim kurumlarına ait olduğu, aynı durumun kalite güvence dernekleri tarafından dış kalite güvencesi kapsamında değerlendirilecek alternatif sağlayıcılar için de geçerli olduğu belirtilmiştir (Cirlan, 2023). E4 grup, kalite güvence derneklerinin rolünün, yükseköğretim kurumlarını politika ve süreçler geliştirmede desteklemek ve bunların etkinliği konusunda kamuoyu ve paydaşları temin etmek olduğunu belirtmiş, bu durumun mikro yeterlilikler için de geçerli olduğu ifade edilmiştir (Cirlan, 2023). Ayrıca raporda, özel bir kalite güvence yaklaşımından ziyade mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin kurum ve program akreditasyonu gibi mevcut dış kalite güvence sistemlerine yerleştirilebileceği ifade edilmektedir.

Kalite güvencesinin sağlayıcının bulunduğu bağlam içerisinde ele alınması gerekliliğinden yola çıkarak ENQA (2023) raporunda ex ante, ex post ya da derslerin verilmesi esnasında değerlendirme yapılması, iç kalite güvencesi süreçleri ya da kurum mu yoksa program akreditasyonu mu gibi konularda net bir doğru yolun olmamasıyla beraber her yöntemin akla yatkın ve başarılı olabilecek bir potansiyele sahip olduğu ifade edilmektedir. Cirlan (2023) kurum akreditasyonunun iş yükü açısından bakıldığında ön planda olduğunu ifade ederken, yaşamboyu öğrenme kapsamında verilen mikro yeterliliklerin iç kalite güvence sistemlerine etkili bir şekilde yerleştirilmişse kurum akreditasyonu içerisinde değerlendirilebileceğini, öte yandan tüm akreditasyon derneklerinin üniversitelerin yaşamboyu öğrenme misyonunu iç kalite güvencesine dahil edip etmediklerini genellikle değerlendirmeye almadıklarını ifade etmektedir. Raporda dış kalite güvencesinin rolü, mikro yeterliliklerin yükseköğretimlerin iç kalite güvence sistemine yeterince dahil edilmesini sağlamak olduğundan, birçok kalite güvence derneği, yaşamboyu öğrenme kapsamında sağlanan mikro yeterlilikleri kurumsal düzeydeki değerlendirme prosedürlerinde daha kapsamlı bir şekilde ele almayı planladıkları belirtilmiştir. ENQA (2023) iç kalite güvence sistemlerinin işlevselliğinin kendini kanıtladığı bağlamlarda mikro yeterliliklerin iç kalite güvencesine eklenmesi esnekliğini sağlamak açısından anlaşılabilir bir durum olmakla beraber, dış kalite güvencesinin genişletilmesi gereken alanların altını çizdiği durumlarda kıyaslamadan ziyade daha detaylı bir yaklaşım benimsenmesinin daha uygun olacağı belirtilmektedir.

Dış kalite güvencesi bağlamında mikro yeterlilikler için ön plana çıkan öneriler ENQA (2023) raporunda yükseköğretim sağlayıcılarının ve ulusal bağlamların ötesinde (ulus ötesi veya sınır ötesi) esnek bir dış kalite güvencesi portfolyosu oluşturulması ve kalite güvence derneklerinin rolünün farklı türden sağlayıcılar arası iş birliğine aracılık edecek ve kolaylaştıracak şekilde konumlandırılması gerektiği yönündedir. Raporda ayrıca mikro yeterliliklerin dış kalite güvencesi içerisinde ele alınmasının faydalı olduğu ve şeffaflık, tanınma, biriktirilebilir ve aktarılabilir olma gibi durumların kalite göstergesi olarak ön planda olması gerektiğinin altı çizilmiştir.

Mikro yeterliliklerin ilk akreditasyon çalışması Casadesus vd. (2023) tarafından uygulamaya konulmuş, çalışmada ex-ante program akreditasyonu için hazırlanan rehber ESG'ye uygun olarak hazırlanmıştır. Programın tanımı ve gerekçelendirilmesi, amacı ve öğrenme çıktıları, öğrenenin programa kabulü, erişimi ve desteklenmesi, öğrenen merkezli öğrenme öğretme ve ölçme etkinliklerinin planlanması, öğretme ve destek için gerekli personel ve programa tecrübe ve bilgisi ile dışarıdan destek veren personel, materyaller, kaynaklar ve sağlanan hizmetler ve son olarak iç kalite güvence sistemleri gibi başlıklarda yapılan değerlendirme sonunda

- ...kısa öğrenme programlarının belirli bir sektörle bağlantılı olan eğitimler için oldukça faydalı olduğu
- ...tasarımda üniversite ve iş sektörlerinin ortak çalışma konusunda hemfikir oldukları
- ...EQAR'da kayıtlı bir kalite derneği aracılığıyla kısa öğrenme programlarının akredite edilebilmesinin bütün katılımcılar tarafından çok faydalı bulunduğu ve programlara görünürlük kazandırdığı
- ...bürokrasi ve iş yükü göz önünde bulundurulduğunda kurumsal iç kalite güvencesinin daha uygun olabileceği ve programların daha toplu bir şekilde akredite edilmesine olanak tanıyan bir prosedürün tasarlanmasına ihtiyaç olduğu
- ...iç ve dış kalite güvence sistemlerinin minimum kaynak harcamasıyla kaliteyi sağlayacak ve üniversiteler dışındaki eğitim sağlayıcıları da kapsayacak şekilde tasarlanması gerektiği belirtilmiştir (Casadesus vd., 2023).

Çalışmada öğrenenlerin programa kabul edilmeleri ile ilgili olan kabul şartlarından kaynaklanan güçlüklerden de bahsedilmiştir. Derslere ulusal yeterlilikler çerçeveleri kapsamında konulacak bir seviye göstergesinin, dersi örgün eğitim dışından alacak olan

veya o seviyenin ön şartı olan seviyeyi karşılamayan öğrenenlerin kabulünde bir sorun oluşturduğu, öte yandan bu seviye göstergesinin mikro yeterliliklerin daha büyük derecelerin parçası olabilme şartını taşıyabilmesi için elzem olduğu ve kaldırılmasının uygun görülmediği de belirtilmektedir (Casadesus vd., 2023).

2.4.3.4 Mikro yeterliliklerle ilgili kalite çerçeveleri

2.4.3.4.1 Ortak Mikro Yeterlilik Çerçevesi

Avrupa Dijital Öğretim Üniversiteleri Birliği (EADTU) ve Avrupa KAÇED Konsorsiyumu (EMC), Kısa Öğrenim Programları (30 AKTS'den büyük olmayan) sunan yükseköğretim kurumlarının yanı sıra Avrupa KAÇED sağlayıcıları tarafından sunulan mikro yeterliliklerin tanımlanması, tasarlanması ve tanınmasını kolaylaştıran bir araç olan Ortak Mikro Yeterlilik Çerçevesini (CMF) geliştirmiştir (Antonaci vd., 2021). Ortak Mikro Yeterlilik Çerçevesinin, şeffaflık için karşılıklı güven oluşturmak ve tanınmayı sağlamak adına Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, Avrupa Kredi Transferi ve Biriktirme Sistemi (AKTS) ve Diploma Eki gibi 'Bologna araçları' ile uyumlu olduğunu belirten Antonaci vd. (2021), çerçevenin kurumlar arasında ortak bir dil oluşturduğu ifade etmektedir.

CMF'ye göre tasarımılanan derslerin, KAÇED'lerin ve Kısa Öğrenme Programlarının sahip olması gereken kriterler

- ✓ Toplam iş yükü olarak 100- 150 saat (4-6 AKTS) iş yüküne denk gelmesi
- ✓ AYÇ'ye göre seviye 5, 6 ve 7'ye denk gelmesi
- ✓ Dersin başarılı bir şekilde tamamlanmasının veya önceki öğrenmenin tanınmasının ardından akademik kredi verilmesini sağlayan bir değerlendirme yapılması
- ✓ Değerlendirme noktasında güvenilir bir kimlik doğrulama yöntemi uygulanması
- ✓ Dersin öğrenme çıktılarını, gerekli çalışma saatlerini, AYÇ seviyesini ve kazanılan kredisini belirten bir diploma eki sağlanması şeklinde sıralanmıştır (Antonaci vd., 2021).

2.4.3.4.2 Uluslararası Rozetler ve Mikro Yeterlilikler Konseyi (ICOBC) taksonomisi ve kalite kriterleri

ICoBC çeşitli eğitim, şirket, dernek ve devlet kuruluşlarından oluşan (Campus Ontario, Commonwealth of Learning (COL), DeakinCo, Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO), Microbol, MicroHE, Yeni Zelanda Yeterlilik Kurumu (NZQA), Ekonomik İş

birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) gibi) bölgesel ve küresel olarak rozet ve mikro yeterlilikler konusunda iyi uygulama örnekleri geliştiren ve teşvik eden bir ağıdır (Ossiannilsson ve Darshan Singh, 2021). ICoBC taksonomisi, kalite kriterleri ve kalite tablosu mevcut küresel gelişmeler doğrultusunda mikro yeterliliklerin kalitesiyle ilgili kavrama kolaylığı sağlamak ve sağlayıcılar arasında informal, yaygın ve örgün öğrenmenin tanınmasını teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır (Ossiannilsson ve Darshan Singh, 2021).

ICoBC tarafından sunulan taksonomi *birey için, hedeflenen topluluk için ve daha geniş toplum için* olmak üzere üç kategoriden oluşmakta ve her bir kategori için uygun veriliş yöntemi, format ve kapsadığı yeterlilikler tanımlanmaktadır. Mikro yeterlilikler için önerilen kalite kriterleri de 4 ana başlık altında sunulan 15 kategoriden oluşmaktadır: 1) *Erişilebilir (ulaşılabilir, ilgili, anlaşılması ve ilerleme yollarını takip etmesi kolay)*, 2) *Özgün (onaylanmış, sağlam, doğru ve güvenilir)*, 3) *Dijital (taşınabilir, birlikte çalışabilir, biriktirilebilir ve paylaşılabılır)*, 4) *Evrensel (görünüm olarak mikro yeterlilik olmalı -KAÇED veya derece benzeri olmamalı-, yeterlilik temelli ölçme-değerlendirme olmalı, tasarım, arayüz ve şablon açısından tutarlı olmalı, daha kapsayıcı ve farklı ihtiyaçlara uygun öğrenme tasarımı ilkelerini içermeli)* (Ossiannilsson ve Darshan Singh, 2021).

2.4.3.4.3 İngiliz Akreditasyon Kurulu (BAC) mikro yeterlilik şablon dokümanı pilot aşaması

BAC akreditasyonu, yükseköğretim ve mesleki eğitim kurslarının bağımsız sağlayıcıları için gönüllü bir kalite güvence programıdır. Mikro yeterlilikler için akreditasyon programı, mikro yeterlilikler sunan sağlayıcıların bir kursun bir yükseköğretim kurumu tarafından tanınması ve 'biriktirilebilir olma' olarak bilinen daha yüksek bir derecenin parçası olma olasılığı ile katılımcılara yeni beceriler kazandırmak, onların var olan becerilerini geliştirmek veya kurumlar arasındaki anlaşmaların bir parçası olarak sağladıkları kursların belirli niteliklerini ve ayırt edici karakterini tanımak için tasarlanmıştır (BAC, 2022). Akreditasyon şemasında 19 başlık altında sıralanan alt maddeler bulunmaktadır. Bunlar *yönetim, idare ve personel denetim alanında* sağlayıcıların ve sağlanan mikro yeterliliklerin etkin yönetilmesi ve mikro yeterliliklere ait materyaller, sağlayıcılar, kurslar ve ödülleri hakkında güncel ve kapsamlı bilginin sağlanması, mikro yeterliliklerin geliştirilmesi ve sunulması için gerekli personelin işe

alınması, sağlayıcıların sürekli iyileştirme amacıyla kendi performanslarını izleyecek etkili sistemlere sahip olması gibi maddeleri içermektedir. *Öğrenme, öğretme ve ölçme-değerlendirme alanında* eğitmenlerin verdikleri derslere uygun yeterliliklere ve teknik donanımına sahip olmaları, teknolojinin amaca uygun ve etkin kullanımı, katılımcıların geri bildirim alabilmesi ve sınavların tatmin edici yöntemlerle yapılması; *katılımcı desteği alanında* katılımcıların gerekli desteği adil bir şekilde alabilmesi; *özellikler alanında* sağlayıcının gereken nitelikleri taşıdığını gösteren resmi düzenlemeler ve *veriliş yönteminin yüz yüze olması durumunda* değerlendirmeye alınan maddeler de akreditasyon şemasında yer almaktadır.

2.5 Kuramsal Altyapı

Tez kapsamında mikro yeterliliklerin kredilendirilmesinde kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerinin mikro yeterliliklerin doğasına uygun olarak nasıl sürdürülebileceği ele alınmıştır. Kısa süreli olan ve sıklıkla değişen bu derslerin özgün yapılarına uygun olarak kalite güvencesinin sağlanması ve akredite edilmesinde “açık” bir kalite anlayışının rolü ve mevcut kalite sistemleri içerisinde açık bir anlayışın benimsenmesinin ne derece mümkün olduğu tartışılmıştır. Bu bağlamda bu bölümde açıklık felsefesinin kapsamı açıklanmış, açık ve uzaktan öğrenmede, mikro yeterliklerde ve kalite güvencesinde açıklık kavramı ele alınmıştır.

2.5.1 Açıklık kavramının boyutları

Açıklık kavramı literatürde çok farklı açılardan ele alınan oldukça karmaşık çok yönlü ve gelişen bir kavramdır. Deimann (2019) açıklığın bilgi ve iletişim sistemleri, toplum, politika, epistemojiler, kurumlar ve bireyler gibi çok çeşitli alanlarla ilişkili karmaşık bir sosyopolitik terim olduğunu ifade etmektedir. Açıklık ekolojileri- kapsayıcılık, kesişimler ve ara noktalar- eğitim bağlamları boyunca açık ve açıklık gibi kavramlarla ilgili soruları gündeme getirmektedir (Ossiannilsson, 2018). Koçdar vd. (2023) açıklık kavramını erişim, esneklik, eşitlik, iş birliği, inisiyatif, demokrasi, sosyal adalet, şeffaflık ve engellerin kaldırılması gibi çok çeşitli anlamlarıyla ele almakta ve çeşitliliği ifade etmek için Pomerantz ve Peek (2016) tarafından kullanılan “açıklığın elli tonu” terimine referans vermektedirler. Açıklık kavramı üzerinde anlaşmaya varılmış tek bir tanım olmamakla birlikte erişim, içerik, pedagoji, tanınma, iş birliği ve araştırma gibi boyutları kapsayan (Tietjen ve Asino, 2021) bir şemsiye terim olarak hareket eder (Cronin, 2017). Temel değerleri arasında genellikle paylaşım, engellerin kaldırılması, erişim, esneklik,

maliyet açısından ulaşılabilir olma, güçlendirme, sosyal adalet, eşitlik, şeffaflık ve demokratikleşme yer almaktadır. (Bates, 2005; Bozkurt, 2019b; Bozkurt vd., 2023; Deimann, 2019). Tarihsel olarak açıklık kavramı, örtük bir gizli değer veya açıkça destekleyen bir araç olarak yer aldığı erken dönem uzaktan eğitim ilkelerinden (Deimann, 2019) ve açık üniversite hareketinden, OpenCourseWare (OCW), Açık Eğitim Kaynakları (AEK), Kitlese Açık Çevrimiçi Dersler (KAÇED) ve Açık Eğitim Uygulamaları'nın ortaya çıkışına kadar (Cronin, 2017; Ekren & Kumtepe, 2016; Ossiannilsson, 2018), genellikle teknolojik gelişmelerin etkisiyle evrilmiştir (Koçdar vd., 2023). Açıklık konusundaki vurgu da zaman içinde değişmiş, daha önceki yorumlar 5R (Wiley, 2013) gibi yasal çerçevelere odaklanırken, daha yeni çerçeveler sosyo-politik adaletsizlikleri eşitlik merceğinden ele almıştır (Bozkurt vd., 2023).

2.5.2 Erişim, eşitlik ve kapsayıcılık

Açık ve uzaktan öğrenmede açıklığın temel ilkelerinden biri erişimin genişletilmesi ve eşitliğin teşvik edilmesidir (Koçdar vd., 2023). Bu durum mekân (Rousing, 2014), ön yeterlilikler, engeller (Bozkurt, 2019b), dil ve format, finansal maliyetler (Silveira, 2016), yaş gibi durumlarla ilgili engellerin kaldırılmasını içerir (Koçdar vd., 2023). Açık üniversiteler gibi girişimler genellikle sosyal bir misyonla (Mishra & Kanwar, 2015) ve yetersiz hizmet alan nüfuslara hizmet etmeyi amaçlayan demokratik hedeflerle kurulmuştur (Lee, 2021). Açık ve Uzaktan Öğrenme (ODL), eğitimi marjinal gruplara yaymanın ve SDG4 gibi küresel hedeflerle uyumlu olarak her yaş, etnik köken, cinsiyet ve sosyal statüden bireyler için eğitim fırsatları sağlamanın bir yolu olarak görülmektedir (Choudhury, 2018; Deimann, 2019; Maphosa & Bhebhe, 2020). AEK, daha geniş katılımı kolaylaştırarak ve bilgiye ücretsiz erişim sağlayarak bu misyonu desteklemektedir (Deimann, 2019; Silveira, 2016). Öte yandan KAÇED'ler başlangıçta daha fazla erişim ve açıklık vaat ederken, KAÇED'lerle ilgili dil, engelli öğrenciler için destek ve belgelendirmeye ilgili maliyetler (Rousing, 2014) konusunda engeller devam etmektedir. Bununla beraber açıklığın sadece retorik olmaktan ziyade gerçek bir eşitliğe dönüşmesini sağlamakla ilgili zorluklar da devam etmektedir (Lee, 2021).

2.5.3 Esneklik ve öğrenci özerkliği

Esneklik ve açıklık tıpkı kapsayıcılık ve eşitlik kavramları gibi uzaktan eğitimin tanımlayıcı ve değerli ilkeleri arasındadır (Naidu, 2017) ve zamandan ve mekândan bağımsız, kendi hızında öğrenmeyi öngören geleneksel uzaktan eğitim anlayışının da

ötesine geçerek, konular ve ölçme-değerlendirme yöntemleri konusunda seçim özgürlüğünü de kapsamaktadır (Maphosa & Bhebhe, 2020). Bu esneklik ve açıklık paradigması, öğrenenlerin üst bilişsel yeterliliklerini geliştirilerek öz yönelimli olmalarını sağlamakta (Ossiannilsson, 2018) ve geleneksel uzaktan öğrenme ortamlarına göre daha fazla öğrenen kontrolüne odaklanmaktadır (Deimann, 2019). Mevcut yeterliliklerin ayrıştırılması ve bağlantılı olarak ortaya çıkan mikro yeterlilik hareketi daha fazla seçenek, esneklik ve bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunmakta, yaşamboyu öğrenmeyi teşvik etmekte ve güçlendirmektedir (Bozkurt vd., 2023). Esnekliğin bu etkin yapısından kaynaklı olarak Açık ve Uzaktan Öğrenme alanında ortaya çıkan kuramsal yaklaşımlar da öğrenme sorumluluğunun öğrencide olması üzerinedir. Öğrenen merkezli yaklaşımları ele alan Wedemeyer'in (1975) Bağımsız Öğrenme Kuramı, yetişkinlerin kendi sorumluluğunu alması, kendi öğrenme süreçlerini düzenlemesi ve öğrenme stratejilerini geliştirmesine odaklanan Anragoji (Yetişkin Eğitimi) (Knowles, 1980) ve öğrenenlerin kendi enformasyon, bilgi ve öğrenme ağlarını oluşturdukları, yaşamboyu öğrenmeyi, öz yeterliliklerini ve üst bilişsel becerilerini (öğrenmeyi öğrenme) merkeze alan Hetagoji (self-determined) (Blaschke, 2019; Blaschke & Hase, 2015) bunlara örnek verilebilir (Bozkurt, 2019; Deimann, 2019).

Açık Eğitim Kaynakları öğrenenlerin konu, materyal ve öğrenme yöntemlerini seçmedeki esnekliğini materyallerin bireysel ihtiyaçlara uyarlanmasına izin vererek artırırken (Deimann, 2019), KAÇED'lerin esnekliği farklı açılardan değişkenlik göstermektedir. KAÇED'ler öğrenenlere “ne zaman” ve “ne” öğreneceklerini seçme konusunda genellikle esneklik sunarken, KAÇED'lerin ders tasarımı ve pedagojisi “nasıl” öğrenileceği konusunda daha az esneklik sunmaktadır (Rousing, 2014). Esnekliğin öğrenen merkezli öğrenmede önemi bariz olmakla beraber, Naidu (2017) aşırı bağımsızlığın da zamanla öğrenenin öğretmen ve akranlarından izolasyonuna ve nihayetinde öğrenme sürecini terk etmesine yol açabileceğinden, dengeyi sağlamanın önemine değinmektedir.

2.5.4 Açık eğitim kaynakları (OER)

Açık Kaynaklı Eğitim Kaynakları (AEK), Weller (2014) tarafından ele alınan açık eğitim hareketinin gelişim merkezinde yer alır ve öğretme, öğrenme ve araştırma materyallerinin özgürce ve açık lisanslar altında paylaşılabilir, saklanabilir, kullanılabilir, uyarlanabilir ve yeniden paylaşılabilir olması ve hiçbir maliyete tabi olmaması olarak tanımlanır

(Ossiannilsson, 2018; UNESCO, 2012). "5R" çerçevesi (Retain, Reuse, Revise, Remix and Redistribute) (Wiley, 2013) her türlü kaynağı (eğitim amaçlı olmasa da) açık lisanslar (örneğin Creative Commons'a özgü haklar ve Creative Commons (CC) lisansları) altında saklanabilecek (tutulabilecek), tekrar kullanılabilir, tekrar düzenlenecek, tekrar karıştırılabilir ve/veya tekrar dağıtılabilir şekilde lisanslanmıştır ve kaynakların yasal olarak modifiye edilmesini ve paylaşılmasını sağlar (Bozkurt, 2019a; Ossiannilsson, 2018; Silveira, 2016; UNESCO, 2012). Açık Eğitim Kaynakları çoğunlukla Creative Commons (CC) lisansı altında lisanslanır. Creative Commons kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur, lisanslar herkese açık ve ücretsizdir. CC BY (Atıf), CC BY-SA (Atıf-AynıLisanslaPaylaş), CC BY-NC (Atıf-GayriTicari), CC BY-NC-SA (Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş), CC BY-ND (Atıf-Türetilemez) ve CC BY-NC-ND Atıf-GayriTicari-Türetilemez olmak üzere 6 tür lisans bulunmakla beraber bir de "kamu malı" anlamında CC0 (Sıfır) kullanılmaktadır (Creative Commons, 2022).

AEK'lerin geliştirilmesi ve paylaşılması, Commonwealth of Learning (COL) gibi kuruluşlar (Mishra & Kanwar, 2015) ve MIT'nin OpenCourseWare gibi girişimleri tarafından desteklenmiştir (Deimann, 2019). Açık pedagoji için önemli oldukları (Ossiannilsson, 2018) ve geniş bir kitle/topluluk desteğiyle geliştirilebilir oldukları, düzenleme döngüsü aracılığıyla kaliteyi artırabilecekleri düşünülmektedir (Bozkurt vd., 2023). Ancak, farkındalığın sağlanması, yeniden kullanımın teşvik edilmesi (Silveira, 2016), telif hakkı endişeleri (Czerniewicz vd., 2017; Ossiannilsson, 2018) ve KAÇED'lerdeki içeriğin çoğunun, özellikle videoların düzenlenemeyen materyaller oluşu (Silveira, 2016) ve kısıtlayıcı lisanslama nedeniyle (Ekren ve Kumtepe, 2016) gerçek anlamda AEK olmaması bu alanda ele alınan zorluklardır.

2.5.5 Açık pedagoji ve uygulamalar (OEP)

Açık Eğitim Uygulamaları içeriğin ötesine geçerek AEK'lerin oluşturulması ve kullanılması, öğretim uygulamalarının açık bir şekilde paylaşılması ve yenilikçi pedagojik modellerin teşvik edilmesi gibi açıklığın mümkün kıldığı pedagojik yaklaşımları kapsar (Cronin, 2017). Açık Eğitim Uygulamaları, öğrencileri bilginin aktif katılımcıları ve meydan okuma temelli, öz yönelimli etkinliklerin ve gerçek ortamlarda gerçekleşen öğrenmenin eş üreticileri olarak tanımlamaktadır (Ossiannilsson, 2018). Öğrenci çalışmalarının şeffaf bir şekilde paylaşılması (Dalsgaard & Thestrup, 2015), tartışma için sosyal medyanın kullanılması (Cronin, 2017), akran değerlendirmesine

katılım ve iş birliğine dayalı bilgi oluşturma gibi uygulamalar (Tietjen ve Asino, 2021) Açık Eğitim Uygulamalarının örnekleri arasında sayılmaktadır. Cronin (2017) açık eğitim uygulamaları hareketinin genellikle geleneksel öğretmen-öğrenci hiyerarşilerine ve rollerine meydan okumayı ve eleştirel düşünme ve iş birliği gibi becerileri teşvik etmeyi içerdiğini ifade etmektedir.

Rodriguez (2013) KAÇED'leri açıklık bağlamında değerlendirmiştir, Bağlantıcı KAÇED'lerin (c-MOOCs) özerklik, çeşitlilik, açıklık ve etkileşim gibi ilkeleri benimserken (Downes, 2022), büyük ölçekli KAÇED'lerin (xMOOCs) gerçek pedagojik açıklığı sınırlayan daha geleneksel, öğretici pedagojileri benimsediğini ifade etmektedir. Cronin (2017) eğitimcilerin açık eğitim kaynaklarını benimsemesini genellikle anlık alınan bir karar değil de dijital okuryazarlık, değer algıları, iş yükü ve kurumsal bağlam gibi faktörlerden etkilenen incelikli, karmaşık ve kişisel bir karar olarak ele alır. Bu faktörler arasında açıklık ve özeli dengelemesi, geleneksel rollere karşı çıkma, öğrenenlerin muhtemel aşırı sosyal medya kullanımları gibi kaygılar da yer almaktadır.

2.5.6 Kalite güvencesi, değerlendirme ve tanınma

Açık ve Uzaktan Öğrenme hükümlerinin ve AEK kalitesinin sağlanması, çoklu bakış açıları ve yaklaşımları içeren önemli ve karmaşık bir konudur. Commonwealth of Learning (COL) gibi kuruluşlar, politikaları etkilemek, Kalite Güvencesi Araç Setleri gibi kaynaklar geliştirmek ve kurumsal kapasite oluşturmak gibi çok yönlü stratejiler aracılığıyla kaliteli materyallerin geliştirilmesini ve paylaşılmasını aktif olarak desteklemektedir (Mishra & Kanwar, 2015). Kalite güvence mekanizmaları, bağlayıcı ulusal düzenlemeler ve yukarıdan aşağıya kurumsal yaklaşımlardan (Çin, Güney Kore, Türkiye'de olduğu gibi) bağımsız kurumsal kılavuzlara (Kanada, Japonya, İspanya'da olduğu gibi) veya sorumluluğun bireylerde olduğu aşağıdan yukarıya yaklaşımlar (Avustralya, Almanya, Güney Afrika'da olduğu gibi) olmak üzere küresel olarak çeşitlilik göstermektedir (Zawacki-Richter vd., 2022).

Genellikle “amaca uygunluğa” odaklanan, kaynaklar, içeriğin sunumu, destek hizmetleri ve çıktılar gibi birden fazla boyutu kapsayan ve analiz, tasarım, uygulama, değerlendirme boyutlarını ele alan kalite güvence çerçeveleri geliştirilmiştir (Ossiannilsson, 2018; Stracke, 2017). Genellikle, akademik personelin kendisi AEK kalitesinin tanımlanmasında kilit aktörler olmakla beraber, kütüphaneler de bu konuda aktif rol oynayabilmektedirler (Zawacki-Richter, 2022). Açık kaynakların ve yeni sağlayıcıların

yükselişı, geleneksel kalite güvencesi modellerini zorlamakta, odağı öğrenme çıktılarına kaydırmakta ve yeni yaklaşımlar gerektirmektedir(Ossiannilsson, 2018; Uvalić-Trumbić & Daniel, 2017). Değerlendirme uygulamaları da geleneksel testlerden performansa dayalı değerlendirmeye, akran değerlendirmesine ve yeterliliklerin gösterilmesiyle uyumlu yöntemlere doğru evrilmektedir (Ossiannilsson, 2018; Maphosa ve Bhebe, 2020). Mikro yeterlilik ve dijital rozetler gibi yeni tanıma biçimleri, öğrenmeyi daha ayrıntılı yollarla belgelendirmenin yolları olarak ortaya çıkmaktadır, ancak bunların uygulanmasında öğrenmeden ziyade rozetlerin kendisine odaklanması, güvenilirlik ve kabullerinin sağlanması konusunda endişeler yaratmaktadır (Ebner vd., 2025; Silveira, 2016; Willis vd., 2016). Kaliteyi korumak, “saygınlık eşitliği” sağlamak ve erişim, kalite ve maliyet arasında denge kurmak bu alanda ortaya çıkan diğer güçlüklerdir (Bozkurt vd., 2023; Mishra ve Kanwar, 2015; Koçdar vd., 2023). Sonuç olarak, kaliteli AEK'in entegrasyonu destekleyici politikalar, eğitim ve çalıştaylar yoluyla kapasite geliştirme, uygun teknoloji ve pedagojik müdahaleler ve öğretmenlerin kaynakları etkili bir şekilde kullanmaları ve entegre etmeleri için güçlendirilmelerini gerektirmektedir.

3. YÖNTEM

3.1 Araştırma Deseni

Türkiye’de mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda kalite güvencesinin sağlanması ve akreditasyonu konusunda öneriler geliştirmek, Sürekli Eğitim Merkezlerini mikro yeterlilik sağlayıcı kurumlar olarak ele alarak, kaliteli mikro yeterliliklerin SEM’ler aracılığıyla yükseköğretime entegre edilmesini sağlayan bir akreditasyon modeli sunmak bu araştırmanın temel amacıdır. Bu bağlamda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması araştırma deseni olarak tercih edilmiştir. Patton (2014) niteliğin doğasını ve anlamını ortaya çıkarmaya çalışması açısından kalite çalışmalarında nitel bakış açılarının giderek daha önemli hale geldiğini belirtmektedir. Yin (2009) araştırmacıların kontrolünün az olduğu, gerçek yaşam içerisinde, güncel bir konu hakkında “nasıl” ve “niçin” sorularına cevap arayan çalışmalarda durum çalışmasının kullanılmasının uygun olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, çok çeşitli kanıtlarla (belgeler, eserler, röportajlar ve gözlemler) ilgilenmesinin durum çalışmalarının güçlü yönü olduğunu da belirtmektedir. Araştırmada iç içe geçmiş tek durum deseni tercih edilmiştir. Bu desende tek bir durum içerisinde birden fazla birim yer almaktadır ve durum çalışması o durumu temsil eden birden fazla birimi değerlendirmeye alır (Yin, 2009). Araştırma birimlerini oluşturan SEM’ler bu çalışmada tek bir durumu temsil etmektedir.

Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın yöntemi ile ilgili bilgiler birinci aşama ve ikinci aşama olarak ayrı ayrı ele alınacaktır.

3.2 Birinci Aşama: Sistemik Tarama

İlk aşamada mikro yeterliliklerle ilgili kalite kriterlerini, mevcut kalite çerçevelerini ve bu çerçevelerde mikro yeterlilikler açısından geliştirmeye açık alanları tespit edebilmek adına literatür sistematik olarak taranmış, mikro yeterliliklerle ilgili uluslararası kuruluşlar ve kalite güvence kuruluşları tarafından yayınlanan raporlar, dokümanlar analiz edilerek mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda kullanılacak olan kalite kriterleri belirlenmiştir.

Yapılan sistematik taramada raporlama ve sentezleme aşamalarındaki şeffaflığın artırılması amacıyla 21 maddelik ENTREQ çerçevesi (Enhancing transparency in reporting the synthesis of qualitative research) (Tong vd., 2012) ve PRISMA 2020 (Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses) Akış Şeması

(Page vd., 2021) kullanılmıştır. Kullanıcılara araştırma esnasında temel adımları belirlemelerine yardımcı olmak, şeffaflığı artırmak ve kullanılan çeşitli kavram ve terimlere açıklık getirmeye yardımcı olacak bir araç sağlamak amacıyla oluşturulan ENTREQ çerçevesinde 21 madde a) giriş b) yöntem ve metodoloji, c) literatür araştırması ve seçimi, d) değerlendirme ve e) bulguların sentezi olarak beş alana ayrılmıştır ve çerçevede her bir madde için tanımlayıcı ve örnek sunulmaktadır. PRISMA 2020 Akış Şeması, sistematik bir incelemenin çeşitli aşamalarında bilgilerin ilerleyişini analitik bir şekilde göstermektedir. Tanımlanan, dahil edilen ve hariç tutulan kayıtların sayısının görsel bir temsili ve hariç tutmanın belirli nedenlerini sağlar. Tablonun yapısı, incelemenin özgün mü yoksa güncelleme mi olduğuna ve çalışmaların tanımlanmasında kullanılan veri tabanlarına ve kayıt sistemlerine göre değişmektedir.

3.2.1 Çalışmaya dahil edilme kriterleri, veri tabanları, çalışmaların tarama süreci ve dahil edilen çalışmalar

Çalışma kapsamında Web of Science ve Scopus veri tabanları ilki Haziran 2024, ikincisi Aralık 2024 olmak üzere "micro-cred*" OR "microcred*" OR "alternative digital cred*" OR "badge*" AND "quality" OR "quality assurance" OR "accreditation" arama sorgusu kullanılarak birkaç kez taranmıştır. Verilerin MAXQDA'da kodlanması süreci 7 ay sürmüş (Haziran-Aralık 2024), aralıklı olarak yapılan taramalar sonucu bulunan yeni araştırmalar veri setine eklenmiştir.

Scopus'ta yapılan ilk tarama sonucu 1031 çalışma bulunmuş, "2020-2024 yılları arası" kriteri ile çalışmaların sayısı 418'e düşmüştür. Çalışmalar içerisinden yalnızca "İngilizce" olan "article" ve "conference paper" seçilmiş, kitap bölümleri ve diğer çalışmalar kapsam dışında bırakılmıştır. Kitap bölümleri çoğu genellikle erişime açık olmadığı için çalışmaya dahil edilmemiştir. Yapılan filtreleme sonrası kalan 339 çalışmanın özet bölümleri okunmuş, sadece mikro yeterliliklerde kalite güvencesini ve ölçütlerini tanımlayan 16 çalışma sistematik taramaya dahil edilmiştir. Aralık ayında yapılan son tarama ile 16 çalışmaya 3 çalışma daha eklenmiştir.

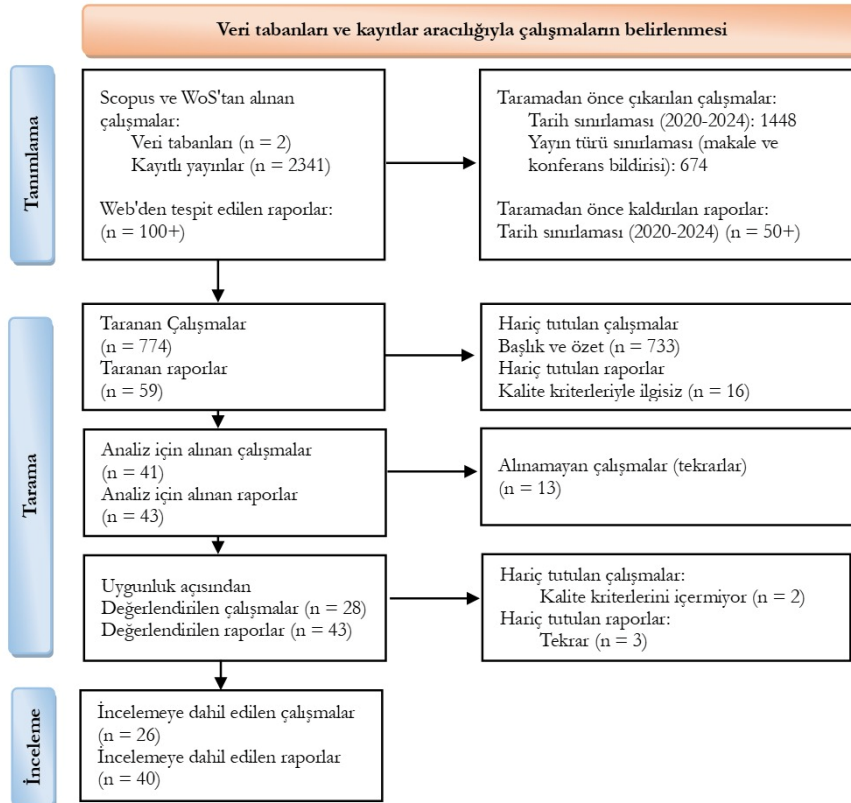
Web of Science'da yapılan ilk tarama sonuçlarına göre 1310 makale bulunmuş, Scopus'ta yürütülen sürecin aynısı WoS'ta da takip edilmiştir. "2020-2024" yılları arası 475 çalışma bulunmuş, "article", "conference paper" ve "English" filtrelemeleri sonucu kalan 435 çalışmanın özetleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucu 15 makalenin analize uygun olduğuna karar verilmiştir. Aralık ayında yapılan son taramada 6 makale daha veri setine

eklenmiştir. İki veri seti arasındaki aynı yayınlar çıkarıldığında analize dahil edilen toplam yayın sayısı 26’dır. Anahtar kelimeler ile arama “kalite ve akreditasyon” bağlamında yapıldığı için mikro yeterliliklerle ilgili yayınlanan makale sayısı alanyazında oldukça fazla olmasına rağmen kalite konusuna odaklanan çalışmaların sayısının az olduğu görülmüştür. Bu 26 çalışma kaliteye vurgu yapan, mikro yeterliliklerde kalitenin nasıl sağlanacağına dair bilgi veren çalışmalardır.

Yapılan Web taramasında da benzer kriterler uygulanmıştır. “Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon” ifadesi ile yapılan web taramalarında bulunan rapor, slayt, infografik, broşür vb. dokümanlar dosyalanmış, bunlar arasından “2020-2024” yılları arasında olanlar analize dahil edilmiştir. Tarama İngilizce olarak yapılmıştır. Sistematik tarama, ilk tarama sonucu Ocak 2024’te belirlenen 27 doküman ve en son tarama ile Aralık 2024’te eklenen 13 doküman olmak üzere toplam 40 dokümanın analizini içermektedir. Dokümanlar uluslararası kuruluşlar, farklı ülkelerin kalite dernekleri, üniversiteler tarafından yayınlanan raporları ve mikro yeterlilikler ve kalite konusunda yapılan proje çalışmalarının sonuçlarını içermektedir.

Şekil 3.1

Sistematik Tarama Akış Şeması (Page et al., 2021'den uyarlanmıştır)

3.2.2 Çalışmaların özellikleri ve tercih edilme gerekçesi

Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon ile ilgili olarak yayınlanan ve bu çalışmada analiz için seçilen 26 makale ve 40 dokümana ait tarih, araştırma yöntemleri, katılımcılar, araştırmanın yapıldığı kurumlar, kaliteyi hangi yönden ele aldıkları ve neden seçtikleri gibi konularda gerekli bilgiler Tablo 3.1 ve 3.2’de sunulmuştur. Bu çalışmalar tez yazarı ve danışmanının hemfikir olarak seçtiği çalışmalardır.

Tablo 3.1

Sistematik Taramaya Dahil Edilen Çalışmalar

Çalışma	Araştırma Yöntemi	Kalite Bağlamı	Anahtar Kelimeler	Değerlendirme Kriterleri
1 Alasmari ve Alzahrani (2024)	Anket çalışması	Politika ve uygulamalar	Micro-credentialing, Middle East, North Africa, Universities, Policies, Practice	Kalite, hesap verebilirlik ve finansman için öneriler
2 Bair vd. (2023)	Görüş yazısı	Mikro yeterliliklere geçiş süreci	Higher education, post-secondary, distance learning, certificates, digital badges, micro-credentials, cultural awareness	Mikro yeterliliklere geçiş sürecinde uygulamaya konulan çeşitli eylemler
3 Canales (2020)	Kapsam taraması	Yeterliliklerin değerlendirilmesi ve tanınma	Digital badges, Badges design principles, Microcredentials; Continuing professional education	Akademik ve kurumsal ortamlar için akreditasyon ve değerlendirme süreçlerinin yeniden tasarlanması
4 Casadesus vd. (2023)	Durum çalışması	Akreditasyon	Short learning programs, micro-credentials, evaluation, quality, European Qualifications Framework. European Standards and Guidelines	İlk akreditasyon tecrübeleri
5 Clausen (2022)	Durum çalışması, Saha raporu	Sistemin ISTE standartlarına göre uyarlanması	Micro-credentials, Badges, Technology infusion, Technology integration, Teacher education	Sistemin uygulanmasında hem fırsatları hem de olası zorlukları ortaya koyan paydaş geri bildirimleri
6 Donnelly ve Maguire (2020)	Durum çalışması	İş birliğine dayalı ders tasarımı	Digital badges, teachers-as-designers, partnerships, professional development, scalable, triple-loop transformation	Ulusal düzeyde tanınan iş birliğine dayalı ders tasarımına bir örnek
7 Fan vd. (2024)	Karma yöntem deseni	Mikro yeterliliklerin kalitesi, faydaları ve zorlukları	Micro-credentialing, Professional learning, Pursuers, Developers/assessors, mixed methods	Mesleki öğrenme programlarının tasarlanması ve uygulanması ile politika oluşturulmasına yönelik öngörüler

8	Farias-Gaytan vd. (2023)	Durum çalışması	Strateji tasarımı ve ölçme değerlendirme	Digital transformation, Alternative credentials, Higher Education, Educational Innovation, Organizational model, Case study	Alternatif yeterliliklerin tanımlanması ve yönetilmesine yönelik öneriler
9	Goulding vd. (2024)	Anket Odak grup	Ölçme-değerlendirme	Micro-credentials, assessment, motivation, digital badges	Yenilikçi bir değerlendirme önerisi: Notların dijital rozetlerle değiştirilmesi.
10	Griffiths vd. (2024)	Mülakat Odak grup	İş modelleri	OER, assessment, micro-credentials, badges, competence, specifications, infrastructure, business model	Pedagojik, teknik ve işletme ile ilgili konulara dair fikirler
11	Hamutoğlu vd. (2022)	Durum çalışması	Yükseköğretimde kalitenin kapsamı	Content analysis, England, higher education, quality assurance, Türkiye	Diploma ve mikro-sertifika sistemlerine ilişkin öneriler
12	Kontzinos vd. (2024)	Durum çalışması	Blokzincir teknolojisi	Higher education, blockchain, micro-accreditations, smart badges, skill verification, pilot execution, evaluation, lessons learned, policy recommendations	Politika önerileri
13	Mikroyannidis vd. (2024)	Mülakat	Sürekli öğrenme ve dağıtık mikro-akreditasyon	Blockchain, decentralization, lifelong learning, microaccreditation, microcredentials, Smart Badges, LinkChains MerQL	Yaşamboyu öğrenmenin farklı yönleri ile merkezileştirme teknolojilerinin kullanımına dair değerli öngörüler
14	Noelle vd. (2024)	Durum çalışması	İnovatif yeni araçlar	Micro-credentials	Kalite kriterleri
15	Norman vd. (2024)	Pilot çalışma	Biriktirilebilirlik	Distance learning, microcredentials, online learning, training, workforce development	Esnek mikro yeterliliklerle ilgili fikirler
16	Noyes vd. (2020)	Sistemati k tarama	Dijital rozetlerin tasarımı ve uygulanması	Digital badges	Sağlık eğitimi alanında yeterlilik sisteminin tasarımı ve uygulanması
17	O'Leary vd. (2022)	Görüş yazısı	Kalite ilkeleri	Micro-credentials, HE quality framework.	Yükseköğretimde mikro yeterliliklerin geliştirilmesi, doğrulanması ve uygulanması için kalite güvence (KG) ilkeleri
18	Raj vd. (2024)	Anket araştırma sı	Politika geliştirme	Micro-credentials, Online certifications, Implementation, Barriers	Kuramsal, uygulamalı ve metodolojik çıkarımlar
19	Rami vd. (2024)	Odak grup Tartışma	Hazırbulunuşluk	Educational technology, Higher education Leadership, Micro-credentials, Public university, University leaders	Yükseköğretim kurumları çerçevesinde mikro yeterliliklerin uygulanmasına yönelik öneriler

20	Reed (2023)	Durum çalışması	Ölçme ve belgeleme uygulamaları	Assessment, Credentialing, Digital credentials, Evidence-based assessment, Micro-credentials	Güçlükler ve uygulama için çeşitli öneriler
21	Sargent vd. (2023)	Betimleyici durum çalışması	Öğrencilerin perspektifinden mikro yeterlilikler	Microcredentials, postgraduate, online learning, FutureLearn, open	Öğrenenlerin bakış açısıyla birlikte pedagojik ve uygulamalı değerlendirmeler
22	Selvaratnam vd. (2024)	Anket araştırması	Olgunluk modeli	Micro-credential, Australasia, maturity model, policy, higher education, short form learning	Mikro yeterlilikler için olgunluk modeli
23	Tee vd. (2024)	Anket araştırması	Program tasarımı, deneyim ve geri bildirimler	Micro-credentials, Online learning, Experience, Engagement, Willingness to pay more, Emerging economy	Kuramsal, uygulamalı ve metodolojik çıkarımlar
24	Trepulè vd. (2021)	Durum çalışması	Dijital rozetlerin tanımı için kalite kriterleri listesi	Digital badges, metadata, criteria, assessment, recognition, higher education.	Ayrıntılı ölçme-değerlendirme ve tanıma kriterleri
25	Ward vd. (2021)	Keşfedici çalışma	21. Yüzyıl becerileri taksonomisi	Personalised Learning, Skills Taxonomy, Microcredential, Framework, Accreditation	Akreditasyon süreci için beceri taksonomisi
26	Zouri ve Ferworn (2021)	Literatür taraması	Müfredat haritalandırma	Ontology reasoning, curriculum mapping, curriculum ontology, knowledge sharing, knowledge discovery	Müfredat haritalandırması

Tablo 3.2

Sistematik Taramaya Dahil Edilen Raporlar

	Alıntı	Kurum/ Proje	Araştırma yöntemi	Katılımcılar	Değerlendirme Kriterleri
1	Altuna vd. (2023)	Microcredx	Politika belgesi	Microcredx	Uygulama çerçevesi
2	BAC (2022)	BAC	Politika belgesi	BAC	Akreditasyon pilot taslağı
3	Biaggi vd. (2024)	QA-FIT Project	Anket araştırması		Kalite güvencesi ve uluslararasılaşma
4	Bigelow vd. (2022)	eCampusOntario	Taslak plan	Ontario Online Learning Consortium	Tanınmayla ilgili tavsiyeler
5	Brown vd. (2021)	ECIU	Politika belgesi (Belge 1)	ECIU	ECIU ve Avrupa'nın vizyonu ile ilgili bilgiler

6	Caforio vd. (2023)	MCE Project, EADTU	Durum çalışması	Partner universities	Yükseköğretim kurumlarında yenilik yapmaya ilişkin kapsamlı bilgiler
7	Cırlan (2023)	ENQA / I'MINQA Project	İkincil veri analizi, Anket Mülakat	31 EHEA ülkesi, 12 KG Ajansı, 14 yükseköğretim 6 alternatif sağlayıcı	Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi hakkında kapsamlı bilgiler
8	Cırlan vd. (2024)	ENQA	Sunum	Dernekler	Dış kalite güvencesinin geleceğine dair kurumların bakış açısı
9	Council of the European Union (2024a)	European Commission	Konsey Tavsiyesi		Avrupa yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesi ve tanıma hakkında bilgi
10	Council of the European Union (2024b)	European Commission	Konsey Tavsiyesi		Yükseköğretim kurumlarında çekici ve sürdürülebilir kariyerler için öneriler
11	Council of the European Union, (2022)	European Union	Konsey Tavsiyesi	European Union	Yaşamboyu öğrenme ve istihdamda mikro yeterliliklere yönelik Avrupa stratejisi.
12	den Hertog vd. (2023)	European Digital Education Hub	Politika belgesi		Yükseköğretim kurumlarında mikro yeterlilikler için Avrupa olgunluk modeli
13	E4 Group, (2020)	ENQA, eua, EURASHE, esu	Politika belgesi	ENQA, eua, EURASHE, esu	Yükseköğretim kurumları ve ESG alanının dönüşümüne yönelik öneriler.
14	ENQA (2024)	ENQA	Politika belgesi		ENQA'nın EHEA Yöneticilerine Mesajı
15	EQAR (2023)	QA-FIT Project / EQAR	Anket araştırması	36 governmental members of EHEA/ 33 EQAR üyesi	İç ve dış kalite güvencesinin kapsamı ve uygulanmasına ilişkin kanıtların haritalandırması
16	European Commission (2024)	European Commission	Taslak plan		European Degree
17	European MOOC Consortium (2020)	EMC	Politika belgesi	EMC	Ortak mikro yeterlilik çerçevesi
18	European Training Foundation (2022)	ETF Knowledge Innovation Centre	Anket Uzman paneli	ETF partner ülkeler 140 uzman ve paydaş	Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve tanınması hakkında kapsamlı bilgiler

19	Galindo, Ed.D vd. (2024)	Digital Promise	Politika belgesi		Mikro yeterliliklerin yaşamboyu öğrenmedeki rolü
20	Gover vd. (2024)	QA-FIT Project	Anket araştırması		ESG'nin geleceği
21	Greere (2023)	ENQA Working Group	Anket araştırması Durum çalışması	13 ülkeden 18 temsilci kurum	Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi hakkında kapsamlı bilgiler
22	IMINQA (2023)	I'MINQA Working Group	Proje çıktısı		İç ve dış kalite güvencesi için yansıtıcı sorular
23	Mac Lochlainn vd. (2022)	ECIU	Politika belgesi (Belge 3)	ECIU	ECIU ve Avrupa'nın vizyonu ile ilgili bilgiler
24	MICRO QUEST (2021)	MICRO QUEST	Proje çıktısı	Austria, Germany, Ireland, Slovenia, Spain	Mesleki eğitim ve öğretimde mikro yeterlilikler, KG ve KG çerçeveleri hakkında bilgiler
25	MICROBOL (2021)	MICROBOL project, EHEA	Çıktı dokümanı		Gözlem ve tavsiyeler
26	MICROBOL (2022)	MICROBOL project, EHEA	Politika belgesi	EHEA ülkeleri temsilcileri	KG, tanıma, yeterlilik çerçeveleri ve AKTS'ye yönelik öneriler.
27	Micro-Credential Approval and Accreditation Rules (2022)	NZQA	Yönetmelik	NZQA	Mikro yeterlilik onay ve akreditasyon kuralları
28	MODUS (2023)	HRK	Politika belgesi	Farklı paydaşlardan uzmanlar	KG, tanıma, ön öğrenmelerin tanınması, biriktirilebilir olma gibi konulara ilişkin standartlar
29	OECD (2021)	OECD Education policy perspective PartB	Mülakat	Avrupa genelindeki 8 büyük yükseköğretim kurumunun liderleri	Politika ve uygulama ortamına dair kanıtlar
30	OECD (2023a)	OECD	İkincil veri analizi Paydaş görüşleri Çalıştay	Finland, the Slovak Republic, Slovenia and Spain.	Mikro yeterliliklerin entegrasyonu ve etkin kullanımı için stratejik bir çerçeve önerisi
31	OECD (2023b)	OECD	Politika belgesi	Uzmanlar	Etkili mikro yeterlilik öğrenimi için kamu politikaları
32	OECD (2024)	OECD	Politika belgesi		Yeşil ve dijital inovasyonun teşvik

					edilmesine yönelik öneriler
33	Oliver (2022)	UNESCO	Politika belgesi	Farklı bölgelerden 47 uzman	Mikro yeterlilikler için ortak bir tanım
34	Orr vd. (2020)	European Commission	Durum çalışması		Avrupa Yaklaşımı
35	Ossiannilsson ve Darshan Singh (2021)	ICoBC	İkincil veri analizi	COL, EC, ICDE, OECD, UNESCO, NZQA, Campus Ontario, etc.	Mikro yeterlilikler için bir taksonomi, kalite kriterleri ve kalite matrisi
36	QAA (2022)	QAA	Politika belgesi	QAA	Mikro yeterlilikler için özelliklerin açıklanması
37	QA-FIT (2023)	EUA, EURASHE QA-FIT Project	Anket araştırması	Yükseköğretim kurumları, kalite güvence kurumları, öğrenciler, ulusal otoriteler	KG ve ESG kullanımının mevcut durumunun haritalandırılması
38	TPG-LRC CoRE Working Group, (2024)	EHEA Project/ CIMEA	Proje çıktısı	Partnerler	Yükseköğretim kurumları için mikro yeterliliklere yönelik yaklaşımlar
39	van der Hijden ve Martin (2023)	UNESCO	Politika belgesi	Farklı ülkelerden tecrübeler	Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve tanınması hakkında kapsamlı bilgiler
40	Zhivkovikj ve Munjishvili (2024)	EQAR	İkincil veri analizi Odak grup		Uygulanabilirlik sonuçları ve uygulama senaryoları

3.2.3 Sentezleme yöntemi

Çalışmada yansıtıcı tematik analiz ve tematik doküman analizi kullanılmıştır. Bowen (2009) doküman analizinin, taramayı, kapsamlı okumayı ve yorumlamayı içerdiğini, bu tekrar eden sürecin içerik analizi ve tematik analizin unsurlarını birleştirdiğini ifade etmektedir. Analiz 1) veri tanıma, 2) sistematik kodlama, 3) ilk temaları oluşturma, 4) temaları geliştirme ve gözden geçirme, 5) tema netleştirme, tanımlama ve adlandırma, 6) analiz sonuçlarını raporlama aşamalarında gerçekleştirilmiştir (Braun & Clarke, 2006). Bulguların sentezlenmesinde ek olarak tematik sentezleme yöntemi kullanılmıştır (Tong vd., 2012). Tematik sentezleme yöntemine göre tanımlayıcı temalar içinde organize edilen serbest kodlar, analitik temaların ortaya çıkması adına yorumlanmış, ortaya çıkan analitik kodların sistematik taramaya alınan ilk çalışmaların ötesinde bir yorum ortaya koyması amaçlanmıştır.

3.3 İkinci Kısım: Görüşmeler

İkinci aşamada ilk aşamada ortaya çıkan kalite kriterlerinin Türkiye yükseköğretimine uygun bir şekilde uygulanmasını sağlamak ve mikro yeterliliklerin SEM'ler aracılığıyla yükseköğretime entegre edilmesini sağlayan bir akreditasyon modeli sunmak adına YÖK, YÖKAK, MYK, Program Akreditasyonu Dernekleri temsilcileri, TÜSEM yönetim kurulu üyeleri ve SEM idarecileri ile görüşmeler yapılması hedeflenmiştir.

Araştırmanın raporlanmasında *Standards for Reporting Qualitative Research* (SRQR) (O'Brien vd., 2014) kontrol listesi kullanılmıştır. Listede başlık, özet, giriş, yöntem, bulgular/sonuç, tartışma ve diğer konulara ilişkin 21 madde bulunmaktadır. Bu maddeler takip edilerek çalışmada geçerliliğin ve güvenilirliğin artırılması hedeflenmiştir. Kontrol listesinde geçen terimlerin Türkçe karşılığı için SRQR kontrol listesinin Türkçe uyarlamasından destek alınmıştır (Tekindal vd., 2021).

Kontrol listesinde yöntem bölümünde bulunan maddeler araştırmacının özellikleri ve düşünümsellik, bağlam, örnekleme stratejisi, çalışma birimleri (katılımcıların özellikleri, sayısı, katılım düzeyi vb.), veri toplama yöntemleri, veri toplama araç ve teknolojileri, verinin işlenmesi ve analizi ve inandırıcılığı artırıcı teknikler ile ilgili bilgiler bu kısımda (3. Bölüm) açıklanmıştır. Sentez/yorum, ampirik veriyle bağlantılar, önceki çalışmalarla bütünleştirme, çıkarımlar, alana katkılar gibi geçerlilik ve güvenilirlikte aktarılabilirlik ve onaylanabilirlik ile ilgili bilgiler 4. Bölüm “Bulgular ve Yorum” ve 5. Bölüm “Tartışma ve Sonuç” kısımlarında sunulmuştur.

3.3.1 Araştırmacının pozisyonu

Tez yazarı bu çalışmada yalnızca veri toplayan değil, aynı zamanda anlam inşa eden, eleştirel değerlendirme yapan ve çözüm üretmeye yönelik katkı sunan bir pozisyonda konumlanmaya çalışmıştır. Araştırmacının lisans ve yüksek lisans eğitimini İngiliz Dili Eğitimi alanında tamamlamış olması; özellikle dil zekâsı, dil becerileri ve öğrenme stratejileri üzerine yapılan çalışmalar, bu araştırmadaki “yeterlilik” kavramını çok boyutlu değerlendirebilmeyi sağlamıştır. Doktora sürecinde açık ve uzaktan öğrenme alanında edinilen kazanımlar ise yeterlilik temelli öğrenmeyi açıklık ve esneklik ilkeleriyle yorumlayabilmeyi kolaylaştırmıştır. Yükseköğretim sistemi içerisinde uzun yıllardır öğretim elemanı olarak görev yapıyor olması, araştırma süresince araştırmanın mikro yeterlilik, kalite ve sürekli eğitim boyutuna hâkim olabilmek için çeşitli konferans, webinar ve çalıştaylara katılmış olması, katılımcılarla ve alan uzmanlarıyla kayıtlı

görüşmeler dışında da derinlemesine tartışma, sahadan doğrudan gözlem yapma ve veri edinme imkânı bulunmasına yardımcı olmuştur. Tüm veriler bu bilgiler bağlamında analiz edilmiş, yorumlanmış ve öneriler bu bilgiler kapsamında şekillendirilmiştir.

3.3.2 Bağlam ve örnekleme stratejisi

Araştırmanın ikinci aşama için kapsamı yükseköğretime entegre edilecek olan mikro yeterlilikler olarak belirlenmiş, bu nedenle Türkiye’de ilk örnekleri itibariyle yükseköğretim kurumları adına SEM’lerin sağlayıcı olarak görev aldıkları gözlemlenmiştir. Örneklem seçilirken öncelikle mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanması için gerekli paydaşlar belirlenmiştir. Bu konu ile ilgili yasal düzenlemeleri yapacak olan kurumlar YÖK, YÖKAK ve MYK olarak tespit edilmiştir. Alanyazında mikro yeterliliklerin program akreditasyonu çerçevesinde ele alınması tartışıldığı için Program Akreditasyonu Dernekleri bu konuya bakış açılarını incelemek için örnekleme dahil edilmiştir. Mikro yeterliliklerin sağlayıcı ayağı olarak görünen SEM’lerin mikro yeterlilik sağlamak amacıyla gerekli altyapıya sahip olup olmadıklarını araştırmak, akreditasyon sürecinin SEM’lerde nasıl yürütülebileceğini tartışabilmek için de TÜSEM yönetim kurulu üyesi olan öğretim üyeleri ve Türkiye’de aktif olarak çalışan SEM’lerin yöneticileri örnekleme eklenmiştir.

3.3.3 Çalışma birimi

YÖK, YÖKAK ve MYK adına görüşme yapılacak olan katılımcılar seçilirken katılımcıların özellikle mikro yeterliliklerle ilgili komisyonlarda veya çalışmalarda yer almış olmasına dikkat edilmiştir. TÜSEM yönetim kurulu üyeleri aynı zamanda SEM yöneticisi olarak da görev yaptıkları için sürekli eğitim bağlamında oldukça tecrübelidirler. Bununla beraber katılımcılar mikro yeterlilikler konusu ile ilgili gerekli bilgiye ve farkındalığa da sahiptirler.

Tüm paydaşlar için toplam 38 davet epostası gönderilmiş, bunlardan sadece 12 tanesine dönüş alınabilmiştir. Çağrı yapılan 2 katılımcı konu ile daha ilgili olduğunu düşündükleri başka alan uzmanlarına yönlendirdikleri için çalışmada 10 katılımcı ile görüşülmüştür. En fazla dönüş alınamayan paydaş kategorisi Program Akreditasyonu Dernekleri olmuştur. Toplam gönderilen epostaların 11 tanesi Program Akreditasyonu Derneklerine gönderilmiştir. Sadece bir akreditasyon derneği görüşme talebini kabul etmiştir. Edinilen saha notları ve yapılan görüşmeler neticesinde Program Akreditasyonu Derneklerinin henüz mikro yeterliliklerle ilgili bir çalışmasının olmadığı görülmüştür. Dönüş

alınamayan bir diğer paydaş ise aktif olarak çalışan SEM'lerdir. YÖK tarafından yayınlanan "Üniversite İzleme ve Değerlendirme Genel Raporu 2023" kapsamında belirlenen "verilen sertifika sayısının en yüksek olduğu devlet üniversiteleri" ve MYK tarafından akredite edilmiş programları olan merkezler görüşme yapmak için seçilmiş ancak bu üniversitelerden sadece 2 tanesi görüşme talebine olumlu cevap vermiştir. Ancak, TÜSEM yönetim kurulu üyelerinin aynı zamanda SEM yöneticileri olmaları SEM'ler hakkında alınmak istenilen bilgiye de ulaşılmasını sağlamıştır.

Katılımcı sayısının 10 olması bir sınırlılık gibi gözükse de katılımcıların Türkiye'de mikro yeterlilikler konusunda çalışan kişiler olmaları veya bu konudaki ilk uygulama örneklerini deneyimlemiş olmaları araştırma için gerekli bilginin edinilmesini sağlamıştır. Ek olarak konuyla ilgili makro (yasal düzenleyiciler) ve mezo (sağlayıcı kurumlar) seviyelerindeki tüm paydaşların temsilcilerine ulaşılmış, en az bir katılımcı olsa da kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin olarak paydaş temsilcilerinin görüşleri alınmıştır. Çalışmada görüşleri alınmayan tek grup mikro (öğrenenler) seviyesindeki paydaşlardır. Henüz yeterli düzeyde mikro yeterlilik uygulama örneği olmadığı ve ulusal politika belirleme sürecinde olduğu için öğrenenler kapsam dışı bırakılmıştır.

Katılımcılarla yapılan görüşmeler dışında araştırmacı mikro yeterlilikler konusunda yapılan 2 ulusal çalışmaya katılmıştır. TÜSEM 2024 Sonbahar Çalıştayı ve MYK ve İzmir Ekonomi Üniversitesi tarafından düzenlenen Mikro Yeterlilikler: Dijital Çağın Kimlik Kartları Çalıştayı (Ocak, 2025). Çalıştayda MYK Başkanı, YÖKAK Başkan Yardımcısı, TYÇ Daire Başkanı, YÖK mikro yeterlilikler çalışma komisyonu üyesi Türkiye'de mikro yeterliliklerle ilgili yapılan çalışmalar ve gelinen son nokta hakkında bilgi vermiş, akreditasyon derneklerinden, Milli Eğitimden ve sektörden temsilcilerle yapılan masa çalışmalarında mikro yeterliliklerle ilgili yapılabilecekler tartışılmıştır. Bu çalıştaylardan elde edilen görüşme ve saha notları da analize dahil edilmiştir. Çalıştay sonrası katılımcılara verilen dijital rozet örneği Şekil 3.2'de sunulmuştur.

Şekil 3.2

Çalıştay Sonrası Katılımcılara Gönderilen Dijital Rozet

3.3.4 Veri toplama

Araştırma için Anadolu Üniversitesi Etik Kuruluna başvuruda bulunulmuş, onay süreci tamamlandıktan sonra veri toplama aşamasına geçilmiştir. (Ek 1: Etik Kurul Onay Belgesi - Tarih: 08.05.2024, Onay no: 721610). Verilerin toplanmasına Ekim 2024'te başlanmış, Mart 2025'te tamamlanmıştır. Verilerin toplanması için katılımcılarla yüz yüze veya çevrim içi olarak yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş, katılımcılara açık uçlu sorular yönlendirilerek konu hakkındaki görüşleri derinlemesine alınmıştır. Gerektiğinde, konuşmanın akışına, katılımcılardan gelen bilginin önemine göre ek açıcı sorular da yöneltilmiştir. Görüşmelerde öncelikle TÜSEM ve SEM katılımcıları ile görüşülmüş, SEM'ler ile ilgili gerekli bilgi edinildikten sonra diğer katılımcılarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşmelerde yöneltilen soru örnekleri aşağıdaki gibidir:

TÜSEM/ SEM – Görüşme Soruları

1. SEM'ler yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterlilikler sağlayan dersler sunabilecek alt yapıya ve esnekliğe ne derece sahipler?
 - Hem örgün sistemde hem de yaşamboyu öğrenme faaliyetlerinde öğrenenlerin kendi hızında ilerleyebileceği, çevrimiçi dersler sağlayan alt yapılar mevcut mu?
 - Dersleri açan öğretim elemanları/kurum içi ve dışı sistem içerisinde nasıl teşvik ediliyor?
 - Derslerin sektörlle bağlantılı iş birliği anlaşmaları var mı?

- Ölçme değerlendirmede kalite güvencesini sağlamak adına nasıl bir süreç takip ediliyor? Mikro yeterlilikler için uygun alt yapı SEM bünyesinde var mı?
- Derslerin saatleri belirli ancak yükseköğretime entegre edilebilmesi adına kredi eşdeğerliklerini belirlemek mümkün mü?
- Öğrenenlerin derslerle ilgili yeterli bilgiye erişimi nasıl sağlanıyor?
- SEM'ler için bütün SEM'lerin derslerini ve geçerliliklerini gösteren ortak bir ders kataloğu oluşturulması ne kadar mümkün?

2. Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin ve akreditasyonunun sağlanmasında açıklık ve şeffaflık için nasıl bir süreç takip edilmeli?

- Kurum akreditasyonu mu program akreditasyonu mu?
- Kalite anlayışına esneklik, erişimde açıklık, şeffaflık, iş birliği gibi kavramları nasıl entegre edebiliriz?
- Kalite güvencesinin sağlanmasında esnek ve hızlı bir sistem olması için mikro yeterliliklerin akreditasyonundan hangi kurum sorumlu olmalı?

YÖK / YÖKAK / MYK GÖRÜŞME SORULARI

1. Mikro yeterlilikler dediğimizde alan yazında ve yayınlanan raporlarda tanımla ilgili olarak ülkelerin farklı yaklaşımlar sergiledikleri bazı durumlar göze çarpmaktadır. Türkiye açısından düşündüğümüzde bu konulara yaklaşım sizce nasıl olmalıdır:

- İş yükü: 1 Mikro yeterlilik (mikro-kredi) kaç saatlik bir iş yüküne denk gelmeli? Alt ve üst sınır ne olmalı?
- Ulusal yeterlilikler çerçevesinin içerisine mi entegre edilmeli, Türkiye Mikro Yeterlilikler Çerçevesi gibi başka bir çerçeve mi oluşturulmalı?
- Endüstri ve sosyal çevre ile olan bağlantısı genellikle vurgulanmakta. İlgili sektörlerden, işverenlerden veya topluluklardan kanıtlanabilir desteğe sahip olmalı mı? (Yeterlilikler çerçevesindeki her bir seviye için bu mümkün mü? Ya da nasıl mümkün olabilir?)
- Mikro yeterliliklerde “erişimde açıklık” nasıl sağlanabilir?

2. Ülkelerin mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin ve akreditasyonunun sağlanmasında farklı yaklaşımlar sergiledikleri görülmekte. Türkiye’nin duruşunu ortaya koyabilmek adına sizce:

- Yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterlilikler kim tarafından sağlanmalı? Yükseköğretim kurumları mı alternatif sağlayıcılar mı?
- Sağlayıcılara bağlı olarak kalite güvencesi süreçleri değişebilir mi? (Üniversiteler için kurum akreditasyonu, alternatif sağlayıcılar için program akreditasyonu talep edilmesi gibi)

- Kurum akreditasyonu mu program akreditasyonu mu olmalı?
- Kalite anlayışına esneklik, açıklık, şeffaflık, iş birliği gibi kavramları nasıl entegre edebiliriz?
- Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasından sorumlu kuruluş ya da kuruluşlar kimler olabilir?
- Kalite güvencesi süreçleri açısından şeffaf bilgi sağlayan ortak bir portal geliştirilebilir mi? Bunun sorumlusu sizce kim olmalı?
- Tanınma süreçleri ne kadar açık/şeffaf? Ortak bir yaklaşım mümkün mü?

Görüşmeler katılımcıların izniyle kayıt altına alınmıştır ve katılımcılara görüşmeler esnasında alınan ses ve görüntü kayıtlarının gizli tutulacağı ve istenirse deşifre edilen kayıtların kendilerine iletebileceği belirtilmiştir. Nitel araştırmalarda çalışma yerleri ve katılımcı isimleri gizli tutulduğundan alıntılar yapılırken katılımcının çalıştığı kurum ve kimliğini ortaya çıkaracak her türlü bilgi kaldırılmış, bu bilgiler harflerle kodlanmıştır- “A Üniversitesi” gibi. Benzer şekilde katılımcılara da harfler kullanılarak kodlar verilmiştir. Ancak katılımcıların bulundukları görev gereği çalışmanın sonuçları açısından önemli olabilecek bilgiler varsa, o bilgiler alıntı olarak değil, örneğin MYK’ dan bir katılımcı olarak belirtilmiş, isimlere verilen kodların kimliklerinin açığa çıkmaması hedeflenmiştir. Katılımcıların çalışma açısından güçlü olan yönleri ise özellikle metinlerden çıkarılmamıştır.

3.3.5 Verinin işlenmesi

Yapılan görüşmeler sonunda toplam 465 dakikalık ses kaydı oluşmuş, bu kayıtlar yapay zeka tabanlı ElevenLabs uygulamasının “speech to text” özelliği kullanılarak deşifre edilmiştir. Toplam 237 sayfalık veri elde edilmiştir. Ses kayıtlarının deşifre işlemi kullanılan araç tarafından çok iyi yapılmış olmasına rağmen yanlış bir verinin olmasını engellemek amacıyla 465 dakikalık ses kaydı deşifre metin ile tekrar karşılaştırılmış, arada oluşan yanlışlar da düzeltilmiştir. Verilerin analizinde çalışmaları, metinleri, bulguları nitel olarak analiz etmeye, değerlendirme ve yorumlaya yardımcı MAXQDA analiz programı kullanılmıştır. Veriler MAXQDA’ya aktarıldıktan sonra birinci aşamada ortaya çıkan kalite kriterleri bağlamında elde edilen önsel kodlar kullanılarak kodlanmıştır.

3.3.6 Verinin analizi

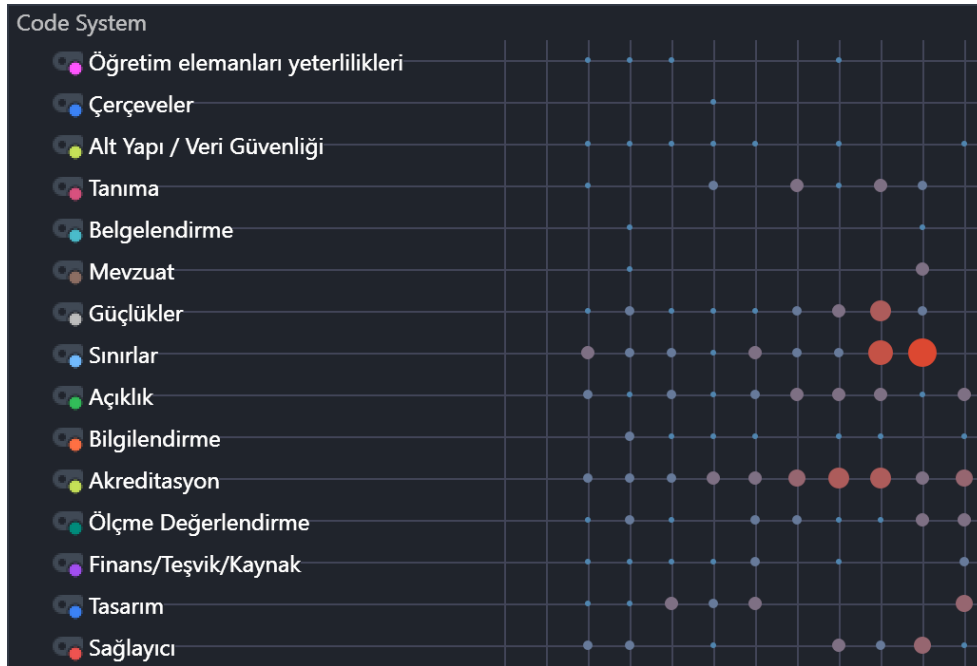
Birinci aşamada ortaya çıkan kalite kriterlerinin Türkiye’de uygulanabilirliği ve yaşanabilecek sorunların tespit edilmesi hedeflendiği için, kriterler bağlamında ortaya çıkan önsel kodlar, kodlama için gerekli kavramsal çerçeveyi oluşturmuştur. Bu kavramsal çerçeve bağlamında analiz tümdengelim yöntemiyle yapılmıştır. Kodlama sonucu ortaya çıkan alt temalar (kategoriler) ve kodların sıklıkları Şekil 3.3’te verilmiştir.

Alt temalar altında oluşan kodlar ve alıntılar tek tek tekrar ele alınmış, ikinci bir kodlama işlemi gerçekleştirilerek temalara ve kategorilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Birden fazla temada bulunan kodlar tekrar ele alınmış, üçüncü kez tekrar edilen kodlama sürecinden sonra tema, kategori ve kodlara son şekli verilmiştir.

Katılımcıların kimliklerinin ve hangi paydaş adına görüş bildirdiklerinin anlaşılmaması adına katılımcıların kimlik kodları da Şekil 3.3’ten çıkarılmıştır. Şekildeki kodlama verilerine bakıldığında güçlükler, sınırlar ve akreditasyon alt temaları bağlamında en fazla kod YÖK, YÖKAK ve Program Akreditasyonu Derneği bağlamında bildirilmiştir. Diğer alt temalarla ilgili kodlar SEM bağlamındaki paydaşlar arasında hemen hemen eşit dağılım göstermektedir.

Şekil 3.3

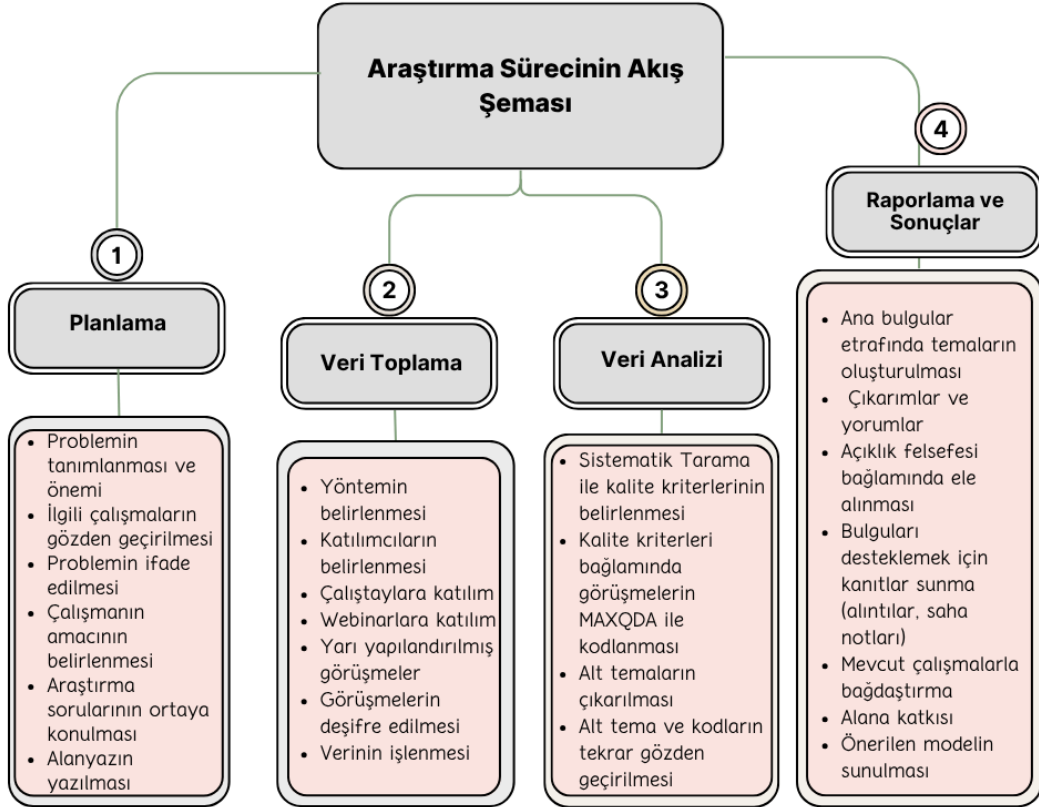
Alt Temalar ve Kodların Sıklıkları

Araştırma sürecinin SRQR kontrol listesine göre işleyişine dair akış şeması Şekil 3.4'te sunulmuştur.

Şekil 3.4

Araştırma Sürecinin Akış Şeması

4. BULGULAR VE YORUM

Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyonun sağlanması için gerekli kalite unsurlarının neler olduğu ve yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilik sağlayıcısı ve tanıyıcı olarak göz önünde bulunması gereken kriterler yapılan sistematik tarama ile belirlenmiştir. Daha sonra bu kriterlerin Türkiye’de uygulanabilirliğini, ortaya çıkabilecek güçlükleri belirlemek ve sağlayıcı olarak SEM’lerin mikro yeterliliklerin esnek ve açık yapısına uygun bir şekilde akredite edilmesini sağlamak adına öneriler sunmak için paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan sistematik taramanın bulguları 4.1’de görüşmelerin bulguları ise 4.2’de açıklanmıştır.

4.1 Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesi ve Akreditasyonunda Öne Çıkan Temalar

Yapılan sistematik taramada 1. Araştırma sorusu olan “Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonu kapsamında öne çıkan temalar ve bu temaları açıklayan kalite unsurları nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Aynı zamanda

- a) Mikro yeterliliklerin tanınmasında, kalite güvencesi ve akreditasyonun sağlanmasında gerekli kalite kriterleri nelerdir?
- b) Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında kullanılan mevcut kalite güvencesi çerçeveleri nelerdir?
- c) Mevcut kalite güvencesi çerçevelerinde mikro yeterlilikler açısından gelişmeye açık alanlar nelerdir? sorularına da temalar bağlamında cevap verilmiştir.

4.1.1 Betimleyici analiz

Çalışma, mikro yeterliliklerin kalite güvencesi üzerine yapılan çalışmalarda kullanılan yöntemler ve “mikro yeterlilikler” teriminin alternatif kullanımları hakkında bilgi vermektedir. Analize dahil edilen çalışmaların çoğunda “anket” ve “durum çalışması” yöntemleri kullanılmıştır. 'Mülakat' ve 'odak grup' kullanılan diğer yöntemlerdir. İncelenen çalışmaların çoğunda mikro yeterlilik kelimesi “micro-credential” şeklinde kısa çizgi ile yazılmıştır. “Dijital rozetler”, “alternatif dijital krediler” ve ‘rozetler’ gibi terimler “micro-credentials” terimiyle birlikte veya birbirinin yerine kullanılan kelimelerdir. Bazı çalışma ve raporlarda “micro-credential” kelimesi “microcredentials” olarak yazılmaktadır. 'Dijital rozet' terimi yalnızca iki çalışmada kullanılırken (Donnelly & Maguire, 2020; Noyes vd., 2020), diğer çalışmalarda ‘dijital badge’ veya ‘dijital credentials’ terimi ‘micro-credentials’ terimiyle birlikte kullanılmıştır.

ICDE ve OECD raporlarında mikro yeterlilikler için "alternatif dijital krediler" terimi kullanılmakta ve ICDE bu ayrımın her mikro yeterliliğin dijital olmaması nedeniyle yapıldığını belirtmektedir (Olcott, 2022). Veri tabanları taranırken kullanılan anahtar kelimeler arasında yer alan "alternatif dijital krediler" terimi bu nedenle kullanılmıştır. Ancak ilginç bir şekilde, kalite konusunda yayınlanan raporlarda (OECD ve ICDE dahil) “micro-credential” terimi tercih edilmiştir. Bu durum, dijital olsun ya da olmasın kalite güvencesinin “micro-credential” şemsiye terimi altında ele alındığını ve bu yeterliliklerin doğası gereği aktarılabirlik ve biriktirilebilir olmasını sağlamak için dijital olarak kredilendirilmesi gerektiğini yansıtmaktadır.

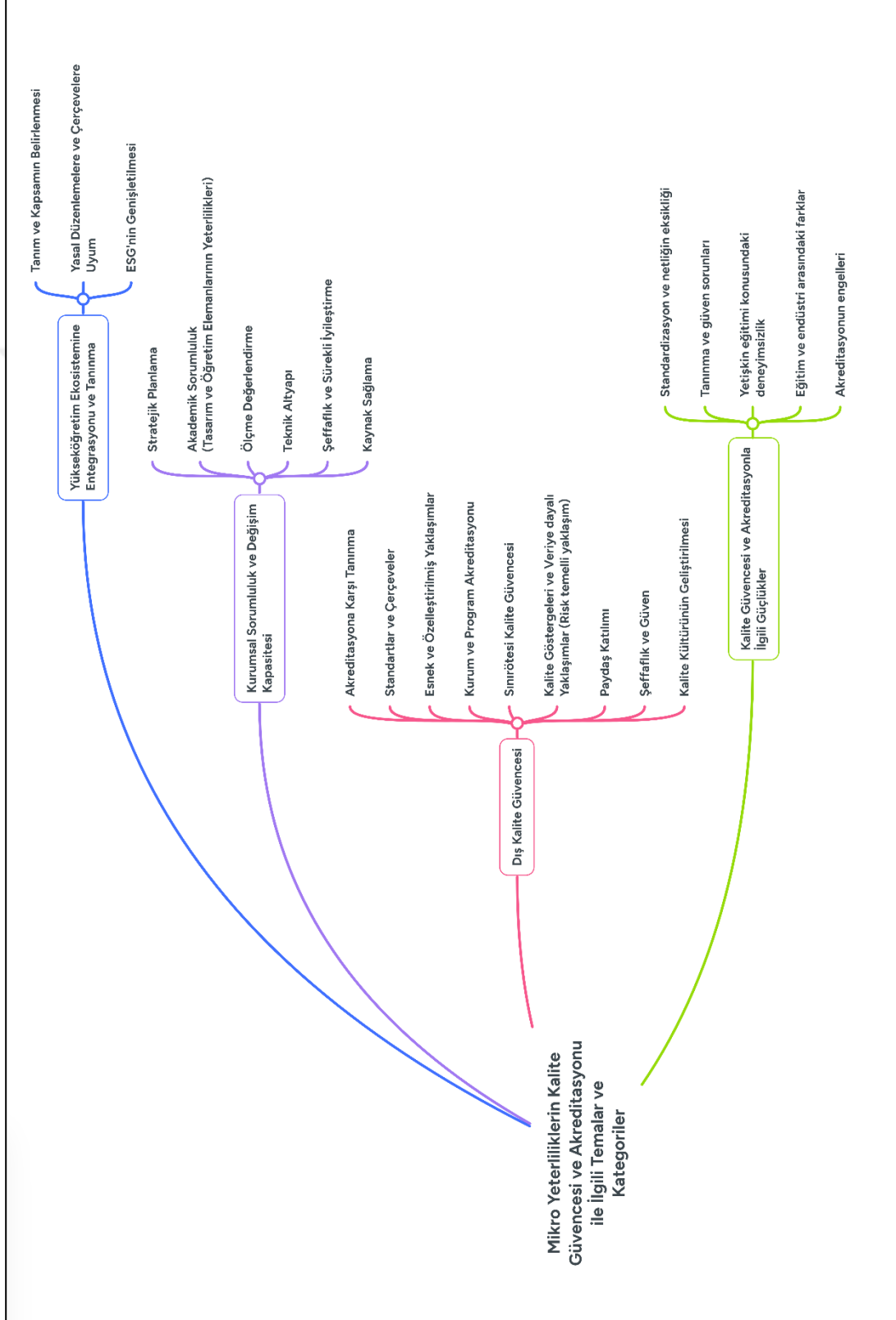
Terminolojiyle ilgili bir diğer nokta da “akreditasyon” kelimesinin kullanımıdır. 'Akreditasyon' kelimesi bazı makalelerde ‘sertifikasyon’ anlamında kullanılmaktadır. Kontzinos vd. (2024) ile Mikroyannidis vd. (2024) tarafından yapılan çalışmalarda anahtar kelimeler arasında “mikro-akreditasyon” terimi kullanılmaktadır. 'Akreditasyon' kelimesi 'sertifikasyon' anlamında kullanıldığında bile, bu çalışmalar kalite güvencesi konusuyla ilgilendikleri için analiz dışında bırakılmamıştır.

4.1.2 Tematik analiz

Verilerin analizinde ilk aşama olan veri tanıma ve kodlama aşaması yaklaşık on ay sürmüş, tümevarım yöntemiyle 2217 serbest kod belirlenmiş, bu kodlardan yola çıkarak ilk temalar oluşturulmuştur. MAXQDA’da yapılan yaratıcı kodlama aşamasında yaklaşık 80 kategori ve 10 tema şeklinde ortaya çıkan ilk temalar geliştirme ve gözden geçirme aşamasında benzer açılardan ele alınabilecek olan temalar ve kategoriler birleştirilerek 5 tanımlayıcı tema ve 24 kategori altında toplanmıştır. Tema netleştirme ve tanımlama aşamasında son temanın ilk tema altında yorumlanabileceği kararlaştırılmış, raporlama 4 analitik tema altında yapılmıştır. Bu temalar 1) yükseköğretim ekosistemine entegrasyonu ve tanınma, 2) kurumsal sorumluluk ve değişim kapasitesi, 3) dış kalite güvencesi ve 4) kalite güvencesi ve akreditasyonla ilgili güçlükler temalarıdır. Tema ve kategoriler şekil 4.1’de sunulmuştur.

Şekil 4.1

Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesi ve Akreditasyonu ile İlgili Tema ve Kategoriler

İlk tema mikro yeterliliklerin tanınması için gerekli kapsamın nasıl belirleneceğini, ikinci tema kurumların iç kalite güvence sistemlerinin güçlendirilmesini ve üçüncü tema ise dış kalite güvence süreçlerinin mikro yeterliliklere uyarlanmasını ele almaktadır. Bu temalar tanınma, kalite güvencesi ve akreditasyon kavramları arasındaki farkı açıklayan nitelikte olup, temalar bağlamında ortaya çıkan kalite göstergeleri her üç açıdan mikro yeterliliklerin nasıl ele alınması gerektiğine dair fikir vermektedir. Tema, kategori ve kodlar Tablo 4.1’de sunulmuştur

Tablo 4.1

Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesi ve Akreditasyonu ile İlgili Temalar, Kategoriler ve Kodlar

Temalar	Kategoriler	Analitik Kodlar
1. Yükseköğretim Ekosistemine Entegrasyonu ve Tanınma	Mikro yeterliliklerin tanımlanması ve kapsamlarının belirlenmesi	• Net tanım ve şeffaf terimler, paydaşlar arasında tutarlılık • Amaç, alaka ve kullanım
	Yasal düzenlemelere veya çerçevelere uyum	• Ortak çerçevelerin oluşturulması • Ulusal yeterlilik çerçevesine (NQF) entegrasyonu, ulusal politikaların geliştirilmesi • Uluslararası standartlara uygunluk (Avrupa Öğrenme Modeli- ELM, Avrupa Yeterlilik Modeli-AYÇ, vb.) • Mesleki çerçevelere uygunluk (SFIA, ESCO, vb.) • Kalite çerçevelerine uyum (ESG, EQAVET, ISO 9001, ISO/IEC 17024, vb.) • Dijital sistemlere uyum (EDCI, W3C-VC, vb.) • Bologna araçlarına uyum (AKTS, Diploma Eki, AYÇ) • Veri koruma kanunlarına uyumu (GDPR, eIDAS) • Çıktılar için net çerçevelerin kullanımı (Bloom Taksonomisi gibi)
	*ESG'nin genişletilmesi	
2. Kurumsal Sorumluluk ve Değişim Kapasitesi	Stratejik Planlama	• Kurumun misyonu ve hedefleriyle uyumluluk, mikro yeterlilik iş modellerinin misyona uygun olarak uyarlanması • Yaşamboyu öğrenme stratejilerinin kurumsal politikalara entegre edilmesi • Mikro yeterliliklerin iç kalite güvence süreçlerine entegre edilmesi
	Akademik Sorumluluk	• Öğrenen merkezli tasarımlar • Çıktıları belirleme • Pedagojik stratejiler • Öğretim elemanlarının yeterliliklerinin geliştirilmesi • Tasarımda iş birliği • Öğrenme materyallerinin kalitesi

3. Dış Kalite Güvencesi	Ölçme ve Değerlendirme	• Ölçme-değerlendirme tasarımı • Çeşitlendirilmiş değerlendirme yöntemleri - Yeterlilik temelli yaklaşım - Performans temelli değerlendirme - Özgün ölçme-değerlendirme - Kanıta dayalı ölçme-değerlendirme - Teknoloji odaklı değerlendirme - Geri bildirim
	Teknik Altyapı	• Teknoloji altyapısı • Uyumlu ve birlikte çalışabilir sistemler • Örgün ve informal yeterliliklerin tek bir kayıta birleştirilmesi • Kimlik doğrulama ve veri güvenliği • Paydaşlara teknik bilgi ve yeterliliklerin belgelendirilmesi konusunda eğitmek ve destek sağlamak
	Şeffaflık ve Sürekli İyileştirme	• Bilgilerin şeffaflığı • Paydaş katılımı • Sürekli iyileştirme uygulamaları
	Kaynak Sağlama	• Kaynakların sürdürülebilirliği • Kurumsal destek ve katılım, öğrenenlerin erişimi • Ulusal ve kurumsal eğitim politikalarının ve finansman stratejilerinin uyumlu hale getirilmesi
	Akreditasyona karşı tanınma	• Kurumsal düzeyden ulusal düzeye • Akreditasyon' kavramından 'tanınmaya'
	Standartlar ve çerçeveler	• Evrensel standartlar ve amaca uygun çerçeveler
	Esnek ve özelleştirilmiş yaklaşımlar	• Bürokrasiyi azaltma / tematik incelemeler /otomatik tanıma / kalite güvencesi ve yükseköğretim kurumları arasındaki iş birliği • Kalite güvencesi ve tanımayı birbirine bağlama
	Kurum akreditasyonu / Program akreditasyonu	• Kurum akreditasyonu ve program akreditasyonunun birleşimi
	Sınır ötesi ve ulusötesi kalite güvencesi	• Ortak çevrimiçi eğitim programlarının akreditasyonu
	Kalite göstergeleri ve veri tabanlı yaklaşımlar	• Öğrenci katılımı, memnuniyet, işgücü piyasası verileri, işveren geri bildirimleri, eğitimci memnuniyeti vb. gibi ölçümleri kullanmak /risk temelli yaklaşımlar
	Paydaş katılımı	• Paydaşların kalite süreçlerine katılımı / bir arkadaşın arkadaşı modeli (friend-of-a-friend model)
	Şeffaflık ve güven	• Mikro yeterliliklerin kimlik doğrulaması için uygulanan standartların, yönergelerin ve prosedürlerin şeffaflığı
	Kalite kültürünün geliştirilmesi	• Dış kalite güvencesini tamamlayacak şekilde iç kalite güvence sistemlerinin güçlendirilmesi

4. Kalite Güvencesi ve Akreditasyonla İlgili Zorluklar	Standardizasyon ve netliğin eksikliği	• Belirsiz tanımlar/standart kalite güvence prosedürlerinin ve şeffaflığın eksikliği/kötüye kullanım riski • Öğrenme bağlamındaki çeşitlilik ve eğitim ve sektördeki hızlı değişimler
	Tanınma ve güven sorunları	• Geleneksel yöntemlere yönelim • Çevrimiçi öğrenme ve geri bildirim boşlukları
	Yetişkin öğrenimi konusunda deneyimsizlik	• Yetişkin öğrenenlerin ihtiyaçları
	Eğitim ve endüstri arasındaki farklar	• Kalite ve esnekliğin dengelenmesi
	Akreditasyonun engelleri	• Ek dış kalite prosedürlerinin külfetli doğası

4.1.2.1 Tema 1: Yükseköğretim ekosistemine entegrasyonu ve tanınma

Bu tema altında mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu konusu ele alınmış, mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu için gerekli iki önemli konu a) mikro yeterliliklerin tanımlanması ve kapsamının belirlenmesi ve b) mevzuat ve çerçeve uyumluluğu olarak belirlenmiştir.

a) Mikro yeterliliklerin tanımlanması ve kapsamının belirlenmesi

- *Net tanımlar, şeffaf terimler ve paydaşlar arası tutarlılık:*

Mikro yeterliliklerle ilgili genel tanım Avrupa Komisyonu (2022) ve UNESCO tarafından yapılmış (van der Hijden and Martin, 2023) ve mikro yeterliliklerle ilgili gerekli kriterler belirlenmiştir. Bu tema ile ifade edilmeye çalışılan tanım aslında tüm paydaşlar için anlaşılabilir, ortak terimlerin kullanılmasını (MICRO QUEST, 2021), oldukça farklı şekillerde karşımıza çıkan mikro yeterliliklerin kapsamının belirlenmesini ifade etmektedir. Mikro yeterlilikler sadece yükseköğretimin gündeminde olan bir konu değildir. Mesleki eğitim, yaşamboyu öğrenme, sürekli eğitim ve yetişkin öğrenmesi kapsamında da ele alınan mikro yeterlilikleri (den Hertog vd., 2023) doğru tanımlamak, kapsamını doğru belirlemek (Zouri & Ferworn, 2021) öğrenenlerin bu sistemlerden herhangi biri içinde kariyer hedeflerine ulaşmasını ve mikro yeterliliklerin iş verenler tarafından anlaşılıp tanınmasını sağlayacaktır. (Raj vd., 2024). Bu bağlamda yalnızca yükseköğretim bazlı bir bakış açısı benimsemenin talepleri karşılamakta yetersiz kalabileceği düşünülmektedir (OECD, 2024).

- ***Amaç, İlgili Olma ve Kullanım:***

Öğrenenler yeni yeterlilikler edinmek, mevcut yeterliliklerini geliştirmek gibi nedenlerle mikro yeterlilikler edinebilecekleri gibi, bu yeterlilikler örgün sistem içerisinde kazanılan mevcut yeterlilikleri tamamlayıcı veya alternatif bir kariyer oluşturacak şekilde de edinilebilmektedir (O’Leary et al., 2022). Mikro yeterlilikler bir rehberlik mekanizması gibi işlev görebileceği gibi, ölçme değerlendirme not yerine kullanılabilecek sistemler oluşturmakta da kullanılabilir. (Goulding et al., 2024) Tek başına anlamlı bir yapısı olabileceği gibi mevcut derecelerin ayrıştırılması ile ortaya çıkan, daha büyük bir programın parçası bir mikro yeterlilik de olabilir (TPG-LRC CoRE working group, 2024). Bu bağlamda önemli olan küçük ders modülleri nedeniyle bilgi kaybının ve karmaşanın (Raj et al., 2023) yaşanmaması adına sağlayan kurumun, programın, iş gücü piyasasının ve bireyin kariyer hedefleri ile ilgili olma konusunun göz ardı edilmemesidir (European Training Foundation, 2022).

Mikro yeterliliklerle ilgili ortaya çıkan genel nitelikler belirli bir yeterliliğe odaklanmış, küçük parçalardan oluşan, kısa, esnek ve modüler öğrenme deneyimleri olmalarıdır. (Selvaratnam vd., 2024; Norman et al., 2024; O’Leary et al., 2022). Mikro yeterlilikler katılımcıların daha önceki eğitimleri, sertifikaları veya tecrübeleri ile ilgilenmezler, yeterliliğin kendisine odaklanırlar (Galindo et al., 2024). Bu çevik ölçme değerlendirme yapısı mikro yeterliliklerin herkese açık olan doğasını güçlendirmekte, bireylerin kendi hızlarında yeterlilikler geliştirmelerine fırsat vermektedir. Yeterlilik temelli ve çıktı odaklı olarak tanımlanan mikro yeterliliklerin çıktılar, iş yükü ve ölçme-değerlendirme yöntemleri açısından şeffaf, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir yeterlilikler sağlıyor olması beklenmektedir (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023). Bu yapı akademik gelenek ve sistemlerin çeşitliliğine saygılı, her türlü üniversiteye, alana, disipline ve seviyeye açık olması beklenen Avrupa Derecesi hedefleri ve standartları ile de benzerlik göstermektedir.

Dijital rozetler, sertifikalar veya e-sertifikalar biçimindeki mikro yeterlilikler, örgün, yaygın ve informal eğitim, mesleki eğitim ve işgücü piyasası dahil olmak üzere farklı sistemler, sektörler ve dijital platformlar arasında biriktirilebilir ve aktarılabilir olmalıdır. Europass Dijital Krediler Altyapısı (EDCI) gibi yenilikler, mikro yeterliliklerin üye devletler arasında kusursuz bir şekilde tanınmasını destekleyen birleşik bir Avrupa dijital çerçevesine doğru ilerlemesi anlamına gelir (Orr vd., 2020). Mikro yeterliliklerin çeşitli

dijital platformlarda ve sistemlerde çalışacak, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını karşılayacak (toplumsal, kişisel, kültürel ve işgücü piyasası gereksinimlerine yanıt verecek) şekilde tasarlanması profesyonel ortamlara entegrasyonunu kolaylaştırmakta ve aynı zamanda küresel erişilebilirliklerini geliştirmektedir (Ossiannilsson & Darshan Singh, 2021). Sistemler arası uyumlu olmak temel özellik olarak karşımıza çıkmakta (TPG-LRC CoRE Working Group, 2024) ve yükseköğretim sağlayıcılarının (ve diğer ilgili sağlayıcıların) mümkün olduğu takdirde, Dış Kalite Güvence Sonuçları Veritabanı'na (DEQAR) dahil edilmesi önerilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2022b). Tanınmanın aynı zamanda sosyal bir süreç olması nedeniyle bütün sosyal sistemler arasında (eğitim, öğretim, iş gücü piyasası ve toplum) mikro yeterliliklere olan güvenin artırılması, değişimin anahtarı olarak görülmektedir ve yaşamboyu tüm alanlarda edinilen yeterlilik ve başarıların tanınmasını ifade eden “açık tanınma” kavramı yeterliliklerin tanınması kültüründe bir değişimi belirtmektedir (Orr vd., 2020).

b) Mevzuat ve Çerçeve Uyumluluğu

Kalite güvence uygulamaları mikro yeterlilikler aracılığıyla yükseköğretim, yaşamboyu öğrenme, ön öğrenmelerin tanınması süreci ve mesleki gelişimi bütünleştirdiği ve desteklediği gibi (Cirlan, 2023), mikro yeterliliklerin güvenilirliğini ve güncelliğini korumak, öğrenciler için değerli, işverenler tarafından saygı duyulan nitelikte kalmasını sağlamak açısından çok önemlidir. Mikro yeterliliklerin çok çeşitli nedenlerle verilebilmesi (yetenek geliştirme, yeni yeterlilikler kazandırma, tamamlayıcı özellikte olma, yaşamboyu öğrenme amaçlı olma, iş piyasasına uyum sağlama zorunluluğu ve ön öğrenmelerin tanınması gibi), mevcut derecelerin ayrıştırılması ile elde edilebildikleri gibi kendi başına anlamlı da olabilmeleri, hem yükseköğretim ekosistemi içerisinde hem de dışında biriktirilebilir özellikte olması gibi durumlar mikro yeterlilikler konusunda ortak bir anlayışın, işlevsel bir sistemin oluşmasını ve kalite güvencesi süreçlerini güçleştirmektedir. Bu durum halihazırda kullanılan çerçevelerle uyumlu, net tanımlara (Zhivkovikj & Munjishvili, 2024) ve uyarlanabilir kalite güvence standartlarına olan ihtiyacı ortaya koymaktadır (Greene, 2023).

Mikro yeterlilikler için hedef kitlelerin dikkate alındığı, eğitim jargonlarından uzak (den Hertog vd., 2023) ortak çerçevelerin ve ulusal politikaların geliştirilmesi (Rami vd, 2024), mikro yeterliliklerin mevcut ulusal ve uluslararası yeterlilikler çerçevesine entegre edilmesi (AYÇ, UNESCO'nun ISCED) (Avrupa Komisyonu, 2022b; Casadesus vd.,

2023), ulusal yeterlilik çerçevelerinin örgün, yaygın ve informal öğrenmeleri de içerecek şekilde yenilenmesi (OECD, 2024), ön öğrenmelerin tanınması ve uluslararası standartlar ile uyumlu hale getirilmesi (Avrupa Öğrenme Modeli-AÖM), okul veya iş tabanlı öğrenme, çıraklıklar, dijital, yüz yüze veya hibrit ortamlar fark etmeksizin hem mesleki eğitim sistemleri hem de sağlayıcılar seviyesinde kaliteyi sağlayacak çerçevelerin geliştirilmesi (den Hertog vd, 2024) gibi konular kalite güvencesinin sağlanmasında önemli görülmektedir. AÖM, öğrenme imkanlarının, yeterliliklerin, sertifikaların ve kredilerin birlikte çalışabilirliği için bir veri modelidir ve Avrupa’da öğrenim için ortak bir dilin oluşmasını hedeflemektedir. Mikro yeterliliklerin mevcut derece programlarının temel yapısını bozmadan onlara değer katması, geleneksel yeterliliklerin yerine olmayan, onları uygun şekilde tamamlayan özellikte olması beklenmektedir (Avrupa Komisyonu, 2022b). Tanınma ve kalite güvencesi için mesleki eğitim ve öğretim, araştırma, yenilik ve topluma hizmet de dahil olmak üzere eğitim sistemleri arasında gerekli sinerjiyi yaratabilecek, yükseköğretim kurumlarının rekabet gücünü ve etkililiğini artırabilecek (Avrupa Komisyonu, 2024a), kaliteyi, şeffaflığı, sınır ötesi karşılaştırılabilirliği, tanınmayı ve aktarılabilirliği garanti eden, belgelendirme ve birlikte çalışabilme noktasında uzlaşmış (Alasmari ve Alzahrani, 2024) kurumlar arası bir kalite güvence çerçevesi hedeflenmektedir.

Mikro yeterliliklerin mesleki çerçeveler ile uyumlu olması (ISTE, SFIA, ESCO, vb.) ele alınmakla beraber (Clausen, 2022; Ward vd., 2021) bu çerçevelerin yükseköğretim ve iş veren arasında ortak anlaşmayı sağlayamayacak kadar detaylı olduğu belirtilmektedir (Ward vd., 2021). Mikro yeterliliklerin kalite çerçeveleri ile olan uyumu (ESG, EQAVET, ISO 9001, ISO/IEC 17024, TQM) da kalite güvencesi açısından ele alınmakta, en uyumlu kalite çerçevesi ISO/IEC 17024 olarak ifade edilmektedir (MICRO QUEST, 2021). Dijital sistemler ile uyumlu olması (EDCI, eIDAS, European Blockchain, W3C-VC. vb.) (den Hertog vd., 2023; Griffiths vd., 2024), Bologna Araçları ile uyumlu olması (AKTS, Diploma Eki, AYÇ) (Avrupa Komisyonu, 2022b) veri koruma kanunları ile uyumlu olması (Genel Veri Koruma Tüzüğü-GDPR) (den Hertog vd., 2023; Kontzinos vd., 2024) ve çıktılar için hemfikir olunan net çerçevelerin kullanılması (Bloom Taksonomisi, etc.) ve yeterlilik seviyelerinin belirtilmesi de mikro yeterliliklerin kalitesini sağlamada önemli görülmektedir (den Hertog vd., 2023; MICRO QUEST, 2021). Mikro yeterliliklerin tanınmasını ve aktarılabilirliğini kolaylaştırmak için belirlenmiş kurallara ve yönergelere uyma ihtiyacı vurgulamakta (MODUS, 2023),

yükseköğretim sistemlerine daha fazla uyarlanabilirliği için bürokratik engellerin azaltılması gerektiği ifade edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024c).

Kalite güvence çerçeveleri, güvenilir mikro yeterliliklerin olmazsa olmazıdır. Bu çerçeveler, mikro yeterliliklerin akademik bütünlüğünü ve eğitimin kalitesini sağlayan mevcut kalite güvence mekanizmaları olarak tanımlanmakla beraber, politika ve süreçlerin mikro yeterliliklerin kendine has özelliklerine göre uyarlanması gerekliliği de vurgulanmaktadır. Tema, standartları korurken esnekliği de de barındıran dinamik bir kalite güvence yaklaşımını ortaya çıkarmakta (BAC, 2022), sağlayıcıların belirli mikro yeterliliklere göre uyarlanmış kalite yönetim çerçeveleri tasarlama ve uygulama konusundaki özerkliğini vurgulamakta, mikro yeterliliklerin sunduğu öğrenme yollarındaki esneklik ile sıkı kalite standartlarını koruma ihtiyacını dengelemenin zorluğunu yansıtmaktadır. Yaklaşımların çevikliği, hızla gelişen bir eğitim ortamında çok önemlidir ve kurumların programların sağlamlığından veya bütünlüğünden ödün vermeden değişikliklere hızla uyum sağlamasına olanak tanır. Katı kalite standartlarına bağlı kalırken yaratıcı program tasarımlarına izin veren dengeli bir yaklaşım, mikro yeterliliklerin uzun vadeli başarısı için gerekli görülmektedir (MODUS, 2023).

- **ESG'nin genişletilmesi:**

ESG, Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) için kalite güvencesi çerçevesini ortaya koymaktadır ve Bologna Süreci'nin bir parçası olarak yükseköğretim tarafından kabul edilmiştir (E4 Group, 2020). Kalite güvencesi derneklerini (ENQA), üniversiteleri (EUA), profesyonel yükseköğretim kurumlarını (EURASHE) ve öğrencileri (ESU) temsil eden, E4 Grubu olarak da bilinen paydaş kuruluşlar tarafından geliştirilmiştir. ESG'nin e-öğrenmenin yaygınlaşması ve mikro yeterliliklerin ortaya çıkması gibi yükseköğretimde son yıllarda yaşanan gelişmelere cevap verebilecek esneklikte olduğu ve yükseköğretimde ve kalite güvencesindeki yenilik ve çeşitliliği destekleyecek potansiyele sahip olduğu ifade edilmektedir (E4 Group, 2020). ENQA (2023) raporunda mikro yeterliliklerin kredilendirilmesinde ESG kullanımının doğru yorumlama gerektirdiği üzerinde durulmuş, mikro yeterliliklere özel kalite güvence özelliklerinin altı çizilmiştir. Cirlan (2023) ESG'nin genel bir çerçeve sağladığını ancak mikro yeterliliklerin özelliklerine göre uyarlanmasının gerekebileceğini ifade etmiştir.

Mikro yeterlilikler yükseköğretimden büyük bir olgudur. Bu nedenle mikro yeterlilik veren bütün sağlayıcıların ve iş birliği içerisinde olan paydaşların mikro yeterlilikler için

minimum eşik olan ESG ile uyumlu olması gerektiği belirtilmektedir (ENQA, 2023). ESG'ye göre akredite edilmiş programların ve yükseköğretim kurumlarının bir listesini haritalamak için Yükseköğretim için Avrupa Kalite Güvence Kaydı (EQAR) tarafından DEQAR (Dış Kalite Güvence Sonuçları Veri tabanı) hazırlanmıştır. Bu veri tabanı ESG'ye uygun olarak EQAR kayıtlı bir kurum tarafından akredite edilmiş olan alternatif sağlayıcılar tarafından sağlanan mikro yeterlilikleri de içerecek şekilde genişletilmiştir (den Hertog vd, 2023). Bu durum ESG'nin yapılacak uyarılama ve yorumlamalar ile mikro yeterlilikler konusunda da kalite güvence çerçevesi olarak kullanılmaya devam edeceğini göstermektedir.

ESG çerçevesinde mikro yeterliliklerle en ilgili kısmın ESG 1.1 olduğu (den Hertog vd, 2023) ve ESG ile ilgili yükseköğretimin değişen doğasına uygun olarak mikro yeterlilikler, yaşamboyu öğrenme, dijitalleşme, uluslararasılaşma, sosyal boyut ve kapsayıcılık gibi konularda ufak değişikliklere ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir (Biaggi vd., 2024; Cırlan vd., 2024; Gover vd., 2024; QA-FIT, 2023). Bu raporlarda ayrıca ESG'nin diğer çerçeve ve araçlarla olan tamamlayıcılığı da ele alınmakta (Cırlan vd., 2024) ve ESG'nin mevcut şekline uyum sağlama yolunda olan ülkeler/kurumlar için değişikliklerin etkisinin ne olacağının da sorgulanmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir (Gover vd, 2024).

ESG'nin mevcut şekli tek bir kurumun kalite güvencesini sağlamak üzerine olduğundan, kurulan üniversite birliklerinin kalite güvencesinin sağlanması, uluslararasılaşma, ulusötesi eğitimin tanınması ve sınır ötesi kalite güvencesi gibi konular (Biaggi vd, 2024) da ESG'nin genişletilmesi kapsamında ele alınan konulardır. Bu konular üniversite birliklerinin mikro yeterlilik sağlayıcısı olmaları nedeniyle mikro yeterlilikler ile de bağlantılıdır ve uluslararası tanınmalarının sağlanması mikro yeterliliklerin yaygınlaşması açısından önemlidir. Genişletilme kapsamında ele alınan yaşamboyu öğrenme, dijitalleşme gibi konular da benzer şekilde mikro yeterliliklerin doğasına uygun olan kalite güvence süreçlerinin oluşturulmasına hizmet eden konulardır.

4.1.2.2 Tema 2: Kurumsal sorumluluk ve değişim kapasitesi

Bu tema mikro yeterlilik sağlayıcısı olan kurumların, ister yükseköğretim isterse alternatif sağlayıcı olsun, mikro yeterlilik sağlayabilmesi adına üstlenmesi gereken sorumluluğu ve sahip olması gereken değişim kapasitesini ortaya koymaktadır. Kurumların bir nevi iç kalite güvencesini yansıtan tema a) stratejik planlama ve kurumsal

motivasyon, b) akademik sorumluluk, tasarım ve öğretim elemanlarının yeterlilikleri, c) ölçme değerlendirme, d) teknik altyapı, e) kaynak sağlama ve f) şeffaflık ve sürekli iyileşme faaliyetlerini mikro yeterlilikler bağlamında ele almaktadır.

a) Stratejik Planlama ve Kurumsal Motivasyon:

Her kurum farklı amaçlarla mikro yeterlilik sağlamak isteyebilir. Öte yandan kurumun gerçekten mikro yeterlilik sağlamasına gerek olup olmadığı, mikro yeterlilik sağlayıcısı olmanın kurumun stratejik planları ile uyuşup uyuşmadığı, kurumun mikro yeterliliklerin getireceği esneklik, açıklık, kapsayıcılık gibi konulara uyum sağlamaya ne derece hazır olduğu gibi konular sağlanacak mikro yeterliliklerin amaca hizmet etmesi, kalite güvencesinin sağlanabilmesi açısından önemli hususlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

- ***Kurumun misyon ve hedeflerine uyumlu olma, misyona uygun mikro yeterlilik iş modellerini uyarlama***

Kurumların mikro yeterlilik sağlamak istemelerinde küresel anlamda rekabet edebilme ve itibar kazanma (Avrupa Komisyonu, 2024c) maliyetleri azaltma (Farias-Gaytan vd., 2023), esnek ve uyarlanmış öğrenme yolları ile çeşitli öğrenenlerin talep ve ihtiyaçlarını karşılama (Raj vd., 2024; Rami vd., 2024), erişilebilirlik, eşitlik, kapsayıcı olma (Avrupa Komisyonu, 2024a; Galindo, vd., 2024), iş gücü piyasasının talep ve eğilimlerine cevap verebilme (Kontzinos vd., 2024; Mikroyannidis vd., 2024) ve özel sağlayıcılarla rekabet edebilme (MICRO QUEST, 2021) gibi çok farklı sebepler etkili olabilmektedir. Kurumlar sadece gerekli yeterlilikleri sağlayan bir mekanizma değil de (Noyes vd, 2020) öğrenenlerin kendilerini farklılaştırma aracı olarak (Reed, 2023), kariyer süreçlerini hızlandırmak, kişisel gelişim ve refahı artırmak (Clausen, 2022), mezunların bağımsız öğrenme, tutku, azim, takım çalışması gibi yeterlilikler kazanmasını sağlamak (Ward vd., 2021) için mikro yeterlilik sağlayabilirler. Mikro yeterlilikleri geleneksek notlandırma mekanizmaları yerine de kullanabilirler (Trepulè vd., 2021). Bu noktada kurumların mezunların istihdam edilebilirlik hedefi ile yükseköğretime daha bütünsel bir yaklaşımla bakmak arasında dengeli bir yaklaşım benimseme konusunda da sorumlulukları ortaya çıkmaktadır (EQAR, 2023). Mikro yeterlilikler entegre edilirken veya sağlanırken bu yeterliliklerin kurumun misyonu, öncelikleri, stratejik amaçları ve değerleri ile alakalı olması (den Hertog vd, 2024) ve kurumun kendisi için uygun iş modelini (fakülte, sürekli eğitim merkezi veya uzaktan eğitim merkezi aracılığıyla sağlama ya da mikro yeterlilik

sağlayan ayrı bir birimden almak gibi), kendi mevcut sistemini (giriş koşulları, derslerin verilış ve ölçme yöntemleri) ve misyonunu (eğitim, araştırma, teknoloji veya bölgesel gelişim gibi) göz önünde bulundurarak seçmesi gereklidir (den Hertog vd., 2023; Griffiths vd., 2024; Hamutoğlu vd., 2022; O’Leary vd., 2022).

Mikro yeterliliklerin akademik ve öğrenen merkezli olması (O’Leary vd., 2022), kurumun mevcut programlarının içerisine entegre edilmesi (Donnelly ve Maguire, 2020; Alasmari ve Alzahrani, 2024), programların derininde ve çapında deneyimler yaratmak ve mevcut ölçme-değerlendirme süreçleri ile eşleştirme (Clausen, 2022) ve programlar arası tutarlılıkları sağlama (Goulding vd., 2024) gibi konular da kurumların mikro yeterlilikleri kendi misyonları içerisine yerleştirirken göz önünde bulundurmaları gereken noktalardır. Bir mezuniyet öğrenenin anadal, yandal ve edindiğı mikro yeterliliklerin toplamından oluşabilir (O’Leary vd., 2022) ve bilginin nasıl, ne zaman ve nerede edinildiğinin ayrıntılarını vermeyen genel diplomalar ve sertifikalar (Canales, 2020) yerine mikro yeterlilikleri de içeren daha detaylı diplomalar sunulabilir.

- ***Yaşamboyu öğrenme stratejilerini kurumsal politikalara yerleştirme***

Mikro yeterliliklerin en belirgin işlevi bireylerin yaşamboyu öğrenme etkinliklerini desteklemeleri ve yaşamboyu öğrenme etkinliklerinin tanınmasını sağlamalarıdır. Mikro yeterliliklerin kalite güvencesini oluşturan temaların içerisinde yaşamboyu öğrenmeye şans verilmesinin (MICRO QUEST, 2021), yaşamboyu öğrenme kültürünün oluşturulmasının, erişilebilirliği ve iş gücü piyasası ile iş birliğini geliştiren yaşamboyu öğrenme politikalarının, esnek kabul koşullarının ve ön öğrenmelerin tanınma sürecinin kolaylaştırılmasının yeterliliklerin geliştirilmesi açısından önemi ön plana çıkmakta, yükseköğretim kurumlarının dönüşümü dikkate almaları gerektiğı vurgulanmaktadır (OECD, 2024). Kurumların yaşamboyu öğrenme stratejisi ile uyumlu net hedefler belirlemesi gerektiğinin altı çizilmektedir (de Hertog vd., 2024). Ayrıca, yaşamboyu öğrenme süreçlerinde merkezîyetçiliğın azaltılması ve öğrenenlere hedeflerine ulaşmada yaşamboyu öğrenme yollarından nasıl faydalanacakları konusunda rehberlik edilmesi, kendilerine fazladan yeterlilikler sağlayacak kurslar konusunda yönlendirilmeleri de kurumların sorumlulukları arasında ele alınmaktadır. Yaşamboyu öğrenme etkinliklerinin, eğitim ve öğretim kurumlarının uzun vadeli stratejisinin bir parçası olması (Avrupa Komisyonu, 2022b), yaşamboyu öğrenmenin akademik sistemin DNA’sına entegre edilmesi gerektiğı ve yükseköğretim kurumlarının yaşamboyu öğrenme

sağlayıcısı olarak sahip olduğu önem dile getirilmekte, öğrenen merkezli olmanın kurumun bütün seviyelerinde bir algı değişimi gerektirdiği belirtilmektedir (den Hertog vd., 2024).

- ***Mikro yeterlilikleri iç kalite güvencesi süreçlerine dahil etme***

Tema kurumların stratejik olarak mikro yeterlilikleri nasıl konumlandıracaklarına karar vermeleri gerektiğini ve iç kalite güvence sistemlerine hem sağlayıcı olarak hem de alternatif sağlayıcılar tarafından verilen mikro yeterlilikleri tanıyacak kurum olarak, hangi koşullarda entegre edeceklerine dair kriterlerini belirlemiş olmaları gerektiğini ifade etmektedir (MODUS, 2023). Yükseköğretim kurumları alternatif sağlayıcılar için de kalite güvencesi sağlayan eşik bekçileri olarak tanımlanmaktadır (Cirlan, 2023). Ayrıca kurumlar iç kalite güvence mekanizmalarını mikro yeterliliklerin özelliklerine uygun bir şekilde uyarlamaktan (den Hertog vd., 2024), bu kapsamda öğretim elemanlarının teknolojik yeterliliklerini geliştirmekten (BAC, 2022; ENQA, 2023), destek ekipleri kurarak öğretim elemanlarına ve özellikle örgün sistem içerisinde bulunmayan öğrenenlere kişiselleştirilmiş ve proaktif destek vermekten sorumludurlar (Noelle vd., 2024).

Çeşitli paydaşların uzmanlık ve kaynaklarından yararlanarak stratejik ortaklıklar geliştirmek, ortaklıkların anlamlı, esnek, bireylerin ve kurumun çeşitli bağlamlarına uygun olmasını sağlamak (Donnelly ve Maguire, 2020) iş birliklerinde akademik dürüstlüğü korumak ve beklenen standartları karşılamak, mikro yeterliliklerin sunulmasında, değerlendirilmesinde ve sürekli iyileştirilmesinde yenilikçi yaklaşımlara açık olarak değişim kapasitesini geliştirmek, interdisipliner ve transdisipliner boyutlardan faydalanmak (Avrupa Komisyonu, 2024c), teknoloji yapay zekâ, yeşil dönüşüm ve tekrara düşmekten kaçınma (Avrupa Komisyonu, 2024a), yapay zeka destekli veriye göre adayların uygunluğu konusunda karar alma, mikro yeterlilik sürecini iyi yönetmek adına depolar oluşturmak ve bu depoların daha büyük depolarla olan bağlantısını sağlamak (Griffiths vd., 2024) ve kalite güvence süreçlerini daha çevik hale getirme (Avrupa Komisyonu, 2024a) gibi noktalar da kurumların iç kalite güvence süreçlerindeki sorumlulukları arasında sayılmaktadır. Mikro yeterliliklerin iç kalite güvencesinin takibi daha sık yapılmalı ve geleneksel derecelere göre daha farklı bir yaklaşım gerektirmektedir (den Hertog vd., 2024).

Kurumların sahip oldukları itibar ve kalite güvencesi (Orr vd., 2020), kaynakları daha etkili kullanmaları ve politikalar oluşturmaları onların hazırbulunuşluklarını artırarak yüksek standartlarda mikro yeterlilikler sağlamalarına imkân tanıyacaktır (Rami vd., 2024). Mikro yeterliliklerin kurumların iç kalite güvencesi süreçlerine entegre edilmesi aşaması öğretim elemanlarının ulusal kalite dernekleri ve meslek kuruluşlarıyla etkileşim kurmasını gerektirir (Casadesus vd., 2023; Griffiths vd., 2024). Kalite güvencesi süreçleri yükseköğretim kurumlarını bu dönüşüm süreçlerinde destekleyici unsurlardır ve kendi kendini yeniden akreditasyon prosedürlerinin iç kalitenin bir parçası olarak ele alınması tavsiye edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024a). Kurumların mevcut kapasitelerini değerlendirebilmeleri, sektör ve sağlayıcı düzeyinde değerlendirme ve karşılaştırmalı analizlerini yapabilmeleri ve bunu gelecekteki ilerlemelerinde kullanabilecek kapasiteye ulaşmış olmaları onların mikro yeterlilikler bağlamında olgunlaşma düzeyine erişmiş olmasını ifade etmektedir (Selvaratnam vd., 2024).

b) Akademik Sorumluluk, Tasarım ve Öğretim Elemanlarının Yeterlilikleri:

Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması noktasında *Kurumsal Sorumluluk ve Değişim Kapasitesi* teması altında karşımıza çıkan alt temalardan biri de kurumların alması gereken akademik sorumluluk, diğer bir deyişle öğretim elemanlarının mikro yeterlilik sağlayabilecek eğitimleri almış olması ve mikro yeterliliklere en uygun tasarımın ve veriliş yönteminin sağlayıcı tarafından seçilmesidir.

• Öğrenen Merkezli Tasarımlar

Mikro yeterliliklerin amacı öğrenen hedeflerine ve ilerleyişine uygun, uyarlanabilir esnek ve kişiselleştirilmiş öğrenme yolları sağlamak, örgün öğrenmeyi online yaygın ve informal öğrenme ile tamamlamak ve bilmekle yapmak arasındaki mükemmel köprüyü kurmaktır (Fan vd., 2024; Noelle vd., 2024; Norman vd., 2024; OECD, 2024). Mikro yeterliliklerin bu amaca hizmet etmesini sağlamak adına modüler, esnek, biriktirilebilir, kendi hızında, farklı dillerde, asenkron deneyimlere fırsat tanıyan (Bair vd., 2023; Galindo, vd., 2024; Noelle vd., 2024; Norman vd., 2024; Raj vd., 2024; Sargent vd., 2023) ölçeklenebilir tasarımlar yapılması, senkron ve asenkron deneyimlerin aktif öğrenme ve derse katılımı sağlamak adına anlamlı bir şekilde bir araya getirilmesi gerekmektedir. Kısa ve ihtiyaç duyulan eğitimi tam zamanında sunan doğru tasarımlanmış asenkron eğitimlerin meşgul olan yetişkinler için daha etkili olduğu belirtilmekte, asenkron tasarımlar senkron olanlara göre daha ölçeklenebilir görülmektedir (Norman vd., 2024).

Mikro yeterliliklerin sağlanmasında zamanlamanın da önemi vurgulanmakta (O’Leary vd., 2022), yıl içerisinde birkaç kez sağlamanın öğrenenlere daha fazla fırsat sunacağı ifade edilmektedir (Sargent vd., 2023).

Mikro yeterlilikleri oluştururken, özellikle de makro dereceleri ayrıştırarak bunu yaparken bilgi kaybını ve parçalanmasını önlemek adına (Raj vd., 2023) ayrıntıyı tutarlılık ile dengelemek önemlidir. Ders tasarımları yapılırken öğrenenlerin karakterlerini (yaş, motivasyon, ön bilgiler, ihtiyaçlar, kültür) (Bair vd., 2023; Noyes vd., 2020) göz önünde bulundurmak, hedef kitleyi iyi anlamak (TPG-LRC CoRE working group, 2024) tasarımın kapsayıcı ve erişilebilir olmasına dikkat etmek mikro yeterliliklerin kalitesi açısından önemli görülmektedir. İçeriklerin talep gören yeterliliklere, hayatın içinden yaşantılara (Noelle vd., 2024), iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun hazırlanması (OECD, 2024), bunun için gerekli ihtiyaç analizlerinin yapılması (den Hertog vd., 2024) ve içeriğin başka bir uzman tarafından da incelenmesi (Donnelly ve Maguire, 2020) ve çıktılarla uyumlu olması tasarımda önemli olan bir diğer unsurdur. Mikro yeterlilikler en son araştırma bulgularının öğrenme fırsatlarına dönüştürülmesinde bir araç olarak görülmekte (Avrupa Komisyonu, 2022b), dolayısıyla tasarımda mikro yeterliliklerin hala ilgili olup olmadıkları, en son araştırmaları ve en iyi uygulamaları yansıtıp yansıtmadıkları (Galindo vd., 2024) sorgulanmalıdır.

- ***Çıktıların Belirlenmesi***

Mikro yeterliliklerin tasarımında çıktıları belirlenmesi ve çıktılara ait iş yükünün AKTS değerinin hesaplanması (Alasmari & Alzahrani, 2024; MICRO QUEST, 2021; Noyes vd., 2020; TPG-LRC CoRE Working Group, 2024), çıktıların ilgili olmaları ve amaca hizmet edip etmediklerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Çıktıların bu bağlamda haritalandırılması kurum, program ve ders seviyesi olmak üzere 3 aşamada ele alınmakta, öğretim hedeflerinde bilişsel, duygusal ve psikomotor becerileri içeren üç alan ve Bloom Taksonomisi haritalandırmada referans olarak ifade edilmektedir (Clausen, 2022; Zouri & Ferworn, 2021). Alasmari ve Alzahrani (2024) yükseköğretim sağlayıcıları daha genel yeterliliklere odaklanıp, akademi ile iş gücü piyasası arasındaki geçirgenliği sağlamaya çalışırken, alternatif sağlayıcıların daha spesifik yeterliliklere odaklandığını ifade etmektedirler. Çalışmalar bir mikro yeterlilik için gerekli öğrenme çıktılarının sayısı konusunda bir öneri olmadığı belirtmekle beraber çıktıların bilgi, beceri ve yeterlilik arasında tutarlılığı sağlamanın öneminden (Alasmari ve Alzahrani, 2024; Altuna vd.,

2023) ve çıktıların tasarımının ilk aşamasından ölçme sürecine kadar, özellikle süreç değerlendirmesi için göz önünde bulundurulmasının gerekliliğinden bahsetmektedir (TPG-LRC CoRE working group, 2024).

- ***Pedagojik Stratejiler***

Analiz edilen çalışmalarda mikro yeterliliklerin tasarımında kullanılan pedagojik stratejiler mikro öğrenme, yeterlilik temelli öğrenme, öz yönelimli öğrenme, iş birliğine dayalı yaklaşım, deneyime dayalı öğrenme, hikâyeleştirme, Evrensel Öğrenme Tasarımı, Sosyal Yapılandırmacı Yaklaşım, Eleştirel Duyarlı Pedagoji, başarı hedefi teorisi ve oyunlaştırma olarak karşımıza çıkmaktadır (Bair vd., 2023; Clausen, 2022; Fan vd., 2024; Noelle vd., 2024). Yetişkinlerin farklı pedagojik ihtiyaçları ve tam zamanlı çalışma ve öğrenmenin aynı anda yürütülmesindeki güçlükler göz önüne alındığında, akran etkileşimi, öğrenme toplulukları ve çoklu ortam tasarım ilkelerinin bilişsel yükü azaltma, katılım ve eğlenceyi artırma gibi nedenlerle kullanılması tavsiye edilmektedir (Norman vd., 2024; OECD, 2024; Sargent vd., 2023). Öğrenme etkinlikleri ise proje çalışmaları, takım çalışmaları, tartışma grupları, seminer, konferans ve çalıştaylar, staj ve iş deneyimi gibi etkinliklerden (Trepulè vd., 2021), vaka çalışmaları ve simülasyonlardan (Bair vd., 2023) oluşmaktadır. Derslerin, eğitimsel etkinliklerin ve modüllerin sistematik bir sıra ile ve temel, orta ve ileri olarak adlandırılan üç zorluk seviyesinde sunulması (Canales, 2020) ve tüm modüllerin yapısal tutarlılığı sağlamak adına benzer formatta olması (Norman vd., 2024) da tasarım açısından önerilenler arasındadır.

- ***Öğretim elemanlarının yeterliliklerinin geliştirilmesi***

Mikro yeterlilikler de dahil olmak üzere yapay zekanın güvenli ve şeffaf kullanımı, yeşil dönüşüm ve sürdürülebilir kalkınmanın derslere yerleştirilmesi, farklı öğrenci gruplarına yönelik kapsayıcı öğrenme yaklaşımları, ulus ötesi işbirliğinin eğitim ve öğretim programlarına entegrasyonu gibi konuların ve Açık Eğitim ilkelerine dayalı olarak çevrimiçi kurslar aracılığıyla bilginin dünyanın geri kalanıyla paylaşılması konusunda gerekli dijital ve yenilikçi öğretim yaklaşımlarının öğretim elemanlarına kazandırılması kalite güvencesinin sağlanması noktasında karşımıza çıkan önemli alt temalardandır (Avrupa Komisyonu, 2024b; Bair vd., 2023).

- ***Tasarımda İş Birliği***

Mikro yeterliliklerin tasarımı eğitimciler, programcılar, öğretim tasarımcıları, alan uzmanları, kütüphaneciler, insan kaynakları yöneticileri ve teknisyenler, pedagojik mimarlar, web, multimedya ve grafik tasarımcıları, video yapımcı ve editörleri (Bair vd., 2023; Canales, 2020; Farias-Gaytan vd., 2023) gibi çok çeşitli alanlarda çalışan uzmanların iş birliğine ve multidisipliner tasarım ekiplerine olan ihtiyaç göze çarpmaktadır. Ekiplere içerik ve seviye açısından yapılandırıcı ve destekleyici geri bildirimlerin verilmesi (Donnelly ve Maguire, 2020), mikro yeterlilik tasarımı ile ilgili eğitimlerin (Clausen, 2022; Trepulè vd., 2021), yetişkin eğitimi için gerekli öğretim tasarımı bilgisinin ve asenkron ve online öğretme için zorunlu eğitimlerin ve teknik desteğin sağlanması (OECD, 2024) gerekmektedir. Ayrıca, mikro yeterliliklerin sektörle olan bağlantısının sağlanması açısından tasarım aşamasında işverenlere ve deneyimli profesyonellere danışılması (Canales, 2020; den Hertog vd., 2023) ve öğrenenlerin geri bildirimleri de tasarımda paydaşların yer almasının ve iş birliğinin gerekliliğini yansıtmaktadır.

- ***Öğrenme Materyallerinin Kalitesi***

Mikro yeterlilikler için hazırlanan materyallerin hedeflenen yeterliliklere uygun olması (Griffiths vd., 2024), bir beceriyi destekleyen çalışmaların, kaynakların ve blog yazısı, video, şablon gibi bir becerinin sunulmasında veya gösterilmesinde kullanılabilecek yardımcı unsurların neler olduğunun belirlenmesi, bilgi ve becerilerin bütünü göstermeye yarayan bir materyal föyünün oluşturulması (Galindo vd., 2024) kalite açısından gereklidir. Materyallerin öğrenenler için başarılı olabilir, küçük ve esnek parçalara bölünmüş olması (Raj vd., 2024; Sargent vd., 2023) da materyallerin kalitesi açısından önemli görülmektedir. Öğrenenlerin yeterliliklerini geleneksel yöntemlere kıyasla çok daha çeşitli şekillerde gösterebilmesi adına resim, ses kaydı, infografik ve video gibi formatların kullanılması (Clausen, 2022), içeriklerin dijital formata taşınması (Donnelly ve Maguire, 2020) mikro yeterliliklerin öğrenenlerin çeşitliliğine uygun, erişilebilir ve kapsayıcı materyalleri içermesini sağlayacaktır. Teknoloji kullanımının öğretim elemanının yeterliliklerine bağlı olması nedeniyle ders tasarımlarında stabil bir uygulama göstermediği (Clausen, 2022), materyallerin ve multimedia nesnelerinin (Canales, 2020) mikro yeterliliklerin hazırlanışını (Rami vd., 2024) artıracak şekilde geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

c) Ölçme Değerlendirme:

Mikro yeterliliklerde ölçme değerlendirme, mikro yeterliliklerin kaliteli olmasını sağlayan, verilen mikro yeterliliğe olan güveni artıran önemli unsurlardan birisidir. Ölçme değerlendirme süreçlerinin mikro yeterliliğin doğasına uygun olarak tasarlanması, geleneksel ölçme değerlendirme etkinlikleri dışında sağlanan spesifik yeterliliği ölçmeye yarayacak doğru yöntemi belirlemek, teknolojiyi doğru entegre etmek ve kimlik doğrulama süreçlerini özellikle online olan ölçme değerlendirmede güvenilir olarak yürütmek mikro yeterlilik sağlayan kurumların sorumluluğunda olan konulardır. Ölçme değerlendirme sağlayıcı kurum tarafından veya tanınmış bir değerlendirme sağlayıcı tarafından yapılabilir (Avrupa Komisyonu, 2022b) ve geçerli bir değerlendirme olmalıdır (MICRO QUEST, 2021).

• Ölçme-Değerlendirme Tasarımı

Ölçme etkinliklerinin yeterlilik çerçevesindeki seviyeye ve bu bağlamda belirlenen öğrenme çıktılarına uygun olarak tasarlanması (Altuna vd., 2023), mikro yeterliliklerin doğasına uygun olarak yaşamboyu öğrenme etkinliklerinin ölçme süreçlerine nasıl dahil edilebileceğinin tasarım aşamasında kararlaştırılması gerekmektedir. Yaşamboyu öğrenme konusunda uzman bir komisyonun bu bağlamda destek vermesi, uzman bir fakülte komisyonunun mikro yeterliliklerin sağlanması ve değerlendirilmesi noktasında sorumlu olması tavsiye edilmektedir (den Hertog vd., 2024). Ölçme değerlendirmenin sınav mı yoksa ödevlendirme ile mi olacağı (Farias-Gaytan vd., 2023), yeterliliğin ölçülmesi için ne kadar kanıtı ihtiyaç olduğu, ölçme değerlendirme işlemini yapacak yeterlilikteki kişinin kim olduğu (Donnelly ve Maguire, 2020), hangi ölçme değerlendirme etkinliklerinin kullanılacağı tasarım kısmında planlanması gereken konulardır. Ders esnasında ve değerlendirme aşamasında geniş yelpazede ve farklı türde etkinlik kullanmak öğrenenlerin başarısını daha ayrıntılı ve daha doğru değerlendirebilmemize olanak tanır (Canales, 2020).

Ölçme süreci tasarımına öğrencilerin katılımı, mikro yeterlilikler not yerine mi kullanılacak yoksa notlarla beraber mi kullanılacak sürecin öğrenenlere detaylıca açıklanması ve kaygının azaltılması (Goulding vd., 2024), gönderim ölçütlerinin, rubriklerin ve değerlendirme kriterlerinin öğrenenlerle şeffaf bir şekilde paylaşılması (Avrupa Komisyonu, 2022b; Galindo, vd., 2024; Trepulè vd., 2021) da tasarımda göz önünde bulundurulması gereken noktalardır. Mikro yeterliliklerin sağlanmasında açıklık

konusu sıklıkla ifade edilirken, bu durumun ölçme değerlendirme noktasında teknik olarak imkânsız olduğu, tamamen açık olmasının mümkün olmadığı dile getirilmektedir (Griffiths vd., 2024). Konuyu açık eğitim kaynakları bağlamında ele alan Griffiths vd. (2024) Kitleli Açık Çevrimiçi dersler dışında ölçmenin dersin içerisine entegre edildiği başka açık eğitim kaynakları olmadığını dile getirmişlerdir. Açık eğitim kaynaklarını hazırlamaya harcanan süreye ek olarak, ölçme ve değerlendirme sürecinin de tasarımıyla çok fazla yük getirdiğini ve bunun çok fazla bir geri dönüşünün olmadığını ifade etmişlerdir. Bu açıdan yaklaşıldığında ölçme değerlendirme tasarımı ders tasarımından ayrı başlı başına düşünülmesi gereken bir konudur.

• *Çeşitlendirilmiş Ölçme Yöntemleri*

Öğrenenlerin bilgi, beceri ve yeterliliklerini daha detaylı ve başarılı bir şekilde ölçebilmek adına mikro yeterliliklerde kullanılan ölçme yöntemlerinin çeşitlendirilmesi, geleneksel sınav uygulamalarından farklı olması (OECD, 2024)) kanıtlanabilir becerilere, araştırmaya dayalı gerekçelere, şeffaf ve titiz değerlendirmeye dayalı olarak oluşturulması (Galindo vd.,2024) beklenmektedir. Çalışmalarda tavsiye edilen ölçme değerlendirme yöntemleri yeterlilik temelli yaklaşım, özgün ölçme değerlendirme, performans temelli yaklaşım, kanıta dayalı ölçme, teknoloji odaklı değerlendirme ve geri bildirimler olarak ele alınmıştır.

- *Yeterlilik Temelli/Performans Temelli Yaklaşım ve Özgün Ölçme Değerlendirme:*

Mikro yeterliliklerin ölçme değerlendirme sürecinde genellikle yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi yeterlilikleri gerektiren yaşam temelli gerçek senaryolar (Galindo vd.,2024), modern işe alım uygulamaları (Reed, 2023) veya iş yeri performansları (Noyes vd., 2020) kriter olarak kullanılabilir. Geleneksel derslerde değerli görülen bireyler arası iletişimin sağlanması adına zorunlu tartışma gruplarının oluşturulması ve öğrenme toplulukları da ölçme değerlendirmenin bir parçası olarak ele alınmaktadır (Bair vd., 2023). Mikro yeterlilikler için ölçme değerlendirme, öz değerlendirme, akran değerlendirmesi ve üçüncü bir kişi tarafından (öğretim elemanı, iş veren etc.) yapılan değerlendirmenin sonunda sağlanan geribildirimlerin birleşimi olarak görülmüştür (Clausen, 2022; Donnelly & Maguire, 2020; Fan vd., 2024; Trepulè vd., 2021). Özgün değerlendirmeyi süreç ve sonuç değerlendirmesinin birleşimi olarak ele alan Trepulè vd. (2021) iş birliği, iletişim, istişare, ağ oluşturma, takım çalışması, liderlik, tartışma grupları, çalıştaylar, derse

devam, ödevlerin zamanında teslimi, e-portfolyo, öğrenme günlükleri, duygusal farkındalık, kararlı olma, öz düzenleme, farklı düşünme ve yaratıcılık gibi konuları da ölçme değerlendirmenin bir parçası olarak görmüşlerdir. Süreç ve sonuç değerlendirilmesinin bir arada uygulanması, iletişim, iş birliği, etkileşim ve dijital portfolyolar, vaka çalışmaları, simülasyonlar gibi ölçme değerlendirme yöntemleri diğer çalışmalar tarafından da ele alınmıştır (Canales, 2020; Clausen, 2022; Farias-Gaytan vd., 2023; Goulding vd., 2024; OECD, 2024). Dijital portfolyolar veya e-portfolyolar, *katılımcıların ders boyunca ürettikleri materyalleri, belgeleri ve kanıtları depolayabilecekleri ve tüm başarılarını topluluğa gösterebilecekleri çevrimiçi platformlar* olarak tanımlanmışlardır (Canales, 2020; p.11) Dijital portfolyolar genellikle herkesin erişimine açık olurlar ancak katılımcılar içeriğe erişim düzeyine ve içeriğe ne kadar süreliğine erişilebileceğine karar verebilmelidirler (Canales, 2020; Mikroyannidis vd., 2024).

Galindo vd. (2024) mikro yeterliliklerin veriliş yöntemlerini üç şekilde açıklamıştır: Ölçme değerlendirme gerektirmeyen **katılımın tanınması**, ölçme ve değerlendirme süreci içeren **öğrenme ve bilginin tanınması ve değerlendirilmesi** ve **beceri uygulamasının tanınması ve değerlendirilmesi**. Katılımın tanınması katılım veya tamamlama sertifikası ile sağlanırken, öğrenme ve bilginin tanınması ise kurumsal krediler, standart testler, diplomalar ve dereceler ile sağlanmaktadır. Beceri uygulamasının tanınması için stajlar, beceri laboratuvarları, çıraklıklar, performans değerlendirmeleri ve yeterlilik temelli program sertifikaları sıralanmaktadır. Tüm tanınma süreçleri için kurumların hem sağlayıcı hem de öğrenen/kazanan boyutunda sahip olduğu imkanlar da tanımlanmış, kurumların bu seçenekler dahilinde mikro yeterlilik sağlayabileceği ifade edilmiştir.

- **Kanıt Dayalı Ölçme:** Öğrenmenin kanıtının açık bir şekilde sunulması gerektiği belirtilirken (Griffiths vd., 2024) ölçme değerlendirmenin kapsayıcı bir etkinlik olması gerektiği dile getirilmiştir (Reed, 2023). Kanıt öğrenenin ortaya koyduğu proje veya test yanıtları gibi bir ürün, sözlü sunum gibi bir beceri, belgelere bağlantı veren bir URL, gömülü bir dosya olabilir (Reed, 2023). Kanıtın tek bir bağlam veya kişi ile sınırlandırılmayacağını belirten Reed (2023) mikro yeterliliklerin yenilikçi olması adına kanıtın gerekliliğini dile getirmiş, kanıtları doğrudan, dolaylı ve katkıda bulunan kanıt örnekleri olarak gruplandırmıştır. Ölçülen, modellenen veriler,

grafikler, öğrenen tarafından geliştirilen kodlama, bir bilimsel ekipmanı kullanma becerisini gösteren videolar gibi kanıtlar doğrudan kanıtlar, öğrencinin öğrenme deneyimine ilişkin bakış açısını algısını ve öz değerlendirmesini yansıtan, öğrenenin gerçek yeteneğini göstermeyen kanıtlar dolaylı kanıtlar ve akran değerlendirmesi, alan, endüstri uzmanı veya mentörden gelen geri bildirimler gibi kanıtlar katkıda bulunan kanıt örnekleri olarak değerlendirilmektedir.

- **Teknoloji Odaklı Değerlendirme:** Mikro yeterliliklerin ölçme değerlendirmesinde teknoloji kullanımı öğrenenlerin kimliklerinin doğrulanması ve değerlendirmenin otomatik olarak veya yapay zekâ destekli yapılması konularını içermektedir. Öğrenenlerin kimliklerinin doğrulanması adına online sistemlerde yüz tanıma, ses tanıma, tuş vuruşu dinamikleri gibi biyometriklerin ve zaman damgası ve dijital imza gibi güvenlik tekniklerinin kullanılmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir (Trepulè vd., 2021). Daha önce belirtilen öz değerlendirme, akran değerlendirmesi ve uzman değerlendirmesine ek olarak, bilgisayar destekli otomatik değerlendirme (Canales, 2020; Farias-Gaytan vd., 2023) ve yapay zekâ destekli değerlendirmelerden de bahsedilmektedir. Ancak, Galindo vd. (2024) yapay zekanın kapasitesinin desen tanıma ve istatistikle sınırlı olduğunu ve yeterlilik tabanlı ölçme için sınırlı bir kapasiteye sahip olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle, yapay zekâ destekli değerlendirmelerde bunun dikkate alınması gerekir. Ayrıca, Galindo vd. (2024), ölçülen yeterliliklerin dijital rozetler aracılığıyla, çevrimiçi platformlarda paylaşarak veya standart özgeçmişlere eklenerek görünür kılınabileceğini belirtmektedir.
- **Geri bildirimler:** Performans değerlendirmeleri yalnızca değerlendirmenin puanlanması açısından değil, aynı zamanda geri bildirimlerin ve bireyselleştirilmiş rehberliğin sağlanması açısından da önemli görülmüştür (Galindo vd., 2024). Sonuç değerlendirmesi yalnızca puan elde etmeye yararken süreç değerlendirmesi geri bildirimlerin elde edilmesini de sağlamaktadır (Reed, 2023). Yeterlilik edinimini ve gelişimini destekleyici bireyselleştirilmiş, yapılandırmacı ve motivasyon sağlayıcı yorumlar (Canales, 2020; Galindo, vd., 2024) ölçme değerlendirme sürecinde oldukça kıymetli ve katkıda bulunan kanıtlar olarak görülmektedir.

d) Teknik Altyapı:

Mikro yeterliliklerin kaliteli bir şekilde sağlanabilmesi adına gerekli teknik altyapı alt teması mikro yeterliliklerin akademik ve teknik ekosistemlerinin (Selvaratnam vd., 2024) sağlanabilmesi için gerekli teknolojik altyapının oluşturulması, sürecin yönetilmesi, veri güvenliğinin sağlanması, paydaşların eğitimi ve ölçeklenebilir ve sürdürülebilir bir altyapının oluşturulması konularını içermektedir.

- ***Teknolojik Altyapı***

Mikro yeterlilik sağlayacak olan kurumların mikro yeterlilikler için sistematik bir yaklaşıma sahip olması, standart bir şablon belirlemesi, kafa karışıklığının mümkün olduğunca azaltılması ve mikro yeterliliklerin toplandığı, dışarıdaki diğer mikro yeterliliklerin de görülebildiği ortak bir açık rozet/mikro yeterlilik platformuna (örn: Badgr Backpack) (Clausen, 2022), kredilendirme motorlarına (Alasmari ve Alzahrani, 2024) sahip olması gerekmektedir. Bu platformların üniversitenin öğretim yönetim sistemlerine, öğrenci bilgi sistemlerine bağlanabilmesi, diğer sistemlerle bağlantısının ve veri akışının sorunsuz olması, verilerin doğruluğunu sorunsuz bir şekilde kontrol eden açık standartlara ve veri modellerine dayanan bir veri depolama altyapısının olması gerekmektedir (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023). Sistemin güvenilirliği ve istikrarı, yazılım kalitesi, program kodu uyumu, hızı, materyallere erişim ve paylaşım kapasitesi, öğrenen ve öğretene arasındaki etkileşimi sağlayabilmesi, kullanım kolaylığı sağlayan etkili bir kullanıcı arayüzü (Tee vd., 2024), manevra, takip ve yükleme kolaylığı (Fan vd., 2024) gibi durumlar sistemlerin kalitesi için göz önünde bulundurulması gereken hususlar olarak sıralanmaktadır.

- ***Örgün ve informal yeterliliklerin tek bir kayıt altında birleştirilmesi***

Blokzincir teknolojisi öğrenenlerin kendi eğitim süreçlerinin bireyselleştirebilecekleri, yaşamboyu öğrenme süreçlerini belirleyip örgün öğrenme ile birleştirebilecekleri, bunları kalıcı olarak belgelendirebilecekleri (Mikroyannidis vd., 2024; Raj vd., 2024), yönetim, sınavlar ve puanlamada şeffaflık, veri güvenliği ve bütünlüğü sağlayabilecekleri, dolandırıcılık riskini azaltan ve kredi işlemlerini, harç ödemelerini yöneten (Kontzinos vd., 2024), benzersiz, açık ve değiştirilemez sertifikalar sağlayan (MICRO QUEST, 2021), sistemler oluşturmak açısından tavsiye edilmektedir. Bu bağlamda yürütülen çalışmalara örnek olarak idari süreçlerin mümkün olduğunca otomatikleştirilmesi (den Hertog vd., 2023), yükseköğretim kurumlarının dijital ve açık eğitim hizmetlerinin tek bir platformda birleştirilmesi ve yeterlilik geliştirme sürecinin kalitesini ve alakalılığını

artırmak için önemli olan öğrenen verilerinin yapay zekâ tabanlı teknolojilerle analiz edilerek Digivisio 2030 projesinde olduğu gibi öğrenenlere rehberlik sağlanması (OECD, 2023a, 2024) verilebilir.

- ***Kimlik Doğrulama ve Veri Güvenliği***

Mikro yeterlilik sahibinin kimliğinin, sağlayıcıların yasal kimliklerinin, yeterliliğin sağlandığı yer ve zamanın doğrulanması kalite güvencesi açısından elzem olmakla beraber, yeterliliği alan kişinin kimliğinin doğrulanması oldukça güç konulardan biridir (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023). Mikro yeterliliklerin AB genelinde hem çevrimiçi hem de çevrimdışı kamu ve özel sektör için kullanılabilir, aktarılabilir olmasını sağlayan EUDI Cüzdanı, Open Badges, Avrupa Dijital Krediler Altyapısı, Europass gibi resmi bir özgeçmiş standardı benimsemek (Avrupa Komisyonu, 2024a; den Hertog vd., 2023; Kontzinos vd., 2024) de mikro yeterliliklerin kalite güvencesi için önemli görülmektedir. Bunun yanında verilerin gizliliğinin sağlanması ve Kişisel Verilerin Korunumu Kanunu ve eIDAS Tüzüğü kapsamında korunması (Avrupa Komisyonu, 2022b; TPG-LRC CoRE Working Group, 2024), eİmza, eZaman Damgası, Nitelikli Web Kimlik Doğrulama Sertifikası, eMühür ve Elektronik Kayıtlı Teslimat Hizmeti, AB Giriş kimlik doğrulama hizmeti gibi dijital kimlik doğrulama sistemlerinin kullanılması da bu bağlamda verilen örneklerdir (den Hertog vd., 2024).

- ***Paydaşların teknik bilgiler ve yeterliliklerin belgelendirilmesi konusunda eğitilmesi ve desteklenmesi***

Kurumların teknolojiyi kullanma kapasitesi (Griffiths vd., 2024), duruma özel teknik uzmanlık (Avrupa Komisyonu, 2024a), içerik geliştirme ve teknolojik boyutlar konusunda verilen desteklerin dengelenmesi (Donnelly ve Maguire, 2020) gibi konular kurumların sağladıkları mikro yeterliliklerin kalitesini güvence altına almak adına tüm paydaşların bu bağlamda eğitilmesi noktasında almaları gereken sorumlulukları yansıtmaktadır.

e) Şeffaflık ve Sürekli İyileştirme:

Kalite güvencesi süreçleri için oldukça önemli noktalardan olan şeffaflık ve sürekli iyileşme döngüsü mikro yeterlilikler için bilgilerin şeffaflığı, paydaşların katılımı ve sürekli iyileşme adına yapılabilecek uygulamaları yansıtmaktadır.

- ***Bilgilerin şeffaflığı***

Toplulun bilgilendirilmesi ve şeffaflığın artırılması, şeffaflık ile kalite arasındaki yakın ilişki ve kalite ile mikro yeterliliklerin yaygınlaşması ve gelişmesi arasındaki bağlam pek çok çalışmada vurgulanmıştır (Alasmari ve Alzahrani, 2024; Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023; ENQA, 2024; Griffiths vd., 2024). Bir yükseköğretim kurumunun mikro yeterlilik portfolyosunun, işgücü piyasasının stratejik, sivil, bölgesel ve uluslararasılaşma hedefleri de dahil olmak üzere tüm iç ve dış paydaşların ilgileri doğrultusunda şekillendirilmesi ve her yıl Akademik Konsey'e derslerin verilişleri, devam/devamsızlık seviyeleri, geçme/kalma sayıları gibi konularda raporların sunulması (O'Leary vd., 2022), video ve broşürlerin hazırlanması (Raj vd., 2023), yenilikçi uygulamaların yayınlanması (Bair vd., 2023) mikro yeterlilikler ile ilgili bilgilerin şeffaf bir şekilde paylaşılması açısından önemlidir. Kapsamlı değerlendirmelerin ve açık şeffaflık içeren standartlaştırılmış doğrulama süreçlerinin oluşturulmasının, mikro yeterliliklerin evrensel olarak kabul görmesini sağlayacağı ifade edilmektedir (Ossiannilsson & Darshan Singh, 2021).

- ***Paydaş Katılımı***

Paydaş katılımı, mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin güvenilirliği ve etkinliği için oldukça önemlidir. Bu tema dahilinde farklı paydaşlar -eğitim sağlayıcılar, öğrenciler, işverenler ve kalite güvence kurumları- arasındaki dinamikler ve bunların etkileşiminin kalite güvence sürecini nasıl etkilediği ele alınmakta, paydaşların aktif katılımının sadece kalite güvence süreçlerini geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda işgücü piyasasında ve eğitim sektörlerinde mikro yeterliliklere olan güveni ve tanınırlığı da artırdığını ortaya koymaktadır (Greere, 2023). Mikro yeterliliklerin küresel düzeyde tanınması ve eşdeğerliğinin sağlanması için uluslararası iş birliğinin altı çizilmektedir (Cirlan, 2023). Kalite güvencesi için kurumların, geri bildirim değer veren ve onu kullanan bir ortamı teşvik etmesi, değişiklikleri yönlendirmek için paydaş geri bildirimlerini kullanan kurumsal inceleme mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

- ***Sürekli İyileştirme Uygulamaları***

Kurumlarda sürekli iyileşme sürecinin desteklenmesi adına profesyonel uygulamalara dair yansıtıcı değerlendirmeler, programlar arası sonuçların karşılaştırılması, program düzeyinde öğrenme çıktıları hakkında yapılan çıkarımlar, kabul oranları, işe alım oranları,

ders hakkında tartışma forumlarında paylaşılan görüşler ve beklentiler, programın bütün yaşam döngüsü ile ilgili sürekli gözlemler, programın hangi aralıklarla gözden geçirildiği, veri odaklı öngörüler, tekrarlayan güncellemeler, sürdürülebilir rekabet gücü ve dayanıklılığın sağlanması gibi konular kurumun kalite güvencesinin sağlanmasında yapılan sürekli iyileştirme uygulamaları içerisinde ele alınmaktadır (Alasmari & Alzahrani, 2024; Avrupa Komisyonu, 2024a; den Hertog vd., 2023; Noelle vd., 2024; Reed, 2023). Mikro yeterliliklerin başarısı ve sürdürülebilirliği için geri bildirimler, çevre ve ihtiyaç analizleri aracılığıyla alınan geniş tabanlı destek ve doğrulama oldukça önemlidir (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023; Donnelly & Maguire, 2020; Goulding vd., 2024; MODUS, 2023; TPG-LRC CoRE Working Group, 2024).

f) Kaynak Sağlama:

Kaliteli mikro yeterliliklerin sağlanabilmesi ve bu durumun sürdürülebilir olması adına mikro yeterlilikler için gerekli kaynakların sağlanması oldukça önemli bir konu olmasına rağmen, çalışmalarda oldukça az ele alınmakta, katılımın ve desteğin az olması (Clausen, 2022) ve kısıtlı fon desteğinin sürdürülebilirlik açısından en önemli engel olduğu belirtilmektedir (Rami vd., 2024).

• *Kaynakların sürdürülebilirliği*

Kaynakların sürdürülebilir olması adına ele alınan konular iyi planlanmış bir finansman yapısının oluşturulması ve finansal yardım fonlarının ve modellerinin belirlenmesinin önemidir (Alasmari ve Alzahrani, 2024; OECD, 2024). Mikro yeterlilikleri konusunda sürekli altı çizilen açık eğitim ve belgelendirme modellerinin entegrasyonu ve yaşamboyu öğrenme için kamu fonlarından destek alınmasının elzem olduğu da belirtilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2022b; Griffiths vd., 2024).

• *Kurumsal Destek ve Katılım, Öğrenenlerin erişimi*

Öğrenenlerin mikro yeterliliklere erişimini kolaylaştırmak adına hibeler, krediler, eğitim çekleri ve bireysel öğrenme hesapları gibi mali yardımlardan bahsedilirken, kurumların destek konusunda vergi teşvikleri almaları, devlet ve özel sektör katılımını fonlamaya teşvik etme ve finansmanın kurumsal hedeflerle olan uyumu da finansman ve sağlayıcı kurum açısından ele alınan konulardır (OECD, 2024). Ulusal ve kurumsal eğitim politikaları ile fon sağlama stratejilerinin bağdaştırılması bu bağlamda önem kazanmaktadır.

4.1.2.3 Tema 3: Dış kalite güvencesi

Mikro yeterliliklere yönelik kalite güvencesinin başarılı bir şekilde uygulanmasında kurumların sahip oldukları iç kalite güvencesi sorumluluğu yanında kalite güvence derneklerinin de dış kalite güvencesini sağlamada ve tarafsız değerlendirmede önemli rolleri vardır (Greere, 2023; MODUS, 2023). Mikro yeterliliklerin tanınmasında dış kalite güvencesi süreçleri de oldukça önemli görülmekte, mikro yeterliliklerin bir ön ve son değerlendirme sürecinden geçmesi gerektiği belirtilmektedir (MICRO QUEST, 2021). Mikro yeterliliklerin geçerli kalite güvence mekanizmalarına ve evrensel standartlara göre değerlendirilmesi, bilgi ve becerileri gerçek anlamda ölçmesi, akredite ve saygın kurumlar tarafından verilmesi gerekmektedir (Raj vd., 2023). Kalite güvencesinde güçler ayrılığı ilkesi önemli görülmekte, eğitimi sağlayan kurum ile değerlendiren kurumun aynı olmaması gerektiği belirtilmektedir (MICRO QUEST, 2021). Dış kalite güvencesinin kurumların mikro yeterlilikleri mevcut süreçlerine nasıl dahil ettiklerine odaklanması, öz değerlendirme, dış gözlem ve gelişim süreçlerinin birleşimi olması gerektiği, süreçlerin bir yandan kaliteden ödün vermezken diğer yandan mikro yeterlilikler için gerekli çevikliği koruması gerektiği ifade edilmektedir (den Hertog vd., 2024). Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi için yeni sistemler oluşturmak yerine mevcut süreçlere entegre edilmesi tavsiye edilmekte (ENQA, 2024; TPG-LRC CoRE Working Group, 2024), dış kalite güvencesinin tek tek ders bazında değil sağlayıcıların veya yükseköğretim kurumlarının işleyen bir iç kalite güvencesine sahip olup olmadığının değerlendirilmesi (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023) şeklinde olması gerektiği belirtilmektedir. Dış kalite güvencesi için dış kalite güvencesinin yasal düzenlemelerin bir parçası olduğu akreditasyon veya lisanslama prosedürleri, ISO gibi çerçevelerin kullanıldığı dış kalite güvencesi sertifikasyon programları, derslerin KAÇED platformlarında sağlanmasından önce kontrol edildiği Platform sertifikasyon programları veya profesyonel ve işveren sertifikasyonu programı gibi seçenekler sıralanmaktadır (den Hertog vd., 2024).

- ***Akreditasyon ile Tanınma Arasındaki Fark***

Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinde esas sorumluluk hem sağlayıcı hem de *eşik bekçisi* olarak yükseköğretim kurumlarına bırakılmış (European Commission, 2024a), dış kalite güvencesi için kalite kültürünün beslenmesi, kalite güvencesi derneklerinin cesaretlendirilmesi, daha çevik, süreç odaklı, şekillendirici, kurumun hedef ve stratejileri

bağlamında mikro yeterliliklerin amaca uygunluğunu değerlendiren, çeşitliliği göz önünde bulunduran, bağımsız akreditasyon dernekleri tarafından değerlendirilen bir dış kalite güvencesi süreci tavsiye edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024a; den Hertog vd., 2023; ENQA, 2024; Noelle vd., 2024; TPG-LRC CoRE Working Group, 2024). Ön öğrenmelerin tanınmasını kalite güvencesi süreçlerine entegre etmek, mikro yeterliliklerin karşılıklı tanınmasını EQAR’a kayıtlı dernekler aracılığıyla sınır ötesine genişletmek, alternatif sağlayıcıların verdiği mikro yeterliliklerin dış kalite güvencesinin sağlanması ve DEQAR’a kaydedilmesi, amaca uygun kalite güvencesi ve otomatik tanınma sistemlerinin oluşturulması (Avrupa Komisyonu, 2024a; den Hertog vd., 2023; OECD, 2024) gibi konular da bakış açısının kurum düzeyinden ulusala hatta uluslararasına, “akreditasyon” kavramından yeni tartışılan bir “tanınma” kavramına doğru kaydığını göstermektedir (Donnelly ve Maguire, 2020). Geleneksel eğitim sistemlerinin diğer bölgelerden ve sektörlerden gelen yeterlilikleri/sertifikaları tanıma ve anlama konusunda zorlandıkları ifade edilmekte (MICRO QUEST, 2021), bu noktada yükseköğretim kurumlarına, bir yeterliliğin erişim için otomatik olarak tanınması ile yükseköğretim kurumlarının belirli bir programa kabul konusunda karar alma hakkı arasındaki ayrımın nasıl yapılacağı konusunda net bir rehberliğin yapılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2024a).

- ***Standartlar ve Çerçeveler***

Dış değerlendirmeler ve bu bağlamda oluşturulan kapsamlı mekanizmalar mikro yeterliliklerin yüksek kalite standartlarını karşılamaya devam etmesini sağlayarak hesap verebilirliğin ve sürekli iyileştirmenin korunmasına ve mikro yeterliliklerin tanınmasına yardımcı olur (Ossiannilsson & Darshan Singh, 2021). Mikro yeterliliklerde uluslararası bağlamda bir ortak tanınma anlayışının gelişebilmesi kullanılan evrensel standartlara ve çerçevelere bağlıdır. Geleneksel yeterlilikler için kullanılan Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinin ve bu bağlamda geliştirilen ulusal yeterlilikler çerçevelerinin mikro yeterlilikler için de kullanılması, programların tanımlarının bilgi (tür, derinlik, genişlik ve çeşitliliği), beceri (bilişsel, yaratıcı, teknik, pratik vb.) ve yeterlilikler (öğrenme ve profesyonel ortam gibi) düzeyinde yapılması, AKTS değerinin belirlenmesi, ESG veya *mevzuat ve çerçeve uyumluluğu* bölümünde belirtilen amaca uygun çerçeveler ile uyumlu olması gerekmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024c; Casadesus vd., 2023; den Hertog vd., 2023). Mikro yeterlilik sağlayan kuruluşlar resmi olması, ulusal düzeyde standart olması,

ya da akreditasyonun arkasındaki yaygın, güvenilir ve ölçülebilir kalite yaklaşımının net ifade edilmiş olması gerekmektedir (MICRO QUEST, 2021).

- ***Esnek ve Özelleştirilmiş Yaklaşımlar***

European Commission (2024a) mikro yeterliliklerin tanınmasına da olanak tanıyan, aynı düzenlemelere yönelik farklı idari yaklaşımlar ile bürokrasi ve maliyetlerin azaltıldığı, kurumsal özerkliğe tam saygılı, iyileştirme odaklı tematik incelemeler içeren, tanınmayı otomatik hale getirmeyi amaçlayan, kalite güvencesi ve tanınma konusunu birbirine bağlayan, yeni ve bütünsel bir kalite yaklaşımından bahsetmektedir. Yeni kalite yaklaşımı için belirli bir müfredat içeriğinden ziyade yeterlilik düzeylerine göre yeterliliklere odaklanmak, esneklik, sadeleştirme ve iyileştirme odaklı bir yaklaşım benimsemek, yükseköğretim kurumları için dış kalite güvence süreçleriyle bağlantılı iş yükünü, bürokrasiyi ve maliyet etkilerini azaltmak, ENIC-NARIC² merkezlerinde ve yükseköğretim kurumlarında eğitim ve dijital araçlar aracılığıyla personelin kapasite oluşturma ve ağ oluşturmalarını teşvik etmek ve desteklemek, ortak derece programları kurmanın bürokratik engellerinin azaltılması ve EQAR'a kayıtlı kalite güvence derneklerine izin verilmesi gibi konular ele alınmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2024c; ENQA, 2024). Kalite güvence dernekleri mikro yeterliliklerin kurumsal provizyonun büyüyen bir parçası olduğunu gittikçe daha fazla fark etmekte (Hertog vd, 2024) ve bu süreçte kalite güvence derneklerinin birbiriyle ve kurumlarla olan iş birlikleri de daha önemli hale gelmektedir. Tanıma süreçlerinde alınan kararları izlemek, veri toplamayı ve kanıta dayalı yaklaşımları geliştirmek için yükseköğretim kurumları ve ulusal tanıma kuruluşlarının birlikte çalışması tavsiye edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024c).

- ***Kurum Değerlendirmesi / Program Değerlendirmesi***

Tema kapsamında ortaya çıkan program düzeyi ve kurum düzeyi kalite güvencesi arasındaki ikilem, farklı türdeki mikro yeterliliklere uyum sağlayabilecek kalite güvence çerçevelerine olan ihtiyacı da ortaya koymaktadır (Cırlan, 2023). Program düzeyinde dış değerlendirmenin kapsamı düşünüldüğünde, aynı prosedürlerin mikro yeterliliklere uygulanmasının pek uygun olmayabileceği ve çok fazla iş yükü getirebileceği düşünülmekle beraber (Casadesus vd., 2023), Estonya'nın Eğitim Kalite Derneği HAKA'nın sürekli eğitim kapsamında yaptığı çalışmalar resmi olmayan küçük bir eğitim

² Lizbon Tanıma Sözleşmesi (1997) ilkeleri altında faaliyet gösteren toplam 55 ülkenin akademik yeterliliklerin tanınması konusunda ulusal bilgi merkezleri arasında devam eden bir iş birliğidir.

kurumunun her alanda yüksek kaliteli eğitim sağlaması mümkün olmadığından, alana özel değerlendirmenin yapılmasının da gerekli olduğunu göstermiştir (den Hertog vd., 2023; OECD, 2023a). Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi kurum ve program değerlendirmesinin bir karışımı olarak ele alınmaktadır (TPG-LRC CoRE working group, 2024). Dış Kalite Güvence Sonuçları Veritabanı'nın (DEQAR) alternatif sağlayıcıları ve program düzeyinde akreditasyonları içerecek şekilde genişletilmesi (Zhivkovikj ve Munjishvili, 2024), kalite süreçlerine birden fazla paydaşın dahil edilmesi, (Avrupa Komisyonu, 2024a), paydaşlar arasında gelecekteki iş birliği için farklı modellerin araştırılmasının ve kalite güvence derneklerinin yetki alanlarını ve rollerini yeniden gözden geçirmelerinin (Greere, 2023) tavsiye edilmesi de yeni kalite güvence sistemlerine olan ihtiyacı vurgulamaktadır.

• *Sınır Ötesi ve Transnasyonel Kalite Güvencesi*

Sistemlerin sınır ötesi kalite güvencesine açıklığı, sınır ötesi kalite güvencesi ve ulusötesi eğitimin kalite güvencesi, ESG'de ek olarak ele alınabilecek konular arasında görülmektedir (Biaggi vd., 2024). Uyarlanabilir kalite güvencesi ve akreditasyon uygulamaları ile transnasyonel eğitimi destekleme, ortak çevrimiçi eğitim programlarının dış kalite güvencesi ve akreditasyonu yoluyla karşılıklı güven oluşturma ve yükseköğretim programlarının otomatik karşılıklı tanınması gibi konularda tek bir kalite güvence prosedürünün, Avrupa Yaklaşımı'nın kullanılması tavsiye edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024a). Ortak derece programlarında ittifak bağlamında yapılan değerlendirmenin yanında, üyelerin bireysel olarak değerlendirilmesine de ihtiyaç vardır ve yeterliliklerdeki tutarsızlıklar, farklı akreditasyon zaman çizelgeleri, dil sorunları, ulusal yasalarla ilgili kararlar ve çoklu idari prosedürler gibi konular Avrupa Yaklaşımı'nın kullanılmasını güçleştirmektedir (Biaggi vd., 2024). DEQAR'a kaydedilen sınır ötesi değerlendirmelerin çok azının kurum ve ortak derece programı değerlendirmeleri olduğu, çoğunluğunun program değerlendirme seviyesinde yapıldığı belirtilmiştir. Ortak derece programı kültürünün gelişmesi için EQAR'a kayıtlı kalite güvence derneklerinin süreçte yer alması, yaygın konuşulan bir dilde raporların yayınlanması, sistemlerin çeşitliliğine, kurumların özerkliğine ve ulusal gerekliliklere saygı duyulması, kurumların iç kalite güvence süreçlerini geliştirmelerinde rehberlik edilmesi ve kurumların ortak eğitim provizyonlarını kendilerinin akredite etmesi tavsiye edilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2024a, 2024c; ENQA, 2024; OECD, 2024).

- ***Kalite Göstergeleri ve Veriye Dayalı Yaklaşımlar***

Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında öğrenenlerin derse devamları, ilgileri ve memnuniyetleri, gibi metriklerin kullanılması, iş gücü piyasası verileri ve iş veren geri bildirimlerinin entegre edilmesi (O’Leary vd., 2022), eğitimcilerin programdan duydukları memnuniyet ve programı tavsiye etme olasılığı (Fan vd., 2024), verilerin uluslararası kalite standartlarına göre kıyaslanması, karşılaştırılabilir, güvenilir ve net performans göstergelerinin kullanılması, tekrarın ve riskin önlenmesi (Avrupa Komisyonu, 2024a; ENQA, 2024; R. M. Selvaratnam vd., 2024), denetim ve teftiş ölçütleri (Noelle vd., 2024), yükseköğretim kurumlarıyla daha fazla işbirliği yapılması, esnek ve basitleştirilmiş, kişiye özel prosedürlerin, çeşitli verilerin kullanıldığı, iyileştirme ve geliştirmeye odaklanan risk tabanlı yaklaşımlar (QA-FIT, 2024) veriye dayalı yaklaşımların ve bu bağlamda kalite göstergelerinin neler olabileceğine dair örneklerdir. Girdi temelli faktörlerden çıktı temelli faktörlere bir kayma var (TPG-LRC CoRE working group, 2024).

- ***Paydaşların Katılımı***

Kalite güvencesi süreçlerine öğrenen, eğitimci, iş veren vb. tüm paydaşların katılımı, geri bildirim mekanizmalarının işletilmesi, mikro yeterliliklerin sosyal ve iş gücü piyasası ihtiyaçlarına uyumlu olması, eğitimlerle değerlendirici, eğitimci ve yöneticilerin kapasitesinin ve iş birliklerinin artırılması (Avrupa Komisyonu, 2022b, 2024a, 2024c; Casadesus vd., 2023; den Hertog vd., 2023; Hamutoğlu vd., 2022) mikro yeterliliklerin dış kalite güvencesinde öne çıkan konulardır. Özellikle ölçme ve değerlendirmenin farklı ülkelerde yapıldığı, açık eğitim kaynaklarına dayanan çevrimiçi derslerin içerikleri ile ölçme değerlendirme faaliyetleri arasında kalite güvencesinin sağlanmasının konusunda ortaya çıkan sorunlara Griffiths vd. (2024) çözüm yolu olarak Read’in önerdiği *a friend-of-a friend* modelden bahsetmektedir. Eğer bir A üniversitesi diğer üniversitenin (B) ders, içerik ve ölçme değerlendirme kalitesine güveniyorsa onun derslerini kabul edecektir, bir başka üniversite (C) de B üniversitesinde güvendiği için A’ya güvenecektir. Bu denklemde paydaşların kalite süreçlerine katılması, farklı açılardan güven ortamının sağlanmasına katkıda bulunması ortak derece programlarının geliştirilmesi ve mikro yeterliliklerin tanınırlıklarının artması açısından da önemlidir.

- ***Şeffaflık ve Güven***

Mikro yeterlilikler için uygulanan standartlarda, kılavuzlarda ve süreçlerde şeffaf olma, değerlendirme ve akreditasyon kriterlerinin açık bir şekilde belirtilmesi, kalite güvencesi değerlendirmelerinin yaygın kullanılan dillerde yayınlanması, mikro yeterliliklerin kimlik doğrulamasında güvenli, doğrulanabilir dijital sistemlerin kullanılması, kullanışlı bilgi portallarının ve rehberlik hizmetlerinin sunulması (den Hertog vd., 2023; MICRO QUEST, 2021; OECD, 2024) mikro yeterliliklere olan güven ortamının sağlanması adına kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerinde göz önünde bulundurulması tavsiye edilen hususlardır.

- ***Kalite Kültürünün Geliştirilmesi***

Kurumlar ve kalite güvence dernekleri arasındaki iş birliğinin teşvik edilmesi, hesap verilebilirlik ve kalite kültürünün geliştirilmesi, kurumlar arası akran öğrenmesinin ve kapasite gelişiminin desteklenmesi ve iç kalite güvence sistemlerinin dış kalite güvencesini tamamlayacak şekilde güçlendirilmesi kurumların mikro yeterlilik sağlayabilmeleri adına sahip olmaları gereken kalite kültürünün geliştirilmesinde öne çıkan konulardır (Avrupa Komisyonu, 2024a, 2024c; ENQA, 2024; OECD, 2024).

4.1.2.4 Tema 4: Kalite güvencesi ve akreditasyon ile ilgili güçlükler

Mikro yeterliliklerle ilgili güçlükler konusu çeşitli başlıklar altında (pedagojik güçlükler, finansal güçlükler etc.), oldukça geniş olmakla beraber bu çalışmada yalnızca kalite güvencesi ve akreditasyonla ilgili güçlükler ele alınmıştır. Mikro yeterliliklerle ilgili net olmayan tanımlamalar, standart kalite güvence süreçlerinin olmayışı, bilgi eksikliği, mikro yeterliliklerin geçerliliği konusunda duyulan şüpheler ve geleneksel yöntemlere olan eğilim (den Hertog vd., 2023; Raj vd., 2024) kalite güvencesini etkileyen önemli sorunların başında gelmektedir. Yaygın eğitim kuruluşlarının geleneksel kalite çerçevelerine uyum sağlamakta güçlük çekmesi (Hertog vd., 2024), mikro yeterliliklerin genellikle çevrimiçi platformlarda sağlanması ve yapıcı geri bildirimlerin eksikliği (Fan vd., 2024), yükseköğretim kurumları ile özel işletmelerin öncelik, işleyiş ve kültürleri arasındaki farklar (OECD, 2024) mikro yeterliliklerin kalite güvencesi açısından ortaya çıkan güçlüklerdir.

Yetişkin eğitimi mikro yeterlilikler konusunda ortaya çıkan güçlüklerden bir diğeridir (OECD, 2024; Sargent vd., 2023). Tam zamanlı çalışma ile öğrenme süreçlerini bir arada

yürütmek, aile vb. nedenlerle yetişkinlerin sahip oldukları kısıtlı zaman mikro yeterliliklerde tasarım ve sağlama konusunda karmaşıklıklara sebep olmakta, yetişkinlerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek esneklikte düzenlemeler yapmak konusundaki tecrübesizlik kalite güvencesi açısından sorun yaratmaktadır.

Üniversiteler ve iş gücü piyasası arasında ortak tasarım konusundaki iş birliği eksikliği (Alasmari & Alzahrani, 2024), mikro yeterliliklerin sıklıkla yanlış kullanılması (Trepulé vd., 2021), mevcut akreditasyon süreçlerinin bu tür dersleri akredite etmekte yetersiz kalması, tanınmasını ve aktarılmasını kısıtlaması (Ward vd., 2021), program akreditasyonu gibi ek dış kalite prosedürlerinin çok külfetli olması ve yetkili dış kalite güvence derneklerinin bu akreditasyon için istekli olmaması (Casadesus vd., 2023), farklı ulusal kalite güvencesi uygulamalarının yarattığı karmaşa (Avrupa Komisyonu, 2024a) mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında ortaya çıkan diğer sorunlardır.

Mikro yeterliliklerin piyasanın talep ve ihtiyaçları doğrultusunda sürekli yenilenmesine uygun çeviklik sağlayacak bir iş modelinin uygulanması, teknoloji destekli sistemler ile geçirgenliğin sağlanması (Hertog vd., 2024), eğitimi bir meta öğrencileri de tüketici olarak konumlandırma riski (Sargent vd., 2023), kurumların üzerindeki finansal yük ve bu yükün vergi politikaları gibi düzenlemelerle hafifletilmesi (OECD, 2024) gibi konular da bahsedilen güçlükler arasında yer almaktadır.

4.1.3 Mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonunun sağlanmasında gerekli kalite kriterleri

Yapılan sistematik tarama ile mikro yeterliliklerin kalite güvencesi için gerekli unsurlar temalar çerçevesinde ortaya çıkarılmıştır. Bu unsurlara bağlı olarak kurumların mikro yeterliliklerin iç kalite güvencesinde ve akreditasyonunda dikkat etmesi gereken kriterler belirlenmiştir. Kurumların iç kalite güvencesi süreçlerinde dikkat etmesi gereken kriterler Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2

Mikro Yeterlilikler Sağlayan Yükseköğretim Kurumları için Gerekli İç Kalite Güvencesi Kriterleri

I. Tanım, Amaç v Kapsam
Mikro yeterliliklerin, • Açık, tutarlı ve tüm paydaşlar tarafından anlaşılır tanımı • Amacı ve amacın öğrencinin hedefleri, kurumsal misyon ve iş gücü piyasası ihtiyaçları ile ilişkisi • Bağımsız, biriktirilebilir veya aktarılabilir olup olmadığı
II. Kurumsal Strateji ve Kalite Güvencesi
Mikro yeterliliklerin, • Kurumun misyonu, değerleri, stratejik hedefleri ve seçilen iş modeliyle uyumu. • Sağlanması ve değerlendirilmesi için net politikalar ve prosedürlerin oluşturulması. • Yaşamboyu öğrenmeye yönelik net kurumsal bir stratejinin parçası olması • Çeviklik ve inovasyona uygun olarak benimsenen iç kalite güvencesi süreçleriyle uyumu Mikro yeterlilikler için, • Sürdürülebilir finansal, teknik ve personel kaynaklarının tahsisi. • Paydaş katılımı ve yönetim mekanizmalarının oluşturulması.
III. Çerçevelere ve Yönetmeliklere/Düzenleyicilere Uyum
Mikro yeterliliğin, • Ulusal/uluslararası yeterlilik çerçeveleriyle (örneğin: AYÇ, TYÇ, ISCED) uyumu ve seviyesi • Bologna Süreci araçlarına uyumu (AKTS, Diploma Eki) • Bağlaman gerektirdiği kalite çerçeveleri ile uyumu (örn. ESG, EQAVET, ISO çerçeveleri) • Mesleki ve profesyonel çerçevelerle uyumu (örn. ESCO, SFIA).
IV. Öğrenme Tasarımı ve Pedagojisi
• Mikro yeterliliği veren öğretim elemanlarının gerekli becerilere (pedagojik, dijital, konu odaklı) sahip olması ve öğretim elemanlarına yeterli desteğin ve gerekli eğitimlerin sağlanması • Öğrenci merkezli tasarım: mikro yeterliliğin esnek, modüler, kapsayıcı ve erişilebilir olması. • Açıkça tanımlanmış, ölçülebilir ve yeterlilik temelli öğrenme çıktılarına sahip olması

-
- Uygun pedagojik yaklaşımların kullanımı (örn. mikro öğrenme, deneyimsel öğrenme, yeterlilik temelli, iş birliğine dayalı).
 - Eğitimciler, tasarımcılar ve sektör uzmanları arasında iş birliğinin sağlanması
 - Çeşitli ve erişilebilir formatlarda, yüksek kaliteli, güncel öğrenme materyallerinin kullanılması
 - Ders içeriğinin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve güncel bilgileri içermesi

V. Ölçme-Değerlendirme ve Geri Bildirim

Mikro yeterliliğin,

- Öğrenme çıktılarıyla uyumlu, geçerli ve şeffaf bir ölçme-değerlendirme sürecine sahip olması
- Doğrudan ve dolaylı kanıtları kullanan, kanıta dayalı değerlendirme uygulamaları sunması*
- Çeşitli, özgün, teknoloji tabanlı yöntemlerin kullanılması (örneğin portfolyolar, simülasyonlar, performans görevleri).
- Özellikle çevrimiçi değerlendirmelerde güvenilir kimlik doğrulamasına sahip olması
- Zamanında ve bireyselleştirilmiş geri bildirim mekanizmaları sunması

** Literatürde ölçülen, modellenen veriler, grafikler; öğrenci tarafından geliştirilen kodlamalar; bilimsel ekipman kullanma becerisini gösteren videolar vb. doğrudan kanıtlar; öğrenenin perspektifini, algısını ve öğrenme deneyimine ilişkin öz değerlendirmesini yansıtan ve öğrenenin gerçek becerisini göstermeyen kanıtlar da dolaylı kanıt olarak geçmektedir.*

VI. Teknik Altyapı ve Veri Güvenliği

Kurumun,

- Örgün ve informal öğrenmeleri tek kayıt altına toplayacak sistemlere sahip olması.
- Mikro yeterliliğin sunumu ve belgelendirmesi için (örn. sertifika, badge ya da kredi) istikrarlı, kullanıcı dostu ve birlikte çalışabilir platformlara sahip olması (örn. Europass, EDCI, W3C-VC).
- Güvenli dijital sistemler aracılığıyla doğrulanabilir olması (örn. Blockchain).
- İlgili veri koruma yönetmeliklerine uyumu (örn. GDPR, eIDAS, KVKK)
- Öğrenen çıktıları, program performansı ve kalite ölçütleri hakkında düzenli veri toplama (öğrenen memnuniyeti, pazar alaka düzeyi), değerlendirme ve raporlama yapması. Kanıt ve geri bildirim dayalı sürekli iyileştirme için süreçler oluşturmaları.

VII. Dış Kalite Güvencesi ve Tanınması

- Sağlanan mikro yeterliliğin dış kalite güvence standartlarına ve prosedürlerine kurumsal veya program düzeyinde uyumunun sağlanması
 - Kurumun, sağladığı mikro yeterliliklerin tanınması için ulusal/uluslararası kalite güvencesi / akreditasyon süreçlerine katılmaya hazırlanması
 - Uygulanabilirse, sınır ötesi kalite güvencesi ve tanınma gerekliliklerini ele alması
-

VIII. Şeffaflık, Paydaşlar, İletişim ve İyileştirme

- Mikro yeterliliklerin amacı, çıktıları ve değerlendirme süreçleri ile ilgili net, doğru ve kapsamlı bilginin kamuya açık olması
- Biriktirilebilir olma ve aktarılabilirlikle ilgili olarak öğrenme deneyimlerinin net sınırlarının belirlenmesi ve tanınma konusunda net ifade ve politikalar.
- İlgili paydaşların (öğrenciler, personel, işverenler, kalite güvence dernekleri) kalite süreçlerine ve geri bildirimlere katılımını sağlamak için gerekli mekanizmaların oluşturulması

Mikro yeterliliklerin dış kalite güvencesi kapsamında sağlayıcı ve tanıyan kurumların, kalite güvence derneklerinin göz önünde bulundurması gereken unsurlar yine sistematik taramaya bağlı olarak belirlenmiştir. Kriterler Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4.3

Mikro Yeterliliklerin Dış Kalite Güvencesi Bağlamında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Kriterler

I. Yapısal ve Kurumsal Kriterler

- **Akredite ve saygın kuruluşlar:** Mikro yeterlilikler, tanınmış veya akredite olmuş kurumlar tarafından sunulmalıdır.
- **İç kalite güvencesi sistemine sahip kurumlar:** Dış kalite güvencesi, kurumların mikro yeterlilikler açısından işleyen bir iç kalite güvencesine sahip olup olmadığını değerlendirmelidir. Kurumların iç kalite sistemini geliştirmesine rehberlik etmelidir.
- **Eğitim ve ölçme-değerlendirme faaliyetlerinin ayrılığı:** Mikro yeterlilikleri sunan kurum ile ölçme-değerlendirmeyi yapan kurumun farklı olması tavsiye edilmektedir (güçler ayrılığı ilkesi).
- **Kalite kültürü ve kurum stratejilerine uygunluk:** Dış kalite güvencesi, kurumun hedef ve stratejilerine uygunluk çerçevesinde esnek ve süreç odaklı olmalıdır.

II. Süreç ve Değerlendirme Kriterleri

- **Mikro yeterliliklerin mevcut sistemlere entegrasyonu:** Yeni sistemler kurmak yerine mevcut kalite güvencesi süreçlerine entegre edilmelidir.
- **Akreditasyon veya tanınma prosedürlerine uygunluk:** Yasal düzenlemelere dayalı akreditasyon veya ISO gibi standartlara dayalı dış kalite güvencesi sağlanmalıdır.
- **Kurum Akreditasyonu ve Program Akreditasyonu:** Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi kurum ve program akreditasyonunun bir karışımı olarak ele alınmaktadır.
- **Öz değerlendirme, dış gözlem ve gelişim bileşenleri:** Süreç, kurumun kendi değerlendirmesi, dış gözlem ve gelişim adımlarını içermelidir.
- **Bürokrasi ve Maliyetlerin Azaltılması:** Aynı düzenlemelere yönelik farklı idari yaklaşımlar ile bürokrasi ve maliyetlerin azaltılması sağlanmalıdır.
- **Ön Öğrenmelerin Kalite Süreçlerine Entegrasyonu:** Ön öğrenmelerin tanınması prosedürlerinin kalite güvence süreçlerine entegre edilmesi gerekmektedir.
- **Tematik İncelemeler:** Esneklik, sadeleştirme ve iyileştirme odaklı tematik incelemeler içermelidir.

III. Ulusal ve Uluslararası Uyum Kriterleri

- **AYÇ ve ulusal yeterlilik çerçeveleri (TYÇ) ile uyum:** Mikro yeterliliklerin tanımı bilgi, beceri ve yeterlilik düzeylerinde yapılmalı, AKTS değeri belirlenmelidir.
- **DEQAR ve EQAR gibi uluslararası sistemlere kayıt:** Tanınma ve kalite güvencesi süreçleri EQAR'a kayıtlı derneklerce yürütülmeli, DEQAR'ın alternatif sağlayıcıları ve program düzeyinde akreditasyonları içerecek şekilde genişletilmesi sağlanmalıdır.
- **Transnasyonal ve sınır ötesi tanınma:** Avrupa Yaklaşımı kullanılarak sınır ötesi programlar için ortak kalite güvencesi uygulanmalıdır.
- **Otomatik Tanınma:** Amaca uygun kalite güvencesi ve otomatik tanıma sistemlerinin oluşturulmasının sağlanması

IV. Paydaş Katılımı ve Veriye Dayalı Yaklaşım

- **Paydaşların katılımı ve geri bildirim mekanizmaları:** Öğrenciler, eğitimciler, işverenler gibi tüm paydaşların sürece dahil olması sağlanmalı, paydaşlar arasında gelecekteki iş birliği için farklı modellerin araştırılması gerekmektedir.
- **Veri kullanımı ve kalite göstergeleri:** Öğrenci memnuniyeti, katılım, iş gücü piyasası verileri ve karşılaştırılabilir performans göstergeleri kullanarak kalite belirlenmelidir.
- **Risk temelli, sadeleştirilmiş prosedürler:** Esnek, veriler dahilinde risk düzeyine göre kurumlara özel süreçler benimsenmelidir

V. Şeffaflık ve Güven Kriterleri

- **Tarafsız Değerlendirme:** Dış kalite güvencesi tarafsız değerlendirmeyi içermelidir.
- **Açık standart ve kriterler:** Değerlendirme ölçütleri ve süreçleri net ve şeffaf şekilde tanımlanmalıdır.
- **Kimlik doğrulama ve dijital sistemler:** Güvenli dijital doğrulama sistemleri kullanılmalıdır.
- **Yaygın dilde erişilebilirlik:** Değerlendirme raporları yaygın kullanılan dillerde sunulmalıdır.

Kalite güvence derneklerinin mikro yeterlilikler bağlamında rolleri de sistematik taramada ele alınmıştır. Bu roller Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4.4

Kalite Güvence Derneklerinden Beklenenler

I. Tarafsız Dış Değerlendirme Yapmak
- Akreditasyon dernekleri eğitim sağlayıcı kurumdan bağımsız olmak zorundadır. - Değerlendirme sürecinde objektiflik, tarafsızlık ve hesap verebilirlik sağlarlar.
II. Rehberlik ve Destek Sağlamak
Yükseköğretim Kurumları, bir yeterliliğin otomatik olarak tanınması ile belirli bir programa kabul konusunda karar verme yetkisi arasında nasıl ayırım yapacakları noktasında net bir rehberliğe ihtiyaç duymaktadır.
III. Kurumlarla ve Diğer Derneklerle İş birliği Geliştirmek
Kalite güvence derneklerinin birbiriyle ve kurumlarla olan iş birlikleri mikro yeterliliklerin tanınması açısından önemlidir. Tanıma süreçlerinde alınan kararları izlemek, veri toplamayı ve kanıta dayalı yaklaşımları geliştirmek için yükseköğretim kurumları ve ulusal akreditasyon derneklerinin birlikte çalışması tavsiye edilmektedir.
IV. Tanınma ve Güvenin Teşviki
Akreditasyon dernekleri, mikro yeterliliklerin kalitesini garanti altına alarak, güven oluşturmaya ve mikro yeterliliklerin diğer kurumlar, işverenler ve paydaşlar tarafından tanınmasını kolaylaştırmaya yardımcı olurlar.
V. Kalite Kültürünü Teşvik Etmek
- Kurumlar arasında akran öğrenmesini ve kapasite gelişimini desteklerler. - Kalite güvence süreçlerinin bir parçası olarak şeffaflık, güven ve sürekli iyileştirmeye katkıda bulunurlar.

Yukarıda belirtilen kriterlere ek olarak yükseköğretim kurumları alternatif sağlayıcılardan mikro yeterlilik tanımak isterlerse mikro yeterliliklerin kalitesini değerlendirmede kullanabilecekleri bir kontrol listesi de hazırlanmıştır. Kontrol listesi kullanılırken dikkat edilmesi gereken birkaç nokta bulunmaktadır. Öncelikle kontrol listesi sağlayıcı olan kurumlar için değil, mevcut mikro yeterlilikleri entegre etmek

isteyen kurumlar içindir. Dolayısıyla Tablo 4.2’de ifade edilen kriterler kadar detaylı değildir. Mikro yeterliliklerin yukarıdaki kriterlere uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığını kontrol etmek amaçlıdır. Kontrol listesi Tablo 4.5’te sunulmuştur.

Tablo 4.5

Alternatif Sağlayıcılar Tarafından Verilen Mikro Yeterliliklerin Yükseköğretim Kurumu Tarafından Tanınması İçin Gerekli Kalite Kriterleri Kontrol Listesi

I. Sağlayıcının Güvenilirliği ve Kalite Güvence Durumu
☐ Güvenilir Sağlayıcı Statüsü: Mikro yeterliliği veren kurum güvenilir bir sağlayıcı olarak mı kabul ediliyor? Güvene katkıda bulunan kanıtlar var mı (örneğin itibar, şeffaflık)? ☐ Kalite Güvence Standartlarına Uyumu: Sağlayıcı, tanınmış kalite güvence standartlarına uyduğunu gösteriyor mu? ☐ ESG ilkelerine uyumun asgari eşik olarak kanıtlanması mümkün mü? ☐ Sağlayıcının dış kalite güvence durumu doğrulanabilir mi? (örn. EQAR/DEQAR ya da yerel kalite güvence dernekleri aracılığıyla) ☐ Sağlayıcının kurum içerisinde işleyen iç kalite güvence sistemlerinin kanıtı var mı? ☐ İlgili kalite güvencesi çerçevelerine (örn. ISO/IEC 17024, ISO/IEC 40180 gibi ISO standartları) uygun mu? ☐ Paydaş geribildirimi ve sürekli iyileştirme mekanizmaları mevcut mu?
II. Tanıma ve Uyum
☐ Net Tanım ve Bilgi: Mikro yeterlilik hakkındaki bilgi şeffaf terminoloji kullanılarak net bir şekilde tanımlanmış mı? Mikro yeterlilikle ilgili bilgilere erişilebiliyor mu? ☐ Kurumsal Politika Uyumu: Mikro yeterlilik yükseköğretim kurumunun amaçları ve tanıma politikalarına ilişkin iç kalite güvence prosedürleriyle uyumlu mu? (örn. kabul kriterleri, kredi transferi (aktarılabılır olma), ön öğrenmelerin tanınması, yaşamboyu öğrenme politikası) ☐ Biriktirilebilir olma: Tanınan mikro yeterlilikler daha geniş yeterliliklere (örneğin dereceler) yönelik olarak biriktirilebilir mi? Sınırlar tanımlanmış mı? ☐ Meta Veri Dahil Etme: Tanınan mikro yeterlilik kurumsal entegrasyonu desteklemek için gerekli meta verileri içeriyor mu? ☐ Sağlayıcının yasal kimliği

-
- [] Amaç ve ilgililik (örn. belirli beceriler, işgücü piyasası ihtiyaçları)
 - [] İlgili yeterlilik çerçeveleriyle uyum (örn. AYÇ, TYÇ, ISCED)
 - [] Edinilen öğrenme çıktıları
 - [] İlgili mesleki çerçevelere uyum (örn. ESCO, SFIA)
 - [] Bologna süreçleri ile uyum ve iş yükü (örn. AKTS uyumluluğu)
 - [] Kullanılan materyaller ve değerlendirme yöntemi(leri) (erişilebilirliği, çeşitliliği ve kapsayıcılığı)
 - [] Öğretim elemanının yeterlilikleri
 - [] Mikro yeterliliğin tarihi ve yeri, varsa geçerlilik süresi
 - [] İstihdam veya sektörel desteğe dair kanıt (gerekliyse)

III. Ölçme-Değerlendirme ve Doğrulama

- [] **Ölçme-Değerlendirmenin Geçerliliği:** Ölçme-değerlendirme etkinlikleri belirtilen öğrenme çıktılarıyla uyumlu mu, çeşitli ve kapsayıcı mı?
- [] **Ölçme-Değerlendirmenin Güvenirliği:** Ölçme-değerlendirme etkinlikleri yeterlilik temelli mi ve nitelikli personel tarafından mı incelenmektedir?
- [] **Kimlik Doğrulaması:** Katılımcının kimliğini doğrulamak için mekanizmalar mevcut mu?
- [] **Değerlendirme Şeffaflığı:** Ölçütler veya değerlendirme kriterleri açıkça tanımlanmış ve paylaşılmış mı?

IV. Mikro Yeterliliklerin Güvenliği, Doğrulanabilirliği ve Sistemler Arası Uyumlu Olması

- [] **Güvenli Dijital Format:** Mikro yeterlilik doğrulanabilir bir dijital formatta mı veriliyor? Mikro yeterliliklerin verilmesi ve saklanması için güvenli bir dijital sistem kullanılıyor mu? (örneğin, Blockchain, Open Badges, EDCI, W3C-VC ile uyumlu)
- [] **Birlikte Çalışabilirlik:** Mikro yeterlilikler bilinen platformlar (örneğin Europass, EUDI Cüzdanı, dijital portföyler) üzerinden paylaşılabilir veya erişilebilir mi?
- [] **Veri Koruma:** Sağlama koşulları GDPR, KVKK, eIDAS veya diğer gerekli veri koruma düzenlemelerine uygun mu?

Kontrol listesi ile ilgili diğer bir husus tablonun mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu göz önünde bulundurularak hazırlanmış olmasıdır. Bu amaçla I. Kısımda Kalite Güvence Uyumluğu bağlamında ilk madde olan “*ESG ilkelerine uyumun asgari*

eşik olarak kanıtlanması mümkün mü?” maddesi yer almaktadır. Mikro yeterliliğin yükseköğretim kurumuna kredilendirilerek entegre edilebilmesi için yükseköğretim kurumlarının kullandığı kalite güvence çerçevesi olan ESG’ye uyumlu olması amaçlanmaktadır. Dolayısıyla ESG ilkelerine asgari uyum beklenmektedir. Eğer bu soruya verilecek cevap “hayır” ise ESG’de yer alan, eğitim faaliyetlerinin kaliteli sürdürülebilmesi için gerekli bazı temel kriterler yerine getirilmemiş olacaktır. Örneğin bir kalite güvencesi politikası akademik dürüstlüğü desteklemeli, akademik sahteciliğe karşı koruma sağlamalı, hoşgörüsüzlük ve ayrımcılığı önlemeli, resmi şikayetler gibi konuların nasıl yürütüleceği konusunu belirlemelidir. Kontrol listesinde mikro yeterliliklerin tasarım ve ölçme değerlendirmede şeffaf ve kapsayıcı olması gerektiğine değinilmiş, geri bildirim mekanizmalarının gerekliliği ifade edilmiştir. Ancak yukarıda bahsedilen konular ile ilgili meddeler zaten ESG içerisinde yer aldığı için mikro yeterlilikler için hazırlanan kontrol çizelgesinde bu maddelere yer verilmemiştir. Bu liste mikro yeterlilikler konusunda ESG’yi tamamlayıcı niteliktedir.

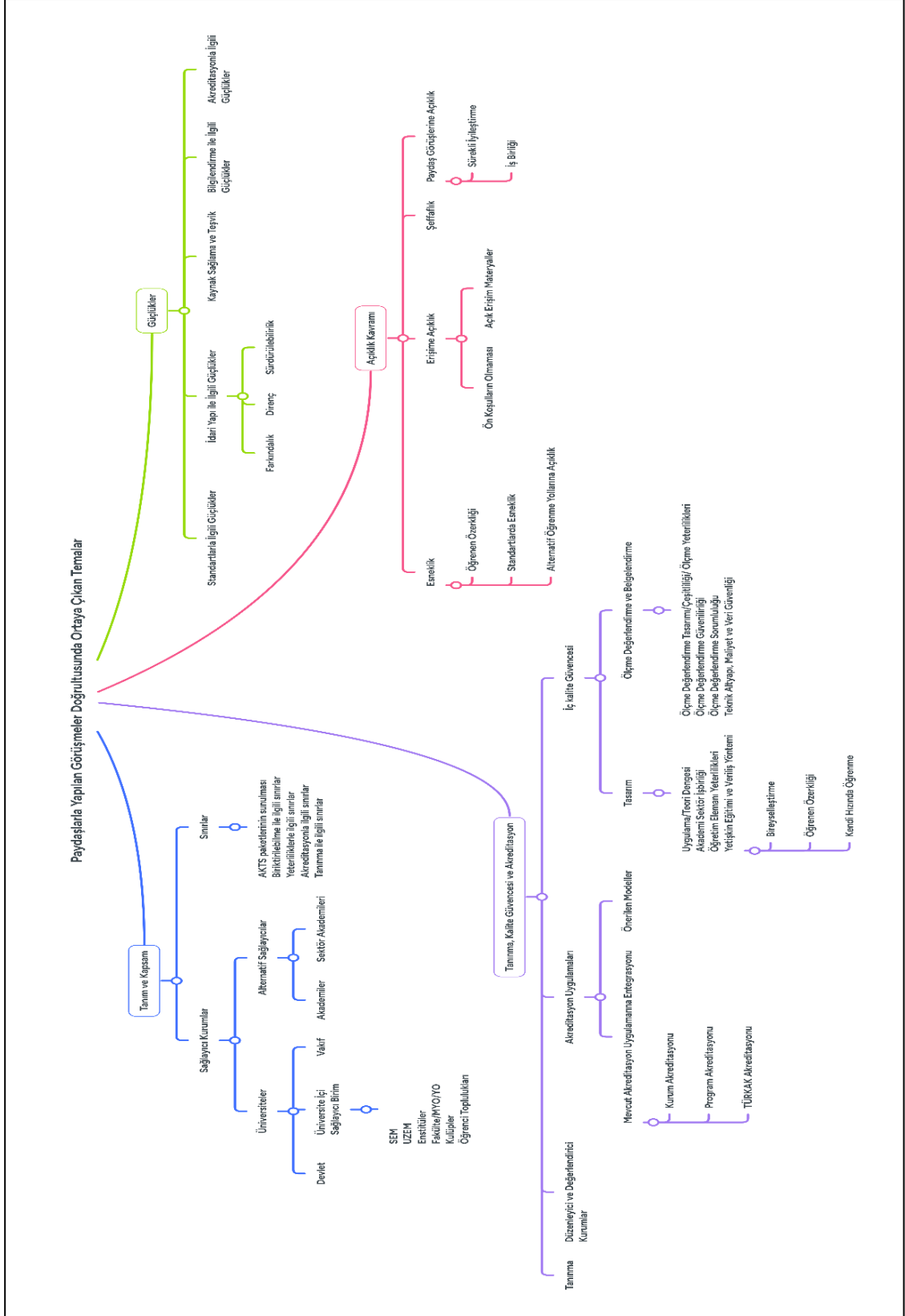
4.2 Yükseköğretime Entegrasyon, Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Konusundaki Paydaş Görüşleri

Mikro yeterliliklerin yükseköğretime kalite güvencesine uygun bir şekilde entegre edilebilmesi ve akreditasyonunun sağlanabilmesi için kalite güvencesi süreçlerinin paydaşlarıyla görüşmeler yapılmıştır. Görüşme soruları 1. Araştırma sorusu kapsamında ortaya çıkan kalite kriterleri doğrultusunda hazırlanmış, bu kriterlerin ülkemiz bağlamında uyarlanabilmesi adına katılımcıların görüş ve önerileri alınmıştır. Görüşme sonucu elde edilen bilgiler üzerinde tematik analiz yapılmış, mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonunun sağlanmasında Türkiye bağlamında ele alınması gereken unsurlar ve model önerileri 2. Araştırma sorusu kapsamında belirlenmiştir: *“Türkiye’de mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu, kalite güvencesi ve akreditasyonunda ilgili paydaşlarla yapılan görüşmeler doğrultusunda ortaya çıkan görüş ve uygulamalar nelerdir?”*

Analiz sonucu ortaya çıkan temalar 1) Tanım ve Kapsam, 2) Tanınma, Kalite Güvencesi ve Akreditasyon, 3) Açıklık Kavramı ve 4) Güçlükler olarak belirlenmiş, tema ve kategoriler Şekil 4.2’de sunulmuştur.

Şekil 4.2

Paydaşlarla Yapılan Görüşmelerde Ortaya Çıkan Temalar ve Kategoriler

Tanım ve Kapsam Teması mikro yeterliliklerin yükseköğretime kalite güvencesine uygun olarak entegre edilebilmesi için en gerekli unsurlardan birisini yansıtmaktadır. Bu tema bağlamında kalite güvencesinin sağlanabilmesi için mikro yeterliliklerin kapsam ve sınırlarının belirlenmesi ele alınmış, yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin tanımı yapılmıştır. Mikro yeterlilik sağlayıcı kurumların kimler olabileceği değerlendirilmiştir.

Tanınma, Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Teması mikro yeterliliklerin kalite güvence süreçlerinde ortaya çıkan üç kavramı yansıtmaktadır: İç kalite güvencesi, dış kalite güvencesi ve tanınma. Tanınma konusu sistematik tarama bağlamında da ortaya çıkan akreditasyondan tanınmaya doğru evrilen kalite anlayışını katılımcıların nasıl ele aldığını yansıtmaktadır. Tema kapsamında düzenleyici ve denetleyici kurumların kimler olabileceği, mevzuat, mevcut akreditasyon uygulamaları ve önerilen modeller ile sağlayıcı kurumların iç kalite güvencesini sağlama bağlamında katılımcıların görüş ve önerileri ele alınmıştır.

Açıklık Teması: Mikro yeterliliklerin doğası gereği açık ve esnek yapısının katılımcılar tarafından nasıl ele alındığı, katılımcıların açıklık kavramından mikro yeterlilikler bağlamında ne anladığı, açıklık kavramının kalite güvencesine yansıtılmasının ne derece mümkün olduğu konusu bu tema bağlamında tartışılmıştır.

Güçlükler Teması ilk iki tema bağlamında ele alınan konularla ilgili güçlükleri bir arada sunmaktadır. Bu güçlükler standartlarla ilgili, idari yapı ile ilgili, kaynak sağlama ile ilgili, bilgilendirme ile ilgili ve akreditasyonla ilgili güçlükler olarak karşımıza çıkmaktadır. Analiz kapsamında ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar Tablo 4.6'da sunulmuştur.

Tablo 4.6

Paydaşlarla Yapılan Görüşmeler Doğrultusunda Ortaya Çıkan Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kodlar
1 Tanım ve Kapsam	Sağlayıcı Kurumlar	- Üniversiteler ✓ Vakıf ✓ Devlet - Üniversite İçi Sağlayıcı Birim ✓ SEM ✓ UZEM ✓ Enstitüler ✓ Fakülte / MYO / YO

2 Tanınma Kalite Güvencesi Ve Akreditasyon	Sınırlar	- Alternatif Sağlayıcılar ✓ Akademiler ✓ Sektör Akademileri - AKTS paketlerinin sunulması - Biriktirilebilme ile ilgili sınırlar - Yeterliliklerle ilgili sınırlar - Akreditasyonla ilgili sınırlar - Tanınma ile ilgili sınırlar
	Tanınma	- Güçler Ayrılığı (Eğitim ve Ölçme-Değerlendirme faaliyetlerinin ayrımı)
	Düzenleyici ve Değerlendirici Kurumlar	- Mevzuat - YÖK / YÖKAK /MYK / Akreditasyon Dernekleri
	Akreditasyon Uygulamaları	• Mevcut Akreditasyon Uygulamalarına Entegrasyonu - Kurum Akreditasyonu - Program Akreditasyonu - TÜRKAK Akreditasyonu • Önerilen Modeller
	İç Kalite Güvencesi	• Tasarım - Uygulama-Teori Dengesi / İş yükü - Akademi-Sektör iş birliği - Öğretim elemanı yeterlilikleri - Yetişkin eğitimi ve veriliş yöntemi ✓ Bireyselleştirme ✓ Öğrenen özerkliği ✓ Kendi hızında öğrenme • Ölçme Değerlendirme ve Belgelendirme - Ölçme-Değerlendirme Tasarımı/Çeşitliliği ve Ölçme yeterlilikleri - Ölçme-Değerlendirme güvenilirliği - Ölçme-Değerlendirme sorumluluğu - Teknik alt yapı, maliyet ve veri güvenliği
3 Açıklık Kavramı	Esneklik	- Öğrenen özerkliği - Standartlarda esneklik - Alternatif Öğrenme Yollarına Açıklık
	Erişime Açıklık	- Ön koşulların olmaması - Açık erişim (ücretsiz) materyaller

4 Güçlükler	Şeffaflık	
	Paydaş Görüşlerine Açıklık	- Sürekli İyileştirme - İş Birliği
	Standartlarla ilgili güçlükler	- Devlet- Vakıf /Akademi/ Şirket ayrımı - Nitelikli sağlayıcı
	İdari yapı ile ilgili güçlükler	- Farkındalık - Direnç - Sürdürülebilirlik
	Kaynak Sağlama ve Teşvik	- Dışarıdan öğretim elemanı alımı - Fon sağlama - Teşvik mekanizmaları
	Bilgilendirme ile ilgili güçlükler	- Ortak portal sorunu
	Akreditasyonla ilgili güçlükler	- Değerlendiriciler ile ilgili güçlükler - Değerlendirici kurum ile ilgili güçlükler

4.2.1 Yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin kapsam ve sınırları

Kalite güvencesine dair kriterlerin ortaya konulabilmesi kalitenin kime ve neye göre belirlendiğinin net olmasına bağlıdır. Bu kriterler farklı sağlayıcılar ve farklı bağlamlara göre değişiklik göstermektedir. Yükseköğretim bağlamında kalite kriterlerinin belirlenebilmesi adına mikro yeterliliklerin kapsam ve sınırlarının belirlenmesi önemlidir. Tanım ve Kapsam teması bağlamında ortaya çıkan görüşler “a) Yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin kalitenin sağlanması açısından tanım ve kapsamı nasıl olmalıdır?” sorusuna cevap olarak ele alınmıştır.

Daha önce alanyazında mikro yeterlilikler için ortaya koyulan tanım aşağıdaki gibidir:

- Öğrenenlerin belirli bir konu hakkında edindiği veya sahip olduğu bilgiyi ve uygulama kabiliyetini belgelendiren
- Amacı ve öğrenme çıktıları net belirlenmiş
- Tek başına geçerliliği olabileceği gibi, başka bir mikro ya da makro derecenin parçası olabilen, biriktirilebilir olan,

- Eğitim sistemleri (yükseköğretim, mesleki eğitim, yaşamboyu öğrenme) ve dijital sistemler arası aktarılabilir olan,
- Hem bilgi hem de uygulamadaki yeterlilikleri ölçme kapasitesi sayesinde ön öğrenmelerin de tanınmasında değerlendirme aracı olarak kullanılabilecek
- Türkiye Yeterlikler Çerçevesinde tanımlanan alan yeterlilikleri bazında tekrara düşmeden tamamlayıcı ve geliştirici görev üstlenen
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde denk geldiği seviye (5,6,7 veya 8) net bir şekilde belli olan
- Sahip olunan yeterliliklerin gerçek hayatta uygulanabilirliği ve geçerliliği noktasında gerektiğinde ilgili sektörlerden ve işverenlerden destek olarak hazırlanmış olan
- İlgili alanın kalite güvencesi standartlarını karşılayan
- En az 1 (25-30 saat) en fazla 30 AKTS olan kısa öğrenme deneyimleridir.

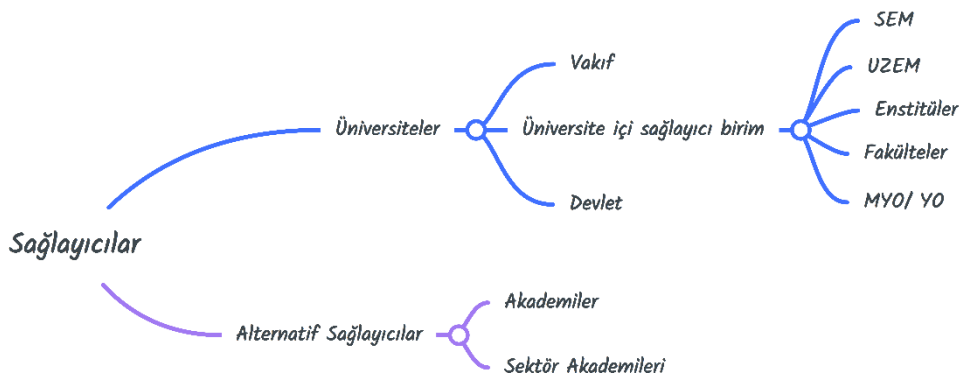
Mikro yeterliliklerle ilgili tanım ve kapsam Sağlayıcılar ve Sınırlar alt temaları bağlamında katılımcı görüşleri çerçevesinde ele alınmıştır.

4.2.1.1 Sağlayıcı kurumlar

Yapılan görüşmeler çalıştaylardan elde edilen saha notları değerlendirildiğinde sağlayıcı olabilecek kurumlar Şekil 4.3'teki gibidir.

Şekil 4.3

Mikro Yeterlilik Sağlayacak Kurumlar ve Birimler

Çalıştaylardan elde edilen saha notlarında YÖKAK'dan bir katılımcı *yükseköğretim kurumlarının sağlayıcı olmak, kalite güvencesini sağlamak, program dışı etkinlikleri ve ön öğrenmeleri tanımak* gibi sorumluluklarına değinmiş, akademinin bu süreçteki

rolünün önemine dikkat çekmiştir. Mikro yeterlilikler konusunda aktif çalışan kurumlardan biri olan MYK'dan bir katılımcı üniversitelerle bu konuda nasıl iş birliği yapılabileceği konusundaki soruya *meslek standartları ve yeterliliklerin hazırlanması, sınav belgelendirme ve personel belgelendirme konularında* üniversitelerle beraber çalıştıklarını belirtmiş, *serbest öğrenmelerin belgelendirilmesi için yetki verilen SEM'lerin olduğunu* ifade etmiştir. Hem akademi hem de özel sektörde oldukça tecrübeli başka bir katılımcı sağlayıcı olarak en iyi çözümün *Kariyer Merkezleri ve SEM'ler* olduğunu ifade etmiş, gerekçe olarak *her dersin müfredat dahilinde verilememesi, o konuda uzman öğretim elemanı yoksa dışarıdan temin edilmesi ile ilgili yaşanan güçlükleri* belirtmiştir. *Kulüpler kurup, sektörle anlaşmalar yapmak, sektör markalı dersler açmak* da getirilen diğer önerilerdir.

Çalıştay notlarına benzer görüşler tez kapsamında yapılan görüşmelerde de ortaya çıkmıştır. Katılımcılar en uygun alt yapı ve esnekliğe sahip birimin neden SEM'ler olduğunu şu şekilde açıklamışlardır:

“Aslında SEM'ler, yükseköğretimdeki bu mikro kredi sağlayabilecek dersler için en uygun altyapı ve esnekliğe sahip. Çünkü bunu fakülte programları içerisinde uygulayabilmek çok kolay değil. Orada sadece seçmeli ders adı altında verilebilir. Ama bunlar da seçmeli dersle birbirine karıştırıldığı için lisanstaki öğrencilerle, mezun öğrenciler arasında bir fark oluşmaya başlıyor. Bizim asıl hedefimiz aslında şu anda sadece lisans değil, mezun olmuş ...çok önceden mezun olmuşların da aynı şekilde dönüp mikro kredi olarak derslerini tekrar alıp onu günümüz şartlarındaki eğitimin gelişmesiyle, teknolojinin gelişmesiyle tekrardan aslında onları entegre etmek. O yüzden en sağlıklı yer sürekli eğitim merkezlerinin olması gerekiyor bence... Daha çok dışarıya yönelik, yani uygulamaya yönelik bir eğitim alıyorlar. Yani pratikte ne işlerine yarıyorsa onu alıyorlar aslında. Örneğin biz son on yıldır kamu gözetimi kurumu mali müşavirler için bağımsız denetçi eğitimi yapıyoruz mesela. Ve bu da sürekli eğitim merkezleri aracılığıyla yapılıyor.” KY

“...bir üniversitenin 2 tane belgesi olur, birisi diplomadır, birisi sertifika veya katılım belgesidir. ... diplomayı Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı verir. Yani Rektörlük üzerinden gider. Sürekli Eğitim Merkezleri ise belgelendirme merkezleridir. Dolayısıyla diğer belgelendirme işleri Sürekli Eğitim Merkezi üzerinden olur. Yani düşünün Yabancı Diller Yüksekokulu bir belge verecek. Eğitim Fakültesi belge verecek, Fen Edebiyat Fakültesi belge verecek. Yani bu diplomanın üzerindeki imza kaç çeşit olacak? Dolayısıyla üniversitelerin yasal standartlarda zaten belgelendirme merkezleri Sürekli Eğitim Merkezleridir.” KB

Yükseköğretim kurumlarının sağlayıcı olması konusu net olmakla beraber, kurum içerisinde hangi birim tarafından sağlanacağı konusunda farklı görüşler de bulunmaktadır. Bu görüşler genellikle sağlanan derslerin hedef kitlesi bağlamında ortaya çıkmaktadır. Üniversitenin kendi öğrencilerine sağladığı derslerin ücretsiz olması gerekliliği dile getirilmiş, bu açıdan hedef kitleye göre sağlayıcı birimin de değişebileceği ifade edilmiştir. Katılımcılar bu konuyla ilgili öneriler sunmuşlar, mevcut uygulama örneklerinden bahsetmişlerdir.

“...bazı vakıf üniversiteleri ücreti karşılığında Coursera'dan bazı eğitimleri aldırıyor. Biliyorum... Biz şimdi bir devlet üniversitesiyiz. Biz ... paralı bir yerden eğitim almayı ve bunun karşılığında da bir şey vermeyi, artı bir ödül diyeceğim, aslında bir nevi yani mikro yeterlilik vermeyi çok uygun bulmadık...hatta bizim aslında kendi bünyemizde verilen, Sürekli Eğitim Merkezi'nde verilen eğitimler var. Ücretli. Yani onlara giden eğitimlere de biz aslında mikro kredi vermemeye karar verdik. Çünkü bunlar ücretli. Yani ücret bir adaletsizlik doğuracak herhangi bir şeye biz, sebep olmak istemedik. Tabii yine öğrenci birtakım beceriler bilgiler kazanıyor olabilir. Ona bir şeyimiz yok. Ama burada bir fırsat eşitliği olmadığı algısı, ...sistemi bozar ...ona sebep olmak istemiyoruz. Yani öyle bir, ... algı oluşsun istemiyoruz daha doğrusu. Burada üniversitenin kendi bünyesinde yaptığı tamamen ücretsiz, ...programlara...etkinliklere katılımı biz kastediyoruz...” KS

“Bir eğitim kapsamında uzun soluklu bir eğitimi ücretsiz olarak göremeyiz. Dolayısıyla burada aslında yapılacak olan mikro kredilerle ilgili öğrenmelere baktığımızda eğer bunlar...normal bizim klasik konvansiyonel öğrencilerin dışına verilecekse zaten bir gelir modeli oluşturulması lazım. O yüzden de SEM'ler bunun için de uygun, SEM'ler üzerinden alınacak döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde de bu eğitim veren kişilere belli bir ödeme yapılması uygun olacaktır.” KT

“Yani Sürekli Eğitim Merkezi şöyle söyleyeyim, Yaşamboyu Öğrenme Merkezi olarak da geçiyor bazı üniversitelerde. Şimdi bu aslında sadece öğrencilerin değil, profesyonel hayata geçmiş insanların da bir problemi. Yani ...üniversitenin tek görevi sadece öğrencilere ... bilgi, beceri kazandırmak, yetiştirmek değil, profesyonel hayata atılmış, işte belli bir süredir çalışmakta olan kişilerin kendilerini geliştirmek istedikleri konularda, alanlarda programlar açıp, ...onlara, ... kendini geliştirmek için bir imkân sağlamak, ücreti karşılığında. ... ikisi farklı, biraz farklı. Yani öğrencinin durumuyla çalışmakta olan kişinin durumu aynı değil. Mesleki Yeterlilik Kurumu aslında daha geniş çerçeveden bakıyor. Yani sadece öğrenci olarak bakmıyor benim bildiğim kadarıyla. Çünkü, ... halen profesyonel hayatta olan insanların da öğrenmeye ve kendini geliştirmeye ihtiyacı var...bu bağlamda o çalışan kişilerin ücretli programlara katılmasında bir sakınca yok.” KS

“Çünkü TLC'nin (UZEM'i kastediyor) de mikro krediye şöyle ihtiyacı var... öğrencinin üniversite de edinmesi gereken o soft and hard skillerin tamamını öğretimleri esnasında....

ayrıyeten de çocukların işte gidip şu Sürekli Eğitim Merkezi'nden oradaki kurstan, X'deki bir eğitim merkezinden biz bir sertifika almalarını istemiyoruz. Üniversite bunu sağlayabilsin istiyoruz. Dolayısıyla TLC bütün eğitimleri, mikro kredileri öğrencimize ve hocamıza ücretsiz verecek.... Bana geçtiği anda (Sürekli Eğitim Merkezini kastediyor) o yani bizim boyutumuzu bu sadece paralı eğitimler olacak. Yani TLC ücretsizleri yapacak, ben ücretli eğitimleri yapacağım.” KN

Mikro yeterliliklerin alt yapı imkanları bağlamında üniversite içi farklı birimler tarafından sağlanabileceği ya da farklı birimlerin iş birliği dahilinde verilebileceği yönünde görüş bildiren katılımcılar da vardır. Yine bu görüşler dahilinde de SEM'lerin neden daha ön plana çıktığı katılımcılar tarafından şu şekilde ifade edilmiştir.

“O yüzden de yani bu biraz kurumdan kuruma değişiyor. Şimdi bu mikro krediler ve mikro yeterlilikler çerçevesinde konuştuğumuzda, yine eğer biz dijital öğrenmeden bahsediyorsak orada hem avantajlı olduğumuz yerler var, hem dezavantajlı olduğumuz yerler var. Çünkü üniversitelerde bu Sürekli Eğitim Merkezleri kurulma sürecinde yine Uzaktan Eğitim Merkezleri de kuruldu. Fonksiyon olarak yerine getiren kurumlarsa burada daha avantajlı olduklarını söyleyebiliriz. ... UZEM olmayan bir üniversitede bu yapılamaz mı yapılır. Çünkü bunu gerekirse dediğim gibi SEM kendisi de tedarik edebilir. Çünkü bir hizmet alımı süreci ile bu olabilecek bir şey, bir LMS (Öğrenme Yönetim Sistemini kastediyor) veya buna benzer bir platform alınabilir. Doyasıyla illa o üniversite UZEM olması gerekmiyor işte eğitimin içeriğinden ve eğitimin çıktılarından yani ölçme değerlendirmesinden sorumlu olacak.... Yapı kim? UZEM değil burada olacak olan kurum... SEM'ler., yani onun SEM'in bünyesinde şekillenmesi orada filizlenmesi daha doğru olacaktır.” KT

“... Sürekli eğitim merkezleri entegre bir şekilde diğer akademik birimlere bunu yürütebilir. UZEM, SEM ve fakülteler, yüksekokulları hep birlikte bunu entegre, birlikte çalışarak yapabilirler. Her şey içinde bununla ilgili kurul da kurulabilir. Ama hani burada şey gerekiyor. Fakültelerin personeli olmayabiliyor... kayıt, takip vesaire. O tip şeylerde personel sayısı yetersiz olabiliyor. Ama sürekli eğitim merkezi zaten bunun için var. O anlamda o işi ulaştıracak olan yer burası. Bir de oturmuş bir şey de var, çoğu üniversitenin artık. Hani kültürü de oluştu. Sürekli eğitim kültürü oluşmuş durumda. Fakültelere de entegre olarak neden olmasın? Tam bahsettiğim şekilde onların hocalarından, kazanımlarından. Dışarıdan olacaksa bile yine onlardan görüş alınır, birlikte yapılır, içerikleri ile vesaire yani...”KH

“Sürekli Eğitim Merkezi, üniversitelerin, özellikle kamu yani devlet üniversitelerinin...döner sermaye kanalıyla eğitim öğretimleri yürüttükleri merkezler... yani onlar yetkilendirilmiş durumda ...Bizim üniversite içinde başka kurumlara eğitim daha sınırlıdır. Yani çok azdır, fakültelerin ...mesela uygulama araştırma merkezlerimiz

var. Onların eğitim verme yetkisi var ...bunlar da aslında üniversitenin içerisinde... eğitim verebilen yapılar. Ama SEM'ler daha aktif, yani daha baskın, öyle söyleyeyim. Daha yapılandırılmış.” KS

Görüşlerde sağlayıcılar konusunda en fazla fikir ayrılığının ortaya çıktığı nokta alternatif sağlayıcıların rolü konusu olmuştur. Şirketler ve Akademi tarzı kurumların mikro yeterlilik sağlaması konusunda katılımcılardan bazıları üniversitelerle sınırlandırmanın kısıtlayıcı olacağını dile getirirken, bazıları bu konuda yetki verilmemesini, üniversiteler ya da akademik otorite ile iş birliğinin mutlaka gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Aksi yönde düşünen, üniversitelerin mikro yeterlilik sağlamaması gerektiğini ifade eden bir katılımcı da bulunmaktadır.

“...şimdi sadece üniversitelerle sınırlandırmak, biraz fazla ...sınırlamak olabilir. Çünkü bu yani üniversite de her şeye yetemeyebiliyor. Doğruyu söylemek gerekirse. ... kaynaklar biraz sınırlı üniversitelerin. Her türlü kaynağa erişimle ilgili şeyimiz çok mümkün olmuyor. İnsan kaynağı da buna dahil bu arada ... daha sektörel kuruluşların diyeyim... profesyonel belli yetkinlikteki kişilere ...erişimle ilgili onları yani istihdam etmeyle ilgili daha avantajlı olduğu noktalar olabiliyor. Ya da yani sektör deneyimi çok yüksek olan kişilerin. ...işte bir x akademi kurumunda eğitim vermek daha kolay. Ama üniversitedeki süreç daha zor... Dolayısıyla sadece üniversiteler vermelidir demek bana kalırsa biraz şey olur, çok kısıtlayıcı olur. O şekilde çalışmaz... sistem gibi geliyor bana.” KS

“Dolayısıyla ben orada bir rezerv koyuyorum. Mikro yeterliliklerin hazırlanması, yürütülmesi sunulmasında şirketlerin temel yetkili olmamasını, ama üniversitelerin özellikle uzmanlık ya da eğitim ya da sektör temsilcisi anlamında bu tür şirketlerle iş birliği yaparak bu şeyde olmalı. Akademik kurum muhakkak olması gerekir. Bu üniversitede olabilir. ...Bir yüksek enstitü de olabilir, biliyorsunuz işte yükseköğretim sistemimizde araştırma enstitüleri var. Onlar da olabilir, ama ben akademi tarafının muhakkak bu şeylerde ana sahiplenici olması gerektiğini düşünüyorum. Yani tamamen şirkete bırakılma... bırakılamayacağını düşünüyorum...” KU

“Mikro yeterlilikleri üniversiteler açmamalı, açmamalı, iptal edilmeli, tanınmamalı. Yani neden biliyor musunuz? ...Mikro yeterliliğin doğmasına yol açan sebep üniversitelerin yetememesi. Üniversite bunu yapamadığı için, veremediği için zaten şey oluyor, mikro yeterliliğe ihtiyaç duyuluyor. İlk işte ortaya çıkmasının sebebi bu...” KM

Mikro yeterliliklerin neden üniversiteler tarafından değil de şirketler tarafından sağlanması gerektiğine dair örnekleri katılımcı şu şekilde dile getirmektedir.

“...Bunun çok güzel bir örneği vardı... İtalya'da sadece üniversiteler dizel ve benzinli araba yapmayı öğretebiliyorlar... elektrikli arabaların motorlarının montajı ile ilgili bir sorun var. Üniversiteler bilmiyor. Hocalar da bilmiyor. Öyle bir ders de yok. Açamıyorlar.

Fakat istiyorlar ki... bu çocuklara da bunu kazandıralım. Çinlilerin İtalya'da açtığı bir fabrika var. Elektrikli motorları orada monte ediyorlar. Anlaşıyorlar. Sadece montaj öğretecekler. Bu kadar. Sadece elektrikli arabanın montajını... Çocukların oraya gitmesinin tek sebebi bu... İşte denetleyiciler var...anlaşma yapmışlar fabrikayla. Onlar gidiyor, öğreniyor montajı. Onu da dört krediye saymışlar. Bitmiş gitmiş mesele. Şimdi o yüzden hani...bu açıdan bakmak gerekiyor. Yani sektör yapmalı ki üniversite de oradan öğrenmeli...

...sektör şu anda üniversitelerden daha hızlı bir şekilde hazır aslında. Minik minik ...eğitimler veriyorlar. Yani biz bir saha araştırması yapmıştık. Bir dolu şirket kendi eğitim kurumlarını açmış... Mesela CNC örneğin en basit örnek bu. Bir şeyleri kesiyorlar, kalıp yapıyorlar. Üniversite öğretmiyor. Yok çünkü, şirketlerin elinde çok iyi aletler var ve yeni yeni teknolojiler getirmişler. Yeni kesim yöntemleri, kalıplama yöntemleri ve bunu üniversite öğrencilerine kurs olarak açıyorlar belli paralar karşılığında. Ve o çocuklar da tabii hani genelde de böyle yurt dışına çıkma hayali falan olan çocuklar...onları öğrenmek istiyorlar. Gidiyorlar oralardan para karşılığı o eğitimleri alıyorlar ... üniversitedeki hoca hâlâ 1950'lerdeki CNC teknolojisini anlatıyor...Yani sektör çok daha becerikli, başarılı, iyi...o standartları çok daha iyi sağlamış. Yani neredeyse tam tersine bir denetim olmaya başladı...

O yüzden hani üniversiteden bunu çıkarıp şirketlere verip şirketlere de avantaj olarak şunu söylemek lazım. Sizin isminizi diplomaya gömeceğiz. O zaman olur. Çünkü yani çoğu şirket şunu seviyor, hoşuna gidiyor...atıyorum A Üniversitesi'nden mezun çocuklarda işte X firmasının badge'i var yani. Bu güzel bir şey.” KM

Bu iş modelinin benzer bir örneği çalıştaylardan elde edilen saha notlarında da bulunmaktadır. *Mevcut müfredata senkron sektör markalı dersler açmanın, Diploma+ Rozet şeklinde bir modelle sadece diploma kapsamındaki yeterlilikleri değil, birkaç alanda öğrenenlerin yeterliliklerini geliştirmenin gerekliliğinden* bahsedilmiştir. Öte yandan saha notlarında bir katılımcı tarafından *Sektör Akademilerinin sahipsiz olduğu* dile getirilmiş, bu nedenle *disiplinsiz, akredite edilmemiş ve kalitesiz* yapılar olabilecekleri vurgulanmıştır. Bu konuyla ilgili katılımcının önerisi *Sektör Akademilerini akredite edebilecek rozetler verilmesi, Eğiticilerin Eğitimi programlarıyla desteklenmesi* yönünde olmuştur. Başka bir katılımcı bu öneri üzerine kendi kurumlarında (SEM) verdikleri Eğiticilerin Eğitimi hakkında bilgi vermiş, bu programın kendi üniversitelerinde yapıldığını belirtmiştir.

Özel şirketler dışında Vakıf Üniversiteleri ile ilgili kaygılar da dile getirilmiştir.

“Vakıf Üniversiteleri SEM’lerde çok agresif eğitimler, yani çok fazla eğitim yapma, çok fazla belge verme yönünde sınırsız bir yaklaşıma sahipler. Devlet üniversitelerini frenleyen önemli şey devlet üniversitesinin denetim süreçleri, kalite süreçlerinin daha belirgin olması, mali denetim, idari denetim, hukuki denetim çerçevesinin net olması bizleri daha düzenli bir alana sevk ediyor. Fakat vakıf üniversiteleri özellikle şirketlerle iş birliği içerisinde eğitim alanında nicel çıktıların fazlalığı üzerinden nitel olanı geri planda bırakma gibi bir duruma düşebiliyor.” KU

“Ben her sene işte YÖK denetiminde şu ana kadar bir defa, bir defa bak 10 yıldır müdürüm... bir rektör beni çağırdı ... denetim kuruluna gelen.... O Sürekli Eğitim Merkezini görmek istedi, konuşmak istedi benimle. Onun dışında hiç kimse ... YÖK’ün nezdinde zaten SEM’in kontrolü diye bir şey yok.” KN

Görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda ele alındığında üniversitelerin sağlayıcı ve tanıyıcı olarak kalite güvencesinin sağlanmasında önemli bir role sahip oldukları görülmektedir. Üniversite içerisinde sağlayıcı birim olarak üniversitenin kendi öğrencileri için UZEM, öğrenci kulüpleri ve enstitüler gibi çeşitli birimlerin ücretsiz ders sağlayabileceği ele alınırken, üniversite dışı öğrenenler için döner sermaye, kayıt gibi sorunlar düşünülerek alt yapı ve mevzuat açısından en uygun birimin SEM’ler olduğu ifade edilmektedir.

4.2.1.2 Sınırlar

Mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegre edilebilmesi için mikro yeterliliklerle ilgili bazı sınırların belirlenmesi, kapsamın bu sınırlar bağlamında oluşturulması gerekmektedir. Alanyazına dayalı olarak ortaya çıkan genel bir mikro yeterlilik tanımı olsa da yükseköğretim bağlamında tanımda yer alan maddelerin sınırlarının da belirlenmesi gerekmektedir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler ve çalıştaylardan elde edilen bilgiler doğrultusunda katılımcıların ortaya koyduğu sınırlar Şekil 4.4’te sunulmuştur.

Şekil 4.4

Mikro Yeterliliklerle İlgili Sınırları Belirlenmesi Gereken Konular

4.2.1.2.1 AKTS paketlerinin sunulması:

Derslerle ilgili bilgi paketlerinin detaylı bir şekilde sunulmasının gerekli olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiş, özellikle SEM gibi esnek öğrenmeler sunan kurumlarda ders saatlerinin net belirlenmemiş oluşunun, sunulan aynı dersler arasında saat bazında kurumlar arası farkların oluşunun kalite güvencesi konusunda sorunlar ortaya çıkardığı ifade edilmiştir. Mikro yeterliliklerin sağlanmasında da benzer durumların oluşmasının mikro yeterliliklerin tanınması ve kalite güvencesinin sağlanması konusunda sorun oluşturacağı düşünülmektedir.

“Her programın bir AKTS paketinin hazırlanması gerekiyor. Biz H Üniversitesi deneyiminde sertifika programı olarak adlandırdığımız tüm programlarda bunu şart koştuk. Aynen bir lisans, lisansüstü eğitiminde nasıl ki bir dersin AKTS paketi varsa, sertifika programındaki derslerin de AKTS paketinin hazırlanmasını istiyoruz ve bunu koyuyoruz. ... Bunun tüm SEM’lerde bir zorunlu koşula dönüşmesi lazım. Yani kişi eğitime girdiğinde bu dersin detayları neler? Bunları görebilmesi lazım. Yani bir AKTS paketinin, bir eğitim bilgi paketinin eğitim ilanı eklerinde konulması gerekiyor.” KU

“Buradaki amaç kişi parça parça eğitimleri alacak, taşıyabilecek, bunları birleştirebilecek, başvurusunda kullanabilecek, uluslararası olarak da gösterecek. Yani bu işin şekli boyutu. Kazanımların da yeterli olması lazım. Biz şimdi mesela A Üniversitesi'nin verdiği eğitimi tanımıyorsak. Örneğin sertifika programında. Niye tanımadığımızın gerekçesini detaylı sunuyorsak aslında sizin sorularınızın (kalite kriterlerinden bahsediyor) birçoğunun oralarda eksik olduğunu da görüyoruz, ...sertifika programlarımızda. Mikro yeterliliklerde de aynı şey olacaksa, onlarda da ciddi bir sorun yaşayacağız. Yani eğitimin içerikleri tam verilmediyse, ölçme değerlendirme aracı belli değilse, eğitim 60 saat gözüktüyor... Ama

nasıl oluyor da bu kadar kısa süre ... yani bu kadar hızlı alınabiliyor mu bu belgeler? Ondan sonra eğitimden kazanımların ölçme araçlarının nasıl gerçekte uygulandığı konuları, buradaki kalite güvence sisteminin ne olduğu, bunlar belirsizse...Zaten bir ciddi sorun var demektir.” KU

“Yani AKTS’yi kullanmak iyi olur. Çünkü benchmark için de iyi, bir hareketlilik içinde iyi, yani mobilite için de. Buradaki AKTS ile biz denkleştirirsek bu alınan belgeler işte Avrupa’ya, oraya, buraya gittiklerinde de bu belgeleri saydırabilirler. Aksi takdirde AKTS üzerinden değil kendimizin geliştireceği bir sistem üzerinden gittiğimizde bu sıkıntı olabilir. Dolayısıyla yani AKTS veya benzeri bir model üzerinden gitmek daha uygun... mesela insan kaynakları uzmanlık programı biz 96 saat veriyoruz ... O Üniversitesi 120 saat veriyor ...M Üniversitesi 72 saat veriyor. Ondan sonra bir başka üniversite 30 saat veriyor. Hepsi de insan kaynağı... insan kaynağı uzmanlık programı. Bunlarda yüz yüze yapılan eğitim süreleri Dolayısıyla bunları da verirlerken modüller mikro kredileri ona göre eşleştirerek belki bir çözüm olabilir” KT

Sağlayıcı olarak üniversitelerin sağladığı mikro yeterliliklerin AKTS paketlerinin sunulmasının gerekliliği dışında, alternatif sağlayıcılardan alınan mikro yeterliliklerin de saat ve içerik açısından yükseköğretim sistemindeki derslere denk olmasının entegrasyon için önemli olduğu bir katılımcı tarafından dile getirilmiştir. Katılımcı alternatif platformlardan alarak dersine entegre ettiği bir mikro yeterlilik tecrübesini şu şekilde aktarmaktadır:

“Evet, bizim (SEM) yürüttüğümüz eğitimlerde entegre edilmesi (AKTS paketleri) çok rahat olabilir. Çünkü e-sertifika programlarımızı biz zaten açıköğretim sistemi içerisinde oluşturmuştuk, tasarlamıştık, geliştirdik. Tabii daha da farklı boyutlara taşдық. ... onları dönüştürmek çok rahat olur. ... ama genel olarak değerlendirdiğimde şöyle bir... deneyimi paylaşayım ben. Normalde Eğitim Fakültesi'nde Hayat Boyu Öğrenme dersi veriyorum ben yüz yüze eğitimde. Öğrencilerimden bu dönem, ...farklı platformlardan birer derse katılmalarını ve bu konuda deneyim sahibi olmalarını, bizlerle de paylaşımlarını istedim. Dönemin son iki haftasında hep birlikte oturduk, deneyim paylaşımı yaptık. Çok kısıtlı bir içerikle eğitimlerin hazırlandığını gördük. Örneğin 15 dakikalık eğitimlerle, 15 dakikalık videolarla...çok da afilli isimlerle eğitimler sunulduğunu gördük. Çok da böyle güzel platformlar aslında...yani öğrencimin sunumu dersin içerikten daha uzundu...e-Devlet onaylı sertifikalarla belgelendiriyorlar ve sadece katılımı [güler] bu belgeler üretiliyor. Hani hiçbir sınav ya da değerlendirme boyutu yok. Yüz yüze katılım yok...yani Türkiye'de bunun da çok yaygınlaştığını görünce biraz açıkçası endişeye kapıldım. Yani bu kaliteyi düşürecek bir süreç.” KA

SEM kapsamında sunulan derslerin bilgi paketlerinin hazırlanamamasının, saat bazında yaşanan dengesizliklerin nedenleri hakkında bilgi veren bir katılımcı, Türkiye genelinde

açılan eğitimlerle ilgili bu bağlamda yürüttükleri çalışmadan bahsetmekte, bunun mikro yeterlilikler için de yol gösterici olacağını ifade etmektedir.

“Şimdi Milli Eğitim Bakanlığı'nın Hayatboyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün içindeki tüm kursların standartları belli... eğitimleri ile ilgili eğitici, ... içerik, yöntem vesaire. Sitelerinde açtığınızda eğitimleri görebiliyorsunuz, standartlarını görebiliyorsunuz. Üniversitelerin Sürekli Eğitim Merkezlerinde böyle bir şey oluşmuş değil. Üniversiteler tamamen bağımsız bir şekilde herkes kendi uygun gördüğü şekilde hoca kaç saati uygun görüyorsa eğitimle ilgili. Bazı üniversitelerde özellikle... Hani neye göre, kime göre o eğitimin saati, içeriği belirleniyor. Öyle bir standart yok işte. Akredite edilebilmesi lazım bunların. Edilebilmesi için de bir yapıya ihtiyaç var...Ama bizim öyle bir şeyimiz yok... Olabilir mi? O da tartışılır... En azından asgari standartlar olmalı. İşte sertifika konusu yıllardır tartışılıyor. Hani ne sertifikası? Yani şartları neler? Belgesi nedir? Bunların saatleri nelerdir? Asgarisi nedir? Yani minimum standartlar nelerdir? Şeklinde. İşte akreditasyonda odur zaten aslında en temel düzeydeki yeterlilikleri sağlamaktır...o konuda biz (SEM'ler) daha zorlanırsınız. Öyle gözüküyor şu an için. Çünkü hangi eğitimlerin olduğunu bile bilmiyoruz. Şu an ee biz bir o çalışmaya başladık. Ben şey yapıyorum. Kendi içimde üniversite olarak başladık, sürekli eğitim olarak. Türkiye'de verilen tüm Sürekli Eğitim Merkezlerindeki eğitimlerin haritasını çıkarmaya çalışıyoruz şu an. Kim nerede, ne eğitimi veriyor hepsini çıkartacağız. Minimum yeterlilikler neler, içerikleri neler? Benzer olanları sonra bir bakacağız, bakalım. Aynı başka eğitim için kim ne istiyor? Farklılıklara bakacağız gibi...Bu aynı zamanda belki mikro yeterliliklere de şey yapabilir. Katkı sağlayabilecek bir çalışma da olabilir. Zaten biz bu yola çıktığımızda mikro yeterliliklerle çıkmamıştık. Şu an ama oraya da evrilebilecek bir hale geldi.” KH

Mikro yeterlilikler için gerekli alt sınır katılımcılar tarafından 1AKTS yani 30 saat olarak belirtilmiştir.

“Yani edinilen bilgi ve becerilerin belli bir saat, en azından otuz saat içerisinde kazanılmış olmasını bekliyoruz. Ondan daha aşağısını kabul etmedik” KS

“Hani otuz saat bir kredi ya AKTS sisteminde aynı şey uygulanabilir ve çok da mantıklı olur...O öğreneni otuz saat bir şeylerle meşgul edersek o zaman bu bizim AKTS'deki bir krediye denk gelsin. En pratik yolu bu. Bence tartışmaya bile...gerek yok bu konuyu. Bolonya sürecinde tanımlanmış bir şey böyle kalsın, hiç tartışılmasın bile diye düşünüyorum ben şahsen.” KM

4.2.1.2.2 Biriktirilebilme ile ilgili sınırlar:

Mikro yeterliliklerle ilgili yapılan tanımlarda en çok öne çıkan maddelerden birisi de mikro yeterliliklerin biriktirilebilmesi, makro başka programların bir parçası olabilmesi veya makro programlara dönüşebilmesi konusudur. Bu bağlamda ele alınan noktalardan

birisi biriktirmenin sınırının ne olacağı noktasıdır. Bu konuyla ilgili olarak bir katılımcı biriktirmede sınırın olmaması gerektiğini ifade etmektedir:

“Yakın gelecekte artık diploma konuşmayacağız... Artık diplomanın... yerine işte bu mikro yeterliliklerin biriktirilmiş olmasını konuşuyor olacağız. Ve şimdiden bile zaten diploma çok önemli değil. Pek çok yerde... hangi beceriler, hangi yeterlikleri kendinize kazandırdığınız önemli.... Yani bu artık çok önemli hale gelmeye başladı. İşte bu insanlar sürekli LinkedIn'deki profillerini bunlarla dolduruyorlar. Diploma yerine sürekli badge dolduruyorlar... O yüzden hani ...biriktirmede hiçbir sınır olmaması lazım.” KM

Öte yandan, katılımcı öğrenenlerin yükseköğretim sistemi içinde dönem bazında ya da program bazında ne kadar mikro yeterlilik alabileceği ile ilgili sınırlara ihtiyaç olduğunu da dile getirmektedir.

“Eğitim sistemi açısından bakınca da mikro yeterliliklerin krediye döndürülmesinde mutlaka bir sınır olmalı. O da şöyle. Mesela maksimum bir dönemde ...üç kredi mikro yeterlilikten getirilebilir gibi. Ya da dört kredi en fazla getirilebilir. Yirmi bir ya hani? Yirmi bir kredi ya. O yirmi birin en fazla dört tanesini mikro yeterlilikle sen üretebilirsin demeliyiz öğrenciye...”KM

Katılımcı biriktirilebilir olma konusundaki sınırlar çizilirken dengenin korunmasına da dikkat çekmektedir. Öğrenenlerin mikro yeterliliklerin kendilerine avantaj sağladığını görebilecekleri bir sınırın belirlenmesinin gerektiğini ifade etmektedir.

“Yani şöyle olmalı. ... şunun gibi hissetmeli öğrenci. ... bir dönem için bana dört kredi demişler...o zaman son dönemi şimdiden alayım ve son dönemi erkenden kapatayım. Kapatıp mezuniyetimi erkene çekeyim... erkenden mezun olmaya avantaj sağlamalı örneğin ki insanlar da öğrenciler de bu mikro yeterlilikleri almak istesinler. Öğrenci her zaman şunu sorgulayan bir yapıya sahip bizde. Bana ne getirisi var? Ben bu mikro yeterliliği aldığımda bana ne getirecek?” KM

4.2.1.2.3 Yeterliliklerle ilgili sınırlar

Mikro yeterliliklerin biriktirilebilir olması konusu yeterliliklerin anlamlı bir öğrenme deneyimine dönüşmesi ile de yakından ilgilidir. Öğrenen edindiği birbirinden oldukça farklı alanlardaki yeterlilikleri biriktirdiğinde, bu birikimin anlamlı örüntüler oluşturup oluşturamaması, hangi bağlamda tanınacağı konusu edinilen yeterliliklerle ilgili sınırların belirlenmesini gerektirmektedir. Bu durum öğrenenleri anlamlı öğrenme deneyimlerine yönlendirme noktasında rehberlik sağlayabilmek adına da önemlidir. Çalıştaylardan elde edilen saha notlarında MYK Başkanı ve TYÇ Daire Başkanı tarafından özellikle belirtilen hususlar *mikro yeterliliklerin Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin içerisine yerleştirileceği*

ve bu konunun mikro yeterliliklerin tanınmasına katkı sağlaması hususuydu. Ayrıca anahtar yetkinlikler konusunun mikro yeterliliklerde nasıl ele alınması gerektiğinin önemi de panelde TYÇ Daire Başkanı tarafından dile getirilmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde de yeterlilikler konusundaki sınırların belirlenmesi noktası dile getirilmiştir.

“Biz bunu doğrudan Yeterlilik Kurumunun başkanıyla konuştuk...Aslında temelde Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nin altında modüler bir şekilde... bunlar küçük küçük, minik minik yazılı, tanımlı zaten. Yeni bir şey doğduğunda da orada bi-bir yer bulabiliyorsunuz. Yani o var olan yeterliliklerin altında tanımlanabiliyor. ...önemli olan burada en büyük sorun şu, yeni bir çerçeve tanımlamaktansa...Farklı yeterliliklerden alınan mikro yeterliliklerin nerede sınıflandırılacağı. Yani ben mesela... çok seviyorum çiçek yetiştirmeyi...Bir yerden bir mikro yeterlilik olarak... menekşe yetiştiriciliğini öğrendim. Bu bir yeterlilik değil, mikro bir yeterlilik. Sonra gittim bir taraftan da...kahve yapmayı öğrendim diyelim ki. İyi baristalık mikro yeterliği aldım. İşte sadece caffe lattenin nasıl yapılabileceğini. Bunun gibi böyle birbirine bağımsız şeyler. Bunları nasıl kombine edebiliriz? Bu nasıl olabilir? Nasıl yapılabilir böyle bir şey? ...Çünkü bu mümkün...Bunun görülmesi daha büyük bir problem şu anda. Çünkü yeterlilikler tanımlı, yani az çok büyük oranda tanımlı. Bunu kim kombine edecek? Bu yeterlilikleri kim birleştirecek? ...bu kontrolü de şeye de bırakamazsınız bu arada danışmana... Hani bunu kredi olarak sayacak ya... bunu danışmana bırakmak ya da insan kaynaklarına bırakmak. Bunu kim tespit edecek? Yani bu mikro yeterliliklerin temelde hangi yeterliliğe hizmet ettiğine kim karar verecek? O yüzden ayrı bir mikro yeterlilik...çerçevesi yaparsak bu sefer şeyden de uzaklaşmış olacağız. Ana yeterlilikler çerçevesinden de uzaklaşmış olacak. Orada kalmaya devam edelim ki o çatıya hep gitsin. Yani yine kültürel bir şey olarak söylüyorum. Bizim gibi kültürlerde iyice dağılır yani.” KM

4.2.1.2.4 Akreditasyonla ilgili sınırlar

Mikro yeterliliklerde akreditasyonun zorunlu olup olmaması konusunda sınırların neler olabileceği ya da mikro yeterliliklerin akreditasyon sürelerinin ne kadar olması gerektiği noktası bu bağlamda ortaya çıkan sorulardır. Saha notlarında YÖKAK’dan bir katılımcı doktora programı, fakülte, yüksekokul ve merkez açmak için akreditasyonun artık zorunlu olduğunu dile getirmiştir. Bu durum yükseköğretime entegre edilecek mikro yeterliliklerin de aslında akredite olmasını zorunlu kılmaktadır. Diğer bir konu ise MYK Başkanı tarafından ifade edilen programın lisans süresi kadar akreditasyona sahip olmasıdır. Mikro yeterliliklerin kısa süreli programlar oldukları düşünüldüğünde akreditasyon sürelerinin ne kadar olması gerektiği konusu da gündeme gelmektedir. Katılımcılar tarafından ifade edilen görüşlerde de de mikro yeterliliklerle ilgili

akreditasyonun gerekli olup olmadığı, akreditasyonda ele alınması gereken sınırların neler olduğu belirtilmiştir.

“Yani çıktıya ulaşmak için ya da sizin bu credential'lara ulaşmak için alt şartları belirliyoruz aslında. Belki ölçümünü yapmasak da ... hayal ürünü şeyleri kaldırıp daha gerçekçi olması için çalışıyoruz...bence akreditasyonların da en çok yapması gereken şey bu zaten...yani belli şeyleri tutup gerisini esnetebilirsiniz...olmazsa olmazı vardır her şeyin. Bir de daha inovatif yaklaşmak isteyenleri de kısıtlamayacak bir yapı vardır. Yani böyle bir yapı olması gerekiyor. Şimdi siz bir yetkinlikteki ana olması gereken becerileri yok sayamazsınız. Yani onları istemek durumundasınız. Ama ... bir kurum ya da bir yer hani bunun daha inovatif haliyle isteyebilir. Ya da o şekilde verebilir. Kimisi çok basic verebilir. ... burada ana şeylerin (standartların) önce belirlenmesi gerekiyor.” KD

“Bence gerekli değil (akreditasyondan bahsediyor). Benim şahsi düşüncem, tecrübelerimle bunu söyleyebilirim. Gerekli değil. Ama eğer biz örgün eğitimde yüz yüze eğitimde sunduğumuz bir dersin yerine bu eğitimi alırsa aynı yetkinliğe sahip olmuştur diyeceksek ...o eğitimin kapsamının birebir sağlaması gerekiyor birincisi. ... Ama onun dışında yöntemler, kullanılan teknikler tabii ki kendine özgün, kendi içinde özgün olabilir ama kapsam konusunda bence taviz verilmemeli ... Kriterler çok da böyle sıkılamalı yani. Çünkü herkesin altyapısı, imkanları o kadar da fazla değil ... kaldı ki hani daha genç üniversitelerde bu olanaklar daha da azdır. ... ama onların da eminim çok güçlü olduğu alanlar vardır. ... çok güçlü oldukları öğretim üyeleri vardır. Onlardan da yararlanılması gerektiğini düşünüyorum ... Eğer kredi olarak birebir saydırılması ya da yerine geçmesi düşünülüyorsa... geri kalan unsurlar bakımından esnek olunabilir diye düşünüyorum.” KA

Akreditasyon konusunda alanyazında da ifade edilen risk temelli bir yaklaşımın uygun olacağı bir katılımcı tarafından da dile getirilmiştir.

“...diyelim ki işte cilt uzmanlığı eğitimi... Hani Mesleki Yeterlik Kurumu belki de tamamen diyecek ki bu yani böyle ya da Sağlık Bakanlığı'yla birlikte çalışacaklar, bunu x kurumları veremez diyecek. Eğer gerçekten, sağlık açısından bir şey varsa. Yani biraz böyle standartların net konması lazım ki insanlar... ben şöyle bir uzmanım falan deyip ortaya çıkıp sonra yanlış şeyler yapmasın...hassas konular da var. ...yani kim ehildir, kim değildir, eğitimi kim verebilir, bu becerileri yetkinlikleri kim kazandırabilir? Bunun tanımlaması da... program çerçevesinde iyi şey yapılması lazım incelenmesi de...

...Çok sınırlandırmak da her zaman çok mümkün olmuyor...Yani her şeyi de akredite etmeye ihtiyaç yok bana kalırsa. Önem düzeyine göre biraz netleştirip ona göre bir akreditasyon ihtiyacı hangi alanlarda daha netse ona yoğunlaşmak, kaynakları daha iyi kullanmak açısından daha iyi olur bana kalırsa.” KS

4.2.1.2.5 Tanınma ile ilgili sınırlar:

Mikro yeterliliklerle ilgili tanınma öne çıkan maddelerden biri de aktarılabilir olmalarıdır. Mikro yeterliliklerin hem dijital hem de eğitim sistemleri (örgün, yaygın, informal, yükseköğretim-mesleki) arası aktarılabilir olması tanınması konusunu da gündeme getirmektedir. Tanınma noktasında kendi üniversitelerindeki uygulamalarından bahseden bir katılımcı mikro yeterliliklerle ilgili koydukları sınırların nedenlerini ve kurumlarının bakış açısını anlatmıştır. Kurumun mikro yeterlilik olarak tanıdığı dersler çok sınırlı olmakla beraber, kurum dışarıya da mikro yeterlilik sağlamamaktadır.

“Bizim üniversitenin bünyesinde yapılan faaliyetlere biz mikro kredi veriyoruz. Çünkü dışarıda yapılan etkinliği bizim yönetme şeyimiz yok. Öyle bir yetkimiz de yok. Yani bizim yönetemeyeceğimiz herhangi bir etkinliğe biz onunla ilgili bir sorumluluk almıyoruz... Yani şöyle söyleyeyim, bazı sınırlı sayıda etkinliğe katılımı kabul ediyoruz... üniversitenin üyesi olduğu “A...” diye bir ağ var. Oradaki, onlar da ders ama kısa dersler bunlar. On günlük mesela. Onlara katılımı mikro kredi olarak yansıttık şimdiye kadar. Çünkü biz üniversite olarak onun paydaşınız ve biz gönderiyoruz zaten öğrenciyi... Yani bizim üyesi olmadığımız, herhangi bir şekilde organik bağımızın olmadığı ve bir iletişimimizin de olmadığı bir kurumdan alınan...programın... geçerliliğini, yeterliliğini sorgulamak da belki bizim haddimizde tam olarak olmayabilir yani...dışarıdan bir öğrenciye de biz mikro kredi vermiyoruz. Bizim öğrencimiz olmayan herhangi bir kişiye...vermiyoruz.” KS

Katılımcı mikro yeterliliklerin aktarılmasında ve tanınmasında oluşabilecek durumlarla ilgili kaygılarını dile getirmiş, çözüm olarak da tanım, kapsam, ölçme değerlendirme gibi konularla ilgili sınırların, kalite standartlarının belirlenmesinin gerekliliğine değinmiştir:

“...kurumsal olarak o kararı biz vermemeliyiz ...çünkü...bizim sorumluluğumuz kendi öğrencilerimize yönelik sorumluluk... bu başka sonuçlara da hukuki problemlere sebep olur. Yani ben bir X kurumun verdiği... programa, eğitim programına ben tanımıyorum dediğiniz zaman, bunu öğrenci ya da katılımcı diyelim, yani öğrencimiz olan katılımcı, "Ya ben o programa katılmıştım, bunu tanımıyorlar" diyerek üniversiteyle kurumu da karşı karşıya gelmesine de sebep olabilir ...

... birtakım platformlardan alınan dersler var... bunu pazarladığımız gibi bir algı oluşabilir... hani arada arka planda biz onlarla anlaşmışız gibi bir şey oluşabilir. Bunlar çok... yani devlet üniversitesi açısından çok uygun şeyler değil... o hassasiyetle yaklaşmak zorundayız.

...kalite standardı sağlamayan kurum... uygun olmayan kurumdur. Yani o eğitimi vermekle aslında tam da yetkin olmayan kurumdur...bunu ölçmesi işte ... bir standart getirmek lazım. ... Yani kişiler (öğrenenler) de nereden bilsin şimdi ... gerçekten o (mikro yeterlilik) istenen ölçüde sahip mi değil mi?...onun seçebilmesi için doğru dersi... bu

gerçekten önemli bir konu. Çok da para da harcanıyordur eminim ki...Yani sadece belge almak olarak bakıyor bazı kişiler buna. Belge almakla sınırlı olmadığına farkına vararak ... farkındalık artırılabilir ... yani bazı eğitimlere doğru düzgün katılmadan belgelerin alındığını biliyoruz...herhangi bir ölçme yapılmadan belge verildiğini de biliyoruz ... aslında çok belli, çok net şeyler konulabilir...Yani bir programın neleri kapsaması gerektiği ve bir ölçme değerlendirme sonucunda belge vermesi gerektiği gibi böyle çok genel geçer ...tanımlar ya da ...şeyler belirlenirse bir başlangıç olur en azından. ... ve de bunu ispatlamakla yükümlü olabilir... işte o programı sağlayan kuruluş, ... programı yürüten kuruluş. ...böylece bir şey olur. Yani biraz daha ... bir standardizasyona doğru gidilebilir.” KS

Başka bir katılımcı da benzer şekilde standartlara olan ihtiyacı dile getirmiş, tanınma ile ilgili olarak program akreditasyonunun gerekli olduğunu ifade etmiştir:

“Program akreditasyonu olduğunda, tanınmada daha iyi ilerlenebileceğini düşünüyorum. Çünkü programların ...mesela ben buradan aldığım hatta digital badge'ler falan. ...tanınabilmesi için belirli standartlarda verilmesi lazım. İşte bu standartlar sağlanırsa zaten gayet böyle mobil ...yeterliliklerimiz olacak tanınırlık anlamında da...Tanınırlıkta belki o düzeye gelebilmemiz için onun kaliteli ve nitelikli bir şekilde gerçekleştirmiş olduğuna ikna edecek bir kanıt sistemi olursa... yeterlilik, ölçme değerlendirme...” KH

Tanım ve Kapsam teması altında Sağlayıcılar ve Sınırlar alt temaları ele alınmış, bunlar kapsamında yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Mikro yeterliliklerin yükseköğretim ekosistemi içerisinde konumlanabilmesi ve kalite güvencesinin sağlanabilmesi için sağlayıcı kurumların kimler olması gerektiği ortaya konulmalı, mikro yeterliliklerle ilgili olarak ortaya konulan genel özelliklerin ülkemiz yükseköğretimi bağlamında sınırlarının belirlenmiş olması gerekmektedir. Bu nedenle, bu bölümde ortaya çıkan görüş ve uygulama örnekleri mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu sürecinde hazırlanacak olan politika ve yasal düzenlemelere katkı sağlayacaktır.

4.2.2 Mikro yeterliliklerde tanınma, kalite güvencesi ve akreditasyon

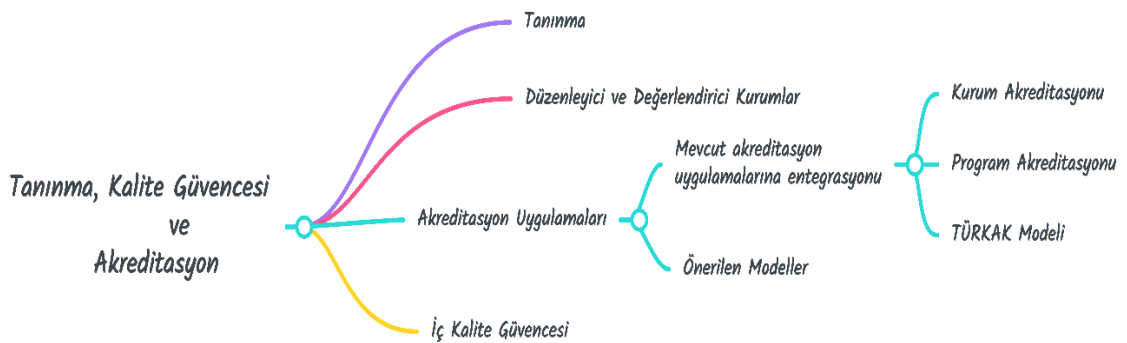
Tema altında mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı konusu çalıştaylardan elde edilen saha notları ve katılımcıların görüşleri doğrultusunda tanınma, akreditasyon ve iç kalite güvencesi kategorileri bağlamında ele alınmıştır. Görüşme sonucu ortaya çıkan bu üç kategori ilk araştırma sorusu kapsamında yapılan sistematik tarama sonucunda da ön plana çıkmıştır. Bu da ilk soruda genel anlamda ortaya konulan “mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanması konusunda önemli olan unsurlar ve

kalite kriterleri” noktasındaki sonuçların ülkemiz bağlamında elde edilen görüşlerle yorumlanmasını mümkün kılmaktadır. Bir bakıma sistematik tarama ile ortaya çıkan sonuçların ülkemiz bağlamında uygulanabilirliğinin ya da nasıl uygulanması gerektiğinin tartışıldığı bir tema ortaya çıkmıştır.

İlk tema bağlamında sağlayıcı kurumların kimler olabilecekleri ele alınmış, yükseköğretim kurumlarının kendi öğrencileri dışında öğrenenlerle bir araya gelebileceği en uygun birimin alt yapı ve mevzuat bağlamında Sürekli Eğitim Merkezleri olabileceği katılımcıların çoğu tarafından ifade edilmiştir. Kalite güvencesi konusunun çok geniş bir kavram olması, ele alınabilmesi için bir katılımcı tarafından da önerilen “*Kime göre? ve Neye göre? Kalite*” KM noktasında daraltılması gerekliliği göz önünde bulundurularak mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması, yükseköğretime entegre edilecek mikro yeterlilikler ve sağlayıcı konumunda olan Sürekli Eğitim Merkezleri bağlamında açıklanmıştır. Bu nedenle tema çalışmanın araştırma sorusu olan “*b) Sürekli Eğitim Merkezleri aracılığıyla mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu, mikro yeterliliklerin esnekliğine uygun olarak nasıl sağlanabilir? İşlevsel bir akreditasyon modeli nasıl olabilir?*” sorusuna cevap olarak ele alınmış, kalite güvencesi açısından SEM’lerin mikro yeterlilik sağlayıcısı ve yükseköğretim ekosistemine entegrasyonu destekleyen birimler olup olamayacakları tartışılmıştır. Bu durumun kalite güvencesi ile ilgili daha spesifik ve uygulanabilir sonuçlar ortaya çıkarması hedeflenmiştir. Tema kapsamında saha notları ve katılımcı görüşleri bağlamında ele alınacak olan alt temalar Şekil 4.5’teki gibidir.

Şekil 4.5

Tanınma, Kalite Güvencesi ve Akreditasyonla İlgili Alt Temalar

4.2.2.1 Tanınma

Tanınma konusu sistematik tarama sonucu da belirlenmiş, kalite güvencesi anlayışının akreditasyondan tanınmaya doğru bir evrilme gösterdiği pek çok çalışmada ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerde de tanınma ile ilgili, tanınmanın ülkemiz bağlamında nasıl ele alındığıyla ilgili örnekler ve görüşler katılımcılar tarafından sunulmuştur.

SEM’lerin karşılıklı ikili anlaşmalar yaparak sektör ve çeşitli kurumlar tarafından tanınan dersler sağladığına dair katılımcıları şu örnekleri vermişlerdir:

“Bu tür anlaşmalarımız var. Mesela bizim uluslararası yüksekte çalışma eğitimlerimiz var...Avrupa yeterlikleri çerçevesini sağlaması gerekiyor ve bunun için vermiş olduğumuz derslerin içerikleri sektörle bağlantılı gidiyor. Bu konuda mesela Türkiye Rüzgâr Enerjisi Birliği var. Aynı zamanda Küresel Rüzgâr...Türbinleri Birliği var. Onların talepleri doğrultusunda ders içeriklerimizi onaylatıyoruz...Dolayısıyla biz de eğitimimizin içeriğini o çerçeveye göre hazırlayabiliyoruz ama bu onların içeriğine göre uygun olduğundan dolayı, başka bir yere onaylatma veya işte başka bir yerde geçerlilik boyutu düşüyor. O eğitim alan sadece talep eden eğitimde veya onun benzeri bir kurumda geçerli.

... Mesela aile danışmanlığı kursu var. Orada iş vermektense de iş almak var. Yani o sertifikası olan kişiler yeterlilikleri olup o sertifikaya, 450 saatlik ders, arkasından süpervizyon ve sınavını geçenler bir sertifika alıyorlar ve o sertifikayla çeşitli kurum ve kuruluşlarda çalışabildikleri gibi kendileri de bireysel olarak danışmanlık alabiliyorlar ve devlet de onlara iş gönderiyor mesela.” KB

“Üç büyük bakanlıkla çalışıyoruz. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı’yla çalışıyoruz. Bunun yanında da özel sektörden ...şimdi hatta yeni X ile anlaşmamız imzalandı. T... Gıda firmasıyla çalışıyoruz. Çok da aktif bir şekilde ilerliyoruz...kişisel ve mesleki gelişimlerine yönelik hizmet içi eğitimlerini sunuyoruz ...bazen sipariş olarak da gelebiliyor. İşte şöyle bir eğitim ihtiyacımız var, şu kadar süremiz var, hemen bunu bize hazırlayın şeklinde...” KA

Katılımcılardan bazıları öğrenenler sertifikaya sahip olsa bile tanınma noktasında kurumların kendi değerlendirmelerini yapmalarının gerekli olduğunu düşünmektedirler. Bunun nedenlerini şu şekilde açıklamışlardır:

“... bireysel uyum problemleri var mı yok mu? Evet yani bir şeye yetisi olması illa onun bir kurum ya da kuruluştaki çalışabileceği anlamına maalesef gelmiyor. Çünkü diğer şartlara da bakıyor kurumlar, izleme yapıyorlar. Takım çalışmasına uygun mu? Ya bizim onları görmek... bizim onlara göre bir puanı veya sertifika verme şansımız elbette yok...” KB

“...bence kurumun kendisi de ciddi sorumlu bunda. Yani muaf tutacak kurum. Ne istediğini biliyor çünkü...hani hep böyle bir şey arıyoruz. Birilerine topu atmayı çok

seviyoruz. Birileri bizim için yapsın çok seviyoruz ama bence birinci sorunlardan bir tanesi kurumun kendisi. Neyi kabul edecek, neyi etmeyecek? Kendisi bir sınav yapacak mı, ki bu çok zor bir şey değil...çok kısa şeylerle ölçülebilir...durumlar.

...Yine kurumların kendi bir iç sınavları olabilir ... yurt dışındaki üniversitelerde de bir dersten muaf olmak istediğinizde, herhangi bir kursun şeyini (sertifikasını) getirdiğinizde bunu kabul etmiyorlar. Gerekirse kendileri bir yeterlik sınavı yapıyor. Dolayısıyla ben diğerinin çok sakıncalı olacağını düşünüyorum. Türkiye'de bu sistem oturmadığı gibi dünyada da ben çok iyi oturduğunu düşünmüyorum ... hep topu birine atmaya çalışırken... onun, sürecini ve nasıl manage edileceği (yönetileceği) bence unutuluyor. Yani işleri sadece zorlaştırıyor... Çok da hantallaşabilir ayrıca yani bu kadar dışarıya bağımlı bir sistem... işte CEA akreditasyonu almış bir kurumsa ben onun sınavını kabul edeyim falan gibi hayaller var. Akreditasyonlar, yani şeyi (eğitimin istenilen koşulları sağladığını) garanti altına almaz... O yüzden kendi sınavımızı tekrar yapmayı tercih ediyorduk gelen öğrencilere. Bu daha güvenilir hem daha belki kolay bir yöntem gibi.” KD

Başka bir katılımcı kurumların kendi sınavlarını yapmalarının sadece mikro yeterlilikler için değil makro derece programları için de önemli olduğuna değinmiş, yeterlilik konusunun diploma ve sertifikalarla garanti altına alınamayabileceğini ifade etmiştir:

“Belki kendileri bir ölçme yapabilirler. Yani bu becerileri ne seviyede kazandığını, bir kişiye öğrenci olarak kabul ediyorsanız ya da işe alıyorsanız, orayı akredite etmek yerine kendi bir ölçme yapabilir. Bu da bir usul olabilir...beceriye gerçekten sahip olup olmadığını anlamak için. Çünkü, yani akredite etmekle başa çıkılmaz ...çok fazla şey var, alternatif var. Hepsini birden değerlendirme imkânı olmayabilir. Tanıyan kurum eğer bunu kabul ediyorsa ya da değerlendiriyoysa kendi bir ölçme yapıp...Tamam, bu uygundur, bu aday uygundur, işte becerilere sahiptir gibi şey yapabilir, diye düşünüyorum...Beceri ve yetkinlikler akredite olan ve olmayan, hatta akredite olanlar içerisinde mezun öğrencilerde bile aynı değil...dolayısıyla kabul eden kurumun bir ölçme yapması gerekebilir ...yani eğer istihdam edecekse ya da ...bir üst seviye eğitim programına kabul edecekse... Yani sadece belgeye dayanarak da bir şey yapmak her zaman çok... hassasiyetli bir değerlendirme olmuyor bana kalırsa. ... Çünkü yeterlik mevzuu sadece diploma ya da belgeyle, tam olarak garanti altına alınamayabilir.” KS

Katılımcılar sertifikaları tanıyacak olan kurumların kendi sınavlarını yapabileceklerini akreditasyona alternatif bir yol olarak ele alsalar da tanıyan kurumların sınav hazırlama konusunda yetkin olmamaları konusunun da benzer sorunları oluşturabileceğini ifade etmekte, kurumların geçerli sınavlar hazırlamasının tanınma noktasında önemli olduğunu belirtmektedirler.

Sertifikaların tek başına tanımada yeterli olmayacağı, kurumların kendi sınavlarını, değerlendirmelerini yapıyor olmalarına sektörün yükseköğretim kurumlarından gelen diplomaları bile tanımadığını belirterek örnek veren bir katılımcı sektörün bu konudaki tutumunu şu şekilde anlatmaktadır:

“Üniversiteleri beğenmiyorlar. Üniversitenin verdiği eğitimi beğenmiyorlar. Kendileri bir denetleme mekanizması kurmak üzereler neredeyse hatta işte yani gözle görülmeyen bir denetleme mekanizması var. Hangi üniversiteden geldiğin hatta ne hangi hocadan geldiğin artık sektör için fark etmeye başlıyor.

Ya bana diyor ki mesela hocam diyor, senin A'dan mezun ettiğin çocukta şu şu şu yok. B'den bile yok... Senin en iyi üniversitelerin bunlar. Ben bunları işe almam ki diyor...alamam diyor. Geliyor, ben onları yeniden yetiştiriyorum. Bir daha, ... sınava tabii tutup ondan sonra alıyorum diyor işe. Haklı. Haklı, yani biz geri kalmışız...o açıdan.” KM

Bir diğer katılımcı tanınma konusunun önemini ön öğrenmelerin tanınması kapsamında da ele almış, yeterliliklerin sadece sertifikalar ile edinilmediğini, dolayısıyla olaya sadece sertifikalar kapsamında bakılmaması gerektiğini ifade etmiştir.

“Yani, ...ben şöyle düşünüyorum. ... illa bir kurs sertifikası olması gerekmiyor. Öğrenci bunu öğrenip gelmiş olabilir. Atıyorum yani bir marangozluktan bahsedelim...evin içinde böyle bir kültür vardır. Marangozluğu öğrenmiştir. Bu yüzden diyorum kendi sınavını da yapmalı diye. Tamamen sertifikalara bağımlı kaldığınızda, sizin görmediğiniz ama yeterli olan birçok öğrenci olacak. Ama nasıl kanıtlayacak bunu size? Orada artık sizin bu gözlemi yapıyor olmanız lazım. Ben hepsinin dışardaki sertifikalara bağımlı olarak yapılmasına taraftar değilim. Bence zaten asıl amaç o değildi yani hiçbir zaman... Önceki öğrenmenin tanınması idi burada hep söylenen. Yoksa önceki bir, ... dersin tanınması değil zaten adı. Önceki öğrenme... sınıf ortamında da olabilir, ama hayatın içindeki bir öğrenme de olabilir. ... bence burada bunu bu şekilde kısıtlamak olayın ... hani özüne aykırı bir durum diye düşünüyorum...Bunun birçok yöntemi var. ... dolayısıyla ben, ..., flexibility'nin ve mümkün olduğunca hak vermenin bu tip şeylerde çok önemli olduğunu düşünüyorum. ... mış gibi yapıyoruz biz genelde, kolayımıza geleni yapıyoruz ama... kapsayıcı olanı yapmak bence doğrusu...”KD

4.2.2.2 Düzenleyici ve değerlendirici kurumlar

Mikro yeterliliklerin aktif olarak yükseköğretim ya da eğitim ekosistemi içerisinde kullanılabilmesi merkezi bir sisteme sahip olan ülkemiz için düzenleyici ve denetleyici kurumlar tarafından gerekli mevzuatların çıkarılmış olmasına bağlıdır. Ancak çok paydaşlı olan mikro yeterlilikler konusunda şimdiye kadar ortak bir mevzuat oluşturulabilmiş değildir. Çalıştaylardan alınan saha notları bağlamında MYK Başkanı

mevzuat üzerinde çalıştıklarını belirtmiş, YÖK ve MEB'in de ortak olabileceğini, ya da kendine göre ortaya çıkan mevzuatı yorumlayabileceğini ifade etmiştir. (Mikro Yeterliliklere İlişkin Usul ve Esaslar 26.05.2025 tarihinde yayınlanmıştır). Öte yandan YÖK Komisyonundaki katılımcılar da çalışmalarında sona yaklaştıklarını ifade etmektedirler. TYÇ bağlamında da mevzuat altyapısının mikro yeterlilikleri yerleştirmeye engel olmadığı hem TYÇ Başkanı hem de YÖK Komisyonunda görevli katılımcı tarafından belirtilmiştir. Katılımcıların mevzuat üzerine yapılan çalışmalar, mevzuatın gerekliliği ve kurumların çalışmaları bağlamında verdiği bilgiler şu şekildedir:

“... bir mevzuat gerekecek ise eğer, yani mevzuat gerekecek gibi görünüyor. Bunu ya YÖK ya Mesleki Yeterlilik Kurumu çıkartmalı. Yani bütün ülkeyi kapsayan bir şey anlamında...Orada da yeterliliklerin neler olduğu konusu geniş çerçevede belki değerlendirilip bir...yönetmeliğe dönüştürülebilir. Çünkü ...çok program var. ... birçok kararı etkileyen, katılımcıların kararını etkileyen birçok şey var... öğrencilerin kendini geliştirmeye ilgili faaliyetleriyle, çalışanlarınki, ... tam aynı değil... Yani daha eğitim döngüsünü en azından yükseköğretimdeki eğitim döngüsünü henüz tamamlamamış olan... daha eğitimi devam etmekte olan ön lisans var, lisans var, yüksek lisans, doktora... Diğeri daha informal ve daha kısa öğrenme becerisi. Yani- MYK aktif çalışıyor. Şu an için daha ön planda. Çünkü... bu yaşamboyu öğrenme kapsamında....Ama Yükseköğretim Kurumları bağlamındaki şeylerde YÖK daha... yetkili. Aslında birlikte paslaşıyorlar. Yani iki kurum kendi aralarında iş birliği içindeler...Ama çalışanlara yönelik kararlarda MYK yetkili...” KS

“Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu temel yetkili olduğu için şu anda hepimiz onu bekliyoruz ama genel olarak aslında bu öğretim alanının ve programların ilgili eğitim kurumlarının özerkliği kapsamında çalışılması geçerli olsa da Türkiye’de Yükseköğretim Kurulunun nihai olarak bu tür düzenlemelere ve içeriklere ilişkin bir üst çerçeveyi belirlemesini bekliyoruz...Neden?... örneğin biz bir mikro yeterlik programını geliştirdik. Bunun işte modülleri belli... ders kazanımları, öğretim kazanımları belli, içerikler belli. ...kredisi belli ama bu aynı ders, aynı mikro yeterlilik başka bir üniversitede farklı bir şekilde verildiğini... bunun uyumlaştırılması sorunu yaşayacağız. Bu standardizasyon veya bu mikro yeterliliklerin birbirini tanınması, birbirleriyle bağlantısının kurulması anlamında bu üst düzeydeki kurumsal yapıya ve... düzenlemelere ihtiyaç duyduğumuzu düşünüyorum. Yoksa altta özellikle devlet üniversitelerimizin ben bu altyapı ve esnekliğe sahip olduğunu düşünüyorum...”KU

“Bunun sorumlusu işte. Belki bu konuda en etkili ve yetkili olabilecek... Burada YÖK olur... YÖKAK daha ilerledi zaten bu konuda (akreditasyon). YÖKAK olur haliyle. TÜRKAK olur. Belki yine MYK olur. ...bak. Milli Eğitim Bakanlığı yine yer alabilir bu anlamda burada. Yine ilgili belki STK'lardan temsilci...olabilir diye düşünüyorum.” KH

YÖKAK'ta görev alan katılımcı YÖKAK'ın kurumsal olarak mikro yeterliliklerle ilgili yapılan faaliyetlere (yurtiçi/yurtdışı) katılım gösterdiklerini ancak mikro yeterliliklerin akreditasyonu ile ilgili resmi bir çalışmanın olmadığını belirtmiştir. Yapılan görüşmelerde YÖKAK'ta görev alan katılımcı da bir akreditasyon kuruluşunda görev alan katılımcı da akreditasyonla ilgili önceliğin zorunlu olan programlarda olduğunu dile getirmişlerdir. Mikro yeterlilikler zorunlu olan programlar içerisinde görülmediği için (isteğe bağlı alınan yeterlilikler olduğu için) şu aşamada mikro yeterliliklerin akreditasyonu ile ilgili bir çalışmanın yapılmadığı ifade edilmiştir.

Bir katılımcı mikro yeterliliklerin akreditasyonundan sorumlu olması gereken kurumun YÖKAK olduğunu ifade etmiş, ancak neden olmayacağını şu şekilde açıklamıştır:

“Hocam olması gereken YÖKAK. Ama olmaz, olamaz yani. Çünkü YÖKAK bağımsız bir kuruluş ve YÖKAK'a siz bunu sorarsanız size biz bunu almak istemiyoruz derler... ama becerileri biriktirmiş olma, daha önceki işte FEDEK süreçleri vesaire gibi kalite denetim süreçlerinden dolayı deneyimli oldukları için alması gereken, herkesin onay vereceği kurum YÖKAK. Bu olmaz. O yüzden böyle bir kurum olmayacak. Üniversitelerin içinde ancak oluşturulabilir bu. Her üniversite kendi içinde bir kalite birimi kurup yapabilir...”KM

Bir katılımcı YÖKAK'ın zamanla bu sürecin içerisinde yer alacağını düşünmektedir.

“...bunu bir yükseköğretim kurumunun işte... hep YÖK gibi geliyor ama bu YÖK mü MYK mı olur? YÖKAK mı olur, niye YÖKAK olmasın. YÖKAK herhalde daha sağlıklı olacaktır diye tahmin ediyorum. Çünkü YÖKAK ister istemez bu işin içine girecek zamanla...”KN

Akla gelen kurumlardan birisi de TÜSEM'dir. Ancak TÜSEM'in tüzel kişiliği olmaması sebebiyle olamayacağını TÜSEM yönetim kurulu üyeleri görüşmelerde belirtmişlerdir. Onun yerine dernek kategorisinde ÜNİSED'in kurulduğunu ifade etmişlerdir. (Bu bağlamda burada ÜNİSED olarak düşünebiliriz).

“...TÜSEM de ...tamamen bağımsız bir kuruluş. Böyle bir şeyi yapmak isterler mi? Çünkü bu bir iş yükü... Hani TÜSEM... varsayalım ki TÜSEM'e verildi ve onlar yapmaya karar verdiler. Ya mutlaka onların başına da bir denetleyici koymak gerekiyor o durumda...”KM

Düzenleyici ve değerlendirici kurumlar bağlamında SEM'lerin ihtiyaçları da gündeme getirilmiş, katılımcılar SEM'lerle ilgili olarak da önerilerde bulunmuşlardır.

“Tecrübeliler (SEM’ler) ... YÖK’te tam şey yapamıyoruz. Mesela işte bu standartların çoktan geliştirilebilmesi mümkün olabilirdi bir an önce. Ama orada tam karşılığımızı bulamadık henüz açıkçası... Millî Eğitim Bakanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü var. Ve tamamen yaygın eğitimle ilgili. Millî Eğitim Bakanlığı’nda böyle bir kuruluşun olması onları çok ilerletiyor. Bizde böyle bir şey yok. Yükseköğretim kurumu içinde Sürekli Eğitim Merkezleri’ni ilgilendiren ... Hani nasıl diyelim bağlı olduğu. Veya işte üst bir daire başkanlığı en azından... Mesela şeyler doğrudan YÖK’le muhatap olabiliyor fakülteler. Ama biz olamıyoruz. Bizim öyle bir sıkıntımız var. Yani YÖK’ün içinde bizimle ilgilenen bir ayrı birim yok...Yapı oluşturması gerekiyor. Bir birim oluşturmak gerekiyor... alt birim.” KH

“...Yükseköğretim Kurulu bir Daire Başkanlığı ile bu SEM’lerle ilgili SEM’lere özgü bir Daire Başkanlığı tasarlayarak, bunun üzerinden bu öğretim programları mikro yeterlilikler de bunlara dahil, standartlarının çalışılması ve bir anlamda SEM’leri rehberlik etmesi yönünde rolünün olması gerektiğini düşünüyorum...” KU

“SEM’lerin yapısı çoğu üniversitede çok zayıf yapıda ve kendilerinin zaten kadroları olmuyor. Rektörlüklerden kendilerine atanan personelle idare ediyorlar. Bunların bazı öğretim elemanı kadrosunda olabiliyor. Bazıları idare kadro da olabiliyor...tabii yani esas düzenleyici kurumların bence biraz konuya daha makro bakması lazım. Yani burada kim?.. Mesela YÖK’ün SEM’lerin görevi nedir diye sorgulamalı ve onun çerçevesinde de vereceği roller ve bağlı olarak da hem onların mali yapılarını hem idari yapılarını tekrardan gözden geçirmesi gerekir...” KT

4.2.2.3 Akreditasyon

Mikro yeterliliklerde akreditasyon gerçekten gerekli mi, mikro yeterliliklerin esnek doğasına uygun olarak nasıl yapılabilir, akreditasyon yerine tanınma ile ilgili süreçler mikro yeterlilikler için uygun çözüm yolu olur mu gibi soruların gölgesinde akreditasyon konusu mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunda kalite güvencesinin sağlanmasında gerekli unsurlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden akreditasyon süreçlerinin ülkemiz yükseköğretim sistemine uygun bir şekilde mikro yeterliliklerin esnek yapısına da uygun olarak nasıl uygulanabileceği katılımcıların görüşleri ve önerdikleri modeller bağlamında bu bölümde iki kısımda ele alınacaktır: Mevcut Akreditasyon Uygulamaları ve Önerilen Modeller. Mevcut Akreditasyon Uygulamaları kısmında katılımcıların mevcut sistem içerisinde sundukları akreditasyon örnekleri, TÜRKAK akreditasyon örneği ve kurum ve program akreditasyonu tercihleri tartışılacaktır. Önerilen Modeller kısmında ise katılımcıların mikro yeterliliklerin akreditasyonu için önerdikleri modellere değinilecektir.

4.2.2.3.1 Mevcut akreditasyon uygulamalarına entegrasyonu

Katılımcılar akreditasyona ihtiyaç olduğu noktasındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

“Bu ölçme değerlendirme araçlarının ne kadar gereğince uygulandığı soru işaretinin tam olarak bizim örneğimizde giderilemediğini gösteriyor... iyi kapasite geliştirmiş SEM’lerimiz bunun farkında ama ...Dış kalite güvencesi gerekiyor orada da ... Kim bunun denetimini yapacak işte Mesleki Yeterlilik Kurumu üzerinden giden bir süreç var. Bu yeterliliklerde, bu mikro yeterliliklerde de aynı süreç mi izlenecek? Burada üst düzenleyici metinde bu dış kalite güvencesi bağlamında ölçme değerlendirme araçlarının da dış kontrolünün yapılması hususuna ihtiyaç var.” KU

Bir diğer katılımcı mevcut süreçlere entegre edilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

“Bu kadar farklı kalite güvence standardı olursa hangisinde hangisinin uygulanacağını kim takip edecek?...Yani o yüzden hani sistemi mümkün olduğunca basitleştirmek, karmaşıklştırmamak, halihazırda yürüyen sistemlere entegre etmek. Hep böyle bakmak gerekiyor.” KM

Akreditasyonun getireceği iş yükünün oldukça fazla olduğuna değinen bir katılımcı akreditasyonu yapacak kurumun kim olduğunun, herkesin kabul edeceği bir kurum olması gerektiğinin altını çizmektedir.

“Kim akredite edecek ona da bakmak lazım...Akreditasyonu kimin yaptığına bağlı olarak çözebilir derim. Evet, herkesin kabul edeceği bir kurum ise çözebilir... bu arada, kimin programı akredite edeceğine dair yetki Yükseköğretim Kalite Kurulu veriyor... akreditasyon ajansına... bu belki...Yükseköğretim Kalite Kurulunun yetki verdiği dernekler vesaire, ajanslar diyelim... Onlar verdiği zaman belki genel anlamda bu kişiler yetkilidir denip...o şekilde yönetilebilir... Çok çeşitlilik var. Bunu değerlendirmek çok kolay bir iş değil. Yani bu yapılandırılmış, hani örgün eğitimdeki programların akreditasyonunu yapan ajansların yetkilendirilmesi bile bayağı bir iş...çerçevesi biraz mevzuatla çizildiği takdirde kime yetki verileceği konusu da netleşebilir ise o zaman, ... şey yapılabilir bence. ...Bu şekilde bir kalite güvencesine, ... doğru bir şey ilerleme sağlanabilir.” KS

TÜRKAK Akreditasyon Örneği

Katılımcılardan biri kurumunda TÜRKAK tarafından akredite edilen kurslarıyla ilgili bilgi vererek akreditasyon sürecinin TÜRKAK bağlamında nasıl yürütüldüğünü anlatmıştır.

“Şimdi burada 2 çeşit bizim eğitimlerimiz var. Bir tanesi akredite olduğumuz eğitimler bu kurslarımız için belgelendirme var. Bir de normal kendi süreçlerimizi yürüttüklerimiz var.

Akredite olanlar da zaten... kalite el kitabımızda belirtilen koşullara göre yapıyoruz. Kamera kayıtlarını alıyoruz. Bunlar denetlenebilir ve açık erişimde bekletiliyor zaten. Yani itiraz komisyonumuz var. Mesela ölçme, değerlendirme komisyonumuz var. Hem sorularımız hem itirazlar gerekli komite ve komisyonlardan geçtikten sonra, hani burada bir kişinin sadece veya bir hocanın yetkisinde değiliz. Kalite süreçleri bunlarda işliyor... akredite olanlarda... eğitimi veren sınavı yapamaz. Eğitimi yapan başka, sınavı yapan başka. Tabii onların da ekonomik olarak getirisi yüksek olduğu için (katılımcı sayısının) gözetmen görevlendirebilecek bir ekonomiyi de karşılaması gerekiyor...

...akredite olduğumuz birimlerde yeterince şeffaf. Çünkü bunların hepsi kayıt altına almış. Kameralar mesela sınavı ve eğitimi kayıt altına alıyoruz. Hatta mesela Mesleki Yeterlilik Kurumunun bu Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine göre yaptığımız sınavları hem yazılı sınavını hem performans sınavını çift kamerayla çekiyoruz aynı anda. Hem sınav yapıcılar hem gözetmenler, belli koşulları sağlayan kişiler yani sınava sınıfa mesela hiç kimse giremiyor. Dışarıdan bir erişim yok... Nasıl şeffaf duruyor sonuçlar? Bir kere soruların hazırlanma sürecinden itibaren başlayan bir kalite sistemi var. Soru, hazırlayıcılar ve bunları değerlendiren ölçme değerlendirme komisyonu var. Sonra sınav yapıldığında sınav sorularını değerlendiren öğrenci ve sınav yapıcılar var. Sonuçların değerlendirmesi açısından baktığımız zaman mesela akredite olduğumuz kurum Mesleki Yeterlilik Kurumu daha yeni yaşadık. Bize rastgele her alandan üçer tane rastgele numara verdiler. Sınav id'si, ve bu id'deki sınavların görüntülerini gönderdik. Onlar incelediler. Sonra o görüntüler üzerinden bir denetim geçirdik... Dolayısıyla hani burada hesap verilebilirlik. İzlenebilirlik, tekrar edilebilirlik koşullarını da sağlayıp sağlamadığımız kalite güvencesi altında korunuyor.” KB

Katılımcının anlattığı TÜRKAK akreditasyon örneğinde sınavı yapan kurum ile eğitimi veren kurumun başka olması Tanınma teması bağlamında da ele alınan sınavı eğitimi veren kurumun değil de eğitimi tanıyacak olan kurumun yapması fikrine çok uzak değildir. Eğitimin kimden ve nereden alındığı, bilginin hangi yolla edinildiği değil yapılan sınavın geçerli ve güvenilir olması ilkesine dayanmaktadır. Burada belge vermekle yetkilendirilme söz konusudur.

Program ve Kurum Akreditasyonu İkilemi

Akreditasyon konusunda en çok ikilem yaşanan konulardan birisi de kurum ve program akreditasyonu konusudur. Alanyazında genel tercih iş yükü düşünülerek kurum akreditasyonundan yana olsa da program bazlı değerlendirmenin mikro yeterlilikler açısından daha iyi olabileceği görüşü de dile getirilmektedir. Bu konuda görüşmelerde katılımcıların ikisi kurum akreditasyonu derken diğerleri program akreditasyonu ya da hem kurum hem program akreditasyonu demişlerdir.

“Kurum akreditasyonu. Sonuçta sizin yaptığınız bütün işlemler kurumunuzun durumunu yansıtıyor aslında. Şimdi kurum da ikilemde kalıyor. Akredite bölümden gelen yazışmalarla normal bölümden gelen yazışmalara benzer... yani o da bir standarda oturtmaya çalışıyor aslında....” KB

“...kurum diyorum, kurum diyorum... program çünkü ciddi bir ön çalışma gerektirecek. Önce bizim programlarımızı bir standartlaştırma, en azından asgari hallerini belirleme anlamında çalışmamız gerekiyor.” KH

Program akreditasyonu diyen katılımcılar kurum akreditasyonunun neden uygun olmadığını ve bu konuda ortaya çıkabilecek riskleri de açıklamışlardır.

“...kurum deyince, üniversiteden bahsediyorsak, ben üniversitemde Berkeley ve Stanford'un aldığı WASC akreditasyonunu yönettim ve Türkiye'deki ilk kurumsal uluslararası akreditasyonu alan üniversite olduk ve bu konuda çok ciddi uzmanlık eğitimleri gördüm Amerika'da. Kurumsal akreditasyon programı o kadar incelemeyiz. Kurumsal akreditasyonun çok daha genel bir bakış açısı vardır. Örneklere bakar. ...yani bütün programlarda bir şeyler işliyor mu diye bakar. Random check yapar ama program bazındaki herhangi bir şeyi tam da ensure etmez (garantilemez)...

...Dolayısıyla eğer siz program özelinde bazı şeylere çok daha detaylı bakmak istiyorsanız orada iş program akreditasyonlarına düşer. Yani kurumsal akreditasyon çok daha genel bir bakış açısıyla bakar. Kurumun içinde işler nasıl yürüyor ...Kurumsal akreditasyon, bu yapabiliyor olacağı iddia edilen şeylerin öğrenciler tarafından gerçekten yapıp yapılmadığının kontrol mekanizmalarının olup olmadığına bakar. Sen her sene belli program öğrenim kazanımlarının, öğrencilerin, mezun olanların tarafından edinilip edilmediğine bakıyor musun? Eksikler varsa buna göre müfredat revizyonu yapıyor musun...böyle bir senin döngün var mı diye bakıyor. Ama program özelinde artık senin işletme fakültesinin yeterlikleri doğru mu yanlış mı falan...Dolayısıyla ona bakılacaksa orada program akreditasyonları.” KD

“...kurum olmaz, kesinlikle olmaz. Tek tek eğitimlere bakmak gerekiyor. Tek tek eğitimlerin o standardı sağlaması lazım. Bunun da sebebi şu... şimdi mesela Türkiye'de eğitim veren, böyle hani temel yeterlikleri vermeye çalışan bazı kurumlar var. Bunlardan bir tanesi mesela A... Akademi. Örnek veriyorum...bir tanesi bizim savunma sanayinin açtığı bir akademi... Onlar bi dolu eğitimler veriyorlar ve aşağı yukarı biraz zorlarsanız bazı eğitimler mikro yeterlilik sayılabilir ... Çok iyi eğitimler olduğu gibi çok kötü eğitimler de var. Şimdi A...'yı siz akredite ederseniz o zaman böyle oradaki ...bütün her şeyi akredite etmiş sayılırsınız... O yüzden kurum çok tehlikeli...” KM

“Şimdi kurum akreditasyonu, kurumun her türlü, ... işte yönetim, yönetim, liderlik, kalite, birinci kriter ölçüt diyelim. İkinci ölçüt eğitim öğretim, üçüncü ölçüt araştırma geliştirme, dördüncüsü toplumsal katkı. Bir kurumun tamamına bakıyorsunuz kurumsal

akreditasyonda... program ise bir eğitim programı. Yani örgün bir eğitim programının, gerekli yeterlilikleri öğrencilere kazandırıp kazandırmadığına bakıyorsunuz. Yani program akreditasyonu daha sınırlı bir şey. Programı akredite ediyoruz. Yani bölüm akreditasyonu değil, öyle söyleyeyim. Farkı program akreditasyonunun, ya o programdaki müfredat, işte öğretim üyeleri, imkanlar, tesisler... acaba programın sağlaması gereken yeterlikleri ne ölçüde gerçekleştiriyor? Ve bunu sürekli olarak takip edip iyileştiriyorlar mı içeriği? Hem müfredatı hem ders dışı etkinlikleri vesaire hepsinin bir bütünü olarak bakılıyor. Dolayısıyla bence...program özelliği sanki daha ...doğru değerlendirilmiş gibi geliyor bana. Yani çünkü bir kurumun, yani bir üniversitenin her programı da akredite değil. Yani öyle de bir gerçek var. Hepsi de akredite değil ve olamayabiliyor yani olmak zorunda da değil. Kurumsal akreditasyonda program akreditasyonu bu açılardan farklı. Bilemiyorum yani orada program akreditasyonu sanki daha doğru bir yaklaşım gibi geliyor bana.” KS

Program akreditasyonunun neden avantajlı olduğunu katılımcılar değişik açılardan ele almışlar, derslerin doğasının birbirinden farklı olduğunu, dolayısıyla dersler özelinde değerlendirmenin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çeşit bir değerlendirmenin kurumların güçlü oldukları yanları ortaya çıkarma ve rekabet açısından da etkili olabileceği dile getirilmiştir.

“...kendi içimizde yaptığımız çalışmalarda da kurum akreditasyonu çok mümkün görünmüyor. Yani bence şimdi program akreditasyonu bu aşamada daha sağlıklı, o da bunun için bir süre sonra profesyonelleşmeyi de sağlayacak. A üniversitesinin SEM’i diyelim ki... Çok iyi bir Fen Edebiyat Fakültesi...çalışan işte çok başarılı bir psikoloji bölümü. Öğretim üyeleri vesairesi var... aile danışmanlığı... o alandaki eğitimlerde uzmanlaşıyorlar ve çok güveniyorlarsa işte X eğitimlerini şey yapsınlar akreditasyonlarını alsınlar. Yani program temelli... o akreditasyonu SEM mi almalı, fakülte mi almalı, işte rektörlük mü almalı o da belli değil gerçi ama. Hani ben SEM üzerinden konuşuyorum, SEM’i akredite ettiğin anda benim bütün programlarımı da akredite etmiş olacaksın. Ama benim her bir programım aynı kalitede aynı düzeyde olmayabilir. Dolayısıyla kurum akreditasyonundan ziyade program akreditasyonunun ben çok daha sağlıklı olacağını düşünüyorum ve dediğim gibi MYK’yla da biz her görüşmemize, onların da bütün eğilimi, program akreditasyonu. Bu hem bir profesyonelleşme getirir. Çünkü tıp alanında çok iyi kurumlar var, fakülteler var işte bakıyorsun sosyal bilimlerde çok iyiler var. Mühendislik alanında çok iyiler var. Niye o insanlar o alandaki micro credentials’larla ya da işte SEM eğitimleriyle yola çıkmasınlar. O bütün şeyi (kurumsal akreditasyondan bahsediyor) vermek bir rehabet de verir kuruma... ama programın kendi içerisinde akreditasyonu daha dinç tutacaktır kurumu da daha sağlıklı olacaktır.” KN

“Ama herhalde program bazında ilerlemek daha sağlıklı olabilir. Çünkü dediğim gibi çok farklı yapılarda programlarımız var...Dolayısıyla hani tamamen kurum bazında ilerlersek ...bazı şeyleri, değerleri kaybedebiliriz de. Çünkü her biri kendi içinde özel...” KA

Hem kurum hem de program akreditasyonunun gerekli olduğunu belirten katılımcılar da vardır.

“Ben her ikisinin de olması taraftarıyım. Önce SEM’lerin yapılarının da akredite edilmesi gerekiyor. Yani programdan programa fark eden bir sertifikalandırma ya da farklı bir standart uygulama olmaz. Önce kurumun her bir programa uygulayacağı standartlar belirlenmeli. Yani bu nasıl söyleyeyim? Önce merkezler akredite edilmeli, sonra programlar akredite edilmeli...program bazlı akreditasyon çok kolay yoksa. Standartları, eğer kurumları akredite ederseniz programları, ...daha kolay akredite edersiniz. Çünkü standartları belirlemiştinizdir. Bir programın işte kırk iki saatlik... ders sonucunda sertifika verilir. Bunu kurumun kendi bazında oluşturursanız kurum akreditasyonunda bütün bu standartlar belli olur. Mesela dersler nasıl verilmeli dediğimizde yine işte orada bir iş akış şemaları oluşturulmalı, o iş akış şemalarına göre gitmeli. O zaman kurum akredite olursa program akreditasyonu çok kolay olur.” KY

“Yetkin bir kurum olması lazım ama programların da akredite olması lazım...şöyle düşünelim, baktığımızda, şu anda mesela psikolojiden bahsettik. Psikolojinin verdiği müfredatı işte psikolog derneği gelip akredite ediyor değil mi? Programları akredite ediyor orada, bir yandan da ama gelip, mesela MÜDEK gibi ABET gibi, başka konularda yine benzer şeylerde altyapıyı da aslında akredite ediyorlar. Bence ikisinin de olması lazım. Yani hem kurum akreditasyonu olması lazım. Akredite olmayan bir kurum...Eğitimleri vermemeli mesela.” KT

Akreditasyon derneklerinde görev alan katılımcılar bu konuda herhangi bir çalışmanın olmadığını, zorunlu olan programların öncelikli olarak hedeflendiğini belirtmiş olmasına rağmen katılımcıların görüşleri doğrultusunda ele alındığında hem program hem de kurum bazında mikro yeterliliklerle ilgili akreditasyon çalışmalarının gerekli olduğu öne çıkmaktadır.

4.2.2.3.2 Mikro yeterliliklerle ilgili önerilen akreditasyon modelleri

Katılımcılara yöneltilen “mikro yeterliliklerin doğasına uygun bir akreditasyon modeli nasıl olabilir?” sorusuna katılımcılar kendi görevleri ve tecrübeleri bağlamında düşünerek, sorumlu kurumları da göz önünde bulundurarak oldukça işlevsel görünen önerilerde bulunmuşlardır. Öncelikle YÖKAK’da görevli olan katılımcı mevcut sistemler içerisinde SEM’leri akredite eden bir sistemin olmadığını belirtmiştir.

“Öyle bir uygulama yok (SEM için akreditasyon uygulamasından bahsediyor). Yani benim bildiğim duyduğum öyle bir uygulama şu ana kadar yapılmadı. Ya kurumsal akreditasyon içerisinde sürekli eğitim merkezleri değerlendiriliyor ...ama sürekli eğitim merkezine özel bir akreditasyon programı yapılmadı. Yani şu an için öyle bir mevzuat da yok. ... yani öyle bir girişim de yok. Doğruyu söylemek gerekirse. Yani kurumsal akreditasyon KAP

programlarına ya da YÖK'ün yürüttüğü programlara başvuran üniversiteleri, SEM'leri de kurumsal akreditasyon kapsamında değerlendiriliyor. Ama bu ... SEM'in akredite olduğu anlamına gelmiyor. Biz çatı olarak bütün üniversitelerin kurumsal akreditasyonunun kararını veriyoruz.”

SEM'lerin akredite edilebilmesi kapsamında şimdiye kadar yapılan girişimleri ve önerilerini katılımcılar şu şekilde ifade etmişlerdir.

“Yükseköğretim Kalite Kurulu'yla sürekli bir görüşme halindeyiz. Ama onlar da tam olarak nasıl akredite edeceklerini bilmedikleri için... bize soruyor. Mesela bizim TÜSEM Konseyi toplantılarımızın da temel ana konusu bu. SEM'lerin akreditasyonu. Mutlaka akredite edilmemiz gerekiyor. Akredite edersek eğer bizden alınacak dersler de işte ya AKTS'den sayılacak ya mikro krediden sayılacak...eğer YÖK bazında ya da Yüksek Öğretim Kalite Kurulu bazında... bizi tanıyacak bir sistem konursa, yani TÜSEM bizim Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınmış bir kurumdur dediği takdirde o zaman standartları, her şeyi belirleyebiliriz. O zaman işte yavaş yavaş akreditasyona da biz karar veririz...hani işte ne bileyim, yabancı dilleri akredite eden dernek gibi. İşte..., Fen Edebiyatları FEDEK mesela MÜDEK onun gibi bir dernek çatısı altında biz de TÜSEM'in bu derneğin altyapısı hazır zaten bunun her şey hazır. Bu derneği faaliyete geçirdiğimiz zaman, mesela diyelim ki pazarlama konusundaki eğitimin içeriği, standartları bunlar olmalı. O zaman devreye aslında MYK da giriyor...Mesleki Yeterlilik Kurumuna da biz bazı derslerin ... standartlarını sunabiliriz o zaman.” KY

“Üniversiteler Sürekli Eğitim Derneği (ÜNİSED) var. Onun da yöneticiliğini yapıyorum şu an ...bir şey de hazırladık... yönerge hazırlandı SEPAK diye. Kurum olacaksa da böyle bir yapı kurulacaksa da kurumsalla başlarız ondan sonra programa belki geçilebilir diye düşündük açıkçası. Ama şu an akredite olunabilecek herhangi bir sürekli eğitimin Türkiye'de şeyi yok. YÖKAK gibi bir şeyi de yok...hatta YÖKAK'la da görüştük. Siz böyle bir şey yapabilirseniz biz sizi yani çalışmalarını destekleriz...” KH

“Bizim ÜNİSED diye bir oluşumumuz var... ÜNİSED'de ...şimdi bir defa TÜSEM'in tüzel kişiliği yok... bunu TÜSEM üzerinden yapamazdık. Dolayısıyla biz ÜNİSED kurduk...ÜNİSED'in YÖKAK'a başvurup, bunu alması, ÜNİSED'in SEM'leri sonrasında bir DEDAK gibi ya da nedir mühendislerinki MÜDEK gibi şey yapabilmesi gerekiyor... ÜNİSED'in YÖKAK'la görüşmeleri oldu. Biz ÜNİSED olarak da YÖKAK'a gittik, görüştük ... ÜNİSED'in işte bir SEM'lerin akreditasyonunu sağlayan bir birime bir yapıya dönüşmesi. Ondan sonra o SEM'lerin Türkiye'deki vakıf ya da devlet SEM'lerinin içerisinde verilen programların o kurul tarafından akredite edilmesi bizim hep şeyimiz buydu. Yaklaşımımız buydu. Ama işte ne yazık ki pek yapamadık onu.” KN

SEM'lerin akreditasyonunda SEM'lerin özerk yapısını devam ettirmesinin de önemli olduğu dile getirilmiş ya da yine YÖK veya YÖKAK çatısı altında olmayan,

görevlendirilmiş bir program akreditasyonu derneğinin bu iş için en uygun yapı olduğu ifade edilmiştir. Bu özerk yapının yeterlilikler için ortak katalogların ve standartların belirlenmesi açısından da kıymetli olduğu belirtilmiş, esneklik, şeffaflık gibi değerlerin de hantallaşmayan yapının da bu sayede olabileceği ifade edilmiştir.

“... Türkiye’deki SEM’lere baktığımızda her açıdan eğitim ... SEM’deki eğitimler senatodan geçmiyor. Yani Senato ve tabii bu eğitimi verecek olduğunda SEM’lerin esnek yapısıyla sıkıntıları var. Çünkü SEM o eğitimi o dönemde kim verecekse icabında dışarıdan da işte bir eğitmenle sağlayabiliyor. Halbuki Senatoda bazı kurallar var işte bunu A... hoca verecek... Yani bu kalite konusunda üniversitelerin kendi yol haritalarını çizmeleri lazım. SEM’lere daha özerklik vererek bir yapıya geçmesi gerekiyor...”

Ya da farklı olması lazım. Yani bu işte şu yapı akredite edilmiştir diye, bu akreditasyonu da merkezi bir yapı üzerine kurmak gerekiyor. Nasıl diğerlerinde...bu alanda çalışan dernekler, vakıflar yetkilendirilmiş. YÖK bunları YÖKAK falan vasıtasıyla bu şeyi veriyor. Yine burada da SEM’lerin kurduğu bir yapı bir dernek var esasında...ÜNİSED üzerinden mesela böyle bir şey yapılabilir ve öyle bir şey olması lazım. Yani bu mesela YÖK’ün altında bir birim olmamalı YÖKAK’ın altında bir birim olmamalı. Bu akreditasyon yapacak olan... bir yapıyı SEM’lerin temsil edildiği bir yapı olması gerekir diye ben düşünüyorum. Hem kurumu akredite etmeli hem de programları akredite etmeli...
...İşte ortak katalog... bunun üzerinden gidilebilir...böyle bir şey olduğunda muhakkak ona bağlı olarak bir alt yapısı olacak, insan kaynakları olacak ve bir kurum tüzel kişiliği olduğu için de hesap sorulabilirliği de olacak. Şeffaflığı da olacak. Yani oralardaki önemli olan şey hesap sorulabilir olması, şeffaf olması ve güvenilir olması böyle bir yapının.
...direkt kamu tarafından yapılması, dediğim gibi o esnekliği sağlayamayacağı için hızlı bir sistem sağlayamayacağı için onun yerine bir dernek üzerinden olması... yani bir dernek, vakıf neyse SEM’lerin içinde dahil olduğu ve temsil edildiği. Çünkü onların o gidişatı da aktarabilecekleri bir yapı bence iyi olur. Öyle bir mekanizma.” KT

SEM’lerin akreditasyonu konusunun YÖK’ün kontrolü altında olması gerektiğini düşünen bir katılımcı da vardır. Akreditasyon konusunun sadece derneği kuran kişilerin vizyonuna bağlı ilerlemesi konusundaki kaygılarını ve bu konuda bir otoritenin onayının olmasının gerekliliğini ifade etmiştir.

“...ilk etapta Yükseköğretim Kurumunun altında oluşturulacak bir komisyon tarafından yürütülebileceğini düşündüm... bu komisyon işte belirli aralıklarla toplantılar yapıp...belirli kurallar belirlerse... atıyorum şu kadar sürede şunların belirlenmesi, şu kadar sürede bunların yapılması gibi takvimlendirirlerse bu süreç aslında daha sağlıklı ilerleyebilir.... Ama en sağlıklı ...Yükseköğretim Kurumunun altında ilerleyebileceğini düşünüyorum. ... çünkü diğer kurumlar daha böyle bir vakıf olsa, bir dernek altında ilerlese

bu tür ... işlemler, daha çok o, derneğin içerisindeki kişilerin vizyonuna bağlı olarak ilerliyor. Ama Yükseköğretim Kurumu daha böyle, bir otorite olarak görülüp, daha fazla, ... kamuoyunda da baskı oluşturabileceğini düşünüyorum bu yönde. Daha kaliteli bir sürecin ilerleyebileceği düşüncesindeyim. Belirli kişilerin bu konuda görevlendirilip, ... bunu takip ederlerse, gayet sağlıklı bir şekilde ilerleyebilir...” KA

YÖK ya da YÖKAK’ın değerlendirici olmasının herkesin beklediği bir durum olduğunu ancak bunun mümkün olmadığını düşünen bir katılımcı süreçte yaşanması muhtemel problemleri belirtmiş, üniversitelerin kendi içlerinde kaliteyi sağlayabilecekleri bir mekanizmanın olabileceğini ifade etmiştir.

“Herkesin onay vereceği kurum YÖKAK. Bu olmaz. O yüzden böyle bir kurum olmayacak. Üniversitelerin içinde ancak oluşturulabilir bu. Her üniversite kendi içinde bir kalite birimi kurup yapabilir. Eğer bunu Sürekli Eğitim Merkezleri yapacaksa ki öyle görünüyor...YÖK diyebilir ki bütün üniversiteler bu kalite metnine uyacaklar. Kendi mikro yeterliliklerini ve başkalarından gelenleri de buna göre tanıyacaklar. Bu yeterliliklerin sağlanıp sağlanmamış olmasını denetleyerek yapacaklar dese, böyle bir check list verse bile, ... üniversiteler şunu talep edeceklerdir. Hocam, bizde bu standartları sağlayacak hoca yok. Ama biz bunu da açmak istiyoruz...Mikro yeterlilik vermek istiyoruz. O yüzden bu kalite yeterliliklerini azıcık esnetin. ...Yani şey yapın, birazcık sınırları düşürün. Mesela böyle bir durumda da sınırları düşürdüğünüzde de bu sefer A Üniversitesi diyecek ki, "Ya hocam bunlar çok çok düşük standartlar. Yani ben bu standartlardan geçmiş bir eğitim açmak istemiyorum, bunu yükseltin" diyecek. Çünkü çok düşük standartlar bunlar..O nedenle çok büyük ihtimalle dönecek dolaşacak. ... her üniversite kendi kalite şeyini çıkartacak. Denetim. Yani ne diyeyim ona? Kalite güvence süreçleri denetim mekanizmasını oluşturacak denebilir.” KM

Mikro yeterliliklerle ilgili MYK’nın TYÇ konusunda izlediği yolun izlenebileceği belirtilmiş, SEM’lerin çok farklı kurumlarla çalışan yapısı göz önünde bulundurularak şemsiye bir çatının nasıl oluşturulabileceği konusunda görüşler de dile getirilmiştir.

“MYK’nın izlediği süreç gibi aslında. Mesleki Yeterlik Kurumu ilk kurulduğunda bu şekil işte her türlü şeyin...standartları belirlenmiş meslek grubunun en hani duyulmamış mesleklerin bile meslek standartları, bizde de eğitim standartları. Her türlü eğitim için ciddi bir çalışma gerekiyor. Hani gönüllülerle, işte ne bileyim eğitim sağlayıcılarla. Zaten hani orada MYK da şöyle bir süreç oldu. Standartları belirleyenler, çalışıp gönüllü olanlar ileride akredite olma konusunda daha avantajlı oldular zaten. Haliyle. Yani burada da öyle bir şey bekledik açıkçası MYK’dan. MYK’dan gelmedi...Oraya sıra gelmedi ya da. Artık onların kendi şu anki meslek standartlarını... Orada sadece sınava belgelendirme konusunda bir şey var çünkü çalışmalar, eğitim akreditasyonu konusunda bizim bir şeyler yapmamız lazım. Yine YÖK’e geliyorum yani orada...”

... Türkiye'de bir üst şemsiye yapıya ihtiyaç var. Şemsiye bir yapıdan kastım bunun içinde YÖK, Millî Eğitim Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları, diğer bakanlıklar belki. Çünkü onların da eğitimleri var...Sağlık Bakanlığı mesela çok aktif gibi. ... sektör temsilcileri yine böyle bir şey. Üst yapı hepsinin toplandığı düzenli bir üst yapı ve bu üst yapının altında da kurulmuş bir akreditasyon yapısı. Belki işte YÖKAK'a da bağlı ya da belli yerlere de bağlı. Belki uluslararası kuruluşlarda da şey yapılabilen, akredite edilebilen. Önce kendisini kuruluşun... böyle bir yapının eğitimleri de ikiye ayrılacak. Yüz yüze eğitimlerin akreditasyonu, çevrimiçi ve hibrit eğitimlerin akreditasyonu şeklinde. Belki böyle bir altyapı buraya bağlı... bir yapı... birim kurulacak. İşte o dediğimiz şey olacak. MÜDEK gibi EPDAD gibi bir kuruluş belki öyle olabilir. Çünkü biz şey gibi değiliz. Hani mesela MÜDEK doğrudan üniversite eğitimlerini akredite alan ama biz her şey var bizim tabii ki yeterlilikler çerçevesindeki seviyemize uygun olarak çok geniş bir şey var. ... onların muhatapları da çok çeşitli olunca birlikte çalışmamız gerekiyor onlarla.” KH

“Akredite edecek kurum kim olacak? ...Şu anda üniversitelerimiz kalite süreçlerinde Yükseköğretim Kalite Kurumu tarafından ...değerlendirmeye alınıyor. Ve işte tam akreditasyon verilmiş oluyor üniversiteye. Ama SEM, biz o sürecin bir parçası olduğumuz için aslında üniversitemiz akredite olduğu için bizim faaliyetlerimiz de... biz de aslında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından akredite edilmiş olduk. Fakat hani. Hepimiz aynı yerdeyiz zaten. Ama işin dış alemine baktığınız zaman ...örnek veriyorum, bizim bir iklim eğitimimizin akreditasyonunu içeride kimle kuralıyız? Bu bir sivil toplum kuruluşu mu olmalı, bakanlık mı olmalı? Bir sektör temsilcisi mi olmalı? Belki de yönetim modelini esas almamız lazım. Burada üniversite işte esneklik sunulabilir. Zaten üniversitenin doğası bunu gerektiriyor bence. Yani biz mümkün olduğu kadar çok aktörlü bir akreditasyon alanı açmalıyız kendimize. Bu bir yönetim modeliyle karşımızda olmalı...Dış kurumların da...ücretlerine bakıyorsanız çok yüksek ...

... Türkiye'deki yönetsel sistemin özellikleri düşünürsek, yükseköğretim sistemini ve genel kamu yönetimi sisteminin özellikle düşünürsek bir kere bakanlıklar bu işin içinde olmalı. Çünkü onlar...Örgütlenmeleri, organizasyon ve ülke düzeyindeki sahip oldukları müdürlükleriyle, taşra teşkilatlarıyla bu akreditasyonlarda önemli bir aktör olacaktır. İkincisi ulusal düzeyde kamu yararına dernekler var bu statüye kavuşan. İlgili eğitim alanında bu derneklerle çalışılması da bu akreditasyona destek olabilir. Üçüncü de yine sektörde özellikle kurumsal yapılarla iş birliği yapılması olabilir. Ben ama bu akreditasyonun zorlayıcı bir madde olarak olmamasını... Ama kalite güvence sistemine bir artı sağlayan repütasyon açısından da önemli bir unsur olarak görülmesi yönünde bir düşünceye sahibim. Yani ben şimdi H Üniversitesi olarak geliştirdiğim eğitimde yani illa bakanlık onayı almalı mıyım? Hayır ama iş birliği yaparsam zenginleştirebilirim, güçlendirebilirim. Bu aksi halde biz kendi eğitim kurumu olma birikimimizi de biraz göz ardı etmiş oluyoruz gibi geliyor bana. Yani yönetim modeli bence burada bize cevap verebilir ve... Lokal bazda hani bakanlığı örnek verdim ama mesela kurumsal büyükşehir

belediyelerimiz de...Bu işlerde yine dahil olabilir çünkü teknik birikimleri olduğu için uzmanlıkları olduğu için bunların... karşılıklı da birbirini tamamlar. Hani eğitim bile geliştirilebilir. Orada illaki firma olmak zorunda değil. Kamu kurumlarıyla da birlikte geliştirilebilir diye düşünüyorum.” KU

Akreditasyon kurumlarının oluşturulmasının da ayrı bir yük ve süreç olduğu da dile getirilmiş, küçük bir yönetmelik değişikliği ile mikro yeterlilik sağlayacak bir kurum olduğunun belgelenmesinin yeterli olabileceği görüşü de ifade edilmiştir.

“Tabi yükseköğretim kalite sisteminin içerisinde bu mikro kredilerin verilebilmesi ile ilgili hani ayrı bir birim falan kurmaya gerek yok zaten... küçük bir yönetmelik değişikliğiyle SEM’lerin de hangi alanlarda tabii ki veya işte uygun şartları sağladığında mikro krediler verebilecek bir SEM olduğunu belgelemesi yeterlidir diye düşünüyorum...Yani ayrı bir bunun için bir akredite sistemi kurmak. Çünkü akredite etmesi beklenen veya kurulacak olan kuruluşun da önce akredite olması lazım...Tabii şimdi bir akreditasyon kurumu kurulacak. Sonra bu akreditasyon kurumu kendisi de diğerleri akredite olacak. Tabii o da YÖKAK’a akredite olacak. Ondan sonra YÖKAK adına akredite vermeye yetkili bir kurum olacak, sona o da beni akredite edecek. Yani bu kadar iş ve işleyişe gerek yok diye düşünüyorum.” KB

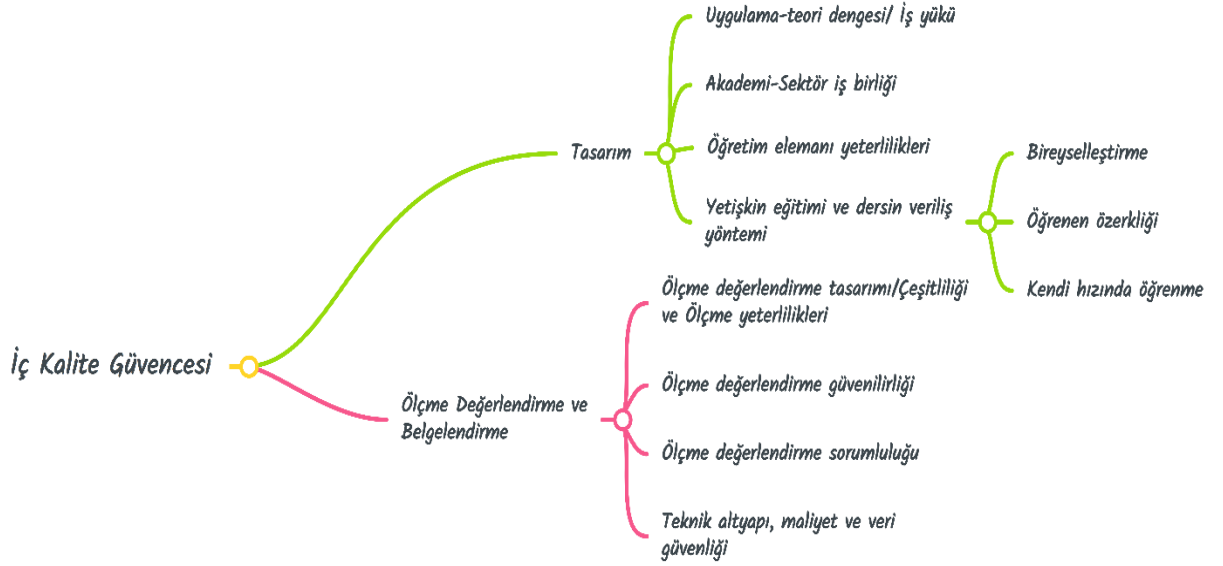
4.2.2.3 İç kalite güvencesi

Yükseköğretim kurumları mikro yeterlilik sağlamak istediklerinde iç kalite güvencesi bağlamında mikro yeterlilikleri ele almalı, mikro yeterliliklerle ilgili standartları sistemlerine entegre etmelidir. Ayrıca tanıyıcı kurum olarak mikro yeterlilikleri tanıyacakları standartların da neler olduğuna karar vermeli mikro yeterlilikleri kurum içerisinde doğru konumlandırmalıdır. Mikro yeterliliklerde iç kalite güvencesi görüşmeler sonucunda elde edilen görüşler doğrultusunda iki alt kategori altında toplanmıştır: Tasarım ve Ölçme-Değerlendirme ve Belgelendirme. Analiz sonucu ortaya çıkan bu iki kategori Tanınma teması altında da ele alınan güçler ayrılığını yansıtmakta, derslerin tasarımı ve ölçme değerlendirme faaliyetleri iki ayrı sorumluluğu tanımlamaktadır.

İç kalite güvencesi bağlamında ele alınan başlıklar Şekil 4.6’da sunulmuştur.

Şekil 4.6

Mikro Yeterliliklerin İç Kalite Güvencesi ile İlgili Alt Temalar

Mikro yeterlilikleri kendi kurumunda deneyimleyen bir katılımcı iç kalite güvencesinin önemini şu şekilde açıklamaktadır:

“Öncelikle her üniversite kendi içinde bunu sağlayabilmeli. Ondan sonra yükseköğretimin kontrolü altında olması. Yani hani bizim süreci daha sağlıklı buluyorum. Üniversite kendi içinde bir defa micro credentials’den ne anlıyoruz? Yani MC’nin tanımı bizim için ne? ...Ben kendi derslerimi işte bu AKTS’leridir, vesairesiyle, ders bilgi paketi, eğitim bilgi paketlerini falan ben de oluşturayım. Bunu akademisyenlerimle paylaşayım. Yani önce ben kendi içimde bunun akreditasyonu yani akreditasyonu derken sürecini yaşatmalıyım...”
KN

Başka bir katılımcı da dış kalite güvencesine göre iç kalite güvencesi süreçlerinin daha önemli bir aşama olduğunu ifade etmiştir:

“...Biz kendimiz mesela kendi yönergemizde bir tanım yaptık sertifika programı için. Belirli bir saat zorunluluk tuttuk, ama o da yeterli değil. Bunun bir ders bilgi paketinin olmasını şart koştuk ki böylece hiç olmazsa iç kalite güvencemizi kuralım. Ama üniversitelerin bence... dış kalite güvencesi anlamında da çok zorlanmamasında fayda var. Çünkü zaten adı üstünde. Yani bu bir Yükseköğretim Kurumu, üniversite. Yani bu eğitimleri zaten diploma programlarında da veriyor yeter ki, iç kalite güvence sistemini bir mikro yeterlilik programı için kurabilsin. Yani o bile önemli bir aşama bence.” KU

4.2.2.3.1 Tasarım

Tasarım alt teması mikro yeterlilik sağlamak isteyen yükseköğretim kurumlarının mikro yeterlilikleri tasarımlarken göz önünde bulundurması gereken noktaları katılımcıların görüşleri doğrultusunda ele almaktadır. Görüşmeler bağlamında öne çıkan konular Uygulama-Teori Dengesi/ İş yükü, Akademi Sektör İş birliği, Öğretim Elemanı Yeterlilikleri, Derslerin Veriliş Yöntemi ve Yetişkin Eğitimi'dir.

Uygulama Teori Dengesi/ İş Yükü

Mikro yeterliliklerin uygulamaya dayalı yapısı ders tasarımı yapılırken uygulama teori dengesinin kurulmasını gerektirmekte, öğrenenin kendi başına geçirdiği zamanların iş yüküne yansıtılması önem kazanmaktadır. Katılımcılar bu konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Uygulama boyutu olan bir alan yani. Dolayısıyla uygulama boyutundaki konu pratik ve teorik ders dışı zaman olarak ... iyi tanımlamaları gerektiren programlar olduğunu gösteriyor bize. Şimdi halihazırda bizim yürüten eğitimlerimizin önemli bölümü teorik olarak... saat hesabı yapılıyor ve o ders dışı zaman konusundaki tanımlama biraz keyfi oluyor. Bu keyfiyeti önlemek adına aslında mikro yeterliliğin, mikro yeterliliklerin özgün yapısı itibarıyla mecburen bu alanların tanımlanmasını göreceğiz diye düşünüyorum ben... Çünkü burada bir de sektör beklentisi de var. Yani o sektörler bu eğitimi, eğitimlere destek olacaklar ya da kendi insan kaynaklarını bu eğitimlerden yararlandırma yoluna gidecekler. Onların ihtiyaçlarına cevap vermeyen eğitimler bu anlamda zaten süreçten elenecektir...”
KU

“... Kurslarda öğrencinin kendi başına geçireceği süreyi... ona bırakmak yerine kurs içerisinde bunları etkinlik saati olarak ayarladığımızda, hani ... standardı sağlamış oluruz. Diğer türlü öğrencinin bunu ...yani kursun dışına çıktığında kendi başına geçen sürede ... bu işi yapıp yapmadığını... bunu takip etme şansı ne okulların var ne kursların var zaten... Bireysel veya grup olarak uygulama saati olarak verilebilir.” KB

“...sadece mesela yüz yüze kısmı saatten sayılmamalı. Yani sadece canlı ders yürütülen kısımları o da eğitimin süresi olarak düşünülmemeli ki asenkron kısmı çok daha kıymetli aslında. Yani uzaktan eğitimciler aslında bunu daha iyi ne demek istediğimi anlarlar. ... biz ... yüz yüze etkileşim boyutunu evet çok önemsiyoruz ama eğitimde derinlemesine bir şeyi okumak, öğrenmek, kişinin kendi bilişsel süreçlerinde bunu yapması, değerlendirmesi, o süreci kendi içinde yaşaması çok daha kıymetli. Dolayısıyla kendi başına kalıp da okuduğu, tartıştığı ya da düşündüğü, üzerinde akıl yürüttüğü, içerikle birebir baş başa kaldığı ve onu tükettiği süre çok daha kıymetli aslında. ... dolayısıyla ee o nasıl kontrol edilebilir? Açıkçası yine bir sistemle etkileşim boyutunu da belki sistemdeki ilerlemesi göz önünde bulundurulabilir... daha akıllı sistemler devreye girebilir. Mesela kişilerin öğrenme

tercihlerine, bireysel alışkanlıklarına adapte olabilen sistemlerin devreye sokulmasıyla aslında belki daha kolay kontrol edilebilir. Onun dışında, ödev ya da proje çalışmaları ile belki takip edilebilir. Ama eğer ödev proje tercih edilmeyecekse de bir başka seçenek. Yani bence sistemin akıllı sistemler, adaptif sistemlerle takip edilmesi şeklinde olabilir diye düşünüyorum.” KA

“...mesela vergi usulleri ile ilgili teorik de o kadar çok ders almış ki bu kişiler aslında. Ama pratikte uygulamalarda çok farklı ihtiyaçları çıkıyor... İşte bu eğitimlerde o ihtiyaçları karşılayacak birebir eğitimler yapılıyor.. dışarıdan uygulamada karşılaşılan problemleri onlar getirdikleri için... Dersin bitiminde şöyle oluyor. Ya muhteşem geçti. Bak kafamdaki birçok soru burada halledildi...” KY

Akademi-Sektör İş birliği

Mikro yeterliliklerin ortaya çıkış amaçları içerisinde sektörün ihtiyaçlarına uygun yeterlilikleri geliştirmek gibi bir hedefin olması nedeniyle, bu derslerin tasarımında hatta belki ölçme değerlendirme bağlamında sektörle nasıl iş birliği yapılabileceği sorusu gündeme gelmektedir. Akademi-Sektör İş birliği teması bu bağlamda ortaya çıkan bir konudur. Bu iş birliğinde dengenin sağlanması oldukça titizlikle ele alınması gereken bir noktadır ve ortaya çıkabilecek problemler ve dengenin nasıl sağlanacağı konusunda görüşler bu kısımda ele alınacaktır.

Katılımcılar sektörün ihtiyaçlar bağlamında yönlendirici olabileceğini belirtmekle beraber tasarım ve uygulama konusunun akademinin kontrolünde kalması gerektiğini ifade etmekte, akademinin yönlendirmesine ihtiyaç olduğunu belirtmektedirler.

“Şu anda bizim üniversite sanayi iş birliği çerçevesinde doktora programlarımız var. Mesela sanayi bize nasıl geliyor? Diyor ki benim şu konularda problemlerim var, bana bu konuda diyor, benim personeli doktora yaptırır mısınız? Geliyor, bizim bölümde o konuda doktorasını yapıyor. Bu sefer hem sanayinin problemi ortaya çıkıyor. Hocayla o probleme yönelik olarak bir doktora çalışması yapıyorlar...” KY

“Bence ağırlıklı olarak üniversitede akademisyenlerin olması lazım burada... dış kaynak olarak bakacağımız sektör deneyimli eğitmenler, uzmanlar daha çok katkı sağlayıcı pozisyonda olmalı. Mikro yeterliliklerle ilgili olarak da bu ölçme, değerlendirmeler ve yapılacak olan işte örneğin kazanımları gibi konularda da daha çok sorumluluğun yani akademik çevrede...akademisyende olması lazım diye düşünüyorum. Ama burada diğer...uygulayıcı olan arkadaşlarla da...dirsek temasıyla onların verecekleri eğitim kısmını özellikle bu...öğrenim çıktılarının ne olacağını beraber konuşmalarında yarar var. Dolayısıyla hani tamamına tümünün kurgusunu akademisyen yapmalı ama modüller olarak baktığımızda o dış eğitmenlerin de katkısını alması iyi olur.” KT

“Benim şu anda ajandamda sektörle ilgili tek iş birliğim şu, “needs analysis” ... Yani sektör nasıl...hard skills and soft skills, nasıl beceriler talep ediyor? Biz öğrencilerimize de soruyoruz, bunu şimdi onun anketleri hazır işte gene o task force’un içerisinde, benim oradaki görevim de SEM olarak şirketlerle bağlantılı çalıştığım için normalde şirket çalışanlarına İK’larına siz nasıl kişiler işe alıyorsunuz? Yani nasıl beceriler bekliyorsunuz demek ve benim hazırlayacağım o micro credentials course’larını da bu needs analysis’lerin temelinde içeriğinde, bu becerileri eğitecek geliştirecek eğitimler organize etmek...üniversiteler yükseköğretim bence micro credentials’da başta hâkim olmalı, altyapıyı oluşturmalı, içerikleri vesaire oluşturduktan sonra... Yani yükseköğretim buna hâkim olacak. Yükseköğretim önce kendi içerisinde denemeler yapacak öğrenecek. Ondan sonra sektörle iş birliği ancak bazı kurumlar için ileriki aşamalarda söz konusu olabilir. Yoksa başlarda sektörle el ele gitmeye kalkarsa yükseköğretim çok başarılı olmaz ...gibi geliyor bana.” KN

“Çok güzel bir soru aslında. ...biz bayağı sektörle ortak çalışan bir Sürekli Eğitim Merkeziyiz. Çok güzel iş birliklerimiz var...Biz süreci şöyle işletiyoruz aslında. Normalde bazen sipariş olarak da gelebiliyor. İşte şöyle bir eğitim ihtiyacımız var, şu kadar süremiz var, hemen bunu bize hazırlayın şeklinde genellikle böyle acil ihtiyaçla gelen durumlar da olabiliyor. Ama biz bir frene basıyoruz. Bir dakika diyoruz. Biz burada merdiven altı, böyle her önüne gelenin istediğini yapan böyle bir eğitim kurumu değiliz. Bu işin bir prosedürü var. Olması gereken bir yöntemi var. Bir öğretim tasarımı yapmamız gerekiyor. Sağlıklı bir şekilde ilerlememiz gerekiyor ki bu iş hem kaliteli bir şekilde sunulsun, öğrencilerimizin de en üst düzeyde fayda sağlayabileceği, sizlerin de en fazla verim alabileceğiniz bir süreç haline getirelim diyoruz. ... bu anlamda biz öncelikle bir tasarım sürecimizi işletiyoruz. Önce kurumun ihtiyaçlarını ortaya koyuyoruz. Öğrencilerin profilini ortaya koyuyoruz. Sonra işte içeriğimizin kapsamını belirliyoruz. Daha sonra ihtiyaca yönelik en uygun çözümler neler olabilir? Buna yönelik tasarımlarımızı hazırlıyoruz ve ortak çalışarak ilerliyoruz. Yani sadece bu böyle olmalı diye dayatmıyoruz. Kurumlarla birlikte sürekli iletişim halinde istişare ederek süreci biçimlendiriyoruz... biz bir fotoğraf ortaya koyuyoruz, tamamen bir tasarım belirliyoruz. İlkeleriyle birlikte sonra kurumlarla ortak çalışarak onu hayata geçiriyoruz...” KA

Öğretim Elemanı Yeterlilikleri

Mikro yeterlilikleri tasarımı ve sağlama noktasında ortaya çıkan önemli konulardan bir tanesi de öğretim elemanlarının yeterlilikleri konusudur. Mikro yeterliliklerin daha çok tasarımı yapan kişinin kontrolünde olan yapısı düşünüldüğünde mikro yeterlilik dersi açan öğretim elemanının sahip olduğu yeterlilikler ciddiyetle göz önünde bulundurulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan görüşmelerde bu konu ile ilgili gereklilik ve endişeler katılımcılar tarafından şu şekilde dile getirilmiştir.

“...biz kendi çevrimiçi eğitimlerimizi yaparken, hibrit tarzda giderken bile... birçok hoca hâlâ gözlemliyorum. Sadece slayt açıp o slayttan kırk beş dakika ders anlatmak olarak ... hatta senkron kısımda da yapılacak aktiviteler var. Web 2.0 araçlarından yararlanması gerekiyor falan. Hiçbiri yok. Sunumları da zaten şeye göre tasarlanmış değil ...çevrimiçi ortama göre tasarlanmış... Görsel işitsel olarak desteklenmemiş. İşte grafik olarak aslında, ... Washington Üniversitesindeydi galiba. Sürekli Eğitim Merkezi'nin altmış kişilik bir ekibi var. Bu özellikle çevrimiçi eğitimlerde öğretim elemanlarına bu şeyi desteği sağlıyorlar. İşte bunu nasıl destekleyebiliriz? Hem grafik hem de- içerikleri nasıl böyle görsel ve videolarla falan veya işte resimlerle herhangi bir şekilde nasıl destekleyebilirsiniz? Şimdi yapay zekâ çıktı. O konuda da aslında hocaların eli güçlenmeye başladı ama bu konu içerikli... bu da emek gerekiyor. Artı onu da öğrenmek gerekiyor ve birçok hocanın ben bu konuda maalesef şey olduğunu düşünmüyorum. Hani en azından bu konuda da bir çalışma yapılabilir. Ne kadar yetkiniz acaba?” KH

“... Yani belirli bir deneyim aranabilir. Belirli eğitimleri almış olması aranabilir bu öğretmenlerin. Örneğin uzmandır ama eğitici eğitimi almamıştır. Bir pedagojik formasyonu yoktur veya bir temel eğitim öğretim metotlarını görmemiştir. Ölçme değerlendirme sistemlerini öğrenmemiştir. Eğitim programlamayı öğrenmemiştir. Bunları vermek lazım. ...Dolayısıyla o standardı sağlamak lazım diye düşünüyorum. Dış öğretmenler için.” KU

“Yani şu anda SEM’lerde baktığınızda hani eğitim...Geliştirebilecek veya eğitimin ölçme değerlendirmesini yapacak olan uzman sayısı bile yani çok azdır. Zannetmiyorum... Mesela biz üniversitemizdeki uyguladığımız yaptığımız eğitimlerde pedagojik formasyonu olmayan öğretmenleri 18 yaş altındaki (öğrenenler için olan) eğitimlere sokmuyoruz. Veya diyelim ki bu alanda en azından pedagojik formasyonu olan bir hocamızın gözetiminde bir müfredat oluşturup uyguluyoruz. Dolayısıyla bu önem kazanıyor yani.” KT

Yetişkin Eğitimi ve Veriliş Yöntemi

Görüşmelerde tasarım bağlamında üzerinde durulan konulardan biri de yetişkin eğitimi için tasarım yapılırken ve veriliş yöntemi seçilirken bu bağlamda göz önünde bulundurulması gereken durumlardır. Özellikle bireyselleştirilmiş eğitim, öğrenen özerkliği ve kendi hızında öğrenme noktalarında yetişkin eğitimi ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerektiği bir katılımcı tarafından şu şekilde ifade edilmiştir.

“Çünkü biz aslında terzi gibi kurumun ya da işte sektörün istediği şekilde uzman öğretim elemanlarından bunları hazırlayarak, içerikleri de kendimiz hazırlayarak aslında oluşturuyoruz. O nedenle, ... buradaki esneklik gerçekten çok önemli ve ... onların öğrenme hızına da onlara göre de aslında yetişkin eğitimi de belki bazen devreye girecek. Biz yetişkin eğitiminde, lisanstaki eğitimin dışında bir şey uyguluyoruz. Hayat boyu öğrenme programında tamamen yetişkin eğitimi uyguladığımız için o şey biraz daha farklı bir eğitim sistemi... daha kompakt, daha böyle işte terzi usulü kurumun ya da kişilerin kendi

özeline yönelik eğitim olduğu için. Daha çok dışarıya yönelik, yani uygulamaya yönelik bir eğitim alıyorlar. Yani pratikte ne işlerine yarıyorsa onu alıyorlar aslında ondan... Yani mikro kredilerin eğitim sistemi tamamen farklı bir şekilde gitmeli zaten. Yetişkin eğitimi şeklinde gitmeli...

Bu hem çevrimiçi olabilir, bununla ekstra yüz yüze de olabilir. Ama sistemini nasıl kurduğumuz çok önemli burada... Mikro kredide durum tamamen farklı. Gönüllülük usulü bu dersler olduğu için aslında, ... orada bir talebe eğitimi var... Talep olduğu için... oradaki çevrimiçi ya da yüz yüze herhangi bir şekilde değişmez zaten. Ve gerçekten çok daha verimli gidebiliyor bazen. Çünkü çalışan insanların ya da mezunların ya da bu işi tamamen isteyen öğrencilerin lisansta da olsa talep kendilerinden geldikleri için... çok daha verimli gidebiliyor. Bunun için ders ortamı çevrimiçi olmuş, yüz yüze olmuş hiç değişmiyor. Çünkü ne alacağını bildiği için, karşı taraftaki de ne vereceğini bildiği için hiçbir farkı yok..." KY

Mikro yeterliliklerde tasarım yapılırken veriliş yönteminin de amaca uygun olarak seçilmesi gerektiği ve veriliş yöntemine uygun tasarım gerekliliklerin göz önünde bulundurulması ihtiyacı bu konuda oldukça deneyimli olan bir katılımcı tarafından dile getirilmiştir.

"...tamamen ihtiyaca yönelik olmasını öneririm. Ne öğreteceğimize bağlı, dersimizin içeriğine, kapsamına bağlı olarak değişmeli bu. Bazen yüz yüze eğitim daha ön plana çıkabiliyor, ihtiyacımızı karşılayabiliyor ama bazen de uzaktan eğitimde o kadar güzel çözümler üretebiliyoruz ki, hem maliyet açısından hem öğrencilerin ulaşabileceği erişilebilirlik anlamında çok büyük esneklik ve erişim olanakları sunuyor. Tamamen bağlamında değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

"...biz genellikle, ...hep şu hataya düşüyoruz aslında. Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim ile karşılaştırıyoruz. ... Yüz yüze eğitimde, evet, çok fazla etkileşim var. Hep bir aradayız. Bu aslında çok büyük bir şey mi, çok büyük bir artı mı? Soru işareti. Şimdi bazen öyle içerikler oluyor, öyle dersler oluyor ki hiç aslında biriyle iletişim kurmanıza gerek olmuyor. ... tamamen içerikle baş başa kalıp derinlemesine bir öğrenme süreci, öğrenme deneyimi yaşayabiliyorsunuz. ... bu çok daha anlamlı bir süreç oluyor... dolayısıyla çok karşılaştırma yapmadan, hepsinin de kendine göre üstünlükleri ve zayıf yönleri var. Hem yüz yüze eğitimin hem uzaktan eğitimin. ... o yüzden hangi ihtiyacımız varsa, neye ihtiyacımız varsa, hangi kapsamda ders yürütüyorsak, ne öğreteceksek, kime öğreteceksek buna göre değişecek yapılar. Neye ihtiyacımız varsa ona yönelik öğretim tasarımı yaparak ilerleme taraftarıyız biz. Bazen, kurumların ihtiyaçlarını ya da işte öğretim elemanımızın bize geldiğinde... ders verme talebi olduğunda ... ona göre belirliyoruz. Yani ne öğreteceğiz, kime öğreteceğiz? ... eğitimimiz nerede başlıyor, nerede bitiyor, kapsamı nedir, nasıl öğreteceğiz? Bu soruların yanıtıyla aslında eğitimimizin biçimi ortaya çıkıyor.

Dolayısıyla hani yüz yüze eğitimde çok fazla etkileşim sağlanıyor. Hani ona yönelim ya da uzaktan eğitimde maliyet daha da düşüyor, ona yönelim şeklinde değil de birçok faktörü birlikte değerlendirerek karar veriyoruz genellikle...” KA

4.2.2.3.2 Ölçme-değerlendirme ve belgelendirme

Ölçme-değerlendirme ve belgelendirme faaliyetleri mikro yeterlilik sağlamak isteyen bir kurumun iç kalite güvencesi kapsamında kesinlikle ele alması ve gerekli düzenlemeleri yapması gereken bir konudur. Bununla beraber Tanınma konusu kapsamı ele alınan dersin verilmesi ve değerlendirilmesi faaliyetlerinin ayrılması da göz önünde bulundurulduğunda sadece ölçme-değerlendirme ve belgelendirme noktasında faaliyet gösterecek olan kurumlar için de başlı başına ele alınması gereken bir konudur.

Ölçme Değerlendirme Tasarımı/Çeşitliliği ve Ölçme Yeterlilikleri

Ölçme-Değerlendirme faaliyetlerinin doğru tasarlanması, ölçme faaliyetlerinde doğru değerlendirmeyi sağlayacak şekilde etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve bu anlamda öğretim elemanlarının sahip olması gereken yeterlilikler konusu görüşmeler bağlamında öne çıkan konulardan bir diğerydi.

Katılımcılar öğrenme çıktılarına göre sınavların hazırlanmasının gerekliliğini ve bu konuda öğretim elemanlarının eksikliklerini dile getirmiştir.

“Yani eğitimin içerikleri tam verilmediyse, ölçümü değerlendirme aracı belli değilse, eğitimin 60 saat gözüktüyor... Ama nasıl oluyor da bu kadar kısa süre ... yani bu kadar hızlı alınabiliyor mu bu belgeler? Ondan sonra eğitimden kazanımların ölçme araçlarının nasıl gerçekte uygulandığı konuları, buradaki kalite güvence sisteminin ne olduğu, bunlar belirsizse...Zaten bir ciddi sorun var demektir. Bunu yapamayan birimin bu eğitimi sunmaması lazım. Yani bu işte sertifika programı sunuyorum diye sunamaması lazım.” KU

“Mesela program çıktısında katı bir şey uygulamazsanız, program çıktısında dersin amacıyla program çıktıları birbirine hiç uymuyor ve orada katı olmak durumundasınız. Standartları koymak zorundasınız. Yoksa çıkmıyor. Ölçme değerlendirme içinde çünkü...aynısı ölçme değerlendirme için de. Şimdi biz mesela kendi üniversitemizin içerisinde eğitimcilerin eğitimi programını başlattık. Sırf bu sebepten dolayı... şimdi hocalar şununla da karşılaştı. Bizi yeni baştan şey mi yapıyorsunuz? Ama değil ölçme, değerlendirmeyi hiçbirimiz bilmiyoruz. Yani Eğitim Fakültesinin dışında ölçme değerlendirme ders alan kimse yok. Ve ölçme değerlendirme eğitim sisteminin yüzde ellisi.” KY

Katılımcı kendi kurumlarında yaptıkları doktora sınavlarında tez jürilerinde sektör temsilcilerinin de bulunduğu bir uygulama örneğinden bahsetmiş, bu süreçte araştırmanın

da güncel olarak mikro yeterliliklere nasıl entegre edildiğine, öğretim elemanı yeterliliklerinin nasıl artırıldığına güzel bir örnek sunmuştur.

“Zaten sektörden de birisi tez jürisinde oluyor... İşte hoca da aynı şekilde değerlendirip ona yönelik olarak zaten bütün programı da ona yönelik olarak yapıyor. Mesela bizde X.. şirketi örneğini vereyim. İşte kimyacı olduğum için bu şirketin AR-GE'sindeki bütün mühendislerine... yönetici olan mühendislerine, o işin başındaki kişilere, bizim bölümde, Kimya bölümünde doktora yaptırtıyor. Ve her birinin konusu o sektörün en çok problem yaşadığı konularla ilgili. Ve böyle olunca biz onun için yeniden ders çalışıyoruz mesela. Biz de bilmiyoruz o konunun ne olduğunu ama beraber ortak karşılıklı ders çalışarak problemi çözmeye çalışıyoruz. Aslında research de böylelikle işin içine girmiş olur...Kesinlikle giriyor.” KY

Katılımcılar aynı zamanda ölçme-değerlendirmede kullanılan çeşitli yöntemlerden ve uygulamalardan da bahsetmişlerdir.

“Daha çok aslında... katılımcıların profili, dersin yapısı ... Tabii ki öğrenme amaçlarımızla bağlantılı bütün sürecimiz. ... değerlendirme boyutumuz. Dolayısıyla sınavın yapısını... altyapısını belirleyen, içerikler, unsurlar böyle. Ama bizde farklı seçenekler var altyapı olarak. ... tamamen süreç değerlendirmesi yaptığımız eğitimlerimiz de var. Mesela tek bir sınavla belgelendirme yapmayıp süreç içerisinde eğitim boyunca, ... katılımcılarımızdan aldığımız, ödevler, projeler, gibi, ... dokümanlar ya da portfolyo mantığıyla... yaptığımız değerlendirme süreçlerimiz de var. Ama bunlar daha çok küçük gruplarla gerçekleşiyor. Kitlese eğitimlerimizde, ... sınava yöneliyoruz genellikle değerlendirme amaçlı. Ama, küçük gruplarla, örneğin elli kişiye kadarki gruplarımızda... portfolyoyu tercih edebiliyoruz...

... ölçme değerlendirmede biz bazı programlarımızda yüz yüze sınavlar uyguluyoruz. Genellikle sonunda bir akademik yükseltme ya da görevde yükselme, unvan değişikliği gibi bir terfi mekanizmasıyla sonuçlanıyorsa bunu genellikle kurumlar yüz yüze gözetimli bir sınavla belgelendirmek istiyorlar. Bu yönde talep oluşuyor. Bazı kurumlar bunu çok da talep etmiyorlar. Bu tür durumlarda online sınava daha çok yönelebiliyoruz. Maliyetin düşmesi açısından bizim için de daha çok tercih sebebi oluyor açıkçası ...mesela kurumun ihtiyacına göre bu sınavın uygulanma aralığını belirleyebiliyoruz. Örneğin, bir kurumla çalışırken onların tercihi üzerine sadece sınavın çözüm aralığı kadar sınavı açık bırakıyoruz ve o sınav süresince kişiler erişip sınavı gerçekleştirebiliyorlar. Bir başka kurumla mesela çalışıyoruz bir vakıf ile. O vakfın isteği üzerine sınavı dört gün boyunca uyguluyoruz. ... bu süre içerisinde de kişilerin üç defa sınava katılma hakkı bulunuyor. Yani çok farklı modellerimiz de var kendi içerisinde. Tamamen o grubun bilgisayar okuryazarlık deneyimlerine bağlı bu süreç, işte içeriğine bağlı o derslerin, ... yani aslında çok fazla

değişken belirliyor sınavın yapısını da bunu söyleyebilirim. Sadece mesela işin maliyet boyutu belirlemiyor.” KA

“Yani şimdi yüz yüze eğitimde mesela ölçme değerlendirme kısmı sadece şey değil, summative değil. Yani formatif süreç de var. Biz süreç boyunca da değerlendirebiliyoruz. Portfolyolarımız oluyor vesaire. Bunu mikro yeterlik anlamında da yine şeyde, ... dijital ortamlarda, çevrimiçi eğitim ortamlarında da yapmak mümkün bence. Orada da hem süreç değerlendirme hem sonuç değerlendirme şeklinde... eğitim içeriğine ve ihtiyaca göre şekillendirilebilecek imkanları sunuyor bize şu an artık teknoloji. Bence ikisi de mümkün...” KH

Bir katılımcı kendi üniversitelerinde yaptıkları mikro yeterlilik uygulamalarının ölçme-değerlendirme sürecini şu şekilde anlatmıştır.

“...şöyle bir ölçme var... kulüp faaliyetleri, proje takımları, bilimsel araştırma projelerine katılım...ve de kısa öğrenme programlarına biz mikro yeterlilik veriyoruz...Bunların hepsinde özellikle mesela ...bilmem x bir kurumun... ya da üniversitenin bir biriminin verdiği eğitim diyelim ki ...proje yönetimi eğitimi ... öğrenci zaten en az otuz saat katılmış olmak zorunda... onun içerisinde de bir değerlendirme yapılıyor ... hani belli kazanımları elde etti mi diye. Bilimsel araştırma projelerinde de yetkinlik ölçülüyor. Yani orada danışman, ya da projenin yürütücüsü hoca tarafından onay alıyoruz. Bunlar... üniversitelerin BAP projeleri var, TÜBİTAK projeleri var. Avrupa Birliği olabilir. Hepsine biz, öğrencinin başvurması durumunda üniversitenin BAP biriminden onay alarak ve sonrasında da danışmandan da onay alarak, yani bu kişi evet aktif olarak bu projedeki görevlerini yerine getirmiştir diyoruz...”

...Diğer şeylerde proje takımları var. Proje takımlarında öğrenciler hem sosyal beceri olarak çok şey öğreniyorlar hem de bir ürüne dönüştürmek için, yani mesleki olarak teorik olarak öğrendikleri bilgileri bir ürüne dönüştürmede de çok şey öğreniyorlar. Orada da danışmanın onayına ihtiyaç duyuyoruz. Orada da rolünü soruyoruz. Yani öğrenci ne yaptı burada? Hangi takımın hangi görevindeydi? Bazen takım lideri oluyor. İşte bir birimin sorumlusu oluyor. Onlar kendi aralarında ...diyelim ki sponsorluk sorumlusu oluyor, ürünün alt bileşenlerinin tasarımı ile ilgili diyelim ki aerodinamik sorumlusu oluyor, mekanik sorumlusu oluyor, elektrik sorumlusu oluyor falan. Ve yani burada da yine danışmana biz şey yapıyoruz, onay alıyoruz onun onayıyla...

... Buradaki bizim gene temel kaygımız. Bir kere çok öğrenci var. Her bir öğrenci için danışmana tek tek detaylı ...çok detaylı bir değerlendirme yaparak, öğrencinin mikro yeterliği sağlayıp sağlanmadığını... bunu bir formaliteye boğarsak bu iş yürümez diye... karar verdik. Bunu Öğrenci Dekanlığı koordine ediyor. Yani danışman hocalar en iyi takip edenlerdir diye düşünüyoruz. Proje takımlarını da o şekilde, kulüplerde de o şekilde çok şey öğreniyorlar. Yani öğrenci kulüplerinde de ... orada da gene rolü soruluyor. Yani o

biraz daha sosyal diyebileceğim bir etkinlik türü. Ama orada da beceriler çok önemli. Yani sizin teknik becerilerinizin ötesinde. Yani iletişim kabiliyetleriniz iyi değilse o zaman iş hayatında pek istediğiniz noktada olamayabiliyorsunuz. Bunu da çok tartıştık aslında. Yani nasıl değerlendirelim, nasıl şey yapalım? Şu an için, yani diploma ekine yansıtılan şey, hangi tür etkinliğe katıldı, ne rol aldı? Zaten başarılıysa, bu etkinlikte başarılıysa da hoca onay veriyor. Başarısız zaten onay vermiyor ve diploma ekine yansımıyor...” KS

Diploma eki bu örnekte yeterliliklerin belgelendirilmesi için bir araç olarak kullanılmıştır.

“Yani diploma eki aslında bir nevi hem uluslararası görünürlüğü olan, tanınırlığı olan, diplomanın-- diplomadan sonraki en önemli belge. Transkript haricinde. Orada yansıtılmış oluyor...” KS

Yeterliliklerin belgelendirilmesinde çok farklı sertifikaların varlığı ve bu konuda standardın olmadığı konusu da bir katılımcı tarafından dile getirilmiştir.

“Aslında orada da şöyle bir şey var, yani mikro krediler işte bir bu dijital öğrenme sürecinde online olarak uygulanabileceği gibi aslında fiziksel olarak da yani sınıf içi etkinliklerle de yapılabilecek bir şey yani. Dolayısıyla bizim şu anda SEM’lerde birçok farklı alanlarda biz eğitimler yürütüyoruz ve bu eğitimlerin sonunda da çeşitli belgeler veriyoruz işte katılım belgesi bazıları katılım sertifikası diyor. Başarı belgesi veya başarı sertifikası veya ...uzman sertifikası diyen var yetkinlik sertifikası diyen var bir sürü şey var. Bu sertifikasyonla ilgili bir süreç içinde SEM’ler. Ama... bu eğitimlere neye göre sertifika vereceğiz, neye göre belge vereceğiz konusunda bir uzlaşma yok. Bununla ilgili TÜSEM olarak biz bir çalışma yapmıştık bir ara. Ama yani herkesin böyle anlaştığı... çünkü düzenleyici bir yapı yok zaten ortada...” KT

Ölçme Değerlendirme Güvenilirliği

Ölçme-değerlendirme faaliyetlerinin geçerli ve güvenilir olması ve bu konuda alınan önlemler görüşme sonucunda ortaya çıkan bir diğer husustur. Bir katılımcı ölçme-değerlendirme faaliyetlerine güvenin önemini ve bu konudaki kaygıları şu şekilde ifade etmiştir.

“Çünkü ölçme değerlendirme olmadığı zaman, programın nereye vardığını yani ya da amacına ulaşp ulaşmadığını da ölçememiş oluyorsunuz. Her programda da öyle bir şey olduğunu pek zannetmiyorum. Özellikle yükseköğretim kabul edecekse entegre edebilecek mi bunu? Ölçmenin- -Belirsizliği- Yani katılıp katılmadığını bile bilmiyorsunuz aslında teknik olarak kişinin. Yani o belgeyi size getiriyor ama... Ya bunlar para karşılığı yapılan ... programlar olduğu için yani oralardaki... arka plandaki şeyleri ...bizim o yüzden sorumluluk almak istemiyor üniversiteler.” KS

Katılımcılar çevrimiçi sınavlarla ilgili olan eksikliklerden ve bunların giderilmesinde kullanılabilecek teknik imkanlardan da bahsetmektedirler.

“Aslında SEM'lerin birazcık bu yönden eksiklikleri var. Yıllardır bununla uğraşıyoruz. Kalite güvencesini arttırmak üzere akredite etmeye çalışıyoruz. Bununla da ilgili...yani online sınavı nasıl ve hangi şartlarda yaptığımız çok önemli gerçekten. Soru kalitesi çok önemli. Uluslararası birçok dil sınavları online yapılabilir hocam. Aynı şartlarda mesela E-YDS gibi sınavlar online yapılabilirken, sürekli eğitim merkezlerinde online sınav merkezleri kurulabilir... E-YDS merkezleri gibi mesela. İşte ya da IELTS sınavları gibi. TOEFL sınavları gibi. Bunlar yıllardır gayet de güzel uygulanıyor. Hiç de bir sıkıntı olmuyor. ..Yeterliliği bile bu bağlamda ölçmek mümkün olur.” KY

“Mümkün tabi. Çünkü göz bebeğinin hareketinden tut da...Programın işte sayfanın küçültülmemesi, başka bir ekran kullanılmaması, cep telefonunda da bilgisayarda da...Yani başladığı anda sınava diğer her şey iptal oluyor. Diğer bir şeyde ücrete dahil mesela göz bebekleri, pupil'ler, o nereye bakıyor, nasıl bakıyor başka bir ekrana bakıyor mu ses vesaire gibi, yani sistemler bunu size sağlıyor... yani kopyayı engellemek adına önemli bir süreç.” KN

“Dolayısıyla bu değerlendirme süreçlerindeki en büyük sıkıntı...sağlıklı değerlendirmenin gerçekten yapıp yapılamaması. Özellikle... sonuç değerlendirme yapıyorsak, online sınavlar, çevrim içi sınavlar yapıyorsak onların sınav güvenliği nasıl sağlıyor gibi konular çıkıyor. Etik sorunlar aşılabiliyor mu? Onlara bakılıyor. Onunla ilgili de ... son yıllarda çalışmalar var. İşte hani bilgisayarda gözünüzü çevirdiğiniz an, kafanıza çevirdiğiniz an hani başka bir şeye-gibi önlemler geliştirilmeye başlandı. Başka bir siteye geçemiyorsunuz falan. Herhangi bir yere bakamıyorsunuz sınav esnasında gibi şeyler var. Ama bu da bir maliyet demek. Peki bu maliyetleri kim karşılayacak?” KH

Ölçme Değerlendirme Sorumluluğu

Ölçme değerlendirme faaliyetlerinden kimin sorumlu olması gerektiği noktası Tanınma teması altında de ele alınmış, bir kurumun verdiği sertifikaya ölçme değerlendirme yapılmış olsa bile güvenin bazı koşullarda mümkün olamayabileceği dile getirilmiştir. Akreditasyon olsa bile bazı durumlarda alınan sertifikaların kurumun beklentilerini karşılayamadığı, bu gibi durumlarda tanıyan kurumun ölçme-sorumluluğunu üstlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yine benzer bir şekilde ön öğrenmelerin tanınması, ya da dışarıdan edinilen yeterliliklerin/ sertifikaların tanınması/ kabulü konusunda kurumun üstleneceği sorumluluk, kurum içerisinde hangi birimin bu sorumluluğu üstleneceği ve bu konuda nasıl bir yol izleyebileceği bir katılımcı tarafından İngilizce muafiyet sınavlarında uygulanan örnek üzerinden açıklanmıştır.

“... yani publisher’ların bile birçok seviye ölçen sınavı var. Pilotlardan geçmiş, güvenilirliği ...kanıtlanmış. Hani placement sınavları (seviye belirleme sınavları) çok da zor değil...Yani burada kaynaklar çok. Kaynakları doğru kaynakları kullanılabilir diye düşünüyorum ben. Zaten şu anda bakarsanız üniversitelerin çoğunda hazırlık okullarındaki placement’lar kendi yaptıkları placement’lar değildir...Hazır placementlardır. Örneğin benim emekli olduğum B Üniversitesinde on beş sene orada direktördüm. Orada yaptığımız şey açıkçası kendi zaten kullandığımız sınavları kullanmaktı. Birinci sınıf Akademik İngilizce dersinden muafiyet için ...ben benim görüşüm şu. Dil programı gibi bütüncül bir şeyse o programın kendisi. Ama hoca bir dersten muaf edecekse hocanın vereceği bir şey. Yani burada bir birimi sorumlu tutmak yine sorumluluğu bir yere atmaya çalışma. Dışarı atamıyoruz, içeride bir yere atıyoruz mantığı. İşte genel eğitime falan çok atılır böyle şeyler. Ama en iyi hoca bilecektir hani neyin aslında gerekli olduğunu. Bunlar çok büyük zahmet içeren şeyler de değil aslında yani. Hocanın zaten uzmanlığıdır o. Yani iki tane şeyle ya da bir yaptırdığı bir şeyle bunu çok rahat ölçer. Zaten herkes bu sınava da girmeyecektir. Sadece muaf olmak isteyen girecektir. Yani, ben açıkçası biraz sorumluluğun birim ve hoca bazında alınması da gerektiğini düşünüyorum. Yani bunu hep kurumun bütününe ya da bir dışarıdaki bir şeye atmak bence dediğim gibi bu işin esasına aykırı oluyor. Biraz hocamıza da güvenmek, sorumluluğu dağıtmak. Bu bağlamda belki-Çünkü hocanın dersinden sonuçta muaf olacaklar. Hiçbir hoca da durup dururken muaf etmek genelde istemez. Yani kendi dersini önemli sayar...” KD

Bir diğer katılımcı da ölçme değerlendirme süreçlerinin kaliteli yürütülmesinde kurumun sahip olduğu sorumluluğa dikkat çekmektedir. Üniversitenin mevcut işlettiği sistemler ne kadar kaliteli ise mikro yeterliliklerde kullanacağı sistem de bu bağlamda aynı kalitede olacaktır.

“(Üniversite) o diplomayı verirken de öncelikle kendisini geliştirdiği bazı kalite kuralları var. Aynı şey SEM için de düşünmek lazım. SEM’lerde bunu sağlayacak olan ve denetleyecek olan yapı, üniversitenin kendi normal süreçleri olması uygun olur diye düşünüyorum. Üniversitenin özelinden bakacak olursak. Şu an mikro krediler için uygun altyapı var mı?... SEM’lerde diye baktığımızda zaten dediğim gibi... yani öyle veya böyle SEM’ler bunu (eğitimleri) değerlendiriyor. Yani sertifika verirken değerlendiriyor bir sistem var ya? Dolayısıyla bunun değerlendirmesi bazı kriterlere haiz. E o mikro kredilerle ilgili olan tanımlanan da işte öğrenim çıktılarıyla ilgili süreçlere yönelebilir...akademisyen arkadaşlar...Bazıları yani bunlar ya bu SEM’de verilen bir eğitim deyip daha kolaylaştırabiliyor. Daha farklı uygulamalara gidebiliyor. ... üniversitelerin kendi içlerini kuracakları mekanizmaları işletmesi gerekir.... Öncelikle diye düşünüyorum” KT

Teknik Alt Yapı, Maliyet ve Veri Güvenliği

Özellikle ölçme-değerlendirme konusunda kurumun sahip olduğu teknik imkanlar kimlik doğrulama ve sınav güvenilirliği için oldukça önemlidir. Ancak bu tür bir altyapının maliyeti kurumlar için oldukça zorlayıcı olabilmektedir. Öte yandan güvenlik önlemleri adına öğrenenlerin oldukça fazla kişisel verisine ulaşılması ve bu verilerin saklanması da gerekmektedir. Kurumların bu konuda sahip oldukları alt yapı, maliyetler ve bu bağlamda alınabilecek önlemler konusunda katılımcılar görüşlerini dile getirmişlerdir.

SEM'lerin sahip oldukları alt yapı farklılıkları ile ilgili olarak katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“B Üniversitesi’ni gördüğümde ben şunu ... kendime ders çıkarttım, Türkiye’de Sürekli Eğitim Merkezleri ile ilgili uzaktan değerlendirme yapmanın (görmeden) yanlış olduğunu. Örneğin B Üniversitesi (yetersiz olabileceği düşünülen bir üniversite) hem kurumsal düzenlemeler hem işte insan kaynağı hem kurumun sunduğu mekânsal ve teknolojik donatılar anlamında. ... Bu tür Sürekli Eğitim Merkezlerinin yürüttüğü hizmetlerde etkinlik sağlayabiliyorsa, mikro kredilerle ilgili mikro yeterliklerle ilgili de bu altyapı ve esnekliği sağlayabilir. Onu gördüğüm için söylüyorum. H’ye dönersek şimdi H’de 4 yıl tamamladık. Benim burada bulunduğum süreçte. Burada da aynı şeyi söylemem mümkün ve tanıdığım benim bildiğim öne çıkan devlet üniversitelerimiz özellikle aynı kapasiteye sahip. Örneğin işte A... Üniversitesi. Ondan sonra işte O..., yine buradan G... Üniversitesi. Bunlar örnek verilebilir. Buradaki tek gördüğüm... mikro yeterliliklere ilişkin düzenlemelerin, kurumların izleyeceği süreçlerin standardizasyonu konusundaki eksiklik.”
KU

“Baktığımızda şimdi SEM’ler Türkiye’de çok değişik yapılanmaları var. Dolayısıyla yani bütün SEM’ler için aslında bir yargıya varmak zor. Çünkü bazı SEM’ler...Yani hem altyapı olarak altyapı derken, yani bu fiziksel altyapı olarak da teknolojik altyapı olarak da artı... iş gücü İK kapasitesi olarak da daha donanımlı, daha oturmuş ve büyük merkezler var. Bir de bazı Türkiye’de hani tabii 200’ü aşkın şu anda üniversite var, işte 170’e yakın da galiba SEM oldu. Bunlarda daha küçük daha orta boy SEM’ler var. Dolayısıyla genelleme yapmak doğru olmayabilir. Ama Yani baktığımızda bu belli başlı köklü olan SEM’lerde bunu yapabilecek altyapı desteklere sahip olduklarını söyleyebilirim. Ama genel olarak da bakacak olursak hani tamamı için söylemek bence zor...O yüzden de yani bu biraz kurumdan kuruma doğru değişiyor. Şimdi bu mikro krediler ve mikro yeterlilikler çerçevesinde konuştuğumuzda, yine eğer biz dijital öğrenmeden bahsediyorsak orada hem avantajlı olduğumuz yerler var. Hem dezavantajlı olduğumuz yanlar var.” KT

“Tabii ben kendi sürekli eğitim merkezimiz özelinde bahsetmek isterim. Çünkü diğerlerinin yapısını çok bilmiyorum. Hepsinin altyapı olanakları farklı olduğunu baştan söyleyeyim. ... şimdi bizim sürekli eğitim merkezimiz daha çok uzaktan eğitim ağırlıklı ilerleyen bir sürekli eğitim merkezi... Genellikle sürekli eğitim merkezleri yüz yüze

eğitimler sunan, işte kişisel mesleki eğitimler sunan merkezler... Ancak biz biraz daha ... uzaktan eğitime ağırlık veriyoruz. A SEM olarak. ... altyapı olarak bu yeterliliğe, yetkinliğe sahip olduğumuzu söyleyebilirim. ...mikro kredi sağlayabilecek düzeyde altyapıya, olanaklara sahip, yeterli personele de sahip aslında. Esnekliğe de sahip olduğunu söyleyebilirim. Ama tabii onun sonu da yok yani. Ne kadar böyle talep gelir bir anda, onu karşılayacak düzeyde olur mu? Tam bunu da kestiremiyorum. Ama ilk etapta... bu esnekliğe ve altyapıya sahip olduğunu söyleyebilirim...” KA

“Bazı kamu üniversiteleri çok iyi ama birçok kamu üniversitesinin bu konuda kendini geliştirmesi gerekiyor. Özel üniversiteler bir tık önde bence bu konuda. Ama hepsi için konuşmuyorum. Onların da yine içinde çalışmak gerekiyor. Onlar biraz daha bu konuda altyapı imkanları daha sağlıklı olduğu için...Odamdaki internetten bağlanamıyorum mesela. Bu başlı başına bir şey yani baktığımız zaman. ...en temel şey-- Maslow'un piramitinin...Böyle sıkıntılar yaşıyabiliyoruz. Stabil bir şeyimiz yok maalesef...” KH

Kendi üniversitelerinde mikro yeterlilik sağlamak adına kurulan sistem ve maliyetiyle ilgili bir katılımcı şu şekilde bilgi vermektedir.

“Bizim üniversitemizin şu anda micro-credentials task force diye bir... bir oluşum kuruldu üniversitede. ...Ve bunun için de şimdi bir yazılım, satın alıyoruz ve o yazılımda da hedefimiz içerisinde hocadan satın aldığımız ya da hocaya telif hakkını ödediğimiz ders içeriğini etkileşimli bir hale dönüştürülmesini sağlayan bir yazılım. Hani micro-credentials deyince tabii sadece hani böyle video dersi kastetmiyoruz sonuçta. ... Dolayısıyla bu aldığımız materyali, ders materyali ders içeriğini... işte şeye dönüştürecekler içeriğe. Yani bu çevrim içi dersleri.... Ama şu anda henüz bizim onun satın alma süreci devam ediyor. Hatta geçtiğimiz hafta toplantısı vardı. Hani fiyatı 15.000 \$ falan böyle rakamlar konuşuluyordu. ...ama henüz satın almadık...böyle programlar olduğunu biliyorum. Altyapılar mevcut olduğunu da biliyorum. Fakat bizim şu anda öyle bir şeyimiz yok... Satın almak için şimdi birkaç şirketle görüşülmüş... Ondan (sistemden) kesin alınacak gibi görünüyor...” KN

Maliyet konusuna diğer katılımcılar da değinmiş, bir katılımcı çatı bir kuruluşun bu bağlamda açık kaynak kodlu bir yazılım sağlamasına ihtiyaç olduğunu altını çizmiş, önerilerde bulunmuştur.

“...İşte hani bilgisayarda gözünüzü çevirdiğiniz an, kafanızı çevirdiğiniz an hani başka bir şeye-gibi önlemler geliştirilmeye başlandı. Başka bir siteye geçemiyorsunuz falan. Herhangi bir yere bakamıyorsunuz sınav esnasında gibi şeyler var. Ama bu da bir maliyet demek. Peki bu maliyetleri kim karşılayacak?” KH

“Ya biz eğitim sınavlarımızda tabii kendi şeylerimizi kullanıyoruz, işte M... sisteminde, kendi dediğim tabii ki bu da dış kaynaklı bir yazılım, onu kullanıyoruz. Orada açıklar var muhakkak ve şimdi ... asıl sınavın işte tamamen güvenli bir ortamda kontrol edilebilir bir

şekilde yapılması beklentisi var. Burada da ... o yazılımların çoğu dış kaynaklı. Bir tane Türk firma.... A... yazılımı var. A... Üniversitesi'nin. Biz onun görüşmelerini yapmıştık ama bize çok şey gelmişti. Yani maliyetli gelmişti bu. Şimdi her üniversite bunu geliştirse ayrı bir maliyet. Dolayısıyla burada bizim aslında işte çatı bir kuruluşumuzun açık kaynaklı bir yazılımla mikro yeterlilik eğitimleri sürecinde uzaktan eğitimde ölçme, değerlendirme araçları anlamında kurumlara destek olmasına ihtiyacımız var. Yani şu anda bizim ben tüm SEM'lerde aynı durumun olduğunu düşünüyorum...

...Özellikle bu eğitim kazanımlarının ölçülmesinde yeterli ölçme araçlarının uygulanmasını tam olarak özellikle uzaktan eğitimlerde sağladığını söylememiz zor. Bunun için yabancı yazılımların da bir maliyeti var orada. Ya hizmet alımı yapıp bunları kullanacağız. Bu yapılabilir, hizmet alımı yapılabilir, onda bir engel yok. Ama açık kaynak kodlu, belki burda bir projelendirmeye gidilebilir. Yükseköğretim Kurulu, TÜBİTAK aracılığıyla ve ... Tüm SEM'ler eğer mikro yeterliliklerin sorumlusu onlar olacaksa, bu teknolojik yazılımlardan faydalanabilir.” KU

“Bu çeşitli kamu kurumlarının verdiği eğitimler de var. ... onları da alıp işte o e-Devletten sertifika alabiliyorsunuz. En azından resmi kanıt olmuş oluyor. Bu, bu iyi bir şey tabii ki. O da ayrı bir dijital, yalnız, ayrı bir bilgi sistemi altyapısı gerektiriyor. Yani sizin bu digital badge dediğiniz başka bir kurum yapıyorsa bunu, onun da altyapısını kurması lazım. O da çok, yani sürekli takip ediyor olması lazım. Dijital bir cüzdan gibi. Yani kişi onu oraya biriktirebiliyor olması gerekiyor...Onun da o verinin sürekli sağlıklı bir şekilde tutulmasını sağlamak, yani ek bir bilgi sistemi tasarımı geliştirilmesi gerekiyor. Onun sürdürülmesi gerekiyor, o da çok kolay bir iş değil bence. Masraftır. Katılım sayısı arttıkça özellikle. Evet, yapabiliyorlarsa, yani varsa kaynak tabii ki yapılabilir.” KS

Sınavların güvenliğini sağlamak adına bu yazılımlar aracılığıyla toplanacak olan verinin güvenliği ve etik açıdan alınması gereken izinler ile ilgili olarak da katılımcılara sorulmuştur. Katılımcılar bu konuda tecrübe ettikleri görüşmeleri ve edindikleri bilgileri şu şekilde aktarmıştır:

“... sanırım sınavın başlangıcında işte, ...bu bilgileri toplayacağımızı ve sadece sınav, ... amaçlı... tutacağımızı öğrencilere bildirdiğimizde ve onlardan da bu konuda onay aldığımızda, yasal olarak da bir sorun yaşanmayacağını düşünüyorum ... üniversitemizin KVKK kapsamında bir kurumla şu an anlaşması var. Zaman zaman onlarla toplantı yapıyoruz, görüşmelerimiz var... mesela şey konusunda biraz tereddütte kaldık. Öğrencilerimizle canlı dersler yürütüyoruz... onların görüntülerini, seslerini kaydediyoruz...sunucularımızda ... Çünkü, yıl sonunda Sayıştay denetimlerinde, bunları gerektiği durumlarda sunmak durumundayız... bu konuda sorun yaşar mıyız diye düşündük örneğin. ...bunu sordüğümüzda hani öğrencilerinize bunu, söylediğinizde, deklare ettiğinizde ve bunun sadece bu amaçla korunduğunu, ... bilgisi verildiğinde,

öğrencilerden de bu konuda onay aldığınızda, ...gizlilik konusunda bir sıkıntı yaşanmayacağını söylediler. Ve benzer şekilde sınavlar için de benzer durumun olacağını düşünüyorum. Ve sadece sınav kapsamında, bu tür verilerin toplanıp, ...kimseyle paylaşılmayacağı bilgisi de öğrencilerle, ... öncesinde söylenip onay alınırsa bence bir sorun yaşanmayacaktır.” KA

“...özellikle bende (SEM’de) var o. Çünkü öğrenciler bizde ders kayıtlarını özellikle o şeyi hakkı veriyor. O KVKK kapsamında şeye, üniversiteye o hakkı veriyor lisans öğrencilerimiz. Ama benim dışarıdan alacak katılımcılarım için öyle bir sıkıntının olduğundan, ama onu da en baştaki kayıtlarda onlara bir form imzalatarak o sıkıntıyı aşabileceğimizi falan konuştuk...” KN

Ölçme-değerlendirme ve Belgelendirme konusu mikro yeterliliklerin tanınması ve kalite güvencesinin sağlanması bağlamında en çok üzerinde durulan konulardan birisidir. Bu bağlamda kurumların sorumluluk alması, mevcut kapasitelerini alt yapı, insan kaynakları ve öğretim elemanlarının yeterlilikleri kapsamında geliştirmesi kurumun mikro yeterlilik sağlamadan önce gözden geçirmesi gereken konulardır.

4.2.3 Açıklık

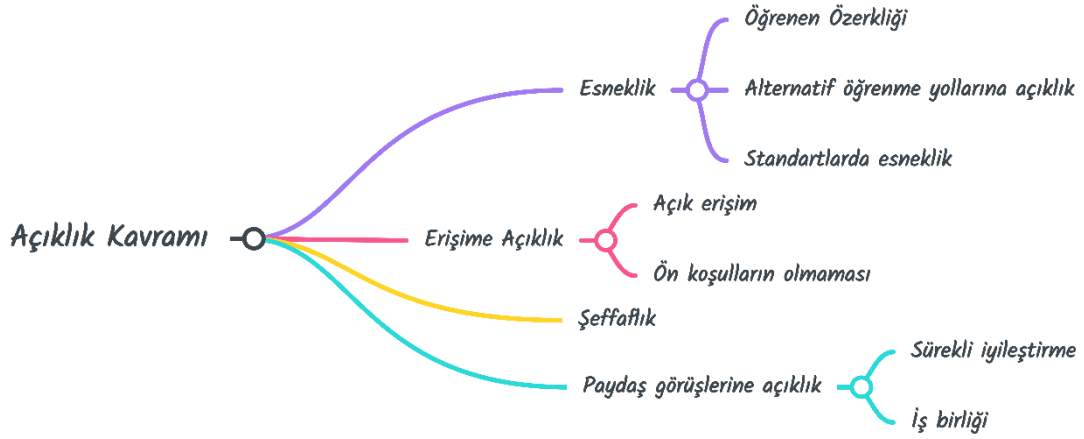
Açıklık kavramı mikro yeterliliklerin doğası gereği kendi felsefesinde yer alan bir kavram olmakla beraber, çok farklı anlamlarda kullanılması nedeniyle doğru anlaşılamayan da bir kavramdır. Bu nedenle hem mikro yeterliliklerde hem de kalite güvencesinin sağlanmasında açıklık kavramının katılımcılar tarafından nasıl algılandığını görebilmek adına görüşmelerde açıklığın nasıl sağlanabileceği de sorulmuştur. Bir katılımcı açıklık kavramının doğru anlaşılabilmesi için açıklığın sunacak ve tanıyacak kurumlar tarafından ilkeler bazında tanımlanmış olmasının gerekliliğinden bahsetmiştir.

“...yani ilkeler olarak tanımlanabilir ancak. ...mikro yeterliliği tanıyacak ve sunacak kurumların bir araya gelip bu ilkelerde uzlaşması gerekiyor. Bunları da yani esnekliği beraber tanımlamalıdır. Açıklığı beraber tanımlamalıdır. Şeffaflığı, iş birliğini beraber tanımlamalıdır. Ve bu konuda karşılıklı bir konsensüse varmalı ki ancak olabilsin...Mesela A üniversitesinin kalite esneklik anlayışıyla B üniversitesinin ya da işte A kurumunun açıklıktan anladığı ile B kurumunun anladığı farklı olmamalı. Bir konsorsiyum gibi bir şey olmalı. Mikro yeterliliği tanıyacak olanlar ve sunacak olanlar arasında başka bir çıkış zor...” KM

Bu bağlamda görüşmelerde mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanmasında açıklık kavramının katılımcılar tarafından ele alındığı anlamlar Şekil 4.7’de sunulmuştur.

Şekil 4.7

Mikro Yeterliliklerde Açıklık Kavramı

4.2.3.1 Esneklik

Açıklık kavramının en fazla kullanıldığı anlamlardan birisi de esnekliktir. Bu bağlamda görüşmelerde kalitede açıklık konusu katılımcılar tarafından esneklik olarak da ele alınmıştır ve esneklik kavramı da öğrenen özerkliği, standartlarda esneklik ve alternatif öğrenme yollarına açıklık olarak kategorilerde karşımıza çıkmaktadır.

4.2.3.1.1 Öğrenen özerkliği

Katılımcıların görüşleri bağlamında mikro yeterliliklerde açıklık kavramını öğrenenlerin kendi öğrenme deneyimlerini alternatif yollar ve veriliş yöntemi açısından seçebilmesini, sadece ihtiyacı olan yeterlilikleri kazanabilmesini, bu bağlamda eğitimini bireyselleştirebilmesini ve aile yaşamı ve diğer sorumluluklarla dengeleyerek kendi hızında edinebilmesi konusunda esneklik sağlaması, özerklik kazandırması olarak ele almaktadır.

Bu bağlamda bir katılımcılar mikro yeterlilikleri şu şekilde ele almışlardır:

“...Mikro kredide durum tamamen farklı. Gönüllülük usulü bu dersler olduğu için aslında, ... orada bir talebe eğitimi var. Aslında talebe talepten geliyor. Talep var çünkü orada. Talep olduğu için... oradaki çevrimiçi ya da yüz yüze herhangi bir şekilde değişmez zaten. Ve gerçekten çok daha verimli gidebiliyor bazen. Çünkü çalışan insanların ya da mezunların ya da bu işi tamamen isteyen öğrencilerin lisansta da olsa talep kendilerinden geldiği için... çok daha verimli gidebiliyor. Bunun için ders ortamı çevrimiçi olmuş, yüz

yüze olmuş hiç değişmiyor. Çünkü ne alacağını bildiği için, karşı taraftaki de ne vereceğini bildiği için hiçbir farkı yok...

...onların öğrenme hızına göre de aslında yetişkin eğitimi belki bazen devreye girecek. Biz yetişkin eğitiminde, lisanstaki eğitimin dışında bir şey uyguluyoruz. Hayatboyu öğrenme programında tamamen yetişkin eğitimi uyguladığımız için o şey biraz daha farklı bir eğitim sistemi... daha kompakt, daha böyle işte terzi usulü kurumun ya da kişilerin kendi özeline yönelik eğitim olduğu için... Yani pratikte ne işlerine yarıyorsa onu alıyorlar aslında... Yani mikro kredilerin eğitim sistemi tamamen farklı bir şekilde gitmeli zaten. Yetişkin eğitimi şeklinde gitmeli... Bu hem çevrimiçi olabilir... yüz yüze de olabilir..." KY

4.2.3.1.2 Standartlarda esneklik

Katılımcılar kalitede açıklığı kalite standartlarında esnekliğin sağlanması olarak da ele almışlar ve bu noktada standartların asla esnetilmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Herkesin hemfikir olduğu nokta kalite standartların esnetilemeyeceği görüşüdür.

"Yani kalite belli bir standardı sağlama, becerisi diyeyim ya da sağlama şeyi, niteliği. Siz o standardı aşağı çekerseniz o zaman kalite ölçütünüz de esnemiş olur. Ama bu yapmak istediğiniz şey midir? Tartışılır. Yani bu ... beklentiye bağlı olarak şey-- ama bir dünya standartları var. Yani belli şeylerde gerçekten standart olan beceriler var... diyelim ki bir tıp doktorunun sahip olması, gereken beceriler. İşte diyelim ki makine mühendisinin, bir farmakoloğun, değişik alanların, sosyal bilimci sosyoloğun, psikoloğun, yani klinik psikoloğu... Mesleki Yeterlilik Kurumu bunları tanımıyor aslında. Hangi becerilere sahip olmalı? Yani dolayısıyla bu... tanımlandıktan sonra bunu çok da esnetme ya da farklılaştırma farklı bir noktaya götürür bizi. Çok istediğimiz bir şey tam olarak değil. Bunu doğru ölçmek lazım. Yani bu becerileri ya da bu yetkinliklere sahip olduğunun doğru bir şekilde ölçülmesini sağlamak gerekiyor..." KS

"Tamam yani belli şeyleri tutup gerisini esnetebilirsiniz. Yani şimdi olmazsa olmazı vardır her şeyin. Bir de daha inovatif yaklaşmak isteyenlere de kısıtlamayacak bir yapı vardır. Yani böyle bir yapı olması gerekiyor. Şimdi siz ana, ne bilim, bir yetkinlikteki ana olması gereken becerileri yok sayamazsınız. Yani onları istemek durumundasınız. Ama... bir kurum ya da bir yer hani bunun daha inovatif haliyle isteyebilir. Ya da o şekilde verebilir. Kimisi çok basic verebilir... bence burada ana şeylerin önce belirlenmesi gerekiyor. Yani ana istenecek şey ne? Burada onları bence çok da farklılaştıramayız..." KD

"Ben kalitenin esnetilebileceğini düşünmüyorum. Açıkçası kalite esnetilmemeli diye düşünenlerdenim... yani esnetilebilme gerekçesini bilmem gerekiyor açıkçası. Niye, niye biz kaliteyi esnetelim?" KH

"... hani mesela esneklik için konuşuyorum. Kalite anlayışında bir esneklik, ... zaten olmamalı... Çünkü bunu esnetirseniz bizim gibi kültürler için konuşuyorum... Bizde ancak şey çalışıyor. ...hani bir kurum olacak, yukarıda bir kurum. Ara ara denetleyecek, ara ara

gelecek ve mümkünse random gelecek. ...Öbürünü zaten biliyorsunuz. Hani öteki türlü. ...nereye kadar esneyecek mesela?... Yurt dışından bulduğumuz ölçekler Türkiye'ye aynen çevrilemez. Çevirirseniz oranın kültürüne bizim kafamız uyuyor mu diye bakmış olursunuz sadece. O uymuyor, onu biliyoruz yani. Bizde çok başka standartlar, başka anlayışlar, başka tanımlara ihtiyaç var. Adapte etmek gerekiyor. Adaptasyon mantığıyla bakmak lazım. Mesela esneklik. Tamam, esneklik sağlayalım ama nerede?" KM

Kültürel bağlamda kalite standartlarında esnekliğin sıkıntılarına başka bir katılımcı da değinmiş, yönetim bilimci Drucker'ın bir sözünden örnek vererek aslında esnekliğin kalite kültürü yerleştikten sonra ele alınabileceğini ifade etmiştir.

"Aslında mümkün. Akreditasyonda da ben şimdi ... üniversitenin kalite akreditasyon sisteminin de içerisindeyim. ... yani Yönetim Yürütme Kurulu'nun içerisindeyim. Aslında katı bir sistem değil akreditasyon... biz standartları oluşturmadığımız için standartları oluştururken katı gitmek zorundasınız. Yoksa standart oluşmuyor. Esneyemiyorsunuz. Esnediğiniz zaman her şey darmadağın oluyor. Mikro kredi sisteminde olabildiğince esnek olunabilir. ...program bazında mesela esneyebiliyorsunuz. Çünkü kişinin ihtiyaçlarına göre hazırladığınız programlarınız var. Ama fakülte programlarında böyle bir şey yok ...standart eğitim programınızı uygulamak zorundasınız orada. Onun dışına çıkamazsınız. Ama öbür tarafta daha esnek olmak durumundasınız... Ama kurumların akreditasyonunda çok esnek olmamak gerekiyor. ...program bazında mikro kredi bazında esnenebilir. ...Mikro krediler bazında istediğimiz kadar esnek olabiliriz akreditasyonda. Ama kurum bazında katı gitmek zorundayız. Çünkü standartlar oluşmuyor. Mesela ben diyorum ki ders içeriklerinin oluşturulması gerekiyor. ... işte on dört haftalık ders içeriği, ders içeriğinin amaçları, hedefleri, işte ...Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine uyumu hepsini vermemiz gerekiyor. İşte dersin, program çıktıları. Mesela program çıktısında katı bir şey uygulamazsanız, program çıktısında dersin amacıyla program çıktıları birbirine hiç uymuyor ve orada katı olmak durumundasınız. Standartları koymak zorundasınız. Yoksa çıkmıyor. Ölçe değerlendirme içinde çünkü...O nedenle işte nasıl söyleyeyim, katı olmadan bir şey gerçekleşmiyor. Başlangıçta çok katı olunabilir ama sonra daha da bu iş mikro yeterlilikler anlaşıldıktan sonra daha da esneyebilir, daha da rahatlatılabilir. Ama başlangıçta o kalite akreditasyon sisteminin oturmuşluğu gerekiyor...Drucker'ın bir sözü var, onu çok takdir ediyorum. Kültür diyor, stratejiyi kahvaltıda yer... Kültür oluşmamış ise istediğiniz kadar stratejik gidin. İsteddiğiniz kadar kalite deyin. O kalite kültürünün oluşması bambaşka bir şey..." KY

4.2.3.1.3 Alternatif öğrenme yollarına açıklık

Bir katılımcı mikro yeterliliklerde açıklığı diğer alternatif öğrenme yollarına da açık olmak olarak ele almış, öğrenmenin tek yolunun örgün öğrenme sistemi olmadığından bahsetmiştir. Mikro yeterliliklerin diğer derslerden farkını ve

öğrenenlere kazandırdıklarını kendi üniversitelerinde yaptıkları uygulama örneği ile anlatmıştır.

“Yani açıklık-- şöyle söyleyeyim, her türlü kaynaktan alınabilecek bilginin edinilebilmesi bence uygun... o anlamda açıklık iyi, güzel bir şey. Yani şuradan alınırsa kabul ederiz, buradan alınırsa kabul etmeyizden ziyade oradan alınan, edinilen, yani katılınan program gerçekten istenen niteliğe sahip mi ona bakmak lazım. Yoksa nereden alındığı-- bazen de gerçekten adı çok büyük olup istenen niteliğe sahip olmayan programlar da olabilir. Yani onun olmayacağına kimse garanti veremez... dolayısıyla açık olmak lazım. Ama gene bu kalite ölçütlerini... beklenen kalite ölçütlerini sağlaması lazım programın. Bunu sağlamak kaydıyla her türlü kaynaktan aslında kişiler, katılımcılar yararlanabilir.... Açık olunması gerektiğini düşünüyorum...

Öğrenciler için her şeyi derste öğretmek mümkün değil. Yani bir kere bunu anlamamız lazım... Her şeyi derste öğretmeye kalkarsanız zaten devasa bir kredi yükü çıkıyor ve onu dengelemek zorundayız. Yani öğrenci iş yükü merkezli bir ders planı oluşturmak zorundayız. Orada çok yüksek şeylerle sürdürülebilir olmuyor. İkincisi, her şey için ders açmak zorunda değiliz. Yani bazı şeyler daha kısa, daha farklı formlarda öğretiler. Yani ders içerisinde olmak zorunda değil. Çünkü sınıf içerisinde her şeyi tam olarak gerçekleştiremiyoruz. Yapmamız daha sınırlı ve de birçok başka fırsatlar var. Yani başka yollar da var... öğrenmenin çok değişik yolları var. Özellikle şunu söyleyeyim proje takımı, kulüp ve araştırma projeleri ve bu kısa, bazı kısa öğrenme kampları, öğrenme programlarında da öğrenciler çok şey öğreniyor. Proje takımlarında çok şey öğreniyor. Yani beceri anlamında olağanüstü... havada kapılıyor diyebilirim. Yani o proje takımlarında gerçekten bir sene, iki sene ciddi emek vermiş... ürün geliştirilmiş, tasarlanmış, uygulamış, yarışmaya gitmiş. Derece alsın, almasın... derece almak da bu arada tek bir şey değil. Hiç dereceye bakmadık biz. Derece alana kredi, mikro kredi verelim, almayana vermeyelim. Öyle bir şey de hiç yapmadık. Orada olağanüstü kendilerini geliştiriyorlar ve bizim bu beceriyi sınıfta kazandırmamız bence imkânsız. Yani o ölçüde yapmamız çok zor. Ders dışında kendi istekleriyle yapıyorlar. ... kendileri kuruyorlar proje takımını. Kulüpler de aslında, gene onay alıyorlar tabii, yani hani onaysız bir şey değil.

...Bu okullar için yani... öğrenci olan kişiler için önemli bir kazanım... önemli bir araç. Artık öğrenme sadece sınıf içerisinde olmuyor. Yani bunu açık açık çok üniversite içinde de çok reklamını yaptık. Yani bayağı tanıttık. Hani, çünkü yani proje takımına geliyorlar, işte bizim zamanını dersine ayıracağı zamana şey yapıyor, boşuna harcıyor falan tarzında itirazlar da oldu. Ama ikisi aynı şey değil. Yani bunu kabul edelim... derste öğreneceği şeyler daha kavramsal, daha teorik. Buradakiler çok daha farklı... buradaki öğrendiklerini gerçek hayata tam transfer edebiliyor öğrenci birçok açıdan...” KS

4.2.3.2 Erişime açıklık

Açıklık dendiğinde en fazla akla gelen konulardan birisi de erişime açıklıktır. Erişime açıklık konusunu katılımcılar iki açıdan ele almışlardır: Mikro yeterliliklerin ön koşullar olmadan herkesin erişimine açık olması ve açık erişim (ücret) materyallerin olması.

4.2.3.2.1 Ön koşulların olmaması

Açıklığı ön koşullar bağlamında ele alan katılımcılar genellikle ön koşulların olmaması gerektiğini düşünmektedirler. Neden olmaması gerektiğini şu şekilde açıklamaktadırlar:

“Bence açık olmalı, ben açık olması gerektiğini düşünüyorum. Zaten bunun amacı o... Bugün bir öğrencimle tanıştım. Lisans düzeyde kendisi mesela Fransızca öğretmenliği mezunu. Fakat yazılım kodlama yapıyor ve o sektörde çalışıyor. Merak ettim nasıl öğrendin dedim. Hocam ...internette bilgi bedava dedi. Zaten ilgim de vardı ...Eğitim programına dahil oldum dedi. Profesyonel şekilde bugün işte Python gibi ... klasik olarak o Java gibi yazılım şeylerini de programlarını da biliyormuş. Kendini geliştirmiş ve şu anda profesyonel olarak...Yazılımcı olarak çalışıyor ama bu kişinin şeyi sordum, ya kamu kuruluşlarını düşünmedin mi hiç çünkü orada bir ihtiyaç var dedim. Hocam dedi orada ... Diplomanız olmadığına olmuyor dedi. Yani o alanda işte ...tam da bu tür profillerin... Kurumlarla intibakını sağlamak için mikro yeterliliklere ihtiyaç var. Orada demek ki şuna da ihtiyaç duyuyoruz biz. Kamu kesiminde de...Mevzuatın özellikle kadro alımlarında bu mikro yeterlilikleri tanınmasına ihtiyaç duyacağız. Bunları ben bir örnek olarak söyleyebilirim. Yani burada bizim kişinin akademik background’ında illaki mikro yeterlik programıyla uyumluluğu olduğunu aramamamız lazım. Hele ki ülkemizde yani, çünkü mesela çocuk...Belki de yeterli işte...Bilişim alanlarında ya da ne bileyim teknik alanlarda ama...Sosyal Bilimler alanında diplomasını alıyor... Bu yetenekleri veya bu birikimi oluşuyor. Nasıl intibakını sağlayacağız. Bu işte buna hizmet edecek...ya da hiç eğitimi yok. Lisansta mikro yeterliliklerle yine belirli yeterlilikler düzeyinde sağlanabilir.” KU

“Benim anladığım şu ... herkes mikro yeterlik edinebilir, herkese sunulur. Yani bir sınır yok. Herkes gelip ben bunu merak ettim deyip bu eğitimi alabilir. Yani bir ön koşul ihtiyaç yok. Bu olmamalı. Bu mikro yeterliliğin doğasına aykırı zaten...Benim bir öncül bir şeye ihtiyacım yok demek oluyor bu. Mikro yeterlilik olabilmesi için zaten sıfır bile olsan onu alabilirim demek oluyor... O yüzden hani okuma yazma bilen herkesin... ya da ... belli bir yeterliliği almış... bu beşinci düzeyde ise, o dört düzeye sahip olan bireyin bunu edinebiliyor olması lazım. Bu sınırı koymamak gerekiyor. Bunu koyduğunuz zaman bu sefer şöyle olur. Bu mikro yeterliği sadece yazılımcılar alabilir. Ben tarihçiyim. Ben çok merak ediyorum bunu öğrenmeyi...Kesinlikle açık olmalı ... Felsefesine aykırı.” KM

“...yani dersin şeyine bağlı özelliğine bağlı. Bazen de ön koşul gerektirebilir, ama bazılarında da ön koşul olmadan da yapılabilir. Bunlar daha elementer derslerde. Mesela bir ön koşula gerek olmayabilir.” KT

“Şimdi akreditasyon olan akredite olan eğitimlerde sürekli eğitim merkezlerinde bazı, mesela iş sağlığı güvenliği, mesela aile danışmanlığı bunlar da eğitim ön şartı var. Mesela mezun olmak...ama mesela mesleki yeterlilik kurumunun istediği şeyler var. Bir taraftan da şimdi bu derse göre değişmesi lazım. İlgili derse göre mesela benim akredite olarak vermiş olduğum yüksekte çalışma eğitimi, biyogaz, rüzgâr veya güneş enerji alanlarında uluslararası geçerliliği olan belge veriyoruz ama eğitim ön şartı yok. Çünkü zaten Avrupa yeterlilikler çerçevesine göre yazılmış Türkiye yeterlilikler çerçevesi, şimdi TYÇ için alan bir öğrenmede...kişi hani ben bunu yapabilirim diye gelen kişi, bu kalite standartlarına göre bu iş sağlığı koşullarına göre bu işi yapıyorsa bırakın yapsın diyor zaten. ... Her alanda olmaz şimdi hani...” KB

Bazı katılımcılar ön koşullar konulmasa bile o yeterliliğin ön koşulunu sağlamadan bireylerin başarılı olamayabileceğini düşünmektedirler. Bu bağlamda tercihen açık olmasının bir sorun oluşturmayacağı ancak öğrenenlerin ya başarılı olamayacağı ya da zaten tercih etmeyeceğini düşünmektedirler.

“Yani işte nedir o mikro yeterlilik dediğimiz zaman. ... ama hani diğer alanlarda evet herkese açık olmalı ama yani bazı mikro yeterlilikte ön bazı prerequisite'ler var. Yani o prerequisite'ler olmadan o mikro yeterlilikle ilgili bir ders ya da bir şey açtığınızda da onu yapamaz. Aynı bizdeki işte A2 bitiren-bitirmeyenin B1'i yapamayacağı gibi. Bazı mikro yeterlilikler herkesin yapabileceği şeyler...Bence bunların ayrıştırılması gerekiyor burada. Yani bu açık dediğimizde hani herkese açık mı yoksa şunları şunları daha önceden yapmış kişilere açık mı? Bence iki tür burada mikro yeterlilik var diye düşünüyorum ben. Tanımlamanın da belki buna göre ikiye ayrılması gerekiyor. Hani herkese açık dediğimizde, ne bileyim ben yani matematik bilmeyenin yapamayacağı, bazı şeyleri bilmeyenin yapamayacağı bir mikro yeterliliği herkese açsanız da onu bilmeyenin yapamıyor olması lazım. Yapacak bir şey yok yani herkese açık da yapsanız yapamaz yani hani...Açmak size kalmış.” KD

“...bu zaten SEM'ler için de riskli, yani micro credentials verecek olan SEM ise mesela lisansta verilecek olanlar da çocuk zaten üniversite sınavına gelmiş ve geçmiş olduğu için ...ne diyelim, bir baraj aşması söz konusu sonuçta üniversite sınavı gibi bir şey. Ama benimkinde de bu prerequisite (ön koşul) eğer yoksa...Yani kişinin altyapısının olmadığı bir eğitime kaydolduğunu varsayalım. Bir defa burada o prerequisite'i sağlamayacağı için zaten mezun olamayacak. Senin kalite güvencen işte hani sınav vesaire gibi devam-devamsızlık... süreçlerin yani o ders devam ettiği sürece bu bu süreçlerine hakimsen onları iyi kontrol ettiysen zaten bu çocuk mezun olamayacağı için erişimde açıklık sadece demokratik bir yaklaşım olur ve fakat...Fayda da verir. Ha ona rağmen başarılı da olursa bu onun başarısıdır. Onu da zaferidir takdir ederim yani. Ne olursa olsun. Hani erişimde açıklık, o anlamda bence çok şey. ... Bizimkiler ücretli olacaklar. Yani bu aslı...erişim hala ne kadar açık? O da tartışılır boyutu...Ücretli olacak. Ücretli olduğu anda da kişi zaten

o riske girmez gibi geliyor. Başarısız olacağı şeyi sırf... deneyim ya da denemiş olmak için o dersi almayacaktır gibi geliyor.” KN

Bir katılımcı ön koşulların kaliteyi artırmak adına konulması gerekebileceğini düşünmektedir.

“Yani önkoşullardan, önkoşulları koyacak olan eğitim sağlayıcısı nitelik artırmak için koyuyorsa...belki olabilir. Bir de sektörden gelen talepler doğrultusunda önkoşul koyuluyor olabilir yine. Tabii ki de sınırlayıcı olacaktır. Ama nitelik ve kalite arıyorsak o bağlamda gerekebilir.” KH

Başka bir katılımcı aynı dersin iki farklı şekilde açılmasının çözüm olabileceğini ifade etmiştir.

“Yani ön koşul tabii bazı şeylerde. Programlarda sıkıntı olabilir. Örneğin bir yapay zekâ programı açtığınızda, yapay zekâ ile ilgili bir eğitim açtığınızda buna herkes ilgili ilgisiz herkes başvuru yapabilir...bu sefer gerçek ihtiyacı olanların önüne geçmiş olabilirler. Böyle bir handikap olabilir. O nedenle... iki türlü belki açılabilir bu ders. Bir uzmanlık şeklinde açılabilir. Orada ön koşul koyabilirsiniz. Bir de kültürel anlamda açılabilir. O zaman orada ön koşul koymayabilirsiniz...Avrupa'da da aynı şekilde ben iki kere bunun toplantısında bu soruyla karşılaştım. Bu şekilde bir cevap oluşmuştu. Yani ben bir vatandaşım. İşte tamam, benim meslek dalım farklı ama yapay zekâ benim hayatımın her yönüne girdi. Ben bu yapay zekâyı öğrenmek istiyorum...Bununla ilgili bir kültürel ders. Ama diğer taraftan da bir mühendis var. Mühendis de yapay zekâ ile ilgili spesifik bir konu istiyor. Mesela yapay zekanın işte işletim sistemi benzer ya da işte uzmanlık alanı ile ilgili. Burada ön koşul konabilir. Çünkü bir mühendislik altyapısı istenebilir orada. Ama diğer tarafta tamamen sosyal.” KY

4.2.3.2.2 Açık erişim

Erişimde açıklığı öğrenme materyallerine öğrenenlerin ücretsiz erişebilmesi, ders ücretlerinde esnekliğin sağlanması olarak ele alan katılımcılar da vardır.

“...esnekliğin birçok alt boyutu var biliyorsunuz. ...sadece zaman ve mekân gibi değil de biz mesela maliyet konusunda esnekliğe çok da önem veriyoruz. Erişilebilir olması öğrenciler açısından çok önemli. Günümüz koşullarında gerçekten böyle tamamen isteğe bağlı bir programa bütçe ayırmak kolay da değil açıkçası. Dolayısıyla herkesin erişebileceği ölçüde esnekliği sağlamaya gayret ediyoruz. Tabii ki yine öğretim elemanlarımız da bu sistemden en üst düzeyde faydalansın da istiyoruz. Emeklerinin bir karşılığı var sonuçta. Bu ikisinin arasındaki dengeyi korumaya çalışarak maliyet boyutunda esnekliği oluşturmaya çalışıyoruz. Bunun yanında ders materyallerimize erişim konusunda hem türe hem tercihler bakımından yine esnekliklerimiz en üst düzeyde... erişimde açıklık yine önemsedığımız bir unsur. Kendi öğrenme yönetim sistemimizi oluşturduğumuzdan bahsetmiştim. Burada öğrencilerimizin en rahat ilerleyebileceği, işte kullanıcı dostu bir

arayüzle öğrenme malzemelerine diledikleri zamanda ve diledikleri yerden erişebilecekleri, farklı platformlar üzerinden de erişebilecekleri bir öğrenme yönetim sistemi oluşturduk ve sunuyoruz...” KA

Bazı katılımcılar derslerin erişime açık olarak sunulmasını dersin tanıtımı ve üniversitenin dışı yönelik yüzü olarak ele almaktadır.

“Kalite bazında şöyle olmuş oluyor. Dışa yönelik bir yönünüz çıkıyor bu sefer, ... SEM’ler olarak. Nasıl? İşte sektör sizi çok daha iyi tanımaya, üniversiteye daha farklı yaklaşılmaya başlıyor... İçeriklerin tamamını sunmak zorundasınız. Ve açık erişim dersleriniz olmalı. Yani dersleriniz tamamen açık erişim olmalı... Şu anda ben kendi üniversitem adına söyleyeyim. En çok eleştiri aldığımız yönlerimizden bir tanesi kaynaklarımızın açık erişim olmaması. Dün mesela daha ben kendi bölümüme de söyledim arkadaşlar herkes ders notlarını ve ders şeylerini açık erişim açacak dedim. Ama ilk tepki şu ben bu kadar emek harcadım, ders notunu niye açık erişim açayım? Ya bu senin dersini etkilemeyecek ki. Senin ders anlatmanı da etkilemeyecek. Sana ekstra seni negatif de etkilemeyecek... sosyal sorumlulukta şöyle bir şey vardır. Siz sosyal sorumluluğu taklit edebilirsiniz. Bu çok iyi bir şeydir çünkü. Niye? Çünkü yapılan iyi bir şeyi örnek alıyorsunuz ve siz de iyi bir şey yapıyorsunuz... Ben çok iyi ders notu hazırlamışım. Bu iyi ders notum bir başka öğrenciye fayda sağlayacak. O yüzden açık erişim dersler olmazsa olmazdır bu programların.” KY

“Tabii ki bazen karşılık bulamıyor bu eğitimler piyasada. O da öğretim elemanı için bir kırıncı etkene dönüşebiliyor. Hani eğitimin gerçekleşmemesi, gelir elde edememesi. Şimdi biz de orada hep şu mekanizmayı sunuyoruz yani. Burada hocam daha kısa bir modülünü gönüllü olarak sunalım bu hem bir toplumsal katkı hem bir kamu yararı olur hem de bundan yararlananların etkileşimiyle de bu dönüşebilir. Bu tür mekanizmaları biz deneyimledik...” KU

Derslerin ücretsiz olmasının mümkün olmadığı durumlar için de bir katılımcı büyük platformlarında kullandığı derslerin erişime açık olduğu ama belgelendirmenin ücretli olduğu iş modelini önermektedir.

“Hani en kötü şey olmak zorunda diyorum ama zaten, ... internetteki birçok şirket de böyle yapıyor. Hatta Harvard falan da öyle. Eğitim ücretsiz ama belge alırsanız size de bir belge ücreti. Ya en kötü ihtimalle o olur, belge ücreti alabiliriz yani. Eğitimi şey yapabilecek katılanlardan o belge ücreti de eğitmeni ücretini karşılar zaten alanın...Ama şöyle sınav da değil oradaki belge ücreti. Katılım belgesi de olabilir. Şu kadar eğitime katıldı. O belgeyi de yine ücrete tabi çıkarabiliyorsunuz. Katılım belgesi için de. Sınav olmadan da hani şu kadar saate devam etmiştir şeklinde bir belge ücreti. Hani küçük oluyor. Atıyorum on dolar veriyorsunuz. O belgeyi alıyorsunuz. Buraya bu eğitimi yüz kişi katıldı. Çarpı on dolar. O zaman o eğitmeni ücreti de oradan karşılanabilir.” KH

4.2.3.3 Şeffaflık

Kalitede açıklık konusunda en fazla ele alınan konulardan birisi de şeffaflık konusudur. Mikro yeterliliklerde kalitenin sağlanmasında şeffaflık konusu katılımcılar tarafından genellikle bilgilendirici katalogların hazırlanması, portalların kurulması olarak ele alınmıştır.

“...yani şeffaflık ancak bir ...şeyle yapılabilir ...bir portal, bir mikro yeterlilik portalı ancak olabilir. Ve bu mikro yeterlilik portalında bütün bilgiler olmalı...Kim açıyor? ... bu kişinin geçmişine, yani CV'sini ben görebilmeliyim. Ben ...bunu alırken görebilmeliyim. ... nerelerde geçerli? Hangi kurumlar bunu tanıyor? Ben bu bilgileri edinebilmeliyim, alabilmeliyim. Mutlaka böyle bir portal olmalı. Portaldan takip edilebilmeli. Bu şeffaflığı ancak öyle getirebilir. Yoksa... olmaz...” KM

“Yani sağlamak mümkün. Biz işte mesela şu anda o katalog üzerinde çalışıyoruz... Çünkü öyle karışık bir iş ki o yani o task force var ama idari var arkada, teknik boyutu var arkada. Yani idari işte bu ECTS (AKTS) de öğrenci işleri vesaire boyutu var. E teknik boyutuyla alınacak... yazılım vesaire boyutu var. Dersi verecek hoca var dersi alacak öğrenci var. ...ama kataloglar da yazılıyor şu anda bize...” KN

Bazı katılımcılar bir eğitim pazarlaması olması nedeniyle SEM’lerde aslında tüm süreçlerin her açıdan şeffaf ilerlediğini belirtmiştir:

“SEM’lerde tamamen bunu standart bir şekilde yapıyoruz. Çünkü niye? Burada bir eğitim pazarlaması var aslında. Biraz da... nasıl söyleyeyim, döner sermayeden yapıldığı için buradan bir gelir elde ediliyor. Gelir elde ettiğiniz her şeyi, pazarlamayı yaptınız, her şeyiyle çok daha iyi anlatmak zorundasınız. Çünkü... mesela X SEM de yapıyor, siz de yapıyorsunuz. İkisinin arasındaki farkı bile açıklamak zorundasınız. Biz neyi daha iyi yapıyoruz ve bunun sonucunda kazandığınız sertifika size ne sağlayacak? Bütün bunlar tek tek açıklanır mesela.” KY

“Bunun yanında şeffaflık dersek işte katalogunu da aslında net bir şekilde kayıt olduklarında neyle karşılaşacakları, sonuna kadar bütün süreci neyle nerede başlayıp nerede biteceğine kadar bütün süreç şeffaf bir şekilde sunuluyor. Bunun dışında herhangi bir sürprizle karşılaşmıyorlar. Sürekli öğrencilerimizle iletişim halindeyiz. Öğretim elemanlarımızla iletişim halindeyiz.” KA

Bir katılımcı öğrenenlerin tüm bilgilere rahatlıkla ulaşabileceği bir portal örneği vermiştir.

“Bu İsveç'teydi yanılmıyorsam. Bir şemsiye kuruluş orada var mesela...hoşuma giden tarafı, mesela ben vatandaş olarak bir eğitim almak istiyorum, internete giriyorum...Web sayfaları var, giriyorum web sayfalarına. Tüm sağlayıcıları orada görebiliyorum ve...Tüm sağlayıcıların eğitimlerini de görebiliyorum. Anahtar kelimeyi giriyorum, filtreliyorum,

bakıyorum. Kim nerede biliyor, hangi şehirde, hangi sitede? Hepsini görebiliyorum. Saati, içeriği, ücreti falan. Bu şekil. Bu arada...orada herkes rastgele eğitimini yayınlayamıyor. Hepsi akredite olmuşlar... İşte böyle bir yapıyla neden olmasın? Biz de benzer bir yapıyı Türkiye'de niye kuramayalım?" KH

4.2.3.4 Paydaşlara açıklık

Mikro yeterliliklerde kalite ile ilgili olarak ele alınan bir diğer konu da Paydaşlara Açıklık konusudur. Paydaşlara Açıklık görüşmelerde hem Sürekli İyileştirme kapsamında paydaş geri bildirimlerine açıklık olarak ele alınmış hem de İş Birliği kapsamında değinilmiştir.

4.2.3.4.1 Sürekli iyileştirme

Sürekli iyileşme döngüsü kalite güvencesinin önemli unsurlarındandır. Mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanabilmesi adına paydaş görüşlerine açık olmak ve bu görüşler doğrultusunda sürekli iyileştirme sağlama katılımcılar tarafından da dile getirilmiştir.

"...dersler bittikten sonra öğrencilerden bir anketle geri dönüş alıyoruz. Mesela birçok kursumuzda şu anda %98'lerdeyiz. Yani çok hoş. %100 olması bizi de şüphelendirir zaten." KB

"Yani öğrenci ...geribildirimlerini sürekli değerlendiriyoruz. Öğrenciler sadece bize ulaşmıyorlar aslında. Aynı şekilde kendi kurumlarına da ulaşıyorlar. [güler] Hem resmi kanaldan ulaşıyorlar hem böyle... e-postalarla falan ulaşıyorlar. Dolayısıyla aslında hepsine mutlaka dönem sonunda değerlendiriyoruz. Bizim...kurumlarla yıllık toplantılarımız var...protokollerimize de bunu özenle yazıyoruz zaten. Her yıl mutlaka... değerlendirme yapmak üzere toplanılacak ve yıllık değerlendirme yapılacak şeklinde. Dönemlik değerlendirmelerimizi online toplantılarla mutlaka yapıyoruz zaten ama yıllık mutlaka bir yüz yüze bir araya gelerek...bütün süreci masaya yatırıyoruz ve öğrencilerin geri bildirimlerini mutlaka değerlendiriyoruz ve ona göre şekillendiriyoruz da aslında hani. Başta biz bu kuralları belirledik, bir daha değiştiremeyiz. Ya da bu kurallar böyle devam edecek protokol bitene kadar demiyoruz. Eğer öğrencileri çok bunaltan ya da onların aleyhine olan bir durum söz konusuysa ...yasal mevzuat çerçevesinde ne yapılabilir onu mutlaka değerlendirip işleme koyuyoruz..."

Bu bağlamda öğrenci, kurum, aslında dersin içerisindeki bütün paydaşların geri bildirimleri toplanmış oluyor. Öğretim elemanına da tabii. Öğretim elemanımızla sürekli iletişim halindeyiz. Ders öncesi, ders süresi ve de ders sonrasında ...eğitim bittikten sonra da ... iletişim halindeyiz. Mesela sonraki eğitimlerimizi açtığımızda nerelerini düzeltebiliriz, ne yapabilirizi mutlaka değerlendiriyoruz. Bir sonraki eğitimimizde o önlemleri almış oluyoruz..." KA

4.2.3.4.2 İş birliği

İş birliği konusu özellikle sektörle iş birliklerinin yapılması bağlamında ele alınmıştır. Sektörden ihtiyaç duyulan yeterlilikler bağlamında destek almanın yanı sıra kaliteyi geliştirmek bağlamında geri bildirimler alarak ya da birbirini tanıyarak da iş birliği sağlanabilir. Bu bağlamda sektörün iş birliğine hazır olduğunu bir katılımcı şu şekilde ifade etmiştir.

“İş birliği zaten dediğim gibi...Çünkü sektör bu kavramı (mikro yeterlilik) da biliyordu. Yani biz bilmediğini zannediyorduk. ... O yüzden çoktan hazırlar. Hatta şunu diyorlar "Ya hocam tanı beni... Yani çok ciddi bir şekilde şirket diyor ki "Yani ben, beni diploman da göster"... O yüzden o iş birliği zaten çok kolayca olacak olan bir şey. Burada, ...üniversitelere şey, daha doğrusu YÖK'e iş düşüyor. YÖK'ün bir an evvel bu mekanizmayı işletir hale gelmesi lazım.” KM

Başka bir katılımcı ortak akılla süreci nasıl yönettiklerini anlatmıştır.

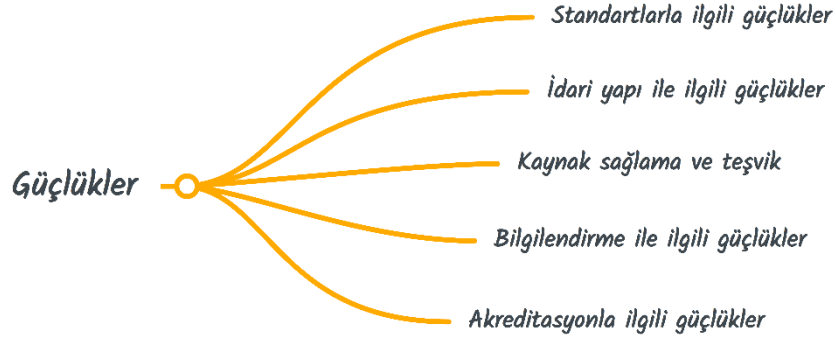
“İş birliği dediğimizde kurumlarla ... O konuda oldukça aktif ilerliyoruz. Buna yönelik tasarımlarımızı hazırlıyoruz ve ortak çalışarak ilerliyoruz. Yani sadece bu böyle olmalı diye dayatmıyoruz. Kurumlarla birlikte sürekli iletişim halinde istişare ederek süreci biçimlendiriyoruz. ...Çünkü bazen öyle detaylar ortaya çıkıyor ki bizim hani olması gerekiyor dediğimiz şey o kurumun ihtiyacını karşılamıyor. Ya da bir çözüm olmuyor. Dolayısıyla ortak bir akılla ilerlememiz gerekiyor...” KA

4.2.4 Güçlükler

Katılımcılar mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonunun ve kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı ile ilgili görüşlerini belirtirken aynı zamanda ortaya çıkabilecek bazı güçlüklerden de bahsetmişlerdir. Bulguların içerisinde temalar kapsamında bu güçlüklerle değinilmiş olmakla beraber, tek başlık altında tekrar bir arada ele alınmıştır. Güçlükler Şekil 4.8’de sıralanmıştır.

Şekil 4.8

Güçlükler ve Alt Temaları

4.2.4.1 Standartlarla ilgili güçlükler

Standartlar bağlamında ortaya çıkan güçlükler sağlayıcılar arası Devlet- Vakıf /Akademi-Şirket ayrımı, bu sağlayıcıların istenilen nitelikleri sağlaması ve belgelendirme konusunda standartların olmamasıdır. Katılımcılar belgelendirme konusundaki standartların eksikliklerini şu şekilde dile getirmektedir.

“Dolayısıyla aslında burada baktığımızda...bu sertifikasyonla ilgili bir süreç içinde SEM’ler ama bir şey yok... Bir temel ortak nokta üzerinden hareketle eğitimler ne kadar süre olsun? Ondan sonra bu eğitimlere neye göre sertifika vereceğiz, neye göre belge vereceğiz konusunda bir uzlaşma yok. Bununla ilgili TÜSEM olarak biz bir çalışma yapmıştık bir ara. Ama yani herkesin böyle anlaştığı çünkü düzenleyici bir yapı yok zaten ortada...” KT

“Yani şöyle diyeyim size A1 denen sınav A1 olmuyor, A2 denen sınav A2 olmuyor. Biz İngilizce öğretmenlerinin arasında bile bunlar yönetici olan insanlar. Şu konuşma oluyor ki beni inanılmaz rahatsız ediyor. Biz seksenle geçiriyoruz, biz altmışla geçiriyoruz diyorlar. Oysa seksen ne, altmış ne? Yani bir kurumun sekseni çok daha düşük olabilir, bir kurumun ellisinden. Daha konuşma dilimizi bile düzeltebilmiş değiliz bu konularda. Ben bu konuda yeterince bir bilinç olduğunu düşünmüyorum. Böyle bir yaklaşımın da hani o kendine A1 dedi, bana da bu sertifikasyonu verdi noktasından yaparsak, çok ciddi problemler olabileceğini düşünüyorum.” KD

“...problemlere çözüm olma anlamında itici bir güç (akreditasyondan bahsediyor) olabilir ama, öncelikle temel sorunların tabii halledilmesi lazım... yani nitelikli bir şekilde eğitim sağlayıcılarının geliştirilmesi... nitelikli hale getirmesi lazım. Ama bu akreditasyonla

beraber zaten nitelikli hale gelme zorunluluğu olacağı için biraz da bunu hani anlatabilmek lazım. Bunun ne kazandıracağı bireylere, kuruma, ne kazandıracağı iyi anlaşılırsa...

Üniversiteler tamamen bağımsız bir şekilde herkes kendi uygun gördüğü şekilde hoca kaç saati uygun görüyorsa eğitimle ilgili. Bazı üniversitelerde özellikle, ...özellikle online da ciddi bir şey var, sıkıntı var bence. Online eğitimlerde. Hani neye göre, kime göre o eğitimin saati, içeriği belirleniyor. Öyle bir standart yok işte. Akredite edilebilmesi lazım bunların. Edilebilmesi için de ...bir yapıya ihtiyaç var...

Çünkü o üniversitelerin birçoğu şey yaklaşıyor bu konuya. Ben diyor, bu işin uzmanıyım. Benim hocam uzmanı. Bunu bu saatte veriyor. Başka üniversiteye o kendisi o şekilde verir. Ama öyle olmamalı aslında. En azından asgari standartlar olmalı. İşte sertifika konusu yıllardır tartışılıyor. Hani ne sertifikası? Yani şartlarının yaptarı neler? Belgesi nedir? Bunların saatleri nelerdir? Asgarisi nedir? Yani minimum standartlar nelerdir? Şeklinde.” KH

Standartların eksik olması durumunda ortaya çıkacak olan kurumlar arası uygulama farklılıkları ve bazı konuların kötüye kullanıma açık olması konusu katılımcılar tarafından şu şekilde ifade edilmiştir.

“Fakat vakıf üniversiteleri özellikle şirketlerle iş birliği içerisinde eğitim alanında nicel çıktıların fazlalığı üzerinden nitel olanı geri planda bırakma gibi bir duruma düşebiliyor. Bence mikro yeterliliklerin riski ya da bu konulardaki açmazlarımızdan birisi yine SEM’lerde genel olarak gördüğümüz devlet ve vakıf üniversitesinin aslında birbirleriyle nasıl anlaşabileceği bu yeterliklerde bunların birbirlerine uyumunun nasıl olacağı ve Devlet ve Vakıf üniversitelerinin mikro yeterlilikler konusunda aynı dili konuşup konuşamayacağı meselesi.” KU

“...özel üniversiteler hele çok dikkat etmek gerekiyor orada. Bizim gibi değil, bakmıyorlar. Ya hocaları işten atıp mikro yeterlik adı altında şeyden eğitim satın alıp, işte bu MOOC'lar yok mu ... Y... Akademi vesaire falan gibi böyle yerlerden eğitimler satın alıp öğrencilere diploma verdiler o eğitimlerde. Ve az buz da değil, yani çok, çok yüksek krediler bunlar az değil...yirmi dört kredi, otuz kredi, kırk kredi. Tamamen Z...Platformundan gitmiş mesela...Kırk kredi vermek ne demek? ...YouTube'a diploma vermek gibi yani ...Ona benziyor. Çok kötü. ...Anında bunu hemen böyle istismar edecek kuruluşlar var, yapıyorlar. O yüzden hani ...çok zor ya çok. Yani YÖK'ün acele etmemesini ben çok iyi anlıyorum... Ama şunu sağlamak çok zor. Hani bir kalite standardı, yaygın bir kalite standardını herkese dikte etmek hani biraz...zor yani...gerçekten çok zor.” KM

Standartların sağlanamaması durumunda üniversiteler arası Tanınma sorunlarının ortaya çıkabileceği ifade edilmiştir.

“Belirli standartları sağlamak lazım. Çünkü bu tıpkı şey gibi. Hani bizim diplomamız mesela çoğu ülkede doğrudan geçiyor...Denklik almak zorunda değil. Yani otomatik olarak denk... bunu, bunu... kaybetmesine yol açacak bir hareket yapmamak lazım. Mikro yeterliklere diplomalarımızı açarken...dikkatli olmak gerekiyor... üniversiteler de birbirlerine mikro yeterlilik vermek konusunda sıkıntı çıkarabilirler... X Üniversitesinin öğrencisi İ’den badge alıyor mesela. İ bunu istemiyor biliyor musunuz? Yani o üniversitenin diplomasında adının geçmesini istemiyor. Çünkü İ mesela şuna inanıyor. Diyor ki ... hocam diyor...Yani X üniversitesi bu. Dolduracak diyor bizden şeyleri (rozetleri) İ mezunu gibi dolanacak diyor... ne bileyim, geçişleri böyle çok iyi ayarlamak gerekiyor. Kredi sınırları vesaire falan.” KM

Kişisel verilerin uzun süre saklanması ve mikro yeterliliklerin geçerlilik süresi ile ilgili sorunlardan da bahsedilmiştir.

“...şimdi burada kalite güvencesi standartları şöyle ancak belirlenebilir. Veren kişinin standartları belirlenebilir. Kaç saat verdiği belirlenebilir. Ondan sonra nasıl bir ölçme değerlendirme işlemi yaptığı belirlenebilir. Onun dışındaki standartları belirlemek çok zor. Onu bilemezsiniz. Yani onun kaydını tutmak, uzun süre tutmak...Öğrenci gelecek diyecek ki ben bunu üç sene önce aldım. Siz demişsiniz ki işte mikro yeterlilikler dört yıl tanınır. Çünkü yapısı çok değiştiği için bunların bir süre koyduğunuz varsayıyorum. Şimdi üç yıl olmuş. Hangi kurumdan almış? B Kurumundan almış. Şimdi o B kurumuna bir yazı gönderdiğinizde, bir mail attığınızda bütün o standartların saklanmış olması gerekiyor. Burada da şu devreye giriyor. Çok fazla kişisel bilgi gerekiyor o standartları sizin denetleyebilmeniz için. Mesela örnek vereyim. Bu otuz saatin ne kadarı ders dinleyerek geçti ne kadarı el emeği gerektirdi ne kadarı ödev için geçti... yani buraya kadar inmeniz gerekiyor çok iyi tesbit yapabilmemiz için. Ya yapamıyoruz, olmuyor o. Çünkü kişisel kayıtlar lazım. Video kayıtları lazım. Gerçekten yoklama kayıtları lazım. Yoklama kişisel bir bilgi. Orada mıydı, değil miydi? O gün o saatte orada mıydı, değil miydi? Bunlar o açıdan sıkıntılı süreçler.” KM

4.2.4.2 İdari yapı ile ilgili güçlükler

Görüşmelerde idari yapı ile ilgili güçlükler sürdürülebilirlik ve direnç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Katılımcılar sürdürülebilirlikle ilgili eksikliği şu şekilde dile getirmektedir.

“Ekip değişiyor, yönetmelik gidiyor. Yani siz bir kalite yönetmeliği çıkarıyorsunuz. Ekip bir değişiyor, Rektör değişiyor, Rektör Yardımcısı değişiyor bir şey oluyor ve bütün o yönetmelik iptal ediliyor. Ortadan kalkıyor. O yüzden hani sürdürülebilirliği de yok bunun.” KM

“...sürekli eğitim merkezlerinin yöneticileri görev süresi dolduğu an, artık orayla ilişkisi kalmıyor. Yani sürekli eğitim merkezleriyle ilgili çalışacak-- mesela bu işleri yürütecek bir şey lazım, ekip lazım. ...Sonrasında böyle birlikte çalışacak kişi bulmakta zorlanıyoruz. Derneğimizde bile kişi sayımız şu an bayağı azaldı. Hani bi' de yönetim değişiyor hop müdürler değişiyor. Yeni gelen müdür. Hiçbir şeyden haberi yok... Bir kurumsal sürekliliğimiz yok. Kurumsal hafıza yok...”KH

“Maalesef. SEM’lerin yapısı çoğu üniversitede çok zayıf yapıda ve kendilerinin zaten kadroları olmuyor. Rektörlüklerden kendilerine atanan işte personelle idare ediyorlar. Bunların bazı öğretim elemanı kadrosunda olabiliyor. Bazıları idare kadro da olabiliyor...Yani bu...Eğer bence burada...tabii yani esas düzenleyici kurumların bence biraz konuya daha makro bakması lazım. Yani burada kim?.. Mesela YÖK’ün SEM’lerin görevi nedir diye sorgulamalı ve onun çerçevesinde de vereceği roller ve bağlı olarak da hem onların mali yapılarını hem idari yapılarını tekrardan gözden geçirmesi gerekir.” KT

“Bütün SEM müdürleri... 6 ayda bir yılda Rektörlükler değiştikçe fakülteler değiştikçe müdürler de değişir. Dolayısıyla işi sürdürülebilirliğini biz bi türlü sağlayamadık? Yani şu ÜNİSED’in oluşturulması aşamasından sonra ÜNİSED’in bir araya gelmesini bile bir oluşturamıyoruz. Çünkü yok insanlar... Düşün 2 yıl içerisinde 6 üye... değişti. Yani ben her toplantı YK da (yönetim kurulundan bahsediyor) bile bırak 100’er 200’er kişilik TÜSEM üye grubunda, ben her toplantıda yeni birileriyle tanışıyorum. Yani sürekli değişiyor...” KN

İdari güçlükler bağlamında ortaya çıkan bir husus direnç konusudur. Bir katılımcı kurum içerisinde mikro yeterliliklerin aktarılabilir olması konusunda yaşadığı itirazları anlatarak bu bağlamda ortaya çıkabilecek direnç noktalarına örnek vermiştir.

“...bundan belki bir yedi, sekiz sene önce üniversitemizde şöyle uğraştım. ... bizde sürekli eğitimde verilen eğitimlerin... şeyde tanınması dedim. Hani öğrenci bizden satranç dersi aldı, eğitim fakültesinde...Bu eğitimi aynı lisanstaki seçmeli ders gibi biz verelim dedik. On beş hafta. İşte yeterlilikleri, kazanımları her şeyi zaten oradan alacağız dedik. Yani fakülteden alacağız. Hoca sadece bunu bizim üzerimizden yapacak. Hani yazın da verebilecek, akşam da verebilecek, hafta sonu da verebilecek. Aynı haftası, aynı AKTS. Her şey aynı olacak. Ve tek farkımız; biz burada ...bir belge vereceğiz...Fakat bu belgenin yanında diplomasına da işlensin dedik...Hani kredisi olmasın ama şey olsun. Bu tanınsın. Ama büyük bir dirençle karşılaştım o dönemde. ... şey dediler "Örgün örgünlüğünü yapsın, yaygın yaygınlığını yapsın" gibi bir ifade. Hani biz ... fakülte olarak biz yaparız, siz o işe girmeyin gibi bir ifade kullandılar. Yıllar sonra geldiğimiz noktada...Hani buna özellikle itilmeye çalışılan bir şeye geldik. Bunu yapın denmeye başlandı...” KH

4.2.4.3 Kaynak sağlama ve teşvik

Kaynak Sağlama ve Teşvik ile ilgili güçlükler görüşmeler kapsamında gerekli finans kaynağının ve teşviklerin sağlanması ve insan kaynağı bakımından dışarıdan öğretim elemanı desteği alınması olarak ortaya çıkmıştır.

Finans kaynağı sağlama konusundaki güçlükler şu şekilde ifade edilmiştir.

“SEM’lerde tabi böyle bir şey yapacak altyapı kurgusu zor, yani öyle gelirleri yok. Üniversitelerin bu konuda bir çözüm üretiyor olması lazım. Üniversitenin kendi iç kaynağıyla veya dış kaynakla SEM’leri burada desteklemesi lazım ki bu mikro krediler de orada gelişebilsin...Yani baktığımız zaman Türkiye genelinde bir şey uygulanabilir mi? Yani o merkezi olan sistemler zor işleyen sistemler. Dünyaya baktığımızda daha çok decentralizasyon kısmı daha fazla. Üniversiteler kendi içinde kendileri çözüyor. Oraya genel olarak ülke bağlamında falan çözen...Pek olmuyor. Dolayısıyla üniversitelerin bunlar kendi eğer ilgi duyuyorsa ve bu alanda bir şey yapacaksa buraya girmesi lazım. Bunu da üniversitenin çözüm kaynağı kendisi bulacaktır.” KT

“Ama hocam eğer üniversiteler kendi, ... kaynaklarını...Belli bir, ... dönem boyunca döner sermayeler olsun... sürekli eğitimlerde kazandıkları şeyler olsun... buraya aktarabilir, en azından gelişim sürecine aktarabilir. Çözüm sunabilir... YÖK'ten doğrudan üniversitelere ayrılan kaynaklardan ya da devlet üniversitelerine ayrıldığı kaynaklardan küçük yüzdelere, ... belli büyük rakamlar olabilir bizim için. ... Avrupa Birliği fonları olabilir. ...Ya da başka yine Birleşmiş Milletler olur vesaire. Fonlar araştırılabilir, OECD olur. Bununla ilgili...iç dış kaynak araştırılabilir. Yani finansal olarak kesinlikle destek bulunması şart çünkü. Yoksa fırsat eşliği olmayacak. Alternatifler bu sefer maalesef, ... bizler tarafından belki daha iyi, daha nitelikli olabilecek şeyler alternatiflerin elinde yürüyecek demektir... bir kaynak yaratamazsak kendimiz için.” KH

Öğretim elemanı ihtiyacının dışarıdan karşılanması ile ilgili güçlükler ve çözüm olabilecek noktalar katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

“Şimdi burda da zaten devlet üniversitelerini bağlayan yine düzenlemeler var işte hizmet alımı yoluyla, herhangi bir akademik titri yoksa. Bir de sınırlanan durumlar var. Örneğin bir kamu kurumundaki kişiyi eğitmen olarak çalıştırmak zor oluyor işte ona ek ödeme yapamıyorsunuz. Gider pusulası, mali konular, bu mali konular bir sorun. Bence orada bir esnekliğe ihtiyaç var. Bu mikro yeterliliklerle eğer sektör uzmanlarını da bu eğitimlerde çalıştıracaksak ...yararlanacaksak onların uzmanlığından burada SEM’ler için bir mali esnek alana ihtiyaç var. Bu da bir düzenlemeyi gerektiriyor. Ben bunların yararlı olduğunu düşünüyorum. Yani özellikle alanında uzmanlaşmış deneyim sahibi kişilerin bu mikro yeterliliklerde olması gerekiyor zaten. Yani sadece teorik üniversitedeki... şeyle birikimle biz bu mikro yeterliliklerin amacına tam ulaşabilecek...içeriği veremeyiz, kazanımları

sağlayamayız... ama orada da çok iyi belirlenmiş çerçeve ve kriterleri ilgili kurum, akademik kurumların işletmesi gerekiyor. Biz burada bunu işletebiliyor muyuz? Biz titiz davranıyoruz, yapıyoruz ama genel olarak nasıl yapılacak işte, yükseköğretim kuruluna düşen şey bence bu mikro yeterliliklerde bu esneklikleri tanımlarken çerçevesini de iyi belirlemek.” KU

“Kendi öğretim üyelerimiz ya da öğretim elemanlarımızla çalışmayı tercih ediyoruz. Ama bazen konunun o kadar uzmanı olan kişilerle karşılaşırız ki, ...bu kişiyi, bu hocamızı mesela derslerimizde misafir etsek katılım çok güzel olur, öğrencilere çok faydası olur diye düşündüğümüz eğitimler oluyor... sadece öğretim üyesi olma dışında da hani mesela sektörde öncü kişilere de bazen yer verebiliyoruz. Çok tercih etmemekle birlikte bazen olabiliyor tabii. ...Aslında yasal mevzuat buna pek izin vermiyor. Ama onun bazı yan yöntemleri oluşturulabiliyor. Çok katılım sağlayacağını düşünmüyorum (dışarıdan öğretim elemanlarının)...çünkü gerçekten çok zahmetli bir süreç. Kendi öğretim üyelerimizle birlikte çalışırken bile çok zahmetli bir süreç ki, dışarıdan biriyle çalışmak daha fazla hem risk taşıyor hem bu ödeme koşullarında bazı sıkıntılar yaşanabiliyor. O yüzden pek tercih edilecek bir yöntem değil açıkçası. Ama biz bayağı çaba göstererek bazen konuk ettiğimiz kişiler olabiliyor derslerimizde.” KA

“Çünkü bazen işin içerisinde o kadar çok iyi dışarıda uzman kişiler var ki. Ama devlet üniversitelerinde bu birazcık sıkıntılı olabilir. Vakıf üniversitelerinde hiçbir sıkıntı yok. Orada anonim şirket olduğu için çok... buna dikkat edilmez. Ama bizde Sayıştay bu konuda çok hassas, ...dışarıdan öğretim elemanı konusunda. Ama burada da şu uygulanabilir belki. Mikro kredi sistemine... özel farklı bir şey çıkartılabilir. Üniversite senatolarınca. ... bu kişinin uzmanlığı işte ispatlanabilir... niye o kişiden olması gerekliliği Senato'ya sunulduğunda bizim nasıl ki ders içeriklerimizi Senato'ya sunup her yıl onların Senato'dan geçmesini sağlıyoruz. Konusunda uzman, gerçekten konusunda çok iyi olan insanları da birçoğu dışarıda da var çünkü bu insanlardan. Bu şekilde Senato'nun onayına sunup onay aldıktan sonra da kullanabiliriz.” KY

Mikro yeterliliklerin sağlanması konusunda güçlük çıkarabileceği öngörülen konulardan birisi de dersi açacak öğretim elemanlarının bu konuda nasıl teşvik edileceği mevzusudur. Ekstra bir iş yükü gibi görüleceği için öğretim elemanlarının ders açmayı istemeyebileceği düşünülmektedir. Bu konudaki teşvik mekanizmalarının neler olabileceği konusunda katılımcıların görüşleri genellikle maddi teşvik yönünde olmuştur. Kurumsal destek de motivasyon artırıcı bir yöntem olarak ön plana çıkmaktadır.

“Şimdi burada en önemli teşvik, duygusal teşvik. (Gülerek) Yani parasal ödemeler, çünkü baktığımızda burada ders saat ücreti alıyor...Hocalar veya dışarıdan gelecek olan eğitimciler. Dolayısıyla burada ağırlıklı olan dersleri açan öğretim elemanlarının, sizin...işte bir görevlendirme sonucu vereceğiniz bedellere bağlı. Dolayısıyla en önemli

şey mali kazanım oluyor. Kurum dışından bazen hani konuk konuşmacı olarak ama eğitmen olarak demiyorum. Konuk konuşmacı olarak davet edebileceğiniz ...kişiler üniversitedeki o bağları, üniversiteye olan bir hizmet veya gençlere olan hizmet gibi konularla ücretsiz de gelip konuşmalar yapabiliyorlar tabii ama bu dediğim gibi konuşma dahilinde olur. Bir eğitim kapsamında uzun soluklu bir eğitimi ücretsiz olarak göremeyiz. Dolayısıyla burada aslında yapılacak olan mikro kredilerle ilgili öğrenmelere baktığınızda eğer bunlar ...Yani. Normal bizim klasik konvansiyonel öğrencilerin dışına verilecekse zaten bir gelir modeli oluşturulması lazım. O yüzden de SEM'ler bunun için de uygun, SEM'ler üzerinden alınacak döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde de bu eğitim veren kişilere belli bir ödeme yapılması uygun olacaktır. En önemli teşvik bence...Ek gelir...Olması.... Bir kere verir insan 2 kere verir, ama şimdi hem kalıcı olması hem ölçülebilir olması, kaliteli olması, bu işin sürekliliğinden kaynaklı. Dolayısıyla bunun bir muhakkak bir gelir modeli üzerinden kurulması lazım.” KT

“Tabii öğretim elemanlarının bu kurum içi kurum dışı sistemde tamamen SEM'in personelinin yani kendimizin bireysel çabalarımızla ve yöneticilerin teşviğiyle, mesela bu konuda üniversitenin üst yönetimi. Birimlerden, yani eğitim birimlerindeki personelden... kendi yeterlikleriyle ilgili alanlarda dışarıya eğitim vermesini neredeyse zorunluluk derecesini tutabiliyor. Mesela şu anki yönetimimiz... birimlerden, kurslar ve eğitimler istiyor kendi alanlarında. Dolayısıyla bu bizi cesaretlendiriyor. Yani cesaretlendiriyor derken, o birimlerle konuşmak için bizi de cesaretlendiriyor. Bizim motivasyonumuz ise hocanın hem piyasaya tanıtımı hem de maddi olarak katkısı” KB

“Dolayısıyla aslında çok fazla tatmin edici olmasa da yine de emeğinin karşılığı olabilecek bir ücret oluşmuş oluyor. Bir ödeme yapılmış oluyor hocamıza. Yani tamamen böyle ücretsiz ve gönüllülük esasına dayalı bir eğitim olmuyor. Aslında bir gelir getirici faaliyet söz konusu. O açıdan sürdürülebilirliğini bu yöntemle sağlıyoruz. Ama tabii ...hocalarımızın bu işe adanmışlıkları çok belirleyici oluyor. Örneğin bir hocamız var şimdi sürekli eğitim merkezimizde eğitim veren ve neredeyse her ay o hocamızın bir eğitimi açılıyor. Gerçekten o kadar gönül vermiş durumda ki bu alana, kendisi de bir yandan bir bütçe ayırıp sosyal medyada da tanıtımına katkı sağlıyor. Dolayısıyla daha fazla insana ulaşabiliyoruz ve daha fazla kişi katıldığı için de sürdürülebilirliğini de sağlamış oluyoruz bir yandan.” KA

Maddi teşvikle beraber farklı mekanizmalar öneren katılımcılar da vardır.

“O yüzden da hocalar için gerçekten öğretim elemanları için ikinci bir gelir kaynağı ve teşvik edici bir unsur oluyor. Aslında toplumsal katkıya girdiği için bu, üniversitelerin akreditasyonunda, ... çok önemli rol oynadığı için bu alan... belki o hocalara farklı projeler sunulabilir... farklı kadro imkanları sunulabilir. Ödüllendirme mekanizmasına dahil edilebilir bu hocalar. Birçok teşvik uygulanabilir aslında mikro kredileri daha fazla gündeme almak için...” KY

“Ders saatinin azaltılması konuşuldu. ...saatlerin azaltılması konuşuldu ... para ve...Evet, iş yükü.” KN

“Örneğin SEM faaliyetlerinde eğitimin önemli çekici unsuru eğitimlerin ücretli olması, yani hocalara ek ödeme sunmamız fakat mikro yeterlikler nasıl tanımlanacak? Bunlar ücretli eğitimler mi olacak? ...Bu mikro yeterlik programlarının bir itici unsurunun yani güçlendirici unsurunun burada öğretim elemanları için bir maddi motivasyon unsuru içerip içermeyeceğinin ben belirleyici olacağını düşünüyorum. İkincisi üniversitelerin özellikle ...ne diyelim yıllar itibarıyla can kaybeden bölümlerinin, sektörlerle etkileşimi artıracak ve o programlarda okuyan öğrenciler ya da farklı alanlardaki öğrencilerin mikro yeterlilikler sayesinde sektörle etkileşimin artmasının üniversiteyi canlandırıcı bir etkisi olabilir. Bu canlandırıcı etki de proje, altyapı çalışması, ondan sonra öğretim elemanlarının bu konuları sahiplenmesi gibi bir motive edici duruma da dönüşebilir. Şimdi biz normalde kendi öğretim programlarımızda genel olarak ücretli eğitimler yapıyoruz. Ama illa ek ödeme var diye hocalar eğitim programı getiriyorlar mı? Hayır. Burada üst yönetimin sahiplenmesi gerekiyor bu programları. Örneğin H Üniversitesi, Yaşamboyu Öğrenme Merkezi eğitimlerin canlandırılmasında son 4 yıldır üst yönetimin sağladığı destek çok önemli oldu. Neden? Bir kere hoca burada eğitim açabilmesinin önündeki bürokratik engellerin azaltıldığını gördü örneklerle. 2) Kendi bölümünde yaptığı eğitimlerin piyasada ve diğer kuruluşlarda karşılığının olabileceğini gördü. 3) yönetimin buna sahip çıktığını, kolaylaştırdığını ve kendisinin de ek bu tür gelirler elde edebileceğine deneyimledi. 4) Bu eğitimler sayesinde farklı işler kendisine gelmeye de başladı. Örneğin eğitim veriyor, proje getiriyor, danışmanlık getiriyor gibi, beşincisi de öğretim elemanlarının bu tür eğitimlerini biz kurumsallaştırma, kendi kurumsal çıktılarımızla ilişkilendirdik...Bu iki yönlü, hem öğretim elemanının görünürlüğünü üniversitede hem de üniversitenin çıktılarındaki niteliği ve niceliği artırıcı etkide bulundu...Bu motivasyon için önemli bir etken...” KU

Bir katılımcı öğrenci açısından teşvik edici unsurları da ele almıştır.

“Yani çeşitlilik çok önemli öğrenciler için. Tabii ki ücretin makul olması önemli. Ne çok düşük. Çok düşük olduğunda da şüphe duyuyorlar. Acaba içi boş mu ya da işte yetersiz mi, çok mu düşük kapsamlı diye düşünüyorlar. Çok yüksek olduğunda da katılım gösteremiyorlar. ...dolayısıyla makul ölçüde tutmakta yarar var. Öğrenciler açısından...çeşitlilik, içeriğin doyurucu oluşu, katıldıklarına değmesi gerekiyor. Çünkü onlar da belirli bir zaman ve bütçe ayırıyorlar, emek veriyorlar bu eğitimler için... güncel bilgilerle tabii çok eski zamanların bilgileriyle de olmaması gerekiyor. Onlara hitap edecek teknolojilerle sunmak gerekiyor. Birçok faktör var onları sistemde aktif tutabilmek için. Böyle olduğunda daha diğer eğitimlere de katılmak için istekli oluyorlar. Daha sonraki dönemlerde de geliyorlar. Diğer programlarımızdan da yararlanıyorlar.” KA

4.2.4.4 Bilgilendirme ile ilgili güçlükler

Mikro yeterlilikler konusunda öğrenenlerin bilgiye erişimlerini sağlayacak ortak bir portala ihtiyaç olduğu, bunun şeffaf bilgilendirme sağlayabileceği konusu hem alinyazında ele alınmış hem de katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ancak katılımcılar bu portal ile ilgili güçlüklerden de bahsetmektedirler.

“...Millî Eğitim Bakanlığı işte yaygın öğretim platformu var... onun üzerinden yapabiliyor, isteyenler buraya giriyor. Yani burada ...niye ihtiyacım varı görmesi lazım kurumların. Yani B Üniversitesi zaten buluyor müşterisini. Niye girsin böyle bir yere, hem ekstra bir emek sarf ettirecek hem de bunu takip etmesi lazım. Dolayısıyla ...sıkıntı olabiliyor... böyle merkezi bir şeyi yapmak. Yani...yapılırsa nerede yapılabilir? Ben orada Millî Eğitim Bakanlığının...gibi merkezi bir yapı...olursa belki ama şart mı yani? Şart değil. Çünkü zaten burda bu eğitimleri alan kişiler, yetişkin kişiler oluyor SEM’lerden. Onlar da ne aradığını biliyor. Dolayısıyla şu anda zaten çeşitli arama motorlarına girdiğimizde sistemimizde çıkıyor...dolayısıyla buna o kadar bir ihtiyaç olduğunu zannetmiyorum ...bizim tarafta. Çünkü daha niş alanlarda...çok spesifik eğitimler de var. Yani bir eğitimin verdiği öbür taraf vermeyebiliyor... Sistemi kim yapacak, o nasıl olacak. Tabii düşünmek lazım. Şart değil olsa iyi olur.” KT

“Ya orada gördüğünüz bireylerin hakikaten çok fazla iş temposu, iş yükü var. O yüzden de ekstra bir görev almak istemiyor ...işte mesela ... e devletten sertifika verilmeye başlandı. Sertifikasyon süreçleri, oradan da yürütülebiliyor... mesela öyle bir yer üzerinden, bir platform üzerinden genel veriyi çekebilecek bir şey olsa, yani şunu demek istiyorum, e devlete sertifikalar işleyen kurumlar, öğrenim çıktıları, şunları bunları gibi standart bir formda yapsa onları girse, onları da ...girdiğinde oradan bir sistem çekiyor olsa olabilir. Ama... manuel olarak böyle bir x bir portal olsun. Buraya upload edilsin de ihtiyacı olan kurumlar girecektir, ihtiyacı olmayanlar girmeyecektir. Ya ben zaten klinik psikolojiyle ilgili açtığım eğitimi dolduruyorsam niye uğraşayım? Şimdi buraya girip de 3 kişi de A Üniversitesi’nden gelsin...zaten doldurmuşum diye düşünecek kişi.” KT

“...aslında güzel olabilir. Ama ... her yiğidin bir yoğurt yiyişi var derler ya. Bir phyton eğitimini o kadar farklı şekilde sunabiliyor ki sürekli eğitim merkezleri. Kimisi mesela çok giriş düzeyinde anlatıyor, kimisi orta düzey kullanıcılara, kimisi de çok üst düzey programcılara yönelik hazırlayabiliyor... Dolayısıyla çok da fazla birleştirmek ya da aynı yerde aynı potada eritmek iyi olmayabilir diye düşünüyorum. Ben çeşitlilikten yanayım. Herkes kendi ihtiyacına uygun olanı gitsin, istediği platformdan alsın, yararlansın düşüncesindeyim. Tabii ki her kurum kendi verebilir bu eğitimleri. İlla ki A Kurumu bu konuda yetkindir, o versin ya da diğerleri vermesin diye düşünmüyorum. Hepsinin mutlaka üstün olduğu ya da işte iyi olduğu yanları vardır. En kötü eğitim bile... küçük farkındalık videoları bile mutlaka bir şeyler kazandıracaktır izleyicilerine...Ama tek bir yerde birleştirdiğiniz zaman, tabii bir yerden sonra ...belirli kriterleriniz olması gerekiyor o

platformda. Onun altında toplanması gibi bir durum olacak. Bu da tabii ki çeşitliliği ve özerkliği, özgünlüğü ortadan kaldıracı bir unsur. Bu açıdan sınırlayıcı olabilir. Ben bağımsız olması taraftarıyım. Herkesin kendi imkanları ölçüsünde sunacağı, kendi platformlarında sunacağı eğitimler olmalı... ama bunlar eğer yükseköğretimde kredi olarak saydırılacaksa... belirlenen kriterler ölçüsünde ve o kriterleri sağlayan eğitimler orada toplanabilir. O konuda hemfikirim. Ama onun dışında her kurum imkanları ölçüsünde eğitimler sunmaya devam etmeli diye düşünüyorum.” KA

“... tabii ki bir kurum olsa çok iyi olur. Olmayacak ama onu söyleyeyim. Yani tabii ki herkesin gönlünden geçen böyle bir kurum olsa ne güzel olur. Bir kuruma devredilse vesaire gibi. Hiçbir kurum bunu devralmak istemez. Haklı olarak Türkiye koşullarında...ancak Rektörlüklere bırakılabilir bu...” KM

Bilgilendirme konusunda öğrenenleri yönlendirecek montörlerin de gerekli olduğu ifade edilmiştir.

“Bence öğrenenlere... mentorluk falan yapılırsa daha iyi olabilir oralarda. Çünkü yönlendirmelere ihtiyaçları oluyor. Çünkü baktıklarında ya konu özelinde ilgileri olabiliyor ya üniversite özelinde yani bu üniversiteden ben bir belgem olsun diye gelebiliyor. Ama daha sonra aldığı eğitimin gerçekten işte yarar mı, yaramaz mı? ...Veya o programın içindeki dersler hakkında çok fazla bilgiye sahip değil. Biz ne yapıyoruz? Daha çok...yani tek taraflı statik olarak bir web sayfasına ...yükliyoruz ve öğrenenden bunu takip etmesini bekliyoruz. Dolayısıyla aslında burada bir şey... bir mentörlük işe yarayabilir diye düşünüyorum. Bu bireysel olabileceği gibi şu andaki günümüzde işte bu yapay zekâ falanlarla beraber botlar...Geliştirebiliyor, onlar bile bunu esasında yapabilir. Zaten eğer mikro kredilendirdikten sonra bunları başka bir ...yere dönüştüreyim dersek aldığımız yani bir portfolyo olacak. O portfolyodan sonra nereye gider...mikro krediyi alıp da amaç bence şey olmamalı yani ben lisans mı, yüksek lisans alacağım diye değil. Yani böyle...yolculuğunuz var. Önemli olunca da topluyorsunuz. Topladıklarınızla illa sizin bir diploma çevirmeniz gerekmiyor. Esas ordaki olan şey sizin kendinizi geliştirmeniz... ama yine de hani bir dereceye yönelsin dediğinizde o zaman işte bu mikro kredileri eşleştirecek, bunları o portfolyoyu değerlendirecek ve dönüştürecek olan danışmanlara zaten ihtiyaç var.” KT

4.2.4.5 Akreditasyonla ilgili güçlükler

Akreditasyonla ilgili bilgiler 2. Tema kapsamında detaylıca ele alınmakla beraber akreditasyon bağlamında ortaya çıkan güçlükler bu kısımda tekrar belirtilmiştir Katılımcılar tarafından ifade edilen güçlükler denetleyici kurumun kim olacağı ve değerlendiricilerin eğitimi olarak ortaya çıkmaktadır.

“Akredite edecek kurum kim olacak? Yani bence ...Hala... tam olarak çözülmemiş meselelerden birisi bu şimdi...” KU

“Tabii şimdi bir akreditasyon kurumu kurulacak. Sonra bu akreditasyon kurumu kendisi de diğerleri akredite olacak. Tabii o da YÖKAK’a akredite olacak. Ondan sonra YÖKAK adına akredite vermeye yetkili bir kurum olacak, sonra o da beni akredite edecek. Yani bu kadar iş ve işleyişe gerek yok diye düşünüyorum.” KB

“Yok. Akredite sağlayacak. Evet bir de biz, biz onun için uğraştık... Üniversiteler Sürekli Eğitim Derneği var. Onun da yöneticiliğini yapıyorum şu an...hatta orada geçmişte...bir şey de hazırladık... yönerge ... SEPAK diye. Ama sonra hocam yine aynı şeye varıyoruz... bu sürekli eğitim merkezlerinin yöneticileri görev süresi dolduğu an, artık orayla ilişkisi kalmıyor. Yani sürekli eğitim merkezleriyle ilgili çalışacak-- mesela bu işleri yürütecek bir şey lazım, ekip lazım.” KH

“Olması gereken YÖKAK. Ama olmaz, olamaz yani. Çünkü YÖKAK bağımsız bir kuruluş ve YÖKAK'a siz bunu sorarsanız size biz bunu almak istemiyoruz derler... ama becerileri biriktirmiş olma, daha önceki işte FEDEK süreçleri vesaire gibi kalite denetim süreçlerinden dolayı deneyimli oldukları için alması gereken, herkesin onay vereceği kurum YÖKAK. Bu olmaz. O yüzden böyle bir kurum olmayacak. Üniversitelerin içinde ancak oluşturulabilir.” KM

“Yükseköğretim Kalite Kurulu'yla sürekli bir görüşme halindeyiz. Ama onlar da tam olarak nasıl akredite edeceklerini bilmedikleri için... bize soruyor. Mesela işte bizim TÜSEM Konseyi toplantılarımızın da temel ana konusu bu. SEM'lerin akreditasyonu. Mutlaka akredite edilmemiz gerekiyor.” KY

“Kim akredite edecek ona da bakmak lazım... Akreditasyonu kimin yaptığına bağlı olarak çözebilir derim. Evet, herkesin kabul edeceği bir kurum ise çözebilir... yani kimin programı akredite edeceğine dair yetki Yükseköğretim Kalite Kurulu veriyor...Öyle bir uygulama yok (SEM için akreditasyon uygulamasından bahsediyor). Yani ... benim bildiğim duyduğum öyle bir uygulama şu ana kadar yapılmadı. Ya kurumsal akreditasyon içerisinde sürekli eğitim merkezleri değerlendiriliyor ama sürekli eğitim merkezine özel bir akreditasyon programı yapılmadı.” KS

İfade edilen bir diğer güçlük de değerlendiricilerin eğitimi konusunda olmuştur.

“... Türkiye'deki program akreditasyonlarımızın şöyle bir problemi var. Çok prescriptive'ler. Hepsinin çıktıları aynı. Aynı. [gülür] Yani şimdi... şeye başladılar. Bunlar artı istediğinizi ekleyebilirsinizlere başlayanlar oldu. Çünkü prescriptive olmamak çok daha qualitative (niteliğe dayalı) bir analiz istiyor. Çok daha yetkinlik istiyor. Yani burada şey yetkinliğine giriyoruz şimdi. Reviewer (değerlendirici) yetkinliğine. Bence şu anda kalitedeki en büyük problem bu. Yani bir reviewer training ile siz kurumlara insanları yolluyorsunuz reviewer olarak. Reviewer yetkinlikleri bence çok çok önemli.

...dolayısıyla burada daha checklist yapısı var Türkiye'de. Çünkü çok daha safe (güvenli) bir yapı o. Yani yapmış mı? Yapmış. ... halbuki yurt dışındakilerde artık çok daha flexible (esnek) ...evet, bazı temel şeylerin olduğu ama kendini ayırıştırabildiği, daha inovatif olabildiği şeylere izin verilen bir akreditasyon anlayışı var. Özellikle Amerika'da diyebilirim. ... O da bir mikro yeterlilik yani öyle diyeyim size (Değerlendiricilerin yeterliliklerinin geliştirilmesi için mikro yeterlilikler verilmesinden bahsediyor).” KD

Mikro yeterliliklerle ilgili güçlükler konusu bu alanda yapılması gereken çalışmalara da ışık tutmaktadır. Standartların belirlenmesi, idari yapı, kaynak sağlama, ortak portal oluşturma, akreditasyon kurumları ve değerlendiricilerin eğitimi konuları daha derinlemesine ele alınabilecek konular olarak karşımıza çıkmaktadır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin sağlanması adına bulgulara ortaya konulan kalite kriterleri ve katılımcıların görüşleri doğrultusunda elde edilen bilgiler, alanyazındaki diğer çalışmalar ve kuramsal çerçeve olan Açıklık felsefesi bağlamında ele alınmış, bu sonuçların yükseköğretim sistemine ve açık ve uzaktan öğrenme alanına getirdiği yenilikler ve riskler tartışılmıştır. Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyon için gerekli kalite unsurları ve kalite kriterleri 5.1’de, Türkiye bağlamında mikro yeterliliklerin akreditasyonu için önerilen modeller 5.2’de ele alınmıştır.

5.1 Mikro Yeterliliklerde Kalite Güvencesinin Sağlanması İçin Gerekli Unsurlar ve Kalite Kriterleri

Mevcut sistemlerin yeniden beceri kazandırma ve beceri geliştirme ihtiyaçlarını karşılamadaki yetersizliği ve değişimin hızı, mevcut sistemleri tamamlamak ve desteklemek için mikro yeterliliklerin kullanılmasının yenilikçi bir çözüm olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, kalite güvencesi ve akreditasyon, mikro yeterlilikler aracılığıyla mevcut sistemlerin iyileştirilmesi için gereklidir. Ayrıca, kalite güvencesi ve akreditasyonun mikro yeterliliklerin tanınmasını ve yaygınlaştırılmasını kolaylaştırması beklenmektedir. Mikro yeterlilikler diğer paydaşların da katılımını gerektiren çok boyutlu bir konu olsa da yükseköğretim kurumları mikro yeterliliklerin tanınmasında önemli bir role sahiptir. Bu nedenle, mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonu için bağlamsal, mevcut sistemlerle uyumlu ve aynı zamanda mikro yeterliliklerin doğasına uygun kalite çerçeveleri geliştirmek önemlidir. Kurumların ister mevcut yeterliliklerden ayırtılmış olsun ister tek başına anlamlı olsun ya da alternatif sağlayıcılar tarafından sunulsun, mikro yeterlilikleri kendi iç kalite güvence süreçlerine nasıl entegre edeceklerine ve mikro yeterliliklerin doğasına bağlı olarak bunları kurum içinde stratejik olarak nasıl konumlandıracaklarına karar vermeleri gerekir. Dış kalite güvence süreçlerinde, iş yükü dengesi ve orantı açısından kurumsal akreditasyon ve program akreditasyonu ikilemini çözen, kalite güvencesi derneklerinin rolünü (izleme, destekleme veya rehberlik etme) ve alternatif sağlayıcıların konumunu tanımlayan bir kalite yaklaşımına ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, mikro yeterliliklerde esnekliğe ve değişime açık, sistemlere açık, paydaşlar arasında iş birliğine açık ve şeffaflık, biriktirilebilir olma ve aktarılabilirliğe öncelik veren yeni ve çevik bir kalite yaklaşımına ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmanın ilk kısmı mikro yeterliliklerin kalite güvencesini sağlamak adına dikkate alınması gereken temel unsurları ortaya koymaktadır. Ayrıca, Yükseköğretim Kurumlarının bu konularla ilgili olarak göz önünde bulundurması gereken faktörleri de incelemektedir. Çalışma sonucunda ortaya çıkan temalar mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında önemli olan üç hususun mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegrasyonu ve tanınma, kurumsal sorumluluk ve değişim kapasitesi ve dış kalite güvencesi olduğunu göstermektedir. İlk tema mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumları tarafından tanınması durumunda ihtiyaç duyulacak olan kalite gerekliliklerini yansıtmakla beraber, bir mikro yeterliliğin kurumlar tarafından tanınabilmesi için tanımlanmasının ve kapsamının belirlenmesinin gerekliliğini, takip edilebilecek gerekli kalite çerçevelerinin neler olduğunu ortaya koymaktadır. İkinci tema “kurumsal sorumluluk ve değişim kapasitesi” aslında kurumların iç kalite güvencesi bağlamında mikro yeterlilikler konusunda göz önünde bulundurması gereken hususları detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu tema bağlamında ortaya çıkan hususlar yükseköğretim kurumlarına kendi iç kalite güvencesi süreçlerini düzenlerken rehberlik edebilir, kendi değişim kapasitelerini bu bağlamda gözden geçirmelerine yardımcı olabilir. Üçüncü tema bağlamında ele alınan dış kalite güvencesi mikro yeterliliklerin doğasına uygun bir akreditasyonun sağlanabilmesi için gerekli hususları ortaya koymaktadır. Bu hususlar bu bağlamda yapılacak yasal düzenlemeler ve özellikle kalite güvencesi derneklerinin bu süreçlerdeki rolünün ne olabileceği konusunda fikir vermekle beraber, akreditasyon ve tanınma kavramları arasındaki farkı ve tanınma kavramına doğru kayan bir kalite anlayışını da yansıtmaktadır.

Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinde gerekli unsurlar genel olarak ortaya konulduktan sonra yükseköğretim bağlamında daha spesifik ele almak adına yükseköğretim kurumlarının iç kalite güvencesinde ve dış kalite güvencesinde göz önünde bulundurması gereken kriterler ele alınmış ve akreditasyon derneklerinin bu süreçlerdeki rolleri belirlenmiştir. Kalite kriterleri yükseköğretime özel ele alındığı için kriterler yükseköğretim kurumları tarafından kullanılan ESG çerçevesi ile karşılaştırılmıştır. Öncelikle ortaya konulan çerçeve ESG’ye alternatif değil ESG’yi tamamlayıcı niteliktedir. ESG’ye ek olarak mikro yeterlilikler özelinde sağlayıcı ve tanıyan kurumların göz önünde bulundurması gereken kriterleri içermektedir. Chand vd. (2023) ESG (2015) ile belirlenen standartların Avrupa yükseköğretiminde kalite güvencesinde temel olmaya devam edeceği, bununla birlikte ek referans çerçevelere de

gereksinim olacağını ifade etmektedirler. Cırlan (2023) ESG'nin genel bir çerçeve sağladığını ancak mikro yeterliliklerin özelliklerine göre uyarlanması gerektiğini ifade etmiştir.

Sistemik tarama sonucu ortaya çıkan kriterler ESG ile bu bağlamda karşılaştırıldığından Mikro Yeterlilikler Kalite Kriterleri (MYKK) (Tablo 4.2 ve 4.5) ESG'ye ek olarak mikro yeterliliklerin kurum için tanım ve kapsamlarının belirlenmesini gerektirmektedir. MYKK'da yeterlilikler çerçevelerine ek olarak mesleki yeterlik çerçeveleri de eklenmiş (ESCO, SFIA), öğrenenlerin kariyer ihtiyaçları ve toplumsal ihtiyaçlara ek sektör ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulmasının gerekliliği de mikro yeterlilikler özelinde ortaya çıkmıştır. ESG'de ele alınan kalite kültürünün geliştirilmesi ve sürekli iyileşmeye ek olarak mikro yeterliliklere özel daha yenilikçi ve çevik bir kalite anlayışının gerekliliği MYKK'da belirtilmiştir. ESG'de pedagojik yaklaşımlar öğrenen merkezli ve duruma uygun çeşitlilikte şeklinde ele alınırken MYKK'da mikro yeterlilikler özelinde daha özgün ve yeterlilik temelli yaklaşımların işe koşulmasının gerekliliği ön plana çıkmaktadır. ESG'de teknolojik altyapılar genel olarak ele alınırken, MYKK'da dijital kredilendirme ekosisteminin gerekli unsurları özel olarak ele alınmaktadır. Öte yandan akademik dürüstlük, şikayetler ve diğer resmi prosedürler gibi konular sistematik tarama ile ortaya çıkan bu çerçeve içerisinde yer almamaktadır. Bu durum da ENQA (2023) tarafından yapılan araştırmayla benzerlik göstermektedir. Rapora göre en az uygulanabilirliği olan maddeler 1.8. ve 1.10. (kamuya açık bilgi ve döngüsel dış kalite güvencesi), 2.6 ve 2.7 (raporlama ve şikâyet ve itirazlar) olarak ortaya çıkmıştır (ENQA, 2023). 1.10. madde ile ilgili olarak (döngüsel dış kalite güvencesine ilişkin) fikir ayrılıkları bulunmaktadır. Zaten bu çerçevenin ESG'ye ek olarak ele alındığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Dış kalite güvencesi ile ilgili olarak fikir ayrılıklarının bulunduğu (ENQA, 2023) göz önüne alınarak sistematik taramada dış kalite güvencesi ile ilgili de bir liste ortaya çıkarılmıştır (Tablo 4.3). Listede dış kalite güvencesi bağlamında mikro yeterlilikler için hangi uygulamaların çözüm olabileceği ifade edilmeye çalışılmıştır. Kurumlarda kalite kültürünün oluşmasının önemli olduğu ve iç kalite güvencesinin iyi yönetilmesi noktasında kurumlara rehberlik etmenin önemli olduğu öne çıkan ilk konudur. Bu konuda belirtilen eksiklik ise yaşamboyu öğrenme misyonunun iç kalite güvencesinde yeterince görünür olmamasıdır ve kalite güvencesi derneklerinin yaşamboyu öğrenme kapsamında

sağlanan mikro yeterlilikleri kurumsal düzeydeki değerlendirme prosedürlerinde daha kapsamlı bir şekilde ele almayı planladıkları ifade edilmektedir (Cırlan, 2023). Bunun dışında öne çıkan konular, eğitim ve ölçme faaliyetlerinin ayrılığı, mevcut kalite güvence sistemlerine entegrasyonu, program ve kurum akreditasyonunu bir arada gerektirmesi, ön öğrenmelerin tanınması prosedürlerinin kalite güvence süreçlerine entegre edilmesidir. Mikro yeterliliklerin ulusal ve uluslararası yeterlilik çerçevelerine (AYÇ, TYÇ) uygun olarak tasarımı olarak EQAR'a kayıtlı dernekler tarafından kontrol edilmesi, DEQAR'ın alternatif sağlayıcılar ve program düzeyindeki akreditasyonları da içerecek şekilde genişletilmesi ve buna bağlı otomatik tanınma sistemlerinin oluşturulması öne çıkan diğer konulardır.

Alternatif sağlayıcılar konusunda dikkat edilmesi gereken husus yaşamboyu öğrenme kapsamında verilen her dersin eğer kredi eşdeğerliği ve yeterlilik çerçevelerine dair bir referans içermiyorsa mikro yeterlilik kapsamında değerlendirilemeyeceği (Cırlan, 2023) konusudur. Bu bağlamda aslında alternatif sağlayıcılardan da beklenen mikro yeterliliklerin aktarılabilir olmasını sağlamak adına ESG ile uyumlu olmalarıdır. Ancak ESG ile ilgili olarak yükseköğretimin değişen doğasına uygun olarak mikro yeterlilikler, yaşamboyu öğrenme, dijitalleşme, uluslararasılaşma, sosyal boyut ve kapsayıcılık gibi konularda ufak değişikliklere ihtiyaç duyulduğu (Biaggi vd., 2024; EQAR, 2023; Gover vd., 2024; QA-FIT, 2023) ve ESG'nin mevcut şeklinin tek bir kurumun kalite güvencesini sağlamak üzerine olduğundan, kurulan üniversite birliklerinin kalite güvencesinin sağlanması, uluslararasılaşma, ulusötesi eğitimin tanınması ve sınır ötesi kalite güvencesi gibi konularda genişlemeye duyulan ihtiyaç da göz önünde bulundurulmalıdır. Öte yandan uluslararasılaşma konusunun tüm dernekler ve bağlamlar ile ilgili olmayabileceğinden tercihen eklenmesi gerekliliği de vurgulanmaktadır (Cırlan vd., 2024). Mikro yeterliliklerin çoğunun çevrimiçi sağlandığı (Brown ve Duarte, 2024) ve alanyazında mikro yeterliliklerin KAÇED'lerin bir devamı olarak ele alındığı düşünüldüğünde dijital eğitim için özel gerekliliklerin (özellikle çevrimiçi sınavlar için) göz önüne alınması, bu konuda geliştirilen çerçeve ve modellerden (E-xcellence, OpenupEd etiketi, Quality Matters (QM), TeSLA vb.) de destek alınabileceği görülmektedir (R. K. Chand vd., 2024; Janssen vd., 2019; Toprak & Sakar, 2020; Ubachs & Henderikx, 2022). Bu husus MYK tarafından Mayıs 2025'te yayınlanan TYÇ Kapsamında Mikro Yeterliliklere İlişkin Usul ve Esaslar içerisinde de belirtilmiş, dijital

ve uzaktan öğrenme ortamları için uygun değerlendirme sistemlerinin kullanılmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Paydaşların katılımını sağlayan geri bildirim mekanizmalarının kurulması ve toplanan veriler doğrultusunda akreditasyon çalışmalarının yönlendirilmesi de iş yükü dengesinin sağlanması açısından önemli görülen noktalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Risk temelli bir yaklaşım sergileyerek (Biaggi vd., 2024; Cırlan vd., 2024) akademik başarı, iç değerlendirme raporlarının kalitesi, önceki akreditasyon sonuçları, öğrenen memnuniyetleri, finansal göstergeler ve kurum içi değişiklikler (yönetim değişiklikleri, birleşme, kapanma) gibi göstergeler göz önüne alınarak tüm kurumlara aynı prosedürleri uygulamak yerine risk düzeyine göre farklı yollar izleyerek, düşük riskli kurumlara daha az müdahale ile esneklik sağlanabilir. Yine bu bağlamda kurum içi sağlanan mikro yeterliliklerin (yükseköğretim kurumunun kendi sağladıkları) veya başka yükseköğretim kurumlarından tanıyacakları daha az riskli gözükürken, yaygın ve informal öğrenme gibi yaşamboyu öğrenme kapsamında edinilenler daha riskli olarak görülmektedir ve fakültelerin veya çalışma programından sorumlu kişinin takdirine bırakmak yerine iyi yapılandırılmış bir ön öğrenmelerin tanınması prosedürü gerektirmektedir (Cırlan, 2023). Göz önünde bulundurulması gereken önemli bir diğer husus da mikro yeterliliklerin biriktirilebilir olmasının aktarılabilir olduğu anlamına gelmediğidir (Usher vd., 2023). Bu bağlamda mikro yeterliliklerin aktarılabilir olması gerektiği düşünüldüğünde bir mikro yeterliliğin başka kurumlar tarafından tanınması gerekmektedir. Yani makro dereceleri sağlayan kurumların kredileri kabul etmeye istekli olmasının gerekliliğidir. Bu açıdan ele alındığında akreditasyonun kurumlar için en riskli görülen yerlere (yaşamboyu öğrenme kapsamına) öncelik tanıyacak şekilde ele alınması gerekmektedir.

Araştırmanın ilk kısmında son olarak ele alınan tema mikro yeterliliklerin kalite güvencesi ve akreditasyonu bağlamında ortaya çıkan güçlüklerdir. Gelecekteki araştırmalar daha detaylı olarak tanınma, iç kalite güvencesi ve akreditasyon konularına odaklanabilir, bunları daha derinlemesine inceleyebilir ve kurumlara veya ülkelere uygun şekillerde modelleyebilir. Bu modeller, kalite güvence sürecindeki ilgili paydaşların görüşleriyle de güçlendirilebilir.

5.2 Mikro Yeterlilikler İçin Gerekli Kalite Kriterlerinin Türkiye Bağlamında Ele Alınması

İlk kısımda belirlenen kalite kriterlerini ve ortaya çıkan güçlükleri Türkiye’de yükseköğretime entegrasyonu bağlamında ele alabilmek adına ikinci kısımda kalite güvencesinin paydaşları ile görüşmeler yapılmıştır. Mevzuat ve yasal düzenlemeler bağlamında sorumlu kurumlar olarak YÖK, YÖKAK, MYK ve Program Akreditasyonu Dernekleri görülmüş, yükseköğretim kurumları adına mikro yeterlilik sağlayıcı birimler olarak da SEM’ler seçilmiştir. SEM’lerin seçilme nedeni hem Türkiye bağlamında mikro yeterlilik olduğu belirtilen ilk derslerin SEM’ler tarafından sağlanıyor olmasıdır, hem de açık ve uzaktan öğrenme alanyazını incelendiğinde bazı çalışmaların mikro yeterlilikleri, açık ve uzaktan öğrenmenin yeni neslini, sürekli eğitim bağlamında ele alınıyor olmasıdır. Olcott (2022) “stratejik sıfırlanma” noktasında ele alınabilecek stratejik yaklaşımlardan birinin çevrimiçi öğrenme, AEK ve mikro yeterliliklerin tek bir çatı altında birleşmesi olabileceğini ifade etmektedir. Burada ortak nokta dijitalleşme olsa da odak nokta aslında kurumun kaynaklarını paydaşlara hizmet edecek şekilde genişletmek olarak ele alınmaktadır.

5.2.1 Tanım, kapsam, sağlayıcı kurumlar ve sınırlar

Mikro yeterliliklerle ilgili alanyazın incelendiğinde “mikro yeterlilikler gerçekten KAÇED’lerin geldiği son noktayı mı temsil etmektedir yoksa modüler, bireyselleştirilmiş, profesyonel ve yaşamboyu öğrenme temelli yeni nesil bir uzaktan eğitimin mi habercisidir?” (Peter vd., 2025) sorusu net bir şekilde gözlemlenmektedir. Mikro yeterlilikler açık ve uzaktan öğrenmede ya KAÇED veya AEK’lerin bir uzantısı olarak görülmüş, ya da yeni nesil bir açık ve uzaktan öğrenme anlayışının temsilcisi olarak yaşamboyu öğrenme bağlamında ele alınmıştır. Yaşamboyu öğrenme bağlamında ele alındığında tartışmalar mikro yeterliliklerin başka türlü katılım fırsatı bulamayacak bireylerin üniversiteye erişiminin sağlanması, açık yetişkin eğitimi ile informal ve ön öğrenmelerin tanınması, yaşamboyu öğrenmenin yükseköğretim üzerinde oluşturduğu baskı, yükseköğretim kurumlarının artık sürekli eğitimi sağlayan tek kurum olmaması ve büyük platformların üniversitelerin sürekli eğitim ve açık ve uzaktan öğrenme faaliyetlerini zorlaması etrafında şekillenmektedir. Bu açıdan bakıldığında yıllardır açık ve uzaktan öğrenmenin sağlayıcısı olan Açıköğretim faaliyetleri de üniversitelerin SEM’ler aracılığıyla sağladığı çevrimiçi ve hibrit derslerle bir kesişme noktasına gelmiş, her iki alan da alternatif sağlayıcıların baskısı altında kalmıştır. Normal şartlarda,

sağlanan mikro yeterliliklerin çoğunun çevrimiçi olduğu (Brown ve Duarte, 2024) düşünüldüğünde, Açıköğretim fakültelerinin çözüm üretmesi gereken bir risk olan mikro yeterlilikler geleneksel yükseköğretim kurumlarının da sağlayıcı olarak karşımıza çıkmasıyla daha karmaşık bir boyut kazanmıştır. Bu da mikro yeterliliklerin tanım, kapsam, sağlayıcı ve sınırlarının belirlenmesi ve doğru konumlandırılması konusunu öncelikli hale getirmektedir.

Yükseköğretim kurumları mevcut halleri ile sektörün ihtiyaç duyduğu yeterlilikleri kazandıramamak ve Sanayi Devrimleri ile gelen yenilikleri benimseyememekle eleştirilmekte (Lang, 2023; Shanahan & Organ, 2022) bu açıdan mikro yeterliliklerden destek almaları beklenmektedir (Lang, 2023; McGreal vd., 2022). Başka bir deyişle geleneksel yükseköğretim kurumlarının entropiye (düzensizliğe) giren kapalı sisteminin (Von Bertalanffy, 1950) mikro yeterlilikler ile açık hale getirilmesi hedeflenmektedir. Bu nedenle kalite güvencesi sağlanmış, aktarılabilir mikro yeterliliklerin sağlanması yükseköğretim için dönüştürücü, Açıköğretim fakülteleri için bildiği tüm dengeleri değiştirecek yıkıcı bir etki (disruptive change) oluşturacaktır. Çünkü mikro yeterliliklerin geleneksel yükseköğretim kurumları tarafından da sağlanması şimdiye kadar çevrimiçi faaliyetlerle uzaktan eğitime dahil olmuş yükseköğretim kurumlarının henüz farkında olmasalar da açık, esnek ve uzaktan öğrenmeye de dahil olması demektir. Mikro yeterlilik adı altında dersler kurum içi de sağlanabilir veya yüz yüze de verilebilir. Ancak daha önce yapılan tanımlamalar ve kalite gereklilikleri de göz önüne alındığında asıl hedef informal öğrenmeleri/ön öğrenmeleri de kapsamak, yeterliliklerin farklı sistemler arası aktarılabilir olmasını sağlamak ve herkes için erişilebilir eğitimler sunmaktır. Bu da doğası gereği mikro yeterlilikleri açıklık felsefesi bağlamında ele almayı ve dijital olarak düşünmeyi gerektirmektedir. Bu bağlamda SEM'ler geleneksel yükseköğretim kurumları adına altyapı, esneklik ve döner sermaye gibi konular açısından mikro yeterlilik sağlayabilecek en uygun birim olarak görülürken, bir katılımcının da ifade ettiği üzere açık ve uzaktan öğrenme alanında şimdiye kadar kendini kanıtlamış Açıköğretim fakültelerine sahip üniversiteleri de artık deneyim ve tecrübelerinden faydalanılması gereken bir konuma yerleştirmektedir. Tüm bu karmaşık sistem düşünüldüğünde kaliteli, aktarılabilir mikro yeterlilikleri sağlayabilecek altyapı ve tecrübe şimdiye kadar kendini kanıtlamış Açıköğretim fakültelerine sahip üniversitelerde zaten vardır. SEM'ler de diğer üniversitelerin bu oyuna başarılı bir şekilde dahil olmasını sağlayacak potansiyel birimler olarak görülmektedir.

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde kurum içi sağlanan, aktarılabilir olmayan mikro yeterliliklerin farklı birimler aracılığıyla verilebileceği ele alınmıştır. Bu mikro yeterlilikler zaten ücretsiz sağlanması gereken mikro yeterlilikler olarak görülmektedir. Öte yandan kurum dışı öğrenenlere mikro yeterlilik sağlamak söz konusu olduğunda hem alt yapı hem yaşamboyu öğrenme bağlamındaki tecrübe hem de döner sermaye açısından ele alındığında en uygun birim SEM'ler olarak ifade edilmektedir.

SEM'ler en uygun birim olarak görülmekle beraber şimdiye karar standart bir yapı göstermemiş olmaları SEM'lerin sağlayıcı olmasıyla ilgili bazı sorunları gündeme getirmektedir. Vakıf ve devlet üniversitelerinin SEM'leri arasındaki farklar, vakıf üniversitelerinin ve özel üniversitelerin bazı konularda mevzuat dışı hareket etmesi, verilen sertifikaların standartlarının belirlenmemiş olması gibi hususlar otomatik tanınma konusunda sıkıntıların yaşanabileceği noktasında katılımcılar tarafından dile getirilen güçlüklerdir. Yükseköğretim kurumlarının aynı dili konuşmasının gerekliliği ifade edilmekte, bu bağlamda düşünüldüğünde akreditasyonun gerekliliği gündeme gelmektedir. Bu noktada sistematik tarama sonucu da ortaya çıkan risk temelli akreditasyon konusu iyi değerlendirilmeli, akreditasyon konusunda hızlı hareket etmek adına riskli alanlar belirlenmelidir. Bu da hangi kurumların sağlayıcı olabileceği konusunun netleşmesini sağlayacaktır. Çünkü yapılan çalıştaylarda ve katılımcı görüşlerinde de ifade edildiği üzere yalnızca üniversiteler (devlet ya da özel) değil alternatif sağlayıcılar (şirketler/ akademiler) da mikro yeterlilik sağlamak istemekte, hatta bazı durumlarda kendilerinin daha iyi olabileceğini düşünmektedirler. Sektör akademilerinin sahipsiz olduğu çalıştaylarda dile getirilmiş, bu bağlamda riskli oldukları katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca, eğitim sağlama konusunda eğitilmeleri ve akredite edilmeleri gerekliliği de vurgulanmıştır.

SEM'lerle ilgili dile getirilen diğer bir sorun idari yapının sürdürülebilir olmamasıdır. SEM yönetimlerinin sürekli olarak değişmesi, idarecilerin tecrübesiz olması ve farkındalığın az olması SEM'leri akreditasyonda öncelik açısından riskli konuma getirmektedir. SEM'lerin yaşadığı diğer bir kaygı ise diğer fakültelerin yaşamboyu öğrenme kapsamında verilen bir dersi tanıma konusunda direnç göstermesidir. Bu konuda da mikro yeterliliğin tam olarak ne olduğunun sadece SEM'ler tarafından değil, diğer tüm birimler tarafından anlaşılmasının sağlanması gerekmektedir. Aktarılabilir olma özelliği göz ardı edilmemelidir.

Diğer bir husus mikro yeterliliklerin tanımlanması ve sağlayıcı kurum içerisinde doğru konumlandırılmasıdır. Burada tanımlamaktan kasıt aslında tanımdaki maddelerle ilgili sınırları kurum veya merkezi sistemler için ülke bağlamında belirlemektir. Mikro yeterliliklerle ilgili genel bir tanım Avrupa Komisyonu (2021) ve UNESCO (van der Hijden ve Martin, 2023) tarafından sunulmuştur. Ancak ülkelerin farklı eğitim sistemlerine sahip olmaları tanımlardaki maddelerin ülkeler veya kurumlar bağlamında yeniden yorumlanmalarını gerektirmektedir. Bu amaçla tanımla ilgili maddeler görüşmelerde katılımcılara sorulmuş, bu maddelerle ilgili Türkiye adına sınırların neler olabileceği tartışılmıştır.

Mikro yeterliliklerle ilgili AKTS paketlerinin kesinlikle düzenlenmesi gerektiği ve alternatif sağlayıcıların da AKTS değeri belirlemesi gerektiği ilk madde olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşamboyu öğrenme bağlamında Türkiye’de sahip olunan “dersi veren öğretim elemanı zaten konunun uzmanıdır, saati/iş yükünü o belirler” yaklaşımının mikro yeterliliklere uygun olmadığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bu da daha önce de değinilen yaşamboyu öğrenmenin iç kalite güvencesi, dış kalite güvencesi, ESG kapsamında ele alınması ve akademik sistemin DNA’sına (yapısına) entegre edilmesi gerekliliği (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023) ile uyumaktadır.

Sınırlar bağlamında ele alınan diğer bir konu yeterliliklerin haritalandırılması ve biriktirilebilir olması ile ilgilidir. Mikro yeterliliklerin TYÇ’ye uygun bir şekilde tasarlanmasının yeterliliklerin biriktirilerek ulaşmayı hedeflediği makro yeterlilik açısından önemli olduğu ifade edilmiş, eğer TYÇ bağlamında ele alınmazsa farklı alanlarla ilgili mikro yeterliliklerin kategorize edilmesinde yaşanacak sorunlar dile getirilmiştir. Bu durum daha önce sistematik tarama kapsamında ifade edilen mikro yeterliliklerin kurumun, programın, iş gücü piyasasının ve bireyin kariyer hedefleri ile ilgili olma konusunun göz ardı edilmemesi noktasını (European Training Foundation, 2022) ve ulusal ve uluslararası aktarılabilişliğini sağlamasını da ele almaktadır. Öte yandan OECD (2025) raporunda ülkelerin farklı yaklaşımlar sergilemekle beraber mikro yeterlilikleri genellikle ulusal yeterlilikler çerçevesine dahil etmeme eğiliminden bahsedilmektedir. Bunun nedeni olarak da mikro yeterliliklerin çerçeveye dahil edilmesinin düzenleyiciler ve sağlayıcılar için getirdiği idari yük ve maliyet ele alınmış, ayrıca yenilikçiliği ve işgücü piyasası ihtiyaçlarına cevap vermeyi engelleyebileceği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mikro yeterliliklerin TYÇ’ye entegre edilmesi değil ama TYÇ’ye

uygun olarak tasarımılanmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Mikro yeterliliklerin sıklıkla güncellenebilecek yeterlilikler olduğu da düşünüldüğünde TYÇ'ye yerleştirmek yerine TYÇ ile uyumlu olarak yeterlilikleri haritalandırmak daha pratik bir yol sunabilir gibi gözükmektedir.

Biriktirilebilir olmakla ilgili olarak, öğrenenler açısından biriktirmede bir sınır olmadığı ancak yükseköğretim sistemi içerisindeki öğrencilerin alması gereken kredilerin ne kadarını mikro yeterlilik olarak alabileceğinin belirlenmesinin gerekli olduğu, bu sınır belirlenirken de öğrenenlerin avantajına olacak şekilde düzenlenmesinin önemli olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Benzer şekilde MODUS (2023) projesi mikro yeterliliklerin daha kapsamlı ve daha geniş yeterlilikler halinde birleştirilmesi olasılığının öğrenme yollarının esnekleştirilmesini teşvik ettiğini ancak kalite güvencesine uygun bir şekilde biriktirilebilir olmasına yönelik seçeneklerin oluşturulması gerektiğini ifade etmektedir. Ayrıca yükseköğretim kurumlarına biriktirilebilir olmaları adına mikro yeterliliklerin öğretim programı mantığına sahip olmaları ve dolayısıyla tanındıkları derece programıyla içerik açısından uyumlu olmaları gerektiği tavsiye edilmektedir.

Sınırlar bağlamında ele alınan bir diğer konu tanınma konusudur. Katılımcıların bu bağlamda dile getirdikleri nokta mikro yeterliliklerin aktarılabilir olması konusunda yaşanan güven sorunlarıdır. Bir katılımcı kendi uygulama örneklerinde kurumları dışında verilen mikro yeterlilikleri tanımadıklarını, diğer kurumlara da mikro yeterlilik sağlamadıklarını ifade etmiştir. Bu durum mikro yeterliliklerin aktarılabilir olma özelliği ile ters düşmektedir. Katılımcı kurumun kontrolünde olmayan mikro yeterliliklerle ilgili kaygılarını dile getirmiş ve tanım, kapsam, ölçme değerlendirme gibi konularla ilgili sınırların, kalite standartlarının belirlenmesinin gerekliliğine vurgu yapmıştır. Başka bir katılımcı mikro yeterliliklerin aktarılabilir olmasını sağlamada program akreditasyonunun gerekliliğini belirtmiştir.

Bu bağlamda üniversiteler tarafından yayınlanan Sosyal Transkript Kılavuzları da dikkat çekmektedir. Üniversitelerin yayınladıkları bu kılavuzlarda SEM'lerden veya çeşitli platformlardan gelen dersleri tanıdıklarına dair maddeler bulunmakta, konu akademik danışmanların onayına bırakılmaktadır. Ancak kılavuzlar incelendiğinde akademik danışmanların bu sertifikaları neye göre tanıyacaklarına dair bir standart bulunmamaktadır. Sosyal transkript bile olsa bir yükseköğretim kurumunun tanıma konusunda standartlar belirlemesi, katılımcılar tarafından ifade edilen tanım, kapsam ve

ölçme değerlendirme standartlarında asgari koşulların sağlanması denklik konusunda kurumun kendi diploması açısından ilerleyen süreçlerde sıkıntı yaşamasını önlemek adına önemlidir. Bir yükseköğretim kurumunun Sosyal Transkript bile olsa kendi transkriptinde kontrolü dahilinde olmayan bir dersi herhangi bir standart belirlemeden tanınması ilerleyen süreçlerde kötüye kullanımı getirebilir veya ilgili derslerin düzeyini bilen başka kurumların gözünde kurumun itibarını zedeleyebilir. Çünkü katılımcılar tarafından da ifade edildiği şekilde bir akademide sağlanan her ders kalite kriterleri açısından yükseköğretim kurumları tarafından tanınmaya uygun değildir. Bunun dışında öğrenenler zaten istedikleri bir kurumdan aldıkları sertifikaları kendileri de CV'lerinde iş başvurusu yaparken sunabilirler. Bunu kurumun herhangi bir transkriptinde tanınmanın o derse yükseköğretim kurumu adına kefil olmak anlamına geleceği değerlendirilmelidir.

Akreditasyon konusu da sınırlar bağlamında ele alınan konulardan biridir. Bu bağlamda katılımcılar akreditasyonun gerekliliği konusuna farklı şekillerde yaklaşmaktadırlar. Ancak genel olarak bakıldığında akreditasyonun yaşamboyu öğrenme bağlamında her ders için gerekli olmadığı, yükseköğretim tarafından tanınacaksa yükseköğretimdeki diğer derslerle aynı kalite standartlarını sağlamalarının gerekli olduğu dile getirilmiştir. Öte yandan, dersin bağlamına göre kalite standartlarının belirli temel şartlar sağlanmak koşuluyla esnetilebileceği de ifade edilmiştir. Akreditasyon açısından bakıldığında da asgari standartların ve sınırların belirlenmesi yükseköğretimin tanıyacağı herhangi bir yeterlilik için gerekli görülmektedir.

5.2.2 Tanınma, iç kalite güvencesi ve akreditasyon

5.2.2.1 Tanınmaya karşı akreditasyon

Kalite güvencesi ve akreditasyon konusunun yanı sıra tanınma konusu da görüşmede ele alınan konulardan birisidir ve katılımcılar farklı açılardan konuya yaklaşmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının bir belgeyi tanınması için sertifikalandırmanın yeterli olmayacağı, tanımadan önce kurumların kendi sınavlarını yapmalarının gerekliliği de bu bağlamda tartışılmıştır. Akredite etmekle başa çıkılamayacağı, kurumların kendi sınavlarını yaparak tanımlarının daha güvenilir ve daha kolay bir yöntem olabileceği ifade edilmiştir. Benzer bir sistemin sektör tarafından şu anda zaten uygulandığını ifade eden bir katılımcı sektörün neredeyse üniversitelerin verdiği diplomaları bile tanımadıklarını, kendi eğitimini tekrar verdiği ve kendi sınavını yaptığı durumların olduğunu belirtmektedir. Tanınma konusu ön öğrenmelerin tanınması açısından da ele

alınmış, bir katılımcı konunun sadece alınan sertifika olmadığını, sertifika olmasa bile öğrenmenin informal ortamda gerçekleşmiş olabileceğini belirterek, yeterliliği tanıyacak kurumun kendi değerlendirmesini yapmasını bu açıdan da kıymetli bulduğunu belirtmiştir. Bu açıdan bakıldığında sistematik taramada da ifade edilen esas sorumluluğun yükseköğretim kurumlarına ait olduğu görüşü (Avrupa Komisyonu, 2022a) ortaya çıkmakta, bakış açısının kurum düzeyinden ulusala hatta uluslararasına, “akreditasyon” kavramından da yeni tartışılan bir “tanınma” kavramına doğru kaydığı (Donnelly ve Maguire, 2020) ifadesini hatırlatmaktadır. Ancak bu noktada da geleneksel eğitim sistemlerinin diğer bölgelerden ve sektörlerden gelen yeterlilikleri/sertifikaları tanıma ve anlama konusunda zorlandıkları (MICRO QUEST, 2021) ve rehberliğe duydukları ihtiyaç gündeme gelmektedir. Bu rehberliği sağlayacak kurum/kurumların kimler olacağı da ayrı bir tartışma konusudur. Öte yandan diğer bir sorun yine katılımcılar tarafından ifade edilen kurumların tanımak amacıyla yapacakları sınavların kalitesi ve geçerliliği konusudur. Her kurumun ölçme değerlendirme konusunda yetkin olamayacağı göz önünde bulundurulmakta, benzer sorunların tanınma konusunda sınavlar açısından yaşanabileceği ifade edilmektedir. Kurumlar eğitim sağlasa da sınav konusunda gerekli eğitime ve donanımına sahip olmayabilirler. Bu da eğitimi sağlayan ve sınavı yapan kurumların farklı olabileceğini (güçler ayrılığını) ya da sınavların ortak geçerli sınavlar olması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Burada da yine bu sınavların hangi kurumlar tarafından yapılacağı, sınav yapma yetkisinin hangi kurum tarafından verileceği sorusu gündeme gelmektedir.

Bu açıdan ortaya çıkan sorunlara cevap verebilmek adına düzenleyici ve denetleyici kurumların kimler olabileceği ve mevcut akreditasyon modellerinin bu sorunlara cevap verip veremeyeceği de görüşmelerde ele alınmıştır. Mikro yeterliliklerin yaşamboyu öğrenme faaliyetlerini de içeriyor olması nedeniyle ön planda olan kurumun MYK olduğu, yükseköğretim ile ilgili konularda YÖK’ün bu konunun üzerinde çalıştığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Kalite güvencesi konusunda YÖKAK yetkili görülmekte, MYK tarafından uygulanan TÜRKAK akreditasyon modeli de ele alınmaktadır. TÜRKAK akreditasyonunda sınavı uygulayan kurum ile eğitimi veren kurumun ayrı olması gerekliliği bir katılımcı tarafından dile getirilmiştir. Bu da tanınma bağlamında ele alınan güçler ayrılığı konusuna benzemekle beraber burada sınav yapmakla ve belgelendirmekle görevli kurumların yetkilendirilmesi konusu da vardır. Katılımcılar arasında YÖKAK’ın sorumluluk almayacağını düşünenler de vardır,

zamanla mecburen rol alması gerektiğini ifade edenler de. SEM'lerin sağlayıcı olması durumunda ÜNİSED gibi bir derneğin YÖKAK tarafından Program Akreditasyonu Derneği olarak yetkilendirilerek kalite güvencesi ve akreditasyon faaliyetlerinin bu kuruluş tarafından yürütülmesi de düşünülen modeller arasındadır.

Mikro yeterlilikler Lizbon Tanıma Sözleşmesi'ne göre tanınacaksa (MICROBOL raporu-Cirlan ve Loukkola, 2020) yükseköğretim kurumlarının kalite güvence sistemlerine ve mekanizmalara ihtiyacı olduğu belirtilmekte, mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilir olması için tüm yükseköğretim kurumlarında zorunlu olan kalite güvence standartlarına ihtiyaç olduğu (MODUS, 2023) ifade edilmektedir. Yine EQAR'a kayıtlı dernekler tarafından tanınan mikro yeterliliklerin tanınması konusu da düşünüldüğünde EQAR'a kayıtlı bir kuruluş olarak YÖKAK'ın mikro yeterliliklerin kalite güvencesinde rol alması elzem gözükmemektedir. YÖKAK rol almayacaksa bu konuda sorumluluk alacak olan kuruluşun EQAR'a kayıtlı olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Elbette Avrupa bağlamında ele alınan bu dernekler tek alternatif değildir, ancak Türkiye'nin de Bologna Kriterleri bağlamında hareket ettiği düşünüldüğünde bu çerçeveler içerisinde hareket etmek mikro yeterliliklere yükseköğretim bağlamında tanınırlık kazandıracaktır. Ayrıca YÖKAK International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE), Asya-Pasifik Kalite Ağı (Asia-Pacific Quality Network, APQN), Amerikan Yükseköğretim Akreditasyon Derneği (CHEA) ve İslam Ülkeleri Kalite Güvence Dernekleri Birliği (IQA) gibi farklı pek çok kuruluş tarafından da tanınmaktadır. YÖKAK tarafından yetkilendirilen bir program akreditasyonu derneği bu açıdan mantıklı görülmektedir.

Diğer bir konuda kurum mu yoksa program akreditasyonunun mu mikro yeterlilikler için uygun olduğu konusudur. Katılımcılar bu konuda çoğunlukla program akreditasyonunu veya her ikisinin de olması gerektiğini belirtmektedirler. Alanyazında bazı çalışmalarda iş yükü açısından yaklaşılarak kurum bazında akreditasyonun daha kolay olabileceği düşünülse de (Casadesus vd., 2023) HAKA'nın (Estonian Quality Agency for Education) sürekli eğitim kapsamında yaptığı çalışmalarda resmi olmayan küçük bir eğitim kurumunun her alanda yüksek kaliteli eğitim sağlaması mümkün olmadığından, alana özel değerlendirmenin yapılmasının da gerekli olduğu ifade edilmektedir (den Hertog vd., 2023; OECD, 2023b). Katılımcılar da kurum akreditasyonun neden olamayacağını benzer şekilde açıklamışlardır. Kuruma verilecek yetkinin o kurumun sağladığı tüm mikro

yeterlilikleri kapsayacak olması, ders bazında kalite gerekliliklerini sağlayamayan mikro yeterliliklerin verilmesi riskini de beraberinde getirmektedir. Bu durumun da istismara yol açabileceğini ifade etmişlerdir. Program akreditasyonunun ise kurumlara kendi alanları özelinde gelişme fırsatı sunacağı, bu bağlamda rekabet açısından da kurumu dinç tutacağı düşünülmektedir. Kurum akreditasyonu olmadan program akreditasyonunun da işlevsiz kalacağını düşünen bazı katılımcılar her ikisinin de olması gerektiğini, akredite olmayan kurumların bu eğitimleri vermemesi gerektiğini ifade etmektedirler. Katılımcıların görüşlerine benzer şekilde mikro yeterliliklerde kalite güvencesinin kurum ve program değerlendirmesinin bir karışımı olarak ele alındığı (TPG-LRC CoRE working group, 2024) çalışmalar alanyazında da vardır. Bu durum yeni bir kalite güvencesi anlayışına olan ihtiyacı da yansıtmaktadır.

SEM'leri akredite eden bir kurumun olmaması mikro yeterlilik sağlayıcısı olmaları konusunu da güçleştirmektedir. Mikro yeterliliklerden beklenen kriterleri sağlayabilmek ve tanınma adına akreditasyon daha önce de belirtildiği üzere gerekli konulardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda yaşamboyu öğrenme kapsamında olan ama aynı zamanda yükseköğretime de entegre edilebilecek mikro yeterlilikleri geleneksel yükseköğretim kurumları adına sağlayacak en uygun birimlerin SEM'ler olduğu düşünüldüğünde risk açısından öncelikli akredite edilmesi gereken birimler olarak da SEM'ler ön plana çıkmaktadır. Standartların sağlanması ve idari yapı ile ilgili güçlükler başlıklarında ortaya konulan noktalar da akreditasyon konusunda SEM'leri riskli konuma getirmektedir. Bu anlamda SEM'lerin nasıl bir akreditasyon modeliyle akredite edilebileceği sorusu gündeme gelmektedir.,

Katılımcılardan gelen model önerilerine bakıldığında SEM'lerde idareci olan katılımcıların ÜNİSED konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Ancak bazı katılımcılar derneklerin kişilerin tekelinde olmasının dezavantaj yaratmaması adına YÖK altında oluşturulacak bir komisyon tarafından da yürütülebileceğini belirtmektedir. Öte yandan bunun tam tersini düşünen, özerklik ve esnekliğin sağlanabilmesi adına YÖK veya YÖKAK'a bağlı bir birim olmamasını öneren katılımcılar da bulunmaktadır. Kamuya bağlı olmak yerine SEM'lerin temsil edildiği bir yapı içerisinde daha hızlı hareket edilebileceği ve tüzel kişiliği olan bir dernek yapısı altında hesap sorulabilirliğin de sağlanabileceği, şeffaflığın ve ortak katalogların da oluşturulabileceği ifade edilmektedir. MYK'nın izlediği sürecin bir benzerinin SEM'ler tarafından izlenerek

mikro yeterlilik haritalarının çıkarılması ve verilen derslerin standart hale getirilmesinin de bu şekilde mümkün olabileceği ön görülmektedir.

Bununla beraber YÖK, YÖKAK, MEB, Sivil Toplum Kuruluşları ve Bakanlıklar gibi çok aktörlü bir akreditasyon modeli, şemsiye bir yapı da dile getirilmektedir. Bakanlıkların da bu sürecin bir parçası olduğu belirtilmektedir. Örnek olarak cilt bakımı gibi konularda açılan kısa eğitimler sonucu verilen sertifikalar ifade edilmekte, Sağlık Bakanlığı'nın bu tür durumlarda karar verici olmasının gerekliliği dile getirilmektedir. Üniversitelerin kendi birikimlerini de hiçe saymayacak, ancak diğer aktörlerden de destek alarak geliştirecek, zenginleştirecek bir kalite güvencesi modeli de önerilmektedir. Akreditasyonunun zorunluluk gibi değil de itibar kazandıracak bir unsur olarak ele alınmasının önemi vurgulanmaktadır.

5.2.2.2 İç kalite güvencesi

İç kalite güvencesi mikro yeterlilikler bağlamında en çok öne çıkan noktadır. Kurumların kendi iç kalite güvence sistemlerini mikro yeterlilikleri de kapsayacak şekilde geliştirmesi, mikro yeterlilikleri kurum içerisinde kendi amaç ve stratejilerine uygun bir şekilde doğru konumlandırması mikro yeterliliklerin kalite güvencesi için oldukça önemlidir (den Hertog vd., 2023; Griffiths vd., 2024; O'Leary vd., 2022). Mikro yeterliliklerle ilgili ele alınan en önemli noktalardan biri de yaşamboyu öğrenme faaliyetlerini destekleyici nitelikte olmasıdır. Dolayısıyla yaşamboyu öğrenme faaliyetlerinin öğretim kurumlarının uzun vadeli öğretim stratejinin bir parçası olması, yükseköğretimin DNA'sına entegre edilmesi gerekliliği dile getirilmektedir (Avrupa Komisyonu, 2022b; den Hertog vd., 2023). Yükseköğretim kurumları mikro yeterlilikleri iç kalite güvence süreçlerine entegre ederken hem sağlayıcı olmaları durumunu hem de alternatif sağlayıcılardan veya diğer yükseköğretim kurumlarından gelen mikro yeterlilikleri nasıl tanıyacakları konusunu göz önünde bulundurmalarıdır. Bu bağlamda yükseköğretim kurumları mikro yeterliliklerde özellikle alternatif sağlayıcılar düşünüldüğünde bir "eşik bekçisi" olarak görülmektedir (Cirlan, 2023). Sistematik tarama sonucu ortaya çıkan kriterler bu açıdan iki farklı şekilde hazırlanmıştır. Tablo 4.2 yükseköğretim kurumlarının sağlayıcı olmaları durumunda göz önünde bulundurulması gereken hususlarda rehberlik ederken, Tablo 4.5 dışarıdan gelen bir mikro yeterliliği tanıırken rehberlik etmesi adına düzenlenmiştir.

Kalite güvencesi mikro yeterlilikler için özellikle kurumsal sorumluluk olarak ele alınmakta, iç kalite güvencesinin çok iyi işlediği durumlarda ancak dış kalite güvencesinin esnetilebileceği veya olmasına gerek görülmeyeceği dile getirilmektedir. Bu açıdan dış kalite güvencesinde de öncelikle iç kalite güvencesinin geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Katılımcılardan bazıları da görüşmelerde benzer şekilde iç kalite güvencesine vurgu yapmış, kendi kurumlarındaki uygulamadan örnek vererek öncelikle kurumda öğretim elemanlarının mikro yeterlilikleri anlaması, mikro yeterliliklerin kurumdaki işlevinin net belirlemesinin daha sağlıklı yürüyen bir süreç olacağını dile getirmiştir.

Mikro yeterliliklerde kurumun sorumlu olduğu konular tasarım ve ölçme değerlendirme olarak karşımıza çıkmaktadır. Çıktıları net belirlenmiş, öğrenen merkezli tasarımlar yapmak, yeterlilik temelli pedagojiler kullanmak, tasarımda sektör iş birliği, materyallerin kalitesi ve öğretim elemanlarının yeterliliklerinin ve farkındalıklarının geliştirilmesi tasarım bağlamında sistematik tarama kapsamında ele alınan maddelerdir. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde ise tasarımla ilgili olarak uygulama-teori dengesi, akademi sektör iş birliği, öğretim elemanı yeterlilikleri, yetişkin eğitimi ve dersin sunuş yöntemi (yüz yüze, çevrimiçi vb.) ele alınmıştır. Genel olarak ifade edilen görüşler alan yazınla benzerlik göstermekle beraber akademi-sektör iş birliği alan yazında belirtilen tasarımda, ölçme değerlendirmede birlikte hareket etmek noktasından biraz farklı görülmektedir. Mikro yeterliliklerin sektörün ihtiyaçlarını karşılamak adına ortaya çıktığı düşünüldüğünde katılımcılar sektörün ihtiyaçlar bağlamında yönlendirici olabileceğini, ihtiyaç analizlerinin gerekliliğini ancak tasarım ve uygulama konusunun akademinin kontrolünde kalması gerektiğini ifade etmekte, akademinin yönlendirmesine ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadırlar.

Ölçme-değerlendirme ve belgelendirme kurumun sorumluluğu kapsamında ele alınan diğer önemli konudur. Sistematik tarama bağlamında ölçme-değerlendirme ölçme süreçlerinin tasarımı ve farklı ölçme yöntemlerinin mikro yeterlilikler açısından işe koşulması olarak ele alınmıştır. Katılımcı görüşmelerinde ise tasarım ve çeşitlilik yanında sistematik taramada teknik altyapı alt temasında ele alınan ölçme değerlendirmenin güvenilirliği, teknik alt yapı, maliyet ve veri güvenliği konuları da tartışılmıştır. Mikro yeterlilikler için kurulması gereken altyapının oldukça maliyetli olduğu dile getirilmiş, bu konuda bir çatı kuruluşun açık kaynak kodlu bir yazılım sağlamasının gerekliliği

belirtilmiştir. Maliyet konusu da devlet ve vakıf üniversiteleri arasındaki farkın açılmasına neden olan konulardan birisidir. Dolayısıyla bu konuda devlet üniversitelerinin desteklenmemesi vakıf üniversitelerini ve alternatif sağlayıcıları daha avantajlı konuma getirmektedir.

Kaynak sağlama (finans ve insan) ve teşvik konusu güçlükler bağlamında ele alınan konulardan birisidir. Katılımcılar SEM’lerin ihtiyaç duydukları finans kaynaklarını ve nasıl sağlanabileceği konusundaki görüşlerini dile getirmişler bununla beraber dışarıdan öğretim elemanı getirme ihtiyacının olabileceğini ancak bunun gerek yasal düzenlemeler gerekse finans açısından sorunlar oluşturabileceğini ifade etmektedirler. Bu noktada yine devlet üniversitelerinin diğerlerine göre dezavantajlı olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

5.3 Açıklık Kavramının Mikro Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasında Rolü

Mikro yeterlilikler doğası gereği açıklık felsefesinden beslenmekle beraber kalitede açıklık kavramı çok net anlaşılamayan bir konudur. Özellikle açıklığın “düşük kaliteli/ ücretsiz kaynaklar” olarak algılandığı Türkiye’de (Zawacki-Richter, 2022) kalitede açıklık kavramını ele almak ironik olsa da mikro yeterlilikler bağlamında tartışılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Açıklık kavramı alanyazında elli tonuyla ele alınmakta (Pomerantz and Peek, 2016) erişim, eşitlik, kapsayıcılık, esneklik, öğrenen özerkliği, açık eğitim kaynakları, açık pedagoji ve eğitim uygulamaları, kitlesel açık çevrimiçi dersler ve mikro yeterliliklere uzanan bir açıklık etkisi görülmektedir. Nihayetinde açıklığın etkisiyle (açık kaynaklar ve yeni sağlayıcılar) beraber kalite güvencesinde değişen anlayış ele alınmakta (Ossiannilsson, 2018; Uvalić-Trumbić & Daniel, 2017), testlerden performansa dayalı değerlendirmeye, akran değerlendirmesine ve yeterliliklerin gösterilmesiyle uyumlu yöntemlere doğru evrilmeden (Maphosa & Bhebhe, 2020; Ossiannilsson, 2018) bahsedilmektedir. Mikro yeterliliklerse öğrenmeyi daha ayrıntılı belgelendirmenin bir yolunu sunmakta ancak kaliteyi korumak, saygınlık eşitliği sağlamak ve erişim, kalite ve maliyet dengesini kurmak (Koçdar vd., 2023) gibi güçlükleri de beraberinde getirmektedir.

Bu nedenle açıklık kavramından mikro yeterliliklerde kalitenin sağlanması adına ne anlaşıldığının netleştirilmesi gerekmektedir. Bir katılımcının da görüşmelerde ifade ettiği gibi A kurumunun açıklıktan ya da esneklikten anladığıyla B kurumunun anladığı şeyin

farklı olmaması gerekir. Bu da kalitede açıklık dediğimizde mikro yeterlilik sağlayacak veya tanıyacak kurumların kavramlar üzerinde bir uzlaşıya varmasını gerektirmektedir. Açıklık kavramının mikro yeterliliklerde nasıl algılandığını anlamak adına görüşmelerde açıklığın nasıl sağlanabileceğine dair sorular da yöneltilmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar analiz edildiğinde açıklığın ele alındığı kavramlar esneklik (öğrenen özerkliği ve standartlarda esneklik), erişime açıklık (ön koşulların olmaması ve açık erişim), alternatif öğrenme yollarına açıklık, şeffaflık ve paydaş görüşlerine açıklık olarak karşımıza çıkmaktadır. Esneklik konusu öğrenen özerkliği ve standartlarda esneklik bağlamında ele alınmış, mikro yeterliliklerin öğrenenlere kendi gelişim yollarını seçmeleri ve kendi sorumluluklarını almaları bağlamında sağladığı özgürlük açısından esneklik/ açıklık önemli görülmüştür. Öte yandan kalite standartlarının esnetilmemesi konusunda bütün katılımcılar ortak fikir beyan etmişlerdir. Kalite kültürünün oturmadığı toplumlarda böyle bir esnemenin zararlı olduğu dile getirilmiş Peter Drucker'ın "Kültür stratejiyi kahvaltıda yer" sözü bir katılımcı tarafından hatırlatılarak öncelikle standartların sağlanmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Açıklığın ele alındığı diğer anlamlar mikro yeterliliklere erişimin hem para hem de ön koşullar bağlamında açık olmasıdır. Mikro yeterliliklerin yapısı gereği zaten en ufak yeterliliği ifade ettiği bu bağlamda ön koşula ihtiyacının olmayacağı, ortaya çıkış amacının zaten o alanda yeterlilik kazanmak isteyen veya sahip olduğu yeterliliği belgelendirmek isteyen bireylere fırsatlar sunmak olduğu için ön koşulların mikro yeterliliklerin doğasına uygun olmadığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Benzer görüş alanyazında da belirtilmiş, mikro yeterliliklerin katılımcıların daha önceki eğitimleri, sertifikaları veya tecrübeleri ile ilgilenmediği, yeterliliğin kendisine odaklandığı ifade edilmiştir (Galindo vd., 2024). Öte yandan bazı yeterliliklerin ön koşul gerektirdiği durumların olabileceği, bireylerin alt yeterliliklere sahip olmadan başarılı olamayacağı yeterliliklerin varlığı da katılımcılar tarafından ele alınmış, ancak böyle durumlar için de yeterlilik çerçevelerine göre belirlenen seviyenin dersi alan bireylere yol gösterici olduğu, kendine güvenerek dersi alıp başarılı olan bireyin de zaten o yeterliliğe sahip olduğunu kanıtlamış olacağı belirtilmiştir. Casadesus vd., (2023) tarafından mikro yeterliliklerin yeterlilikler seviyesine referans vermesi öğrenenlerin kabulü konusunda bir engel olarak ele alınırken, katılımcılar tarafından bir engel olarak görülmemiş, yönlendirici bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Seviyenin belirtilmesi dersi alan bireylerin zaten kendilerinden ne beklendiğini bilerek programa ona göre kayıt

yaptırması, kendisi için uygun görmüyorsa katılmaması olarak algılanmıştır. Burada ortaya çıkan önemli husus yapılan ölçme değerlendirmenin ne kadar kaliteli ve güvenilir olduğu konusudur. Yapılan ölçme değerlendirme kaliteli olduğu sürece mikro yeterliliklerin bireylere ön koşulsuz açık olması da mümkün olacaktır.

Erişime açıklık konusu mikro yeterliliklerin paralı olması noktasında da ele alınmış, bu derslerin öğrencilere sunulması ile yaşamboyu öğrenenlere sunulması arasında fark olduğu ifade edilmiştir. Mikro yeterliliklerin üniversite öğrencilerine ücretli sunulmasının fırsat eşitliğine aykırı olacağı belirtilmiş, katılımcılar tarafından kendi kurumlarında yapılan ücretsiz uygulama örnekleri anlatılmıştır. Bu bağlamda yaşamboyu öğrenme bağlamında SEM'lerden alınan dersler üniversite dışı öğrenenlere ücretli sunulurken, benzer dersler üniversite içi birimler tarafından (kulüpler, topluluklar, enstitüler, uzaktan eğitim merkezleri) kendi öğrencilerine ücretsiz olarak sunulmaktadır. Ayrıca eğitim içeriklerinin ücretsiz olarak sunulması da toplumsal katkı bağlamında ele alınmış, bazı katılımcılar kaynakların mutlaka erişime açık olması gerektiğini belirtmiştir. Ücretsiz olmasının mümkün olmadığı durumlar için de büyük platformların kullandıkları iş modelinin üniversiteler tarafından da kullanılabileceği, sadece sertifika için ücret talep edilebileceği katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Bir katılımcı mikro yeterlilikleri alternatif öğrenme yollarına açık olmak olarak ele almış, her şeyi derste öğrenmenin mümkün olmadığını bunun devasa bir kredi yükü ortaya çıkardığını, dolayısıyla alternatif yolların öğrenmeyi dengeli sürdürmeye destek olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin proje takımlarında, kulüp ve araştırma projelerinde, kısa öğrenme kampları ve öğrenme programlarında çok fazla şey öğrendiklerini, buralarda öğrenilen bilgilerin derste öğrenmekle aynı şey olmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla öğrenmenin alternatif yollarına açık olmak gerektiğini belirtmiştir. Başka bir katılımcı da yeterliliklerin yalnızca sertifikalar ile kazanılmadığının altını çizmiş, informal olarak edinilen yeterliliklerin de tanınmasını, ön öğrenmelerin tanınması bağlamında ele alarak mikro yeterliliklerin bu açıdan da kullanılabilir olmasını vurgulamıştır. Bu açıdan mikro yeterlilikler aslında bir ölçme aracı olarak değerlendirilmiştir. Benzer değerlendirmeler alanyazında da yapılmış mikro yeterlilikler motive edecek ve geliştirecek ölçme araçları (Ahsan vd., 2023), not yerine kullanılabilecek sistemler (Goulding vd., 2024; Trepulé vd., 2021) olarak ele alınmıştır. Mikro yeterlilikler bu yönüyle çok farklı şekillerde gerçekleşen öğrenmelere açık

olmanın, bu yeterlilikleri tanımanın ve belgelendirmenin bir yolu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mikro yeterliliklerde açıklık şeffaflık bağlamında da ele alınmış, mikro yeterlilikler konusunda gerekli bilgilerin (sağlayıcılar, ücret, kalite güvencesi, dersler, içerikler, seviyeler, kazanımlar, ölçme-değerlendirme yöntemleri, tanıyan kuruluşlar, dönüşebileceği makro yeterlilikler vb.) bir portal ve kataloglar aracılığıyla öğrenenlere sunulmasının gerekliliği dile getirilmiştir. Açıklığın ele alındığı diğer bir kavram da paydaşlara açık olmaktır. Paydaşlardan gelen geri bildirimlerin sürekli iyileştirmede kullanılması ve paydaşlar arası iş birliği mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında önemli görülmektedir.

Araştırma kapsamında mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyonun sağlanması adına gerekli görülen unsurlar hem genel anlamda hem de Türkiye bağlamında ele alınmış, tartışmalı olan pek çok konu alanyazın ve katılımcıların görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Ortaya çıkan görüş ve önerilerin mikro yeterliliklerin yükseköğretime entegre edilmesi ve tanınmasına gerek politika ve yasal düzenlemeler gerekse uygulamalar bağlamında hizmet etmesi beklenmektedir.

5.4 Öneriler

Mikro yeterliliklerde kalite güvencesi ve akreditasyonun mikro yeterliliklerin esnek yapısına uygun olarak sağlanmasına dair öneriler yapılandırılmış bir model içerisinde sunulmuştur.

Mikro Yeterliliklerin Esnek Yapısına Uygun Olarak Akreditasyonun Sağlanması

- **Amaç**

Araştırma bağlamında mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması, mikro yeterliliklerin yükseköğretim kurumları tarafından tanınması, kurumlar veya sistemler arası (yükseköğretim, mesleki eğitim, yaşamboyu öğrenme vb.) aktarılabilir olması amacıyla mikro yeterliliklerin esnek yapısına uygun, açıklık ilkelerine dayanan bir şekilde akredite edilmesi için gerekli unsurların ortaya konulması amaçlanmıştır.

- **Kuramsal Dayanaklar**

Bu unsurlar belirlenirken açıklık felsefesi ilkeleri, kalite güvencesi kapsamında şimdiye kadar geliştirilen çerçeveler, modeller, proje raporları vb., yapılan mülakatlardan alınan katılımcı görüşleri ve çalıştaylardan elde edilen saha notları dikkate alınmıştır.

➤ **Açıklık Kavramı:** Erişilebilirlik, esneklik, eşitlik, kapsayıcılık, şeffaflık, iş birliği, öğrenen özerkliği gibi açıklık ilkeleri, Açık Eğitim, Açık Pedagoji, Açık Eğitim Uygulamaları, Açık Eğitim Kaynakları ve Kitlese Açık Çevrimiçi Dersler gibi açık ve uzaktan öğrenme faaliyetleri.

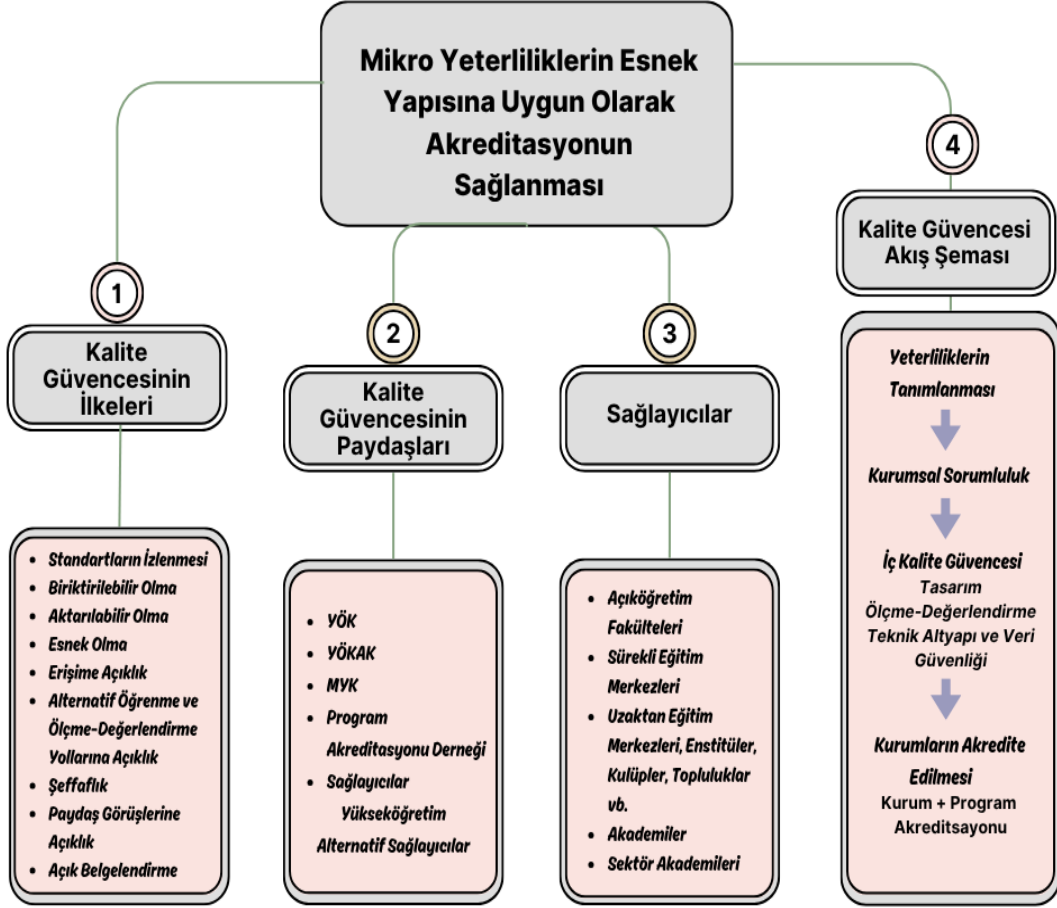
➤ **Kalite Güvence Sistemleri:**

- Bologna Kriterleri
- ENQA (ESG, Microbol, QA-FIT, I'MINQA, EQAR raporları)
- Avrupa Komisyonu Raporları
- EADTU (E-xcellence, EMC, OpenupEd)
- ISO/IEC 40180 (e-Öğrenme Kalitesi)
- OECD, UNESCO mikro yeterlilik kalite politikaları önerileri
- ETF (2022) Mikro Yeterlilik Tasarım, Sağlama ve Tanıma rehberi
- MICRO QUEST Projesi
- Modus Projesi (HRK)
- BAC akreditasyon pilot şeması
- ICoBC mikro yeterlilik kalite taksonomisi
- MYK Raporları

Mikro yeterliliklerin esnek yapısına uygun olarak akreditasyonunun sağlanması ile ilgili bileşenler Şekil 5.1'de sunulmuştur.

Şekil 5.1

Kalite Güvencesi Sürecinin Bileşenleri

• Kalite Güvencesinin İlkeleri

Standartların İzlenmesi

İçerik ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin denetimi, öğretim elemanı yeterlilikleri, biriktirme ve aktarma sınırları (bir derece programının ne kadarı mikro yeterlilik olabilir?) ve belgelendirme gibi konularda önceden belirlenen standartların esnetilmeden izlenmesi.

Biriktirilebilir Olma

Mikro yeterliliklerin tek başına anlamlı olabilecekleri gibi, modüler yapıları sayesinde makro yeterliliklere de dönüşebilecek şekilde tanımlanması. Öğrenenlerin dijital cüzdanlarında kendi mikro yeterliliklerini biriktirebilmesi.

Aktarılabilir Olma

Mikro yeterliliklerin farklı kurumlar/sistemler arası aktarılabilir olması, tanınması. Aktarma kontrolünün öğrenende olması.

Esnek Olma	Mikro yeterliliklerin öğrenen özerkliği bağlamında esnek olması. Öğrenenlerin ihtiyacı olan yeterlilikleri seçebilmesi, süreci bireyselleştirebilmesi, dersin veriliş yöntemini (yüz yüze, çevrimiçi, hibrit) seçebilmesi, aile yaşamı, diğer sorumluluklar ve yaşamboyu öğrenme sürecini dengelemesine katkı sağlaması.
Erişime Açıklık	Mikro yeterliliklerin önkoşullar olmadan herkese açık olması. Yeterliliklerin tanımlanması yoluyla öğrenenlerin şeffaf bir şekilde bilgilendirilmesi, bu şekilde ön yeterlilikleri sağlayıp sağlamadıkları (seviye, yönelim, anahtar yeterlilikler vb.) konusunda karar verme yetkisinin öğrenene bırakılması. (Öğrenenin yeterliliği edinip edinmediği/ya da yeterliliğe sahip olup olmadığı konusunda doğru ölçme-değerlendirme yapmak sağlayıcının ve tanıyan kurumun sorumluluğundadır). Mikro yeterliliklere ücretsiz erişimin sağlanması. Yükseköğretim kurumunun kendi öğrencilerine fırsat eşitliği sağlamak adına ücretsiz mikro yeterlilik sağlama ve kalite güvencesini kontrol etme sorumluluğunu alması. Kurum dışı öğrenenlere sağlanan mikro yeterliliklerde toplumsal katkı bağlamında erişime açıklığı destekleyecek iş modellerinin kurumun imkanları doğrultusunda değerlendirilmesi. (Ücretsiz içerikler/ücretli sertifika vb.)
Alternatif Öğrenme ve Ölçme-Değerlendirme Yollarına Açıklık	Mikro yeterliliklerin farklı/informal öğrenme ortamlarında edinilebilmesi. Mikro yeterlilikler ön öğrenmeler, çalışma ortamları, projeler, topluluklar vb. çeşitli şekillerde edinilmiş olabilirler ve çeşitli, özgün, yeterlilik temelli yollarla çıktılara, standartlara ve yeterlilik tanımlarına bağlı kalmak koşuluyla değerlendirilebilirler.
Şeffaflık	Mikro yeterliliklerle ilgili meta verinin öğrenenlerle şeffaf bir şekilde paylaşılması. (Sağlayıcı kurum, kalite güvencesi, yeterlilik tanımı, ölçme değerlendirme yöntemi, rubrikler vb.) Kalite raporlarının şeffaf, tüm paydaşlar tarafından anlaşılabilir bir dille ve elektronik bir şekilde kamuya açık olması.
Paydaş Görüşlerine Açıklık	Mikro yeterliliklerin sürekli iyileşme döngüsünün oluşması için kurumların kendilerini değerlendirme süreçlerinin gerekli paydaş geri bildirim mekanizmalarını içermesi (öğrenenler, öğretim elemanları, sektör)

Açık Belgelendirme

Mikro yeterliliklerin güvenli dijital sistemler aracılığıyla doğrulanabilir olması (örn. Dijital Rozet Platformu - Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı)

• Kalite Güvencesinin Paydaşları

YÖK, YÖKAK, MYK

Mikro yeterlilik sağlayacak olan yükseköğretim kurumlarına ve alternatif sağlayıcılara gerekli mevzuatı sağlamak, mikro yeterliliklerin kalite güvencesini sağlamak adına gerekli kalite kriterlerini, akreditasyon koşullarını belirlemek ve akreditasyon derneklerini yetkilendirmek

MYK

Yükseköğretim kurumları ve diğer paydaşlarla mikro yeterliliklerin tanım ve kapsamını belirlemek, ulusal yeterlilikler çerçevesine entegre etmek ya da alternatif bir yol olarak ulusal yeterlilikler çerçevesine uyumunu denetlemek

Program Akreditasyonu Derneği

- Açık ve uzaktan öğrenme ve yaşamboyu öğrenme konusunda tecrübeli,
- Paydaşlar arası iş birliği sağlayacak,
- Mikro yeterliliklerin kalite güvence süreçlerinde sağlayıcılara rehberlik edecek,
- Kalite kültürünü yaşamboyu ve informal öğrenmeleri kapsayacak şekilde teşvik edecek,
- Mikro yeterlilik sağlayacak olan birimleri mikro yeterlilikleri sağlayacak standartları taşımaları açısından değerlendirecek ve akredite edecek
- Mikro yeterliliklerin kategorize edilmesini, sınıflandırılmasını ve TYÇ uyumunu sağlayacak, öğrenenleri ortak bir katalog üzerinden yeterlilikler ve sağlayıcılar açısından bilgilendirecek yasal olarak yetkilendirilmiş bir kuruluştur. (YÖKAK, MYK, EQAR vb. tarafından)

MİKRO YETERLİLİK SAĞLAYICILAR

Açıköğretim
Fakülteleri

Sürekli Eğitim
Merkezleri

Uzaktan Eğitim
Merkezleri, Enstitüler,
Kulüpler, Topluluklar
vb.

Akademiler

Sektör
Akademileri

Açıköğretim Fakülteleri

Mikro yeterlilikler yıllardır Açıköğretim Fakültesi bünyesinde yürütülen açık ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha modüler, bireyselleştirilmiş, açık eğitim kaynaklarıyla desteklenen, yaşamboyu öğrenme temelli şeklidir. Yeni nesil bir açık ve uzaktan öğrenme sistemidir. Dolayısıyla yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterliliklerin kalite güvencesine uygun bir şekilde tasarımı, sağlanması ve ölçme değerlendirilmesinde açık ve uzaktan öğrenme konusundaki tecrübesiyle yönlendirici olacak, mevcut altyapısıyla uygulama örneklerini ister SEM isterse de bir açık eğitim kaynağı platformu aracılığıyla (Akadema, Atademix vb.) sunabilecek en uygun sağlayıcılar Açıköğretim Fakülteleridir.

Sürekli Eğitim Merkezleri

Geleneksel yükseköğretim kurumlarının yaşamboyu öğrenme kapsamındaki mikro yeterlilikleri kendi örgün sistemleri içerisine entegre etme sürecinde fakültelerle iş birliği içerisinde mikro yeterlilikler sağlayacak, sektör ihtiyaçlarını belirleyip, bağlantılarını kuracak, akademi-sektör dengesini sağlayacak olan birimlerdir.

**Uzaktan Eğitim
Merkezleri, Enstitüler,
Kulüpler, Topluluklar vb.**

Yükseköğretim kurumlarının kendi bünyesindeki öğrencilerine fırsat eşitliğini bozmamak adına ücretsiz olarak mikro yeterlilikler sağlayacak olan birimlerdir.

Akademiler

Herhangi bir yükseköğretim kurumu bünyesinde bulunmayan ve yaşamboyu öğrenme kapsamında dersler/mikro yeterlilikler sunan platformlardır.

Sektör Akademileri

Sektör içerisindeki kuruluşlar/şirketler tarafından uzmanlıkları kapsamında sağlanan eğitimlerdir. Uygulama bağlamında sundukları tecrübe ve imkanlar ile mikro yeterlilik olarak ele alınabilecek dersler sunma potansiyeline sahiptirler.

• Kalite Güvencesi Sürecinin Uygulanması

Yeterliliklerin Tanımlanması	Mikro yeterlilikler ulusal/uluslararası yeterlilik çerçeveleri (AYÇ/ TYÇ) kapsamında tanımlanmalıdırlar. Mikro bir yeterlilik belirlenirken ➤ Yeterliliğin seviyesi, ➤ Yeterliliğin kategorisi (temel yeterlilikler içerisinde mi destekleyici mi ya da bağımsız mı), ➤ Yeterliliğin yönelimi (genel, akademik, mesleki) ➤ Anahtar yeterlilikler bağlamında tanımlanması ➤ AKTS değerinin belirlenmesi ve Bologna süreci araçlarına uyumu yeterliliğin biriktirilebilir ve aktarılabilir olması açısından gereklidir. Mikro yeterlilik örgün sistem içerisinde ➤ Bir dersin yerine mi geçecek ➤ Program dışı seçmeli bir ders mi olacak ➤ Bir araya gelerek bir yandal imkânı mı sunacak ➤ Bir derece programına kabulde eksik kazanımlar için ön koşul kazanım olarak mı sayılacak tanımından net bir şekilde görülebilmesi gerekir. Yeterliliğin ➤ Bağlamın gerektirdiği kalite çerçeveleri ile uyumu (örn. ESG, EQAVET, ISO çerçeveleri) ➤ Mesleki ve profesyonel çerçevelerle uyumu (örn. ESCO, SFIA) duruma göre değerlendirilmelidir.
Kurumsal Sorumluluk	➤ Mikro yeterliliğe olan ihtiyacın belirlenmesi (öğrenenlerin ve sektörün ihtiyaçları) ➤ Kurumun misyonu, değerleri, stratejik hedefleri ve iş modeliyle uyumu ➤ Yaşamboyu öğrenme stratejisinin bir parçası olması, ➤ Sağlanması ve değerlendirilmesi için oluşturulan net prosedürler ve politikaların iç kalite güvencesi süreçleriyle uyumu ➤ Sürdürülebilir finansal, teknik ve personel kaynaklarının tahsisi. ➤ Paydaş katılımı için mekanizmaların oluşturulması.
İç Kalite Güvencesi	Tasarım: ➤ Mikro yeterliliklerin öğrenci merkezli, esnek, modüler, kapsayıcı ve erişilebilir olması ➤ Açıkça tanımlanmış, ölçülebilir ve yeterlilik temelli öğrenme çıktılarına sahip olması ➤ Öğretim elemanlarının gerekli becerilere (pedagojik, dijital, konu odaklı) sahip olması ve öğretim elemanlarına yeterli desteğin ve gerekli eğitimlerin sağlanması ➤ Yetişkin eğitime (öğrenen özerkliği, kendi hızında öğrenme) ve yeterlilik temelli öğrenmeye uygun yaklaşımların kullanımı (örn. mikro öğrenme, deneyimsel öğrenme, iş birliğine dayalı öğrenme). ➤ Eğitimciler, tasarımcılar ve sektör uzmanları arasında iş birliğinin sağlanması ➤ Çeşitli ve erişilebilir formatlarda, yüksek kaliteli, güncel öğrenme materyallerinin kullanılması,

- Ders içeriğinin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve güncel bilgileri içermesi

Ölçme-Değerlendirme:

Mikro yeterliliğin,

- Öğrenme çıktılarıyla uyumlu, geçerli ve şeffaf bir ölçme-değerlendirme sürecine, rubriklerle sahip olması
- Doğrudan ve dolaylı kanıtları kullanan, kanıta dayalı değerlendirme uygulamaları sunması*
- Çeşitli, özgün, teknoloji tabanlı yöntemleri kullanması (örneğin portfolyolar, simülasyonlar, performans görevleri).
- Özellikle çevrimiçi değerlendirmelerde güvenilir kimlik doğrulamasına sahip olması
- Zamanında ve bireyselleştirilmiş geri bildirim mekanizmaları sunması

* Literatürde ölçülen, modellenen veriler, grafikler, öğrenci tarafından geliştirilen kodlamalar, bilimsel ekipman kullanma becerisini gösteren videolar vb. doğrudan kanıtlar; öğrenenin perspektifini, algısını ve öğrenme deneyimine ilişkin öz değerlendirmesini yansıtan ve öğrenenin gerçek becerisini göstermeyen kanıtlar da dolaylı kanıt olarak geçmektedir.

Teknik Altyapı ve Veri Güvenliği

Kurumun,

- Örgün ve informal öğrenmeleri tek kayıt altına toplayacak sistemlere sahip olması.
- Mikro yeterliliğin sunumu ve belgelendirmesi için (örn. sertifika, badge ya da kredi) istikrarlı, kullanıcı dostu ve birlikte çalışabilir platformlara sahip olması (örn. Europass, EDCI, W3C-VC, Dijital Rozet Platformu-Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı).
- Güvenli dijital sistemler aracılığıyla doğrulanabilir olması
- İlgili veri koruma yönetmeliklerine uyumu (örn. GDPR, eIDAS, KVKK)
- Öğrenen çıktıları, program performansı ve kalite ölçütleri hakkında düzenli veri toplama (öğrenen memnuniyeti, öğrenme analitikleri, terk oranları, pazar alaka düzeyi), değerlendirme ve raporlama yapması. Kanıt ve geri bildirim dayalı sürekli iyileştirme için süreçler oluşturmaları.

Kurumların

Akredite Edilmesi

Açıköğretim Fakülteleri: Mikro yeterlilik sağlayacak olan Açıköğretim Fakülteleri sahip oldukları tecrübe ile akreditasyon açısından **az riskli** olarak ele alınabilirler ve iş yükünü azaltmak amacıyla **kurum akreditasyonu** bağlamında değerlendirilebilirler. Açık ve uzaktan öğrenme alanında kurumların sahip oldukları tecrübe ve itibar da bu bağlamda tanınmalarını sağlayacaktır. Mümkünse tecrübe ve imkanlarını diğer birimlerle paylaşacakları modellerle akreditasyon yükünün azaltılması sağlanabilir.

SEM'ler: Geleneksel yükseköğretim kurumlarının yaşamboyu öğrenme ile olan bağına sağlayan, fakültelere kıyasla mikro yeterlilikler için gerekli olan altyapı ve esnekliğe sahip en uygun birimlerdir. Ancak, süreklilik göstermeyen idari yapıları, kurumdan kuruma değişen altyapıları ve yaşamboyu öğrenme bağlamında şimdiye kadar sağladıkları derslerde bir

standartın olmaması sebebiyle mikro yeterlilik sağlayıcısı olarak akreditasyon açısından **riskli sağlayıcılardır** ve öncelikli olarak ele alınmaları gerekir. **Hem kurum hem de program akreditasyonu** bağlamında değerlendirilmesi gereken sağlayıcılardır.

SEM'lerin önemli oldukları bir diğer konu da sektör bağlantılarıdır. Bu bağlantıları kurarak ihtiyaç analizini yapabilecek, sektör-akademi dengesini kurabilecek birimlerdir.

Mikro yeterlilik sağlamak adına gerekli akreditasyonu almış olan SEM'ler, sektör akademilerinden gelen mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasında ve bağlı oldukları yükseköğretim kurumu tarafından ve sektör tarafından karşılıklı otomatik tanınmasında destek olan birimler olarak görev alabilirler. Kalite güvencesini sağlama ve tanıma prosedürlerini Program Akreditasyonu Derneği tarafından alternatif sağlayıcılar için belirlenen asgari standartlara göre yapabilirler. Bunlar halihazırda tecrübeli olan SEM'lerin zaten yürütmekte oldukları süreçlerdir. İhtiyaç duydukları konu mikro yeterlilikler bağlamında rehberlik, gerekli görev tanımlarının yapılması ve bu konuda sınırların belirlenmesidir.

Uzaktan Eğitim Merkezleri, Enstitüler, Kulüpler, Topluluklar vb.: Bu birimler tarafından sağlanacak olan mikro yeterlilikler sadece kurum içerisinde tanınacağından iç kalite güvencesi bağlamında ele alınabilirler. Bu bağlamda sunulup, diğer kurumlar tarafından tanınmak istenen mikro yeterlilikler varsa karşılıklı güven ve itibar kapsamında tanınabilir.

Akademiler: Bazı akademilerde yükseköğretim kurumları tarafından sağlanan dersler olsa da bu dersler arası bir standart bulunmamakla beraber herhangi bir kalite güvence sistemine de tabi değildirler. Derslerin sahip olduğu kalite güvencesinin incelenmesi gerekmektedir. Bu sebeple akreditasyon açısından **yüksek riskli sağlayıcılardır** ve **hem kurum hem de program akreditasyonu** bağlamında değerlendirilmelidirler.

Sektör Akademileri: Uygulama bağlamında yeterliliğin doğrudan özgün ortamda edinilmesini sağlaması, güncel bilgiyi içermesi açısından çok kıymetli olmakla beraber öğretim tasarımı, ölçme değerlendirme uzmanlığı ve kalite güvencesi açısından gösterdikleri düzensiz yapı sebebiyle akreditasyon açısından **yüksek riskli sağlayıcılar** olarak görülmektedirler.

Program akreditasyonu bağlamında ele alınmakla beraber akademik iş birliğine de ihtiyaç duyabilirler. Bu açıdan SEM'lerle çalışmaları, akademik yönlendirme konusunda onlardan destek, gerekirse eğitim almaları

gerekmektedir. Bu bağlamda yapılan sürekli eğitim çalışmaları örnekleri bulunmaktadır.

- **Sürekli Eğitim Merkezleri Akreditasyon Modeli**

Kurum+ Program Akreditasyonu	
Başvuru	Başvuru formu ve öz değerlendirme raporu Kurumun mikro yeterlilik geliştirme ve sunma prosedürleri Mikro yeterlilik programı ayrıntılı tanımı
Ön İnceleme	Eksik belgelerin kontrolü
Dış Değerlendirme	Kurumun genel kapasitesi ve programların yerinde ve çevrimiçi incelenmesi Bağımsız değerlendirici komisyon (Kalite uzmanı, mikro yeterlilik uzmanı, açık/uzaktan/dijital öğrenme uzmanı, alan uzmanı)
Karar	Tam akreditasyon / Koşullu Akreditasyon / Ret
İzleme ve Geliştirme	Belirlenen süre içerisinde izleme raporu ve yeniden değerlendirme
Değerlendirme Göstergeleri	

SEM'lerin mikro yeterlilik sağlayıcı olarak kurum içerisindeki konum ve sorumlulukları belirlenmiş mi?

Mikro yeterlilik sağlamak kurumun misyonu, değerleri, stratejik hedefleri ve seçilen iş modeliyle uyumlu mu?

**Kurumsal
Yeterlilikler**

Mikro yeterliliklerin sağlanması ve değerlendirilmesi için net politikalar ve prosedürlerin oluşturulmuş mu?

Mikro yeterlilikler yaşamboyu öğrenme, dijitalleşme ve açık öğrenmeye yönelik net kurumsal bir stratejinin parçası mı?

Mikro yeterlilikler SEM'lerin çeviklik ve inovasyona uygun olarak benimsedikleri iç kalite güvencesi süreçleriyle uyumlu mu?

Sürdürülebilir finansal, teknik ve personel kaynakları tahsis edilmiş mi?

Sürekli iyileştirme için paydaş katılımı (sektör, mezunlar, öğretim elemanı) mekanizmaları var mı?

Program Bazlı Yeterlilikler	Mikro yeterliliklerin sağlanması için teknolojik altyapı mevcut mu? (Öğretim yönetim sistemleri, dijital rozet, izleme-değerlendirme sistemleri vb.)
Tasarım ve Geliştirme	SEM sektörün ve öğrenenlerin ihtiyaç duyduğu mikro yeterliliklerin belirlenmesi için ihtiyaç analizleri yapılmış mı? Eğitimciler, tasarımcılar ve sektör uzmanları arasında iş birliği sağlanmış mı? Sağlanan mikro yeterliliklerin tanımı yapılmış (TYÇ uyumu), hangi koşullarda kullanılacağı belirlenmiş (dersin yerine, seçmeli ders, yandal, ön koşul kazanım vb.), bağlama uygun mesleki çerçevelerle uyumu sağlanmış mı? Aktarılabilir mi? (Uluslararası düzeyde geçerlilik hedefleniyorsa uluslararası yeterlilik çerçevelerine uyumu sağlanmalı.) Mikro yeterlilikler açıkça tanımlanmış, ölçülebilir ve yeterlilik temelli öğrenme çıktılarına sahip mi, AKTS değeri belirlenmiş mi? Mikro yeterlilikler öğrenci merkezli, esnek, modüler, kapsayıcı ve erişilebilir mi? Yetişkin eğitime uygun yaklaşımların kullanılmış, veriliş yöntemlerinin çeşitliliği (yüzyüze, çevrimiçi, hibrit) sağlanmış mı? Çeşitli ve erişilebilir formatlarda, yüksek kaliteli, güncel öğrenme materyalleri kullanılmış mı? Ders içeriği düzenli olarak gözden geçiriliyor ve güncel bilgileri içeriyor mu? Mikro yeterlilik sağlayacak olan öğretim elemanları gerekli alan bilgisine, pedagoji eğitime ve dijital becerilere sahip mi?
Ölçme-Değerlendirme ve Belgelendirme	Mikro yeterlilik öğrenme çıktılarıyla uyumlu, geçerli ve şeffaf bir ölçme değerlendirme sürecine, rubriklere sahip mi? Çeşitli, özgün, teknoloji tabanlı yöntemleri kullanıyor mu? (portfolyolar, simülasyonlar, performans görevleri vb). Doğrudan ve dolaylı kanıtlara dayanan değerlendirme uygulamaları sunuyor mu?

Zamanında ve bireyselleştirilmiş geri bildirim mekanizmalarına sahip mi?

Güvenilir kimlik doğrulama mekanizmalarına sahip mi?

Kurum örgün ve informal öğrenmeleri tek kayıt altına toplayacak sistemlere sahip mi?

Mikro yeterliliğin sunumu, belgelendirmesi ve biriktirilmesi için (örn. sertifika, rozet ya da kredi) istikrarlı, kullanıcı dostu ve birlikte çalışabilir platformlara sahip mi (örn. Europass, EDCI, W3C-VC, Dijital Rozet Platformu-Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı).

Güvenilir dijital sistemler aracılığıyla doğrulanabilir mi?

İlgili veri koruma yönetmeliklerine uygun mu?

Öğrenen çıktıları, program performansı ve kalite ölçütleri hakkında düzenli veri toplama (öğrenen memnuniyeti, öğrenme analitikleri, terk oranları, pazar alaka düzeyi), değerlendirme ve raporlama yapıyor mu?

Kanıt ve geri bildirim dayalı sürekli iyileştirme için süreçler mevcut mu?

Önerilerin Güçlü Yanları

Zayıf Yönler ve Riskler

➤ Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması sorumluluğu Program Akreditasyonu Derneği, Açıköğretim Fakülteleri ve SEM'ler arasında paylaşılmış olur. Alanyazında da geçen tanınma için kullanılan friend-of-a friend modelin bir benzeri akreditasyon için uygulanmış olur. ➤ Paylaşılan sorumluluk sayesinde yüksek riskli olarak ele alınan Akademilerin ve Sektör Akademilerinin sürece dahil olmasının önü açılabilir. Çünkü alternatif sağlayıcılar da dahil bütün mikro yeterliliklerin tek bir birim (Program Akreditasyonu Derneği) tarafından akredite edilmesi iş yükü açısından mümkün görülmemektedir. Yükseköğretim kurumlarının alanyazında da ifade edilen "eşik bekçisi" görevi Açıköğretim	➤ SEM'lerin kontrolünde olan alternatif sağlayıcıların tanınması konusunda yaşanabilecek suistimallerin iyi değerlendirilmesi gerekir. ➤ Vakıf ve özel üniversiteler bağlamında daha önce de ifade edilen güçlükler göz önünde bulundurularak standartların çok net olması ve her kurum için eşit ölçüde bağlayıcı olması gerekir. ➤ Yaşamboyu öğrenme misyonunun kalite güvencesi süreçlerinin bir parçası haline getirilmesi, bu kültürün yerleşmesinin sağlanması gerekir. ➤ Süreklilik adına mikro yeterlilik etiketi almış SEM idareleri ya da mikro yeterliliklerden sorumlu birim görevlilerinin akreditasyon süreci boyunca değişmemesi gerekir. Değişen yönetimler risk kapsamında ele alınmalı, belki tekrar bir değerlendirme ve uyum süreci geçirmelidir.

-
- Fakülteleri ve SEM'ler aracılığıyla ➤ Yükseköğretim kurumları içerisindeki diğer birimler (fakülte ve yüksekokullar) mikro yeterlilikler bağlamında yeterli farkındalığın olmaması sebebiyle SEM'lere karşı tanınma konusunda direnç geliştirebilirler. Dışarıdan gelen mikro yeterliliklerin ve ön öğrenmelerin tanınmasında fakülte ve yüksekokullardaki öğretim elemanları ile iş birliği bu bağlamda önemlidir.
- Sorumluluğun SEM'ler aracılığıyla kuruma bırakılmasıyla tanıma ve akreditasyon arasında bir kalite modeli oluşturulmuş olur.
 - Sektör Akademileri bulundukları bölgedeki yükseköğretim kurumlarının SEM'lerine başvuru yapacağı için kalite açısından kurum hangi sağlayıcıya kefil olacağını daha iyi bilebilir.
 - SEM'ler dersin doğasına göre asgari standartların dışında kaliteyi artırmak adına iş birliği yapabileceği Bakanlık, Sivil Toplum Kuruluşu vb. belirleyebilir, gerekçelendirerek rehberlik aldığı Program Akreditasyonu Derneğine raporlayabilir.
 - SEM'ler iç kalite güvencesi bağlamında ölçme-değerlendirme prosedürlerini belirledikleri için ön öğrenmelerin tanınması konusunda da aynı prosedürlerle değerlendirme yapabilir. Bu bağlamda fakülte ve yüksekokullardaki öğretim elemanlarından destek alabilirler.
 - Mikro yeterliliklerin ihtiyaç duyduğu esneklik sağlanmış olur.
 - Yükseköğretim kurumlarının tecrübesi göz ardı edilmemiş olur. Akreditasyon ve iş birlikleri (sektör, bakanlıklar, STK'lar) kaliteyi güçlendirici unsurlar olarak işe koşulmuş olur.

KAYNAKÇA

- Ahsan, K., Akbar, S., Kam, B., & Abdulrahman, M. D.-A. (2023). Implementation of micro-credentials in higher education: A systematic literature review. *Education and Information Technologies*, 28(10), 13505-13540. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11739-z>
- Alasmari, T., & Alzahrani, A. (2024). Leveraging employment with micro-credentials: Policy and practice of the Middle East and North African Universities. *Educational Technology Research and Development*, 72(3), 1869-1891. <https://doi.org/10.1007/s11423-024-10367-9>
- Alsobhi, H. A., Alakhtar, R. A., Ubaid, A., Hussain, O. K., & Hussain, F. K. (2023). Blockchain-based micro-credentialing system in higher education institutions: Systematic literature review. *Knowledge-Based Systems*, 265, 110238. <https://doi.org/10.1016/j.knosys.2022.110238>
- Altuna, J., Braun, C., Darmanin, M., Dragan, M., Göz, U., Hochrinner, H., Peters, M., Pirkkalainen, H., Arroyo Sagasta, A., Schmitt, L., & Siivonen, M. (2023). *Micro-credentials exchange network implementation framework*. MicrocredX. <https://microcredx.microcredentials.eu/wp-content/uploads/sites/56/2023/11/MicroCredX-Implementation-Framework.pdf>
- Antonaci, A., Henderikx, P., & Ubachs, G. (2021). The Common microcredentials framework for MOOCs and short learning programmes. *Journal of Innovation in Polytechnic Education*, 3(1), 5-9. <https://doi.org/10.69520/jipe.v3i1.89>
- Arifin, Z., Nurtanto, M., Warju, W., Rabiman, R., & Kholifah, N. (2020). The TAWOCK conceptual model at content knowledge for professional teaching in vocational education. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 9(3), 697-703.
- Arispe, K., & Hoyer, A. (2023). Partnering higher education and K–12 Institutions in OER: Foundations in supporting teacher OER-enabled pedagogy. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 24(2), 196-212.
- Avrupa Komisyonu. (2015). *ECTS users' guide 2015*. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/87192>

- Avrupa Komisyonu. (2021). *A European approach to micro-credentials*. <https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-01/micro-credentials%20brochure%20updated.pdf>
- Avrupa Komisyonu. (2022a). *A European approach to micro-credentials*. *European Education Area*. <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/micro-credentials>
- Avrupa Komisyonu. (2022b). *A European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability*. Council of the European Union. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=oj:JOC_2022_243_R_0002
- Avrupa Komisyonu. (2024a). *A European quality assurance and recognition system in higher education*. European Commission. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52024DC0147>
- Avrupa Komisyonu. (2024b). *Blueprint for a European degree: Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social committee and the Committee of the Regions*. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/496478>
- Avrupa Komisyonu. (2024c). *Proposal for Council Recommendation on attractive and sustainable careers in higher education*. European Commission. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52024DC0145>
- Aypay, A., & Özdemir, M. (2021). Güncel eğilimlerden hareketle gelecek eğitim politikalarına yönelik çıkarımlar. *İnsan ve İnsan*, 8(27), 27-49.
- Ayvacı, H. Ş., & Özbek, D. (2021). Türkiye'deki üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinde gerçekleştirilen eğitimlerin tematik analizi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 10(1), 52-71.
- Babb, D., & Howard, E. (2023). Explore UNG's self-paced professional development workshops. An update on our micro-credential series for online teaching certification. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 26(1), n1.
- BAC. (2022). *Micro-credentials scheme document—Pilot phase*. British Accreditation Council. <https://www.the-bac.org/wp-content/uploads/2022/10/MC-Scheme-Document.pdf>

- Bair, R. A., Fox, R. M., & Bair, B. T. (2023). Paris message: One university's response. *Journal of Education*, 203(3), 700-705. <https://doi.org/10.1177/00220574211054570>
- Bardakcı, S. (2024). Unveiling scholarly insights: Quality assurance in open and distance education. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 25(4), 19-37.
- Bates, A. T. (2005). *Technology, e-learning and distance education*. Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203463772/technology-learning-distance-education-tony-bates>
- Biaggi, C., Cîrlan, E., Gover, A., Onița, H., & Szabo, M. (2024). *Quality assurance and internationalisation: State of play and perspectives for the future*. ENQA. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/QA-FIT_CrossCuttingPaper_Internationalisation.pdf
- Bidarra, J., Rocio, V., Sousa, N., & Coutinho-Rodrigues, J. (2024). Problems and prospects of hybrid learning in higher education. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/02680513.2024.2404036>
- Bigelow, A., Booth, C., Brockerhoff-Macdonald, B., Cormier, D., Dinsmore, C., & Zahedi, E. (2022). *eCampusOntario's Micro-credential Toolkit*. eCampusOntario. <https://ecampusontario.pressbooks.pub/microcredentialtoolkit/>
- Blaschke, L. M. (2019). The pedagogy–andragogy–heutagogy continuum and technology-supported personal learning environments. İçinde I. Jung (Ed.), *Open and Distance Education Theory Revisited* (ss. 75-84). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-7740-2_9
- Blaschke, L. M., & Hase, S. (2015). Heutagogy, technology, and lifelong learning for professional and part-time learners. İçinde A. Dailey-Hebert & K. S. Dennis (Ed.), *Transformative Perspectives and Processes in Higher Education* (ss. 75-94). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-09247-8_5

- Bossu, C., & Fountain, W. (2015). Capacity-building in open education: An Australian approach. *Open Praxis*, 7(2), 123-132.
- Boud, D., & Jorre de St Jorre, T. (2021). The move to micro-credentials exposes the deficiencies of existing credentials. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 12(1), 18-20.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Bozkurt, A. (2019a). Açık eğitsel kaynaklardan açık eğitsel uygulamalara: Türk yükseköğretimi bağlamında ekolojik bakış açısıyla bir değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 127-150.
- Bozkurt, A. (2019b). From distance education to open and distance learning: A holistic evaluation of history, definitions, and theories. İçinde *Handbook of Research on Learning in the Age of Transhumanism* (ss. 252-273). IGI Global Scientific Publishing. <https://www.igi-global.com/chapter/from-distance-education-to-open-and-distancelearning/227916>
- Bozkurt, A., Gjelsvik, T., Adam, T., Asino, T. I., Atenas, J., Bali, M., Blomgren, C., Bond, M., Bonk, C. J., & Brown, M. (2023). Openness in education as a praxis: From individual testimonials to collective voices. *Open Praxis*, 15(2), 76-112.
- Bozkurt, A., Kondakçı, Y., & Aydın, C. H. (2022). Digital transformation and openness in the Turkish Higher Education System. İçinde *(Open) Educational Resources around the World: An International Comparison* (ss. 438-495). EdTech Books. <https://core.ac.uk/download/pdf/541734897.pdf>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brown, M., & Duarte, J. M. (2024). Exploring gaps in the quality assurance of micro-credentials: A global mapping review of current practices. *Journal of Open, Distance, and Digital Education*, 1(1), 1-16. <https://doi.org/10.25619/2BWHVW68>

- Brown, M., Giolla Mhichill, M., Mac Lochlainn, C., Pirkkalainen, H., & Wessels, O. (2021). *Paving the road for the micro-credentials movement*. ECIU University. <https://www.eciu.eu/news/paving-the-road-for-the-micro-credentials-movement>
- Brown, M., McGreal, R., & Peters, M. (2023). A strategic institutional response to micro-credentials: Key questions for educational leaders. *Journal of Interactive Media in Education*, 2023(1). <https://doras.dcu.ie/28537/>
- Brown, M., & Nic-Giolla-Mhichil, M. (2022). Unboxing micro-credentials: An inside, upside and downside view (*Descifrando las microcredenciales: en qué consisten, ventajas e inconvenientes*). *Culture and Education*, 34(4), 938-973. <https://doi.org/10.1080/11356405.2022.2102293>
- Bruguera, C., Pagés, C., Peters, M., & Fitó, À. (2025). Micro-credentials and soft skills in online education: The employers' perspective. *Distance Education*, 46(1), 56-76. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2435645>
- Caforio, A., Ortega Navas, M. del C., & Antonaci, A. (2023). *Report on modularization and micro-credentialing based on MCE case studies analysis*. <https://doi.org/10.5281/ZENODO.7848371>
- Canales, I. (2020). Using digital badges design principles in professional continuing education programs: A scoping review. *Revista Digital de Investigación en Docencia Universitaria*, 14(2), e1170. <https://doi.org/10.19083/ridu.2020.1170>
- Candır Şimşek, H. (2022). Üniversitelerin sürekli eğitim merkezi faaliyetlerinin kadın katılımcılar açısından değerlendirilmesi: İstanbul Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi'nde nitel bir araştırma. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi / Journal of Social Policy Conferences*, 83, 365-391. <https://doi.org/10.26650/jspc.2022.83.1114398>
- Cankaya, İ. (2020). Sürekli eğitim merkezlerinin faaliyetlerinin dezavantajlı gruplar açısından incelenmesi. *Turkish Academic Studies-TURAS*, 1(1), 44-56.
- Casadesus, M., Huertas, E., & Edo, C. (2023). A European perspective on accrediting short learning programs: First experiences are out. *Industry and Higher Education*, 37(3), 433-442. <https://doi.org/10.1177/09504222221132129>

- Castaño Muñoz, J., Redecker, C., Vuorikari, R., & Punie, Y. (2013). Open Education 2030: Planning the future of adult learning in Europe. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 28(3), 171-186. <https://doi.org/10.1080/02680513.2013.871199>
- Chand, R., Darojat, O., Gao, Y., Hassan, M., Morocho Quezada, M., Ogunsola-Bandele, M., Reyes Millán, M., & Ubachs, G. (2023). *Global quality perspectives on open, flexible and distance learning 2022*. ICDE. <https://www.icde.org/wp-content/uploads/2023/01/ICDE-Quality-Network-Report-2022-1.pdf>
- Chand, R. K., Darojat, O., Hassan, M., Quezada, M. M., Inegbedion, O. J., & Ubachs, G. (2024). *Global Quality Perspectives on Open, Flexible and Distance Learning 2023: Oceania Region*. <https://repository.usp.ac.fj/id/eprint/14855/>
- Cheng, Z., Watson, S. L., & Newby, T. J. (2018). Goal setting and open digital badges in higher education. *TechTrends*, 62, 190-196.
- Choudhury, B. R. (2018). Openness in higher education through open and distance learning environment. *2018 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS)*, 221-225. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8485203/?casa_token=_fDJHsplC00AAAAA:W1NBruCqz-RO3IW427IDNgLQPgHX0n5Le1gsP8yHFw-RYC1V3SzVvyoQghL0QQA1O-qYDsPkkE
- Cîrlan, E. (2023). *Approaches to quality assurance of micro-credentials*. <https://www.enqa.eu/publications/approaches-to-quality-assurance-of-micro-credentials/>
- Cîrlan, E., & Loukkola, T. (2020). *European project MICROBOL: Micro-credentials linked to the Bologna Key Commitments*. <https://www.voced.edu.au/content/ngv:88913>
- Cîrlan, E., Nordblad, M., Redhammer, R., & Blackstock, D. (2024). *The future of external QA: Perspectives from agencies*. QA-FIT. <https://www.enqa.eu/events/the-future-of-external-qa-perspectives-from-agencies/>
- Clausen, J. M. (2022). Learning to fly: Development and design of a micro-credentialing system for an educator preparation program in the absence of a required

- educational technology course. *TechTrends*, 66(2), 276-286.
<https://doi.org/10.1007/s11528-021-00673-x>
- Clements, K., West, R. E., & Hunsaker, E. (2020). Getting started with open badges and open microcredentials. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 21(1), 154-172.
- Cowie, N., & Sakui, K. (2022). Micro-credentials: Surveying the landscape. *Remote Teaching & Beyond*, 15. <https://jaltcall.org/wp-content/uploads/2022/02/Proceedings-2021.pdf#page=22>
- Creative Commons. (2022, Kasım 23). Lisanslar. *Creative Commons Türkiye*.
<https://creativecommons.org.tr/lisanslar/>
- Cronin, C. (2017). Openness and praxis: Exploring the use of open educational practices in higher education. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 18(5), 15-34.
- Czerniewicz, L., Glover, M., Deacon, A., & Walji, S. (2017). *MOOCs, openness and changing educator practices: An Activity Theory case study*.
<https://open.uct.ac.za/handle/11427/24045>
- Dalsgaard, C., & Thestrup, K. (2015). Dimensions of openness: Beyond the course as an open format in online education. *International review of research in open and distributed learning*, 16(6), 78-97.
- Deimann, M. (2019). Openness. İçinde I. Jung (Ed.), *Open and Distance Education Theory Revisited* (ss. 39-46). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-7740-2_5
- den Hertog, P., Wylie, N., Widger, L., van den Brande, L., Schoerg, K., & Beyer, A. (2023). *A European maturity model for micro-credentials in higher education*. European Digital Education Hub. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f8f61cde-2f81-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-en>
- Dhakal, S. (2023). Can online short courses foster business education for sustainable development? *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 24(3), 211-224.

- Donnelly, R., & Maguire, T. (2020). Establishing and sustaining national partnerships in professional development and the recognition of open courses in teaching and learning through digital badges. *Australasian Journal of Educational Technology*, 36(5), 1-17. <https://doi.org/10.14742/ajet.5892>
- E4 Group. (2020). *The ESG in the changing landscape of higher education*. European University Association. <https://www.eua.eu/publications/positions/the-esg-in-the-changing-landscape-of-higher-education.html>
- Ebner, M., Kreuzer, E., Schön, S., & Edelsbrunner, S. (2025). Opening up teaching and learning at universities: OER, MOOCs and microcredentials. İçinde E. Vendrell Vidal, U. R. Cukierman, & M. E. Auer (Ed.), *Advanced Technologies and the University of the Future* (C. 1140, ss. 281-295). Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-71530-3_18
- Ekren, G., & Kumtepe, E. G. (2016). Openness initiatives in distance education. *Global Learn*, 346-351. <https://www.learntechlib.org/primary/p/172744/>
- Ellis, L. E., Nunn, S. G., & Avella, J. T. (2016). Digital Badges and Micro-credentials: Historical Overview, Motivational Aspects, Issues, and Challenges. İçinde D. Ifenthaler, N. Bellin-Mularski, & D.-K. Mah (Ed.), *Foundation of Digital Badges and Micro-Credentials* (ss. 3-21). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-15425-1_1
- ENQA. (2023). *Quality assurance of micro-credentials: Expectations within the Context of the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. ENQA. <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/ENQA-micro-credentials-report.pdf>
- ENQA. (2024). *ENQA Message to EHEA Ministers*. <https://www.enqa.eu/publications/enqas-message-to-ehea-ministers/>
- EQAR. (2023). *Quality assurance fit for the future*. ENQA. <https://www.eua.eu/publications/reports/quality-assurance-fit-for-the-future.html>
- ESG. (2015). *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area*. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf

- Europass. (2018). *The European Qualifications Framework (EQF)* \textbar Europass. European Union. <https://europass.europa.eu/en/europass-digital-tools/european-qualifications-framework>
- European MOOC Consortium. (2020). *The common microcredential framework*. https://emc.eadtu.eu/images/EMC_Common_Microcredential_Framework_.pdf
- European Training Foundation. (2022). *Guide to design, issue and recognise micro-credentials*. European Training Foundation. <https://www.etf.europa.eu/en/document-attachments/guide-design-issue-and-recognise-micro-credentials>
- Fan, X., Wei, X., Lewis, A., & Watts, J. (2024). Micro-credentialing as an approach to educator professional learning: Voices from developers, pursuers, and assessors. *Teaching and Teacher Education*, 148, 104700. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104700>
- Farias-Gaytan, S., Ramirez-Montoya, M.-S., & Aguaded, I. (2023). Educational innovation with alternative credentials as a driver of the digital transformation of the university: A case study in Latin America. *Journal of Interactive Media in Education*, 2023(1), 6. <https://doi.org/10.5334/jime.793>
- Ferguson, R. (2025). Micro-credentials and wellbeing. *Distance Education*, 46(1), 123-129. <https://doi.org/10.1080/01587919.2025.2460008>
- Fisher, R. M., & Leder, H. (2022). An assessment of micro-credentials in New Zealand vocational education. *International Journal of Training Research*, 20(3), 232-247. <https://doi.org/10.1080/14480220.2021.2018018>
- Flasdick, J., Mah, D.-K., Bernd, M., & Rampelt, F. (2022). *Micro-credentials und micro-degrees: Aktuelle entwicklungen und perspektiven aus der praxis des ki-campus. diskussionspapier. berlin: ki-campus*.
- Fuller, J. S., Brantley-Dias, L., Lokey-Vega, A., & Woodham Langub, L. (2024). Learner perceptions: Gauging the effectiveness of instructional strategies implemented in one university's inaugural MOOC. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 39(4), 320-339. <https://doi.org/10.1080/02680513.2021.2011186>

- Galindo, M., Fennelly-Atkinson, Ed.D, R., Franklin, K., & Luke Luna, Ph.D, C. (2024). *The role of micro-credentials in lifelong learning and development: Empowering learners, empowering organizations.* Digital Promise. <https://doi.org/10.51388/20.500.12265/225>
- Gibson, D., Coleman, K., & Irving, L. (2016). Learning Journeys in Higher Education: Designing Digital Pathways Badges for Learning, Motivation and Assessment. İçinde D. Ifenthaler, N. Bellin-Mularski, & D.-K. Mah (Ed.), *Foundation of Digital Badges and Micro-Credentials* (ss. 115-138). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-15425-1_7
- Goorney, S., Sarantinou, M., & Sherson, J. (2023). The open master: A new model of transnational higher education. *Distance Education*, 44(4), 765-776. <https://doi.org/10.1080/01587919.2023.2280064>
- Goulding, J., Sharp, H., & Twining, P. (2024). Awarding digital badges: Research from a first-year university course. *Higher Education Research & Development*, 43(3), 640-656. <https://doi.org/10.1080/07294360.2024.2315039>
- Gover, A., Grodecki, J., Kelo, M., Nordblad, M., Onița, H., & Szabo, M. (2024). *The future of the ESG: reflections based on findings from the QA-FIT project.* ENQA. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/QA-FIT_ESG-crosscutting_paper_final-1.pdf
- Greere, A. (2023). *Quality assurance of micro-credentials: Expectations within the context of the standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area.* ENQA. <https://www.enqa.eu/publications/QA-of-micro-credentials/>
- Griffiths, D., Burgos, D., & Aceto, S. (2024). Open education and alternative digital credentials in Europe. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 25(1), 89-108. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v25i1.7412>
- Güneş, A. (2022). *Teknoloji ile zenginleştirilmiş öğrenme ortamlarında mikro-kredilendirmenin geleceğinin değerlendirilmesi: Bir delphi araştırması* [Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Hamutoğlu, N. B., Ünveren-Bilgiç, E. N., & Elmas, M. (2022). Thematic analysis of status reports made within the scope of higher education assessment and quality

- assurance: The comparative case of England and Türkiye. *Yuksekogretim Dergisi*, 12(Suppl), 99-S110. <https://doi.org/10.2399/yod.21.718804>
- Herman, C., Gracia, R., Macniven, L., Clark, B., & Doyle, G. (2019). Using a blended learning approach to support women returning to STEM. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 34(1), 40-60. <https://doi.org/10.1080/02680513.2018.1554475>
- Hoyos, C. A., & Kloos, C. D. (2023). Experiences with micro-credentials at UC3M: Academic and technological aspects. *2023 IEEE World Engineering Education Conference (EDUNINE)*, 1-6. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/10102848/?casa_token=Uq_TE1tJit4AAAAA:1jM9EjfaxNrOQVbUMpy2OKeNMEVeoatDH7DvY7i5J6OP7QEi7GkGPiRtI1dptXAgKP5WjAPxfSw
- IMINQA. (2023). *Reflective questions for internal and external QA of micro-credentials*. ENQA. <https://www.enqa.eu/publications/reflective-questions-for-internal-and-external-qa-of-micro-credentials/>
- Janssen, J., Guerrero-Roldán, A.-E., Hermans, H., & Noguera Fructuoso, I. (2019). *TeSLA e-assessment model & framework*. <https://openaccess.uoc.edu/handle/10609/138907>
- Johan, R. C., Rullyana, G., Susilana, R., & Emilzoli, M. (2025). Micro-credentials in higher education: A review and bibliometric. *Journal of Education and Learning (EduLearn)*, 19(2), 1103-1116. <https://doi.org/10.11591/edulearn.v19i2.21281>
- Jung, I. (2022). Quality assurance in online, open, and distance education. *İçinde Handbook of open, distance and digital education*. Springer Singapore.
- Keoy, K. H., Koh, Y. J., Iqbal, J., Anjum, S. S., Yeo, S. F., Cherukuri, A. K., Teoh, W. Y., & Piut, D. A. A. (2024). Streamlining micro-credentials implementation in higher education institutions: Considerations for effective implementation and policy development. *Journal of Information & Knowledge Management*, 23(01), 2350069. <https://doi.org/10.1142/S0219649223500697>
- Kılıklı, M. (2008). *Türkiye üniversitelerindeki sürekli eğitim merkezlerinin yapısı ve işleyişi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Muğla Üniversitesi.

- Kır, Ş., & Bozkurt, A. (2022). Yükseköğretimde mikro-krediler üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 12-29.
- Knowles, M. S. (1980). From pedagogy to andragogy. *Religious Education*, 75(4), 202-211.
- Kocdar, S., & Aydın, C. H. (2021). Açık ve uzaktan öğrenmede kalite süreçleri. İçinde *Yükseköğretimde Kalite ve Akreditasyon Çalışmaları*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Koçdar, S., Bozkurt, A., Uçar, H., Karadeniz, A., Erdoğan, E., & Naidu, S. (2023). Openness in education as a living idea: A longitudinal investigation of its growth and development. *Distance Education*, 44(4), 745-764. <https://doi.org/10.1080/01587919.2023.2268321>
- Kontzinos, C., Karakolis, E., Kokkinakos, P., Skolidakis, S., Askounis, D., & Psarras, J. (2024). Application and Evaluation of a blockchain-centric platform for smart badge accreditation in higher education institutions. *Applied Sciences*, 14(12), 5191. <https://doi.org/10.3390/app14125191>
- Lane, D. C., & Goode, C. (2021). Open for all: The OERu's next generation digital learning ecosystem. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 22(4), 146-163.
- Lang, J. (2023). Workforce upskilling: Can universities meet the challenges of lifelong learning? *The International Journal of Information and Learning Technology*, 40(5), 388-400.
- Law, P. (2015). Digital badging at The Open University: Recognition for informal learning. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 30(3), 221-234. <https://doi.org/10.1080/02680513.2015.1104500>
- Law, P., & Perryman, L.-A. (2017). How OpenLearn supports a business model for OER. *Distance Education*, 38(1), 5-22. <https://doi.org/10.1080/01587919.2017.1299558>
- Law, P., & Storrar, R. (2025). The motivation to earn digital badges: A large-scale study of online courses. *Distance Education*, 46(2), 190-208. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2338732>

- Lee, K. (2021). Openness and innovation in online higher education: A historical review of the two discourses. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 36(2), 112-132. <https://doi.org/10.1080/02680513.2020.1713737>
- Leon, L. R., & Plowright-Pepper, L. (2025). The emotional labour of online course discussion forums: Some autoethnographic insights. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/02680513.2025.2455151>
- Loeckx, J. (2016). Blurring boundaries in education: Context and impact of MOOCs. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 17(3), 92-121.
- Mac Lochlainn, C., Nic Giolla Mhichíl, M., Wessels, O., Kiiskilä, P., Pirkkalainen, H., & Palvalin, M. (2022). *ECIU University micro-credentials paper: A vision for European learners, values, and priorities*. ECIU University. <https://www.eciu.eu/news/presentation-of-the-third-eciu-university-micro-credentials-paper-a-vision-for-european-learners-values-and-priorities>
- Maina, M. F., Guàrdia Ortiz, L., Mancini, F., & Martinez Melo, M. (2022). A micro-credentialing methodology for improved recognition of HE employability skills. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 19(1), 10. <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00315-5>
- Maphosa, C., & Bhebhe, S. (2020). Interrogating the concept ‘openness’ in open distance learning (ODL). *European Journal of Open Education and E-Learning Studies*, 5(2). <https://oapub.org/edu/index.php/ejoe/article/view/3282>
- Márquez-Ramos, L., & Mourelle, E. (2020). On the relationship between society and higher education: What path should we take? İçinde *Expanding Horizons in Open and Distance Learning* (ss. 19-36). Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429292941-3/relationship-society-higher-education-path-take-laura-m%C3%A1rquez-ramos-estefan%C3%ADa-mourelle>
- Matkin, G. W. (2022). Reshaping university continuing education: Leadership imperatives for thriving in a changing and competitive market. *American Journal*

- of *Distance Education*, 36(1), 3-18.
<https://doi.org/10.1080/08923647.2021.1996217>
- McGreal, R., Mackintosh, W., Cox, G., & Olcott, D., Jr. (2022). Bridging the gap: Micro-credentials for development: UNESCO Chairs Policy Brief Form. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 23(3), 288-302. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v23i3.6696>
- McGreal, R., & Olcott, D. (2022). A strategic reset: Micro-credentials for higher education leaders. *Smart Learning Environments*, 9(1), 9. <https://doi.org/10.1186/s40561-022-00190-1>
- MICRO QUEST. (2021). *Micro-credentials in VET - needs, demands and quality assurance*. https://www.micro-quest.eu/wp-content/uploads/MicroQuest_Investigation-Research.pdf
- MICROBOL. (2021). *M;CROBOL quality assurance output document and recommendations*. ENQA. https://microcredentials.eu/wp-content/uploads/sites/20/2021/07/Output_document_QA.pdf
- MICROBOL. (2022). *Microcredentials linked to the Bologna Key Commitments (Microbol)*. <https://www.eqar.eu/about/projects/microbol/>
- Micro-credential approval and accreditation rules 2022, 452(5), Education and Training Act 2020 (2022). <https://www2.nzqa.govt.nz/about-us/rules-fees-policies/nzqa-rules/micro-credential-approval-and-accreditation-rules-2022/>
- Mikroyannidis, A., Third, A., & Domingue, J. (2024). Blockchain-based decentralised micro-accreditation for lifelong learning. *Interactive Learning Environments*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/10494820.2024.2401485>
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record: The Voice of Scholarship in Education*, 108(6), 1017-1054. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- Mishra, S., & Kanwar, A. (2015). Quality assurance for open educational resources: What's the difference? İçinde *MOOCs and open education around the world* (ss. 119-129). Routledge.

<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781315751108-15/quality-assurance-open-educational-resources-sanjaya-mishra-asha-kanwar>

MODUS. (2023). *Micro-credentials at higher education institutions – strategy development and quality assurance*. German Rectors' Conference. https://www.hrk-modus.de/media/redaktion/Downloads/Publikationen/MODUS/English/EN_Micro-Credentials_at_HEIs_web.pdf

Moore, R. L. (2022). Introducing mesocredentials: Connecting MOOC achievement with academic credit. *Distance Education*, 43(2), 271-289. <https://doi.org/10.1080/01587919.2022.2064823>

Moore, R. L., Lee, S. S., Pate, A. T., & Wilson, A. J. (2025). Systematic review of digital microcredentials: Trends in assessment and delivery. *Distance Education*, 46(1), 8-35. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2441263>

Moore, R. L., & Shin, J. (2025). Using learner engagement patterns for predictive modeling in a MicroMasters program. *Distance Education*, 1-21. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2441252>

Naidu, S. (2017). Openness and flexibility are the norm, but what are the challenges? *Distance Education*, 38(1), 1-4. <https://doi.org/10.1080/01587919.2017.1297185>

Naidu, S. (2020). The MOOC is dead—Long live MOOC 2.0! *Distance Education*, 41(1), 1-5. <https://doi.org/10.1080/01587919.2020.1727289>

Noelle, H., John, M., Mathai, A., Mestek, M. L., Dunn, M. L., Masters, K. S., & Magin, C. M. (2024). Upskilling learners for quality and regulatory careers: An online, stackable micro-credential program in colorado. *GEN Biotechnology*, 3(4), 186-195. <https://doi.org/10.1089/genbio.2024.0008>

Norman, M. K., Radomski, T. R., Mayowski, C. A., Zimmerman-Cooney, M., Crevasse, I., & Rubio, D. M. (2024). Expanding pathways to clinical and translational research training with stackable microcredentials: A pilot study. *Journal of Clinical and Translational Science*, 8(1), e138. <https://doi.org/10.1017/cts.2024.601>

- Noyes, J. A., Welch, P. M., Johnson, J. W., & Carbonneau, K. J. (2020). A systematic review of digital badges in health care education. *Medical Education*, 54(7), 600-615. <https://doi.org/10.1111/medu.14060>
- O'Brien, B. C., Harris, I. B., Beckman, T. J., Reed, D. A., & Cook, D. A. (2014). Standards for reporting qualitative research: A synthesis of recommendations. *Academic medicine*, 89(9), 1245-1251.
- OECD. (2021a). *Micro-credential innovations in higher education: Who, What and Why?* (OECD Education Policy Perspectives 39). https://www.oecd.org/en/publications/micro-credential-innovations-in-higher-education_f14ef041-en.html
- OECD. (2021b). *Quality and value of micro-credentials in higher education: Preparing for the future* (OECD Education Policy Perspectives 40; OECD Education Policy Perspectives, C. 40). <https://doi.org/10.1787/9c4ad26d-en>
- OECD. (2023a). *Micro-credential policy implementation in Finland, the Slovak Republic, Slovenia and Spain* (OECD Education Policy Perspectives 86; OECD Education Policy Perspectives, C. 86). <https://doi.org/10.1787/c3daa488-en>
- OECD. (2023b). *Public policies for effective micro-credential learning* (OECD Education Policy Perspectives 85; OECD Education Policy Perspectives, C. 85). <https://doi.org/10.1787/a41f148b-en>
- OECD. (2024). *Promoting green and digital innovation: The role of upskilling and reskilling in higher education* (OECD Education Policy Perspectives 103; OECD Education Policy Perspectives, C. 103). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/feb029df-en>
- OECD. (2025). *Fostering excellence in higher education and VET: Going beyond quality assurance* (119. bs, OECD Education Policy Perspectives) [OECD Education Policy Perspectives]. <https://doi.org/10.1787/e6862056-en>
- Oh, E. G., Cho, M.-H., & Chang, Y. (2023). Learners' perspectives on MOOC design. *Distance Education*, 44(3), 476-494. <https://doi.org/10.1080/01587919.2022.2150126>

- Olcott, D. (2022). Micro-credentials: A catalyst for strategic reset and change in U.S. Higher Education. *American Journal of Distance Education*, 36(1), 19-35. <https://doi.org/10.1080/08923647.2021.1997537>
- Olcott, D. (2024). Open Universities: Reinventing, repurposing and reimagining innovative futures. *Journal of Open, Distance, and Digital Education*, 1(2), 1-17.
- O’Leary, P., Dooley, Z., & McCarthy, K. (2022). A Quality Framework for HE Micro-Credentials. *8th International Conference on Higher Education Advances (HEAd’22)*. Eighth International Conference on Higher Education Advances. <https://doi.org/10.4995/HEAd22.2022.14673>
- Oliver, B. (2019). *Making micro-credentials work for learners, employers and providers*. Deakin University. <https://ltr.edu.au/resources/Making-micro-credentials-work-Oliver-Deakin-2019-full-report.pdf>
- Oliver, B. (2022). *Towards a common definition of micro-credentials*. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381668.locale=en>
- Orr, D., Pupinis, M., & Kirdulyte, G. (2020). *Towards a European approach to micro credentials: A study of practices and commonalities in offering micro credentials in European higher education: analytical report*. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/7338>
- Ossiannilsson, E. (2018). Ecologies of openness: Reformations through open pedagogy. *Asian Journal of Distance Education*, 13(2), 103-119.
- Ossiannilsson, E. (2020). Quality models for open, flexible, and online learning. *Journal of Computer Science Research*, 2(4), 19-31.
- Ossiannilsson, E., & Darshan Singh, A. K. (2021). *ICoBC taxonomy, quality criteria, and quality grid*. International Council on Badges and Credentials. https://icobc.net/wp-content/uploads/2022/10/icobc_taxonomy_quality_criteria_grid_and_standard_final.pdf
- Ossiannilsson, E., Williams, K., Camilleri, A. F., & Brown, M. (2015). *Quality models in online and open education around the globe. State of the art and*

- recommendations*. Oslo: International Council for Open and Distance Education.
https://www.pedocs.de/volltexte/2015/10879/pdf/Ossiannilsson_et_al_20
- Öncü, S. E. (2024). Transforming open and distance learning with generative AI: Custom micro-credentials from existing curriculums. *Journal of Open, Distance, and Digital Education*, 1(2). <https://ojs.uni-oldenburg.de/journals/ojs2/ojs/index.php/jodde/article/view/39>
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., ... Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, n71. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
- Patra, S., & Mendez, M. C. (2024). Massive list of MOOC-based microcredentials—Class central. İçinde *The Report by Class Central*. <https://www.classcentral.com/report/list-of-mooc-based-microcredentials/>
- Patterson, L., & Hepburn, G. (2025). Implementing a competency-based assessment approach to micro-credentials. *Distance Education*, 46(1), 95-112. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2441247>
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. SAGE Publications.
- Perla, L., Vinci, V., & Scarinci, A. (2023). Innovating university teaching with micro-credentials: An ongoing research experimentation. *Research on Education and Media*, 15(1), 72-79. <https://doi.org/10.2478/rem-2023-0010>
- Peters, M., Beirne, E., & Brown, M. (2025). Micro-credentials and their implications for lifelong learning—global insights and critical perspectives. *Distance Education*, 46(1), 1-7. <https://doi.org/10.1080/01587919.2025.2463137>
- Pickard, L., Shah, D., & De Simone, J. J. (2018). Mapping microcredentials across MOOC platforms. *2018 learning with MOOCS (LWMOOCS)*, 17-21. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8534617/?casa_token=9AEweYogNsUAAAAA:0wZXiV0znIz58SxUpITulCSTvItIyIkrvICJNAQpB5DHt_gQfyuK-D2WoC7gC9s_T6t0T32VIOU

- Pomerantz, J., & Peek, R. (2016). Fifty shades of open. *First Monday*.
<http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/6360>
- Pouliou, A. (2025). Deepening the focus on microcredentials—labour market sector relevance, quality and inclusion: A critical commentary. *Distance Education*, 46(1), 113-122. <https://doi.org/10.1080/01587919.2025.2453457>
- QAA. (2022). *Micro-credentials characteristics statement*. The Quality Assurance Agency for Higher Education. <https://www.qaa.ac.uk/the-quality-code/characteristics-statements/micro-credentials>
- QA-FIT. (2023). *Quality assurance fit for the future*. European University Association asbl. <https://www.eua.eu/publications/reports/quality-assurance-fit-for-the-future.html>
- Raghavan, S., Subramaniam, N. K., & Awang, A. I. (2025). Unboxing micro-credentials for ODL universities: Competency development for human capital. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 26(1), 1-15.
- Raj, R., Singh, A., Kumar, V., & Verma, P. (2024). Achieving professional qualifications using micro-credentials: A case of small packages and big challenges in higher education. *International Journal of Educational Management*, 38(4), 916-947. <https://doi.org/10.1108/IJEM-01-2023-0028>
- Rami, A. A., Arif Ismail, I., Amin Sarman, M., Faiq Abd Aziz, M., & Afifah Zulkifly, N. (2024). Readiness of higher education leaders to implement micro-credentials in Malaysia. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 13(6), 3983-3992. <https://doi.org/10.11591/ijere.v13i6.28220>
- Randall, D. L., & West, R. E. (2022). Who cares about open badges? An examination of principals' perceptions of the usefulness of teacher open badges in the United States. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 37(1), 65-83. <https://doi.org/10.1080/02680513.2020.1752166>
- Reed, A. (2023). Micro-credentials and the role of evidence: Increasing the potential for learner-centeredness, inclusivity and an expansive model of assessment and credentialing. *The International Journal of Information and Learning Technology*, 40(5), 401-412. <https://doi.org/10.1108/IJILT-12-2022-0228>

- Resei, C., Friedl, C., Staubitz, T., & Rohloff, T. (2019). Micro-credentials in EU and Global. *Corship, July*. https://corship.eu/wp-content/uploads/2019/07/Corship-R1.1c_micro-credentials.pdf
- Rodriguez, O. (2013). The concept of openness behind c and x-MOOCs (Massive Open Online Courses). *Open Praxis*, 5(1), 67-73.
- Rogers-Shaw, C. (2018). Speaking personally—with Mary Ann Wolf. *American Journal of Distance Education*, 32(2), 150-155. <https://doi.org/10.1080/08923647.2018.1450031>
- Rossiter, D., & Tynan, B. (2019). *Designing and implementing micro-credentials: A guide for practitioners*. Commonwealth of Learning (COL). <http://hdl.handle.net/11599/3279>
- Rousing, T. (2014). *The openness of MOOCs: A multifaceted investigation of four platforms*. https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/58415387/thomas_rousing.pdf
- Sargent, J., Rienties, B., Perryman, L.-A., & FitzGerald, E. (2023). Investigating the views and use of stackable microcredentials within a postgraduate certificate in academic practice. *Journal of Interactive Media in Education*, 2023(1), 9. <https://doi.org/10.5334/jime.805>
- Saykili, A., Erdal, F., Tasci, D., Toprak, E., Ipekten, F., & Biricik, Z. (2023). *Talking the quality talk, walking the quality walk: Developing an online quality assurance training program*. <https://eric.ed.gov/?id=ED652455>
- Scuderi, E. (2018). *The disruptive potential of free and low-cost online courses: A qualitative content analysis* [Doctoral Dissertation, University of Phoenix]. <https://search.proquest.com/openview/9b1362d021cbd9160c8895bc335c0855/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Selvaratnam, R. M., & Sankey, M. (2021). An integrative literature review of the implementation of micro-credentials in higher education: Implications for practice in Australasia. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 12(1), 1-17. <https://doi.org/10.21153/jtlge2021vol12no1art942>

- Selvaratnam, R. M., Warburton, S., Parrish, D., & Crew, S. (2024). A maturity model for micro-credentialing and shorter forms of learning practice in Australasian universities. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 46(4), 409-424. <https://doi.org/10.1080/1360080X.2023.2299150>
- Selvaratnam, R., & Sankey, M. (2021). The state of micro-credentials implementation and practice in Australasian higher education. *Open Praxis*, 13(2), 228-238.
- Sezer, A. B. (2020). Opinions of turkish distance education department lecturers regarding the viability of the micro-credentials system in Turkey. *Innovate Learning Summit*, 81-86. <https://www.learntechlib.org/primary/p/218785/>
- Sezer, A. B. (2025). *Yükseköğretimde mikro-kredi sisteminin uygulanmasına yönelik görüşler ve bir mikro-kredi uygulaması* [Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Shanahan, B. W., & Organ, J. (2022). Harnessing the benefits of micro credentials for industry 4.0 and 5.0: Skills training and lifelong learning. *IFAC-PapersOnLine*, 55(39), 82-87.
- Silveira, I. F. (2016). OER and MOOC: The need for openness. *Issues in Informing Science and Information Technology*, 13, 209-223.
- Song, J., Zhong, Z., He, C., Lu, H., Han, X., Xiong, X., & Wang, Y. (2023). Definitions and a Review of Relevant Theories, Frameworks, and Approaches. *Handbook of Technical and Vocational Teacher Professional Development in the Digital Age*, 17-39.
- Stoddard, E., Ruda, A., Trieckel, E., & Gallagher, S. R. (2023). Getting started with microcredentials: A primer for higher education leaders. *Center for the Future of Higher Education and Talent Strategy. Northeastern University*. https://cps.northeastern.edu/wp-content/uploads/2023/05/Microcredentials_Primer_HigherEd.pdf.
- Stracke, C. M. (2017). The quality of open online education and learning: A quality reference framework for MOOCs. *λογος*, 97.
- Stracke, C. M. (2019). Quality frameworks and learning design for open education. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(2). <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/4213>

- Stracke, C. M., Tan, E., Texeira, A. M., Pinto, M. do C., Vassiliadis, B., Kameas, A., Sgouropoulou, C., & Vidal, G. (2018). *Online Courses – The Checklist for Beginners | For the Quality of Online Courses*. Open University of the Netherlands (OUNL). <https://www.mooc-quality.eu/online-courses-checklist-beginners>
- Tamoliune, G., Greenspon, R., Tereseviciene, M., Volungeviciene, A., Trepule, E., & Dauksiene, E. (2023). Exploring the potential of micro-credentials: A systematic literature review. *Frontiers in Education*, 7, 1006811. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.1006811>
- Tan, K. T., Chan, J. I. L., Arumugam, P. V., & Lee, H. W. (2024). Closing the talent gap: A proposed micro-credential model in Malaysian formal education. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 25(4), 67-80.
- Tee, P. K., Cham, T.-H., Aw, E. C.-X., Khudaykulov, A., & Zhang, X. (2024). Marketing micro-credentials: Understanding learners' engagement and willingness to pay more. *International Journal of Educational Management*, 38(4), 1001-1020. <https://doi.org/10.1108/IJEM-03-2023-0096>
- Tekindal, M., Attepe Özden, S., GediK, T. E., Ege, A., EriM, F., & Tekindal, M. A. (2021). Nitel Araştırmaların Raporlanmasında Standartlar: SRQR Kontrol Listesinin Türkçe Uyarlaması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. <https://doi.org/10.26466/opus.882177>
- Thi Ngoc Ha, N., Spittle, M., Watt, A., & Van Dyke, N. (2023). A systematic literature review of micro-credentials in higher education: A non-zero-sum game. *Higher Education Research & Development*, 42(6), 1527-1548. <https://doi.org/10.1080/07294360.2022.2146061>
- Tietjen, P., & Asino, T. I. (2021). What is open pedagogy? Identifying commonalities. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 22(2), 185-204.
- Tong, A., Flemming, K., McInnes, E., Oliver, S., & Craig, J. (2012). Enhancing transparency in reporting the synthesis of qualitative research: ENTREQ. *BMC Medical Research Methodology*, 12(1), 181. <https://doi.org/10.1186/1471-2288-12-181>

- Toprak, E., & Şakar, A. N. (2020). Need for accreditation agencies as stakeholders in open and distance learning: Case of “AUDAK” in Turkish higher education system. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 21(Special Issue-IODL), 29-48. <https://doi.org/10.17718/tojde.770904>
- TPG-LRC CoRE Working Group. (2024). *Micro-credentials for higher education institutions—Approaches developed in the EHEA using peer support*. Information Centre on Academic Mobility and Equivalence. https://www.cimea.it/Upload/Documenti/Micro-credentials%20in%20HE_1.pdf
- Trepulè, E., Volungevičienė, A., Teresevičienė, M., Greenspon, R., & Costa, N. (2021). How to increase the value of digital badges for assessment and recognition in higher education. A university case. *Informatics in Education*, 20(1), 131-152. <https://doi.org/10.15388/infedu.2021.07>
- TÜSEM. (2024). *Tüsem konseyi sitesi – tüsem konseyi sitesi*. <https://tusemkonseyi.org.tr/>
- TYÇ. (2015). Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi. İçinde <https://portal.tyc.gov.tr>. <https://portal.tyc.gov.tr/sayfa/hakkinda-i97000803-d54d-46b7-a279-3493c4fd6cb0.html>
- Ubachs, G., & Henderikx, P. (2022). Quality assurance systems for Digital Higher Education in Europe. İçinde *Handbook of Open, Distance and Digital Education* (ss. 1-20). Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0351-9_41-1
- UNESCO. (2012). *2012 Paris OER declaration*. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246687>
- Usher, A., Wilson, I., MacLennan, T., & Izhanova, A. (2023). *Approaches to Stackability of Micro-credentials Options for Ontario*. Higher Education Strategy Associates.
- Uvalić-Trumbić, S., & Daniel, J. (2017). Challenges of openness and quality for smart universities in the post-truth and post-trust era. *λογος*, 65.
- van der Hijden, P., & Martin, M. (2023). *Short courses, micro-credentials, and flexible learning pathways: A blueprint for policy development and action: Policy paper*.

- UNESCO - International Institute for Educational Planning.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384326.locale=en>
- Varadarajan, S., Koh, J. H. L., & Daniel, B. K. (2023). A systematic review of the opportunities and challenges of micro-credentials for multiple stakeholders: Learners, employers, higher education institutions and government. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20(1), 13. <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00381-x>
- Varadarajan, S., Koh, J. H. L., & Daniel, B. K. (2025). Institutional readiness for the implementation of micro-credentials in higher education. *Distance Education*, 46(1), 36-55. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2442017>
- Venaruzzo, L., & Diaz, C. (2025). A learner experience framework for microcredential design and online learning. *Distance Education*, 46(1), 77-94. <https://doi.org/10.1080/01587919.2024.2442018>
- Von Bertalanffy, L. (1950). An outline of general system theory. *The British Journal for the Philosophy of science*, 1(2), 134-165.
- Warburton, S., & Mor, Y. (2015). A set of patterns for the structured design of MOOCs. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 30(3), 206-220. <https://doi.org/10.1080/02680513.2015.1100070>
- Ward, R., Crick, T., Davenport, J. H., Hanna, P., Hayes, A., Irons, A., Miller, K., Moller, F., Prickett, T., & Walters, J. (2023). Using skills profiling to enable badges and micro-credentials to be incorporated into higher education courses. *Journal of Interactive Media in Education*, 2023(1), 10. <https://doi.org/10.5334/jime.807>
- Ward, R., Phillips, O., Bowers, D., Crick, T., Davenport, J. H., Hanna, P., Hayes, A., Irons, A., & Prickett, T. (2021). Towards a 21st Century Personalised Learning Skills Taxonomy. *2021 IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON)*, 344-354. <https://doi.org/10.1109/EDUCON46332.2021.9453883>
- Wedemeyer, C. A. (1975). *Implications of Open Learning for Independent Study*. <https://eric.ed.gov/?id=ED112766>
- Weller, M. (2014). *The battle for open: How openness won and why it doesn't feel like victory*. Ubiquity Press. <https://doi.org/10.5334/bam>

- Wheelahan, L., & Moodie, G. (2024). Analysing micro-credentials in higher education: A Bernsteinian analysis. İçinde *Towards Powerful Educational Knowledge* (ss. 70-86). Routledge. <https://www.taylorfrancis.com/chapters/oa-edit/10.4324/9781032712802-6/analysing-micro-credentials-higher-education-bernsteinian-analysis-leesa-wheelahan-gavin-moodie>
- White, S. (2021). Developing credit based micro-credentials for the teaching profession: An Australian descriptive case study. *Teachers and Teaching*, 27(7), 696-711. <https://doi.org/10.1080/13540602.2021.2003324>
- Wiley, D. (2013). *What is Open Pedagogy? – Improving learning*. <https://opencontent.org/blog/archives/2975>
- Willis, J. E., Flintoff, K., & McGraw, B. (2016). A philosophy of open digital badges. İçinde D. Ifenthaler, N. Bellin-Mularski, & D.-K. Mah (Ed.), *Foundation of Digital Badges and Micro-Credentials* (ss. 23-40). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-15425-1_2
- Woods, K., & Woods, J. A. (2023). Less is more: Exploring the value of micro-credentials within a graduate program. *The Journal of Continuing Higher Education*, 71(2), 215-223. <https://doi.org/10.1080/07377363.2021.1966923>
- Workcred. (2023). *Integrating Microcredentials into Undergraduate Experiences*. The University of Texas System. <https://share.ansi.org/wc/Shared Documents/Workcred-Reports/Integrating-Microcredentials-into-Undergraduate-Experiences.pdf>
- Yıldırım, R. (2017). Sürekli eğitim merkezi yöneticilerine göre yaşam boyu öğrenme hizmetlerinin yönetsel etkililiğinin değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-28.
- Yılık, M. A. (2021). Micro-credentials, higher education and career development: Perspectives of university students. *Higher Education Governance and Policy*, 2(2), 126-139.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods* (C. 5). sage. [https://books.google.com/books?hl=tr&lr=&id=FzawIAdilHkC&oi=fnd&pg=PR1&dq=Yin+\(2009\)+case+study&ots=l-1W2dlS-r&sig=XMhAKxU0CioHdsg5gu3yV6zvsvw](https://books.google.com/books?hl=tr&lr=&id=FzawIAdilHkC&oi=fnd&pg=PR1&dq=Yin+(2009)+case+study&ots=l-1W2dlS-r&sig=XMhAKxU0CioHdsg5gu3yV6zvsvw)

- Young, D., West, R. E., & Nylin, T. A. (2019). Value of open microcredentials to earners and issuers: A case study of national instruments open badges. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(5), 104-121.
- Zawacki-Richter, O., Müskens, W., & Marín, V. I. (2022). Quality assurance of open educational resources. İçinde *Handbook of Open, Distance and Digital Education* (ss. 1-19). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0351-9_43-1
- Zhivkovikj, A., & Munjishvili, G. (2024). *Micro-credentials and alternative providers in DEQAR and quality labels*. ENQA Members' Forum. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/Breakout-session_QA-of-MC-_EQAR.pdf
- Zhu, M., & Bonk, C. J. (2022). Guidelines and strategies for fostering and enhancing self-directed online learning. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/02680513.2022.2141105>
- Zouri, M., & Ferworn, A. (2021). An ontology-based approach for curriculum mapping in higher education. *2021 IEEE 11th Annual Computing and Communication Workshop and Conference (CCWC)*, 0141-0147. <https://doi.org/10.1109/CCWC51732.2021.9376163>

EKLER

EK-1.

Evrak Kayıt Tarihi: 16.04.2024 Protokol No: 721610

Tarih: 08.05.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Doktora Tez Çalışması
KONU:	Sosyal Bilimler
BAŞLIK:	Mikro-kredilerin Yükseköğretime Entegrasyonunda Kalite Güvencesi ve Akreditasyon: Sürekli Eğitim Merkezleri Akreditasyon Modeli
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Elif TOPRAK
TEZ YAZARI:	Gamze YAVAŞ ÇELİK
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu

EK-2.

TÜSEM/ SEM – Görüşme Soruları

1. SEM’ler yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterlilikler sağlayan dersler sunabilecek alt yapıya ve esnekliğe ne derece sahipler?

- Hem örgün sistemde hem de yaşamboyu öğrenme faaliyetlerinde öğrenenlerin kendi hızında ilerleyebileceği, çevrimiçi dersler sağlayan alt yapılar mevcut mu?
- Dersleri açan öğretim elemanları/kurum içi ve dışı sistem içerisinde nasıl teşvik ediliyor?
- Derslerin sektörle bağlantılı iş birliği anlaşmaları var mı?
- Ölçme değerlendirilmede kalite güvencesini sağlamak adına nasıl bir süreç takip ediliyor? Mikro yeterlilikler için uygun alt yapı SEM bünyesinde var mı?
- Derslerin saatleri belirli ancak yükseköğretime entegre edilebilmesi adına kredi eşdeğerliklerini belirlemek mümkün mü?
- Öğrenenlerin derslerle ilgili yeterli bilgiye erişimi nasıl sağlanıyor?
- SEM’ler için bütün SEM’lerin derslerini ve geçerliliklerini gösteren ortak bir ders kataloğu oluşturulması ne kadar mümkün?

2. Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin ve akreditasyonunun sağlanmasında açıklık ve şeffaflık için nasıl bir süreç takip edilmeli?

- Kurum akreditasyonu mu program akreditasyonu mu?
- Kalite anlayışına esneklik, erişimde açıklık, şeffaflık, iş birliği gibi kavramları nasıl entegre edebiliriz?
- Kalite güvencesinin sağlanmasında esnek ve hızlı bir sistem olması için mikro yeterliliklerin akreditasyonundan hangi kurum sorumlu olmalı?

YÖK / YÖKAK / MYK GÖRÜŞME SORULARI

1. Mikro yeterlilikler dediğimizde alan yazında ve yayınlanan raporlarda tanımla ilgili olarak ülkelerin farklı yaklaşımlar sergiledikleri bazı durumlar göze çarpmaktadır. Türkiye açısından düşündüğümüzde bu konulara yaklaşım sizce nasıl olmalıdır:

- İş yükü: 1 Mikro yeterlilik (mikro-kredi) kaç saatlik bir iş yüküne denk gelmeli? Alt ve üst sınır ne olmalı?
- Ulusal yeterlilikler çerçevesinin içerisine mi entegre edilmeli, Türkiye Mikro Yeterlilikler Çerçevesi gibi başka bir çerçeve mi oluşturulmalı?
- Endüstri ve sosyal çevre ile olan bağlantısı genellikle vurgulanmakta. İlgili sektörlerden, işverenlerden veya topluluklardan kanıtlanabilir desteğe sahip olmalı mı? (Yeterlilikler çerçevesindeki her bir seviye için bu mümkün mü? Ya da nasıl mümkün olabilir?)
- Mikro yeterliliklerde “erişimde açıklık” nasıl sağlanabilir?

2. Ülkelerin mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin ve akreditasyonunun sağlanmasında farklı yaklaşımlar sergiledikleri görülmekte. Türkiye’nin duruşunu ortaya koyabilmek adına sizce:

- Yükseköğretime entegre edilebilecek mikro yeterlilikler kim tarafından sağlanmalı? Yükseköğretim kurumları mı alternatif sağlayıcılar mı?
- Sağlayıcılara bağlı olarak kalite güvencesi süreçleri değişebilir mi? (Üniversiteler için kurum akreditasyonu, alternatif sağlayıcılar için program akreditasyonu talep edilmesi gibi)
- Kurum akreditasyonu mu program akreditasyonu mu olmalı?
- Kalite anlayışına esneklik, açıklık, şeffaflık, iş birliği gibi kavramları nasıl entegre edebiliriz?
- Mikro yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasından sorumlu kuruluş ya da kuruluşlar kimler olabilir?
- Kalite güvencesi süreçleri açısından şeffaf bilgi sağlayan ortak bir portal geliştirilebilir mi? Bunun sorumlusu sizce kim olmalı?
- Tanınma süreçleri ne kadar açık/şeffaf? Ortak bir yaklaşım mümkün mü?

EK-3.

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, “Mikro-kredilerin Yükseköğretime Entegrasyonunda Kalite Güvencesi ve Akreditasyon: Sürekli Eğitim Merkezleri Akreditasyon Modeli” başlıklı bir doktora tezi çalışması olup, çalışmada mikro-kredilerin yapısına uygun olarak açıklık felsefesi bağlamında bir kalite güvencesi ve akreditasyon modelinin nasıl olabileceği araştırılmakta, mikro-kredilerin Sürekli Eğitim Merkezleri aracılığıyla yükseköğretime entegrasyonunda uygulanabilecek bir akreditasyon modelinin önerilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma, Gamze Yavaş Çelik tarafından yürütülmektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçların; mikro-kredilerin yükseköğretime entegrasyonu ve tanınma süreçlerine katkı sağlaması beklenmektedir.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanan görüşme soruları aracılığıyla sizden veri toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır. Yüzyüze/çevrimiçi görüşmede ses ve görüntü kaydı alınacak ancak kimliğiniz gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler harici bir bellekte korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gamze Yavaş Çelik
Doktora Öğrencisi
Uzaktan Eğitim ABD
Anadolu Üniversitesi
e-posta
Cep telefonu:

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek katılıyorum, verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

Katılımcı Ad ve Soyadı:

Tarih:

İmza

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyad : Gamze YAVAŞ ÇELİK

Yabancı Dil : İngilizce

Doğum Yeri ve Yılı :

e-posta :

Eğitim Geçmişi

Yüksek Lisans 2019 Balıkesir Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İngiliz Dili Eğitimi

Lisans 2009 Balıkesir Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

İngiliz Dili Eğitimi

Mesleki Geçmişi

2012- Öğretim Görevlisi

Yabancı Diller Yüksekokulu

Balıkesir Üniversitesi

2009-2012 MEB İngilizce Öğretmeni

Yayınları:

Yavuz, F., Çelik, Ö., & Yavaş Çelik, G. (2025). Utilizing large language models for EFL essay grading: An examination of reliability and validity in rubric-based assessments. *British Journal of Educational Technology*, 56(1), 150-166.

Yavas Celik, G., & Yavuz, F. (2020). The role of the language aptitude and self-reported strategy use on the achievement of EFL learners. *Global Journal of Foreign Language Teaching*, 10(1), 32–48. <https://doi.org/10.18844/giflt.v10i1.4412>

Celik, G. Y., & Yavuz, F. (2018). Integrating a process-based challenging lesson plan framework into the syllabus for gifted EFL learners. *International Journal of Innovative Research in Education*, 5(3), 62-73.

Yavuz, F., & Celik, G. Y. (2017). Using fairy tales as a model to enhance learners' writing organization skill. *International journal of learning and teaching*, 9(3), 349-353.

Sözlü Bildiri:

Çelik, G. Y., & Toprak, E. Mikro Yeterliliklerin Kredilendirilmesinde Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Konusunda Öne Çıkan Yaklaşımlar ve Gelecek Senaryoları. International Conference on Educational Technology and Online Learning - ICETOL 2024, Eskişehir, Türkiye